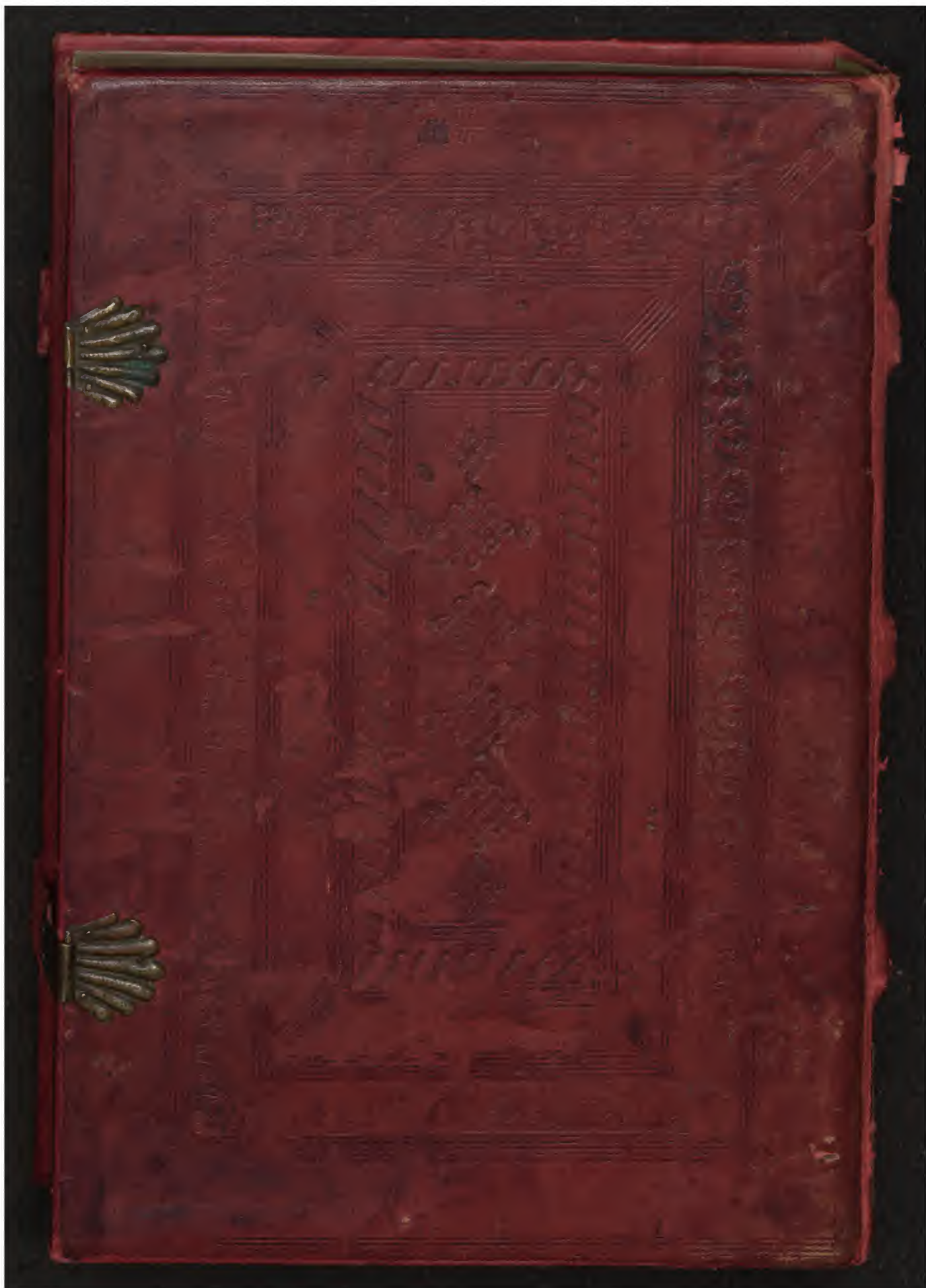

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. C.4.1 (a)

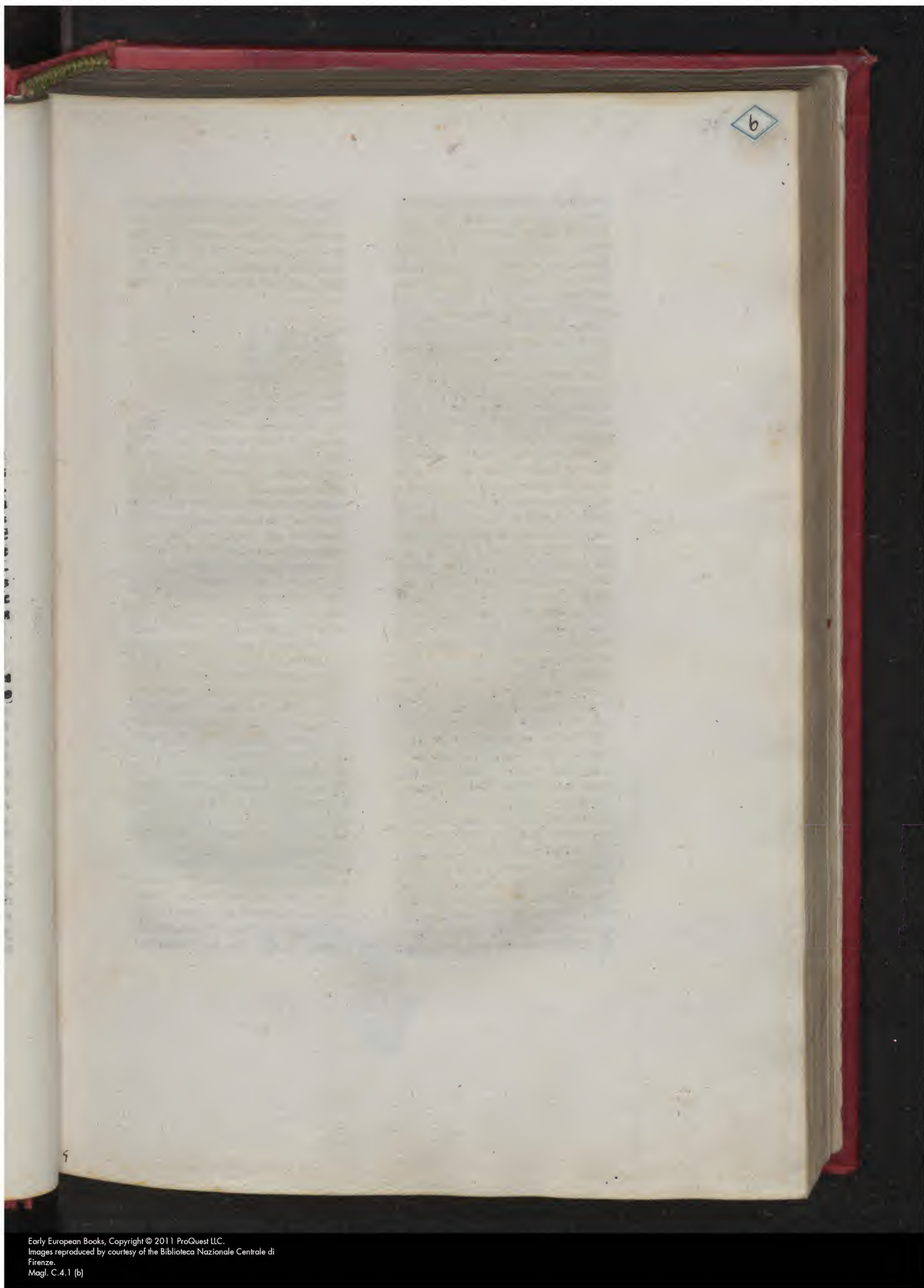
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. C.4.1 (a)

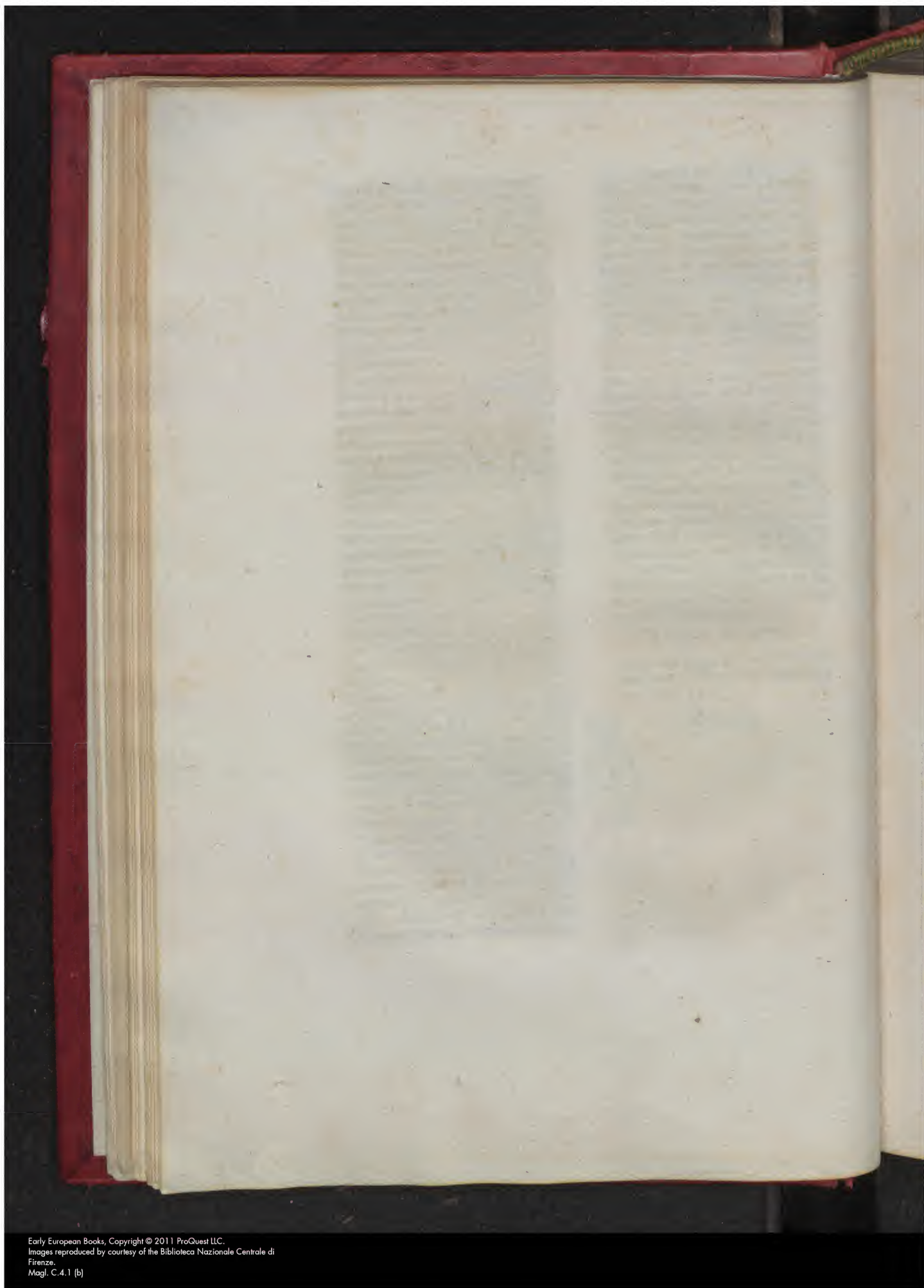

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. C.4.1 (a)

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. C.4.1 (a)

Clarissimi p̄bi ⁊ medici Johannis mar-
tiani mediolancensis disputatio cū pre-
stantissimo medico magistro Johanne
de arcubus i diuersis materijs ad p̄bias
⁊ ad utranq; partem medicine pertinē-
tibus ex eius originali feliciter incipit

Glicret

p

Ex Ferrarjs Mā-
tuanijs artium do-
ctoris insignis h̄ ifra
scripta argumēta q̄

a Johanne martiano mediolancēsi me-
dicinaz papie legente audierat p̄m co-
docēte parti q; disputare hac serie scri-
psit clarissimo artium ⁊ medicine inter-
petri dño magistro Johanni arnolfo
de arcubus heronensi Ferrarie medici
nā docenti petens ab eo ad i^a responsi-
ones quib; doctor fieret ⁊ tantū uiri
in hys difficultatib; que in illis t̄gunt-
tur argumētis sententiā haberet.

Cum Argueret Rector studij i cir-
culis de reductiōe aq̄ calidā
ad frigiditatem responderet q̄ illi quo-
dam doctore aquas calefactas ex se ab-
intrinseco infrigidari. Audiēs hoc Jo-
hannes martianus qui tunc supuenerat
dixit contra. Ego uolo probare aquas
calefactas ex se non infrigidari ultra
frigiditates in aere i^am cōtinenti rep-
tas ⁊ uolo pro nunc omittere argumen-
ta que adducē suz solitus de mag^a por-
tione aque que cicnis infrigidari debe-
ret parua portione ceteris paribus qd̄
tamē ē contra expimentū. Etiaz qz alⁱ
omnia el̄ta deberent infrigidari usq; ad
gradus frigiditatis illi⁹ aque ut alias
deducebas qd̄ tamen non uidetur ratio-
nale. Nam si aqua se infrigidet ultra
frigiditates in continēte i^am repertam
sequitur esse possibile quod aliquid a
minori p̄portione ita uelociter alte-
ratur sicut certum datum aliud a p̄por-
tione maiori oib; p̄putatis in actiua po^a
que iuuant in agendo ⁊ q̄tum iuuant ⁊

omnib; illis in resistentia computatis
que in resistendo iuuant ⁊ q̄tus iuuant
cōsequēs est q̄tra oēs p̄portionalistas
qui uolūt in oī motu p̄portioēz motū
tales esse. qual⁹ est p̄portio p̄portionuz
potentiaz actiuaruz supra suas resiste-
tias. Et pbat q^a qm̄ sit .a. aqua nunc
eq̄frigida cuz aere illā cōtinēte q̄ ultra
ex se ab intrinseco ⁊ nō ab extrinseco
frigeſcit p̄ totā hāc horā. ⁊ p̄ q̄ finite
ne⁹ frigeſcit in media tertia hui⁹ hore
pono g^o q̄ frigeſcit a p̄portione dupla
aut a p̄portioē dupla usq; ad triplā si
forte dices motū illū infrigidatiōis
cōtinēte itendi ⁊ uolo q̄ in p̄m illi⁹ me-
die tertia sit. posita in illa aqua. una pri-
cula pipis actualiter eq̄frigidi cum i^a
aqua i p̄m illi⁹ medie tertia hore ⁊ sit
ita parua q̄ frigiditas actual⁹ illi⁹ aque
p̄ tūc sit in .100°. maioris potēte actie
q̄ resistit ad infrigidatiā sit calitas
illius pipis sumul cū caliditate sua uir-
tuali aut alijs q̄ forte ponerent iſrigi-
dationi resistere cāus possibilitas ma-
nifesta est cū aliq̄ate potēte actie sit
frigiditas actualis aque. ⁊ in iſinituz
miorari possit po^a resistit pipis diui-
dendo i p̄m ⁊ miores ⁊ minores eius p̄-
tē accipiendo. ⁊ q̄ro nunc ad imēdiate p̄-
p̄ncipiū illius medie tertiae partis hore
infrigidabit pip illud aut nō si sic aut
g^o ueloci⁹ a p̄ncipio illi⁹ medie tertiae
ptis hore iſrigidabit pip aqua. aut eq̄
uelociter. aut tardius. Si z^m cū igit p̄
per frigeſcit a frigiditate aque q̄ tunc
hēbit supra resistētā ad infrigidatiā
p̄portioē .100°. ⁊ aqua alterabit a
p̄portioē dupla aut saltē a miori tripla
sequit manifestū ipossibile ⁊ q̄ p̄por-
tionalistas oēs. s. q̄ aliqd tardius alte-
rat a p̄portione maiori q̄ aliud datuz
a p̄portione minori. Si z^m sequit q^a il-
lata. si p̄m g^o cum pip sit eq̄ frigidū
cū aqua ⁊ ueloci⁹ frigeſcit. sequit q̄ si
et frigid⁹ illa aqua ⁊ ita illa aqua aget
in extrinseco nō h̄ns iſelinationē ad illā
frigiditātē ultra gradū p̄p̄iū q̄ est im-
possibile ut alias declarauit. Si ēz q̄

a z

nō frige tē contra imēdiate post pñet
piūm illius medie textie hōre erit aqua
frigidior pipere illo et ex consequenti
illi contraria et habebit sufficiēs domi
niū quā. s. p. o. p. o. r. t. i. o. n. e. s. i. o. o. l. m. l. ma
iore. ergo ager quare. et c. Ad hoc ar
gumentū iste doctor dixit se in sequē
ti die responsurus. in die tamen imēdia
te sequēti nullā rectā uia habuit rēdēdi

Cum In disputatione quadā pu
blica teneret in spāno de
repletionē febres effimeras et nō putri
das neqz ethica pñocari debere ipse
Iohannes marlianus hoc formauit ar
gumentū. a quacūqz causa fiet febris
effi^a ab ista fiet putrida et etia ethica
g^o q^o f^a q^a p^a et sū^a assumptū qz nul
to plus resistūt spūs calefactiōi qz hu
mores aut mēbra. ergo quēcūqz cā ca
lefaciet spūs calefaciet magis humores
aut mēbra qz et c. qñtē clare sunt et a^m
p^a. nam spūs resistunt eoz calefactioni
per ipsozū frigiditates et per frigidi
tates mēbrozū et humorū cum omnia
talīa appetant infriigidare spūs et infri
gide modice minusqz aliqua parte spū
ritus. timat frigiditas humorū in resi
stendo calefactioni spūs. qz in humore
scdm partem spiritus cōtangente. mē
bra vō per suam frigiditatem resistūt
calefactioni. et non per frigiditates spūs
quare. et c. Hoc tamen argumentū ar
guendo asserbat Iohannes eē facile.

Cum Idem Iohannes marlianus
hunc legeret affozissimū. di
gesta medicari. et mouere nō crūda. et c.
hoc formauit argumentū. qz postqz ma
teria cruda. in principio non i uis du
cūt ex nō. non regulariter euacuatur et
aliquando ut ipsa digesta regulariter
euacuabit. ergo in aliquo o scipiet ei^o
euacuatio si tūc fiet esse regularis. aut
ergo in isto o melius erit euacuare il
lam materias qz non euacuare. aut eque
bonū. aut deterius. si primū ergo i ali
qua proportione erit melius. ergo ime
diate ante illō o erit meli^o. ergo ante il
lud erit eius euacuatio regularis. et c.

ante illud erit euacuanda euz semp me
dicus debeat facere ex duobus cōtra
dictozū qd melius ē. Si scdm er
go nōn magis erit tūc euacuanda qz nō
euacuanda uel non erit magis coactum
tūc euacuari qz non euacuare. sed non
euacuare tūc erit regulare. ergo etiā
euacuare tūc erit regulare. Itē dat
p^m o i q^o mā ē rē^a cūanda. g^o i^o ē me
li^o cūare qz nō cūare q^a p^a et a^m sū^a cū
dēt primū instans. in quo ex cūatione
sequit maximum inuāmentum. et mini
mū nocuentū ut patet. non etiam s^m
dici debet. ut patet quare et c.

Hic est finis eoz argumentoz forma
torū a Iohanne Marliano q supra
scriptus Magister Polieretus scrip
sit dñō Magistro Iohanni de arculis
petens ab eo ad illa responsiōes.
Clarissimi artūz atqz medicie iterpre
tis dñi Magistri Iohannis de arcul
responsiōes ad argumēta supra scripta
hac serie scripte et misse Magistro
Poliereto et ab eodez misse Iohanni
de Marliano Incipiunt.

Tenendum est q aqua
calidior cōtinētē. reducīt ad frigidita
tes a frigiditate cōtinētis et ab interin
seco. Si uero aqua calefacta sit in cali
ditate sū^a caliditatis qñētis aut fri
gidior. tenēdus est q reducīt ad frigi
ditates ab intrinseco et nō a frigiditate
qñētis. Euz sū^a nō agit in sū^a. ē et in
ois actio rōne pñarietatis et inter cō
traria. huius alit rō est. qz intentio agē
tis est assimilare sibi passum. cum alit
passus ē sū^a agentis cessat actio. sū^a g^o
nō agit in sū^a sed qz sū^a. Ex quo
ē sequit. qz remissus nō incendit intē
sus. cum ualde difficilius sit agere cete
ris pñbus in intensius qz in remissius.
Itē qz nihil agit ultra pñius gradū.
pñerea si cōtinēs minus frigidū aq^a
calefacta. ipas aquā infriigidaret. dedu
cta quacūqz alia actiōe ab intrinseco.
sequeret qz eadez aqua a cōtinēte sū^a

calefieret et ifrigidaret. qñs implicat ergo et responsio. s3 qñ. pbat quia cōtinēa maiores pportioēs h3 ad ifrigidandū aquas frigidiorē ipō qñ ad calefaciē ipas. et ifrigidat iux rñones. g. ēē calefacit. q erat deducē. s3 assūptū pbat qz si aqua cēt silis cōtinēti. utriusqz caliditates essent equales. ergo si aqua fiat frigidior. qñtente crescet frigiditas ei. et decreset caliditas. nam qñtūz intendit de uno qñtūz i uno sbo. tñ remittat alterū qñtūz alī latitudina non cēt cōplete terminate ad 8. Itē non qñtum unū qñtūz distat a non gdu tantūz alterū distat a sūmo. qñra. calidiores in primo tractant. ponam. g. qz dñz continēs et aqua calefacta essent silēs. q utriusqz caliditates et frigiditates essent ut quatuor et postea dū aq. ē facta frigidior. sit frigiditas aque. ut 6. et caliditas eius ut duo ex quo latitudines sunt complete et arguitur sic. cōtinens ifrigidat aquas iux rñionē. et n̄ nisi per frigiditates suas. ergo iuxta casum ifrigidat ipsas per pportionē sub sexqalterā. que est quatuor ad 6. s3 caliditas eius est dupla ad caliditatem aque. ergo multo magis debet ipsas calefacere. ad quod coadiunt q calitas ē magis actiua qz frigiditas. Forte dicitur. q non est attendenda pportio inter qualitates silēs. sed inter cōtrarias. inter quas debet esse actio et sic frigiditas continētis que ē ut quatuor in frigidabit aquas a pportione dupla. q est inter frigiditates suā ut quatuor et caliditates aque que ē ut duo et nō calefaciet ipam. cuius caliditas eius sit sexq altera ad frigiditates aque. Contra sequit ex rñione q nūqz rei. remitte ret intensus. cōsequēs fñ cōtra medicos sic eius medicina calida primi gradus non remitteret medicinas calidā terti gradus aut quarti. qñs contra Gal. in libro pharmachoz. et qñ Rueroyn s. col liget ea. penultio. Itē ē expien. qz uidem. q aq. reisse calā reitit aq. intensus calā. s3 qñ. pbat. qz si autē

dat pportio que ē inter qñta sit a reit silis hñs caliditates ut. 5. et frigiditates ut tria. b. uero intensus hñs caliditate ut. 6. et frigiditate ut duo. et manifestus ē q a non pōt reitire. b. i caliditate m si per frigiditate sed frigiditas eius ē ugnia. calitas hō. b. est ut. 6. et certū ē q a pportione minoris iequalitatis nō pñet actō. g. a. non ager in. b. p frigiditates. sed pñt ager per caliditate c. que est in. 5. i frigiditate. b. q ē ut duo et sic ipsas calefacēt. et sic reissus itēde ret intensus codē. pbat i ceteris. qz nū. pacto pñ teneri aquam calefactam similes continenti. aut frigidiorē eo posse ab eo ifrigidari. ergo cuius ifrigidet. et nō sine alia ifrigidantia. os q ab intrinseco ifrigidet. ifrigidat ergo hoc mō. qz forma aq. dirigit frigiditates suā ad agendus in caliditate forme sue qñta sibi accidētā. ipressā. nā qñtūz caliditas aque sit intensa. est tñ remissior caliditate ignis. et sic h3 aliqd frigiditatis. q frigiditas qñtūz remissa stante forma aq. et ab ipsa directa. erit sufficiēs ad cōspondendus caliditates secū extensas. S3 sup̄est ut rñdeat ad rōnes suadētes qñtūz in littera elegātissime descriptas. Ad p. q magna portio aq. deberet citius ifrigidari qz pna portio. qz in maiori qñto ē maior. hñs p. celi. Rñdetur ne gando qñ. qz ea fouēs caliditates qñ sunt uapores ad minima cuius aqua calefacta pñitri. cuius signū ē qz aqua calida semp effumat. et qñto calidior. tanto magis effumat. et qñto magis ifrigidat minus effumat. Itē q uolūt ifrigidare aquā ipas agitāt et qmouēt. ut uapores exalent. nūc aut qñto aqua ē maioris qñtūz. tanto difficilior et tardior uapores exhalāt. tñ qz plures. tñ qz magis pñfundū. ceteris pñbus ex pte uasis qñtūz aquā. qz cū sint corpora et mēcā tur cuius res. stētū. difficilior et tardior ne nūc ad aq. supficiē. et sic tardius exhalant. bui. aut signū ē. qz si cadē aq. pñneret in uase lato citius ifrigidaret

q̄ in uase stricto. q̄ cū uapores ue
 mūt ad aq̄ sup̄ficiē. Ad aliā rōnē cū
 iferē q̄ oīa elemta deberēt ifrigidari
 usq̄ ad gradus frigiditatis illi? aq̄ ne
 gat? nulla. n. deductō hui? q̄ nūc ap
 per i scriptis. Ad 3^{am} rōnē cū iferē
 q̄ ēēt possibile aliqd a b^o. pporiōe cū
 uelociter alterari sic certū datū a ppor
 tiōe maiori oib? pputatis i actia po^a q̄
 inuāt r̄ q̄ inuāt i agen? r̄ oib? illi i re
 sisten? pputatis q̄ iuuane i resistēdo r̄
 q̄ inuāt. ad hoc negat? q̄. s̄ ad pba
 tiōes cū poit q̄ aq̄ sit nūc cū fria cū
 aere i^{am} cōnēte. q̄ ex se ab ifriscēdo r̄
 non ab extrinsecō frigeſiet p totā hāc
 borā finitā. r̄ p q̄ finitē uē frigeſiet
 in me^a 3^a bore. pono g^o q̄ frigeſiet a
 pporiōe dupla. aut a pporiōe dupla us
 q̄ ad 3^{am}. Si forte dicēs motū illū in
 ifrigidatiōis p̄tine itedi r̄ nolo q̄ i p̄n
 cipio illi? m̄die tertiē sit poita i i^a aq̄
 ana p̄tula pipis actuali? cū ifrigidi cū
 i^a aq̄. i p̄nci^o illi? medic. 3. bore. r̄ sit
 ita p̄na q̄ frigiditas actuali? illi? aq̄ pro
 tunc sit i. 100° maioris potētie actiue
 q̄ resistitiue ad ifrigidatiā sit calitas
 illi? pipis sil? cū sua calitate uirtuali? r̄
 alio q̄ forte ponerēt ifrigidatiōi resi
 stere. casus possibilitas manifesta ē cū
 aliq̄te potētie actiue sit frigiditas ac
 tual? aq̄ r̄ i ifinitū minorari possz po^a.
 resistitiua pipis. ita ut sit subcentupla
 ad po^{am} actiua aque. r̄ tunc q̄rit nūqd
 imediate post p̄ncipiū illi? medic tertiē
 ptis bore ifrigidabit pip illd aut non
 si sic. aut g^o ueloci? a p̄ncipio illi? ter
 tiē ptis medie bore ifrigidabitur pip
 aq̄ aut eque. aut tardius. Si 3^m cū g^o
 pip frigeſiet a frigiditate aq̄ que habz
 sup̄a resistētiāz ipsius ad ifrigidan
 tia pporiōz. 100^{am} r̄ aqua alterabitur
 a pporiōe dupla aut saltem a mino
 ri tripla sequitur manifestum impos
 sibile r̄ contra pporiōnalistas oēs
 Si 2^m seq̄t? q̄. illata Si p^m g^o cū pip
 sit cū ifrigidi cū aq̄. et ueloci? frige
 fiet seq̄t q̄ fiet ifrigidi? aq̄. et ita aq̄
 ager i extrinsecō nō hñs iclinatiōez ad

i^{am} frigiditatē ultra gdnz p̄p̄riū. qd ē
 ipossibile ut dic se alias declarasse. Si
 dicit q̄ non frigeſiet. q̄ imediate post
 p̄n^m illius medie tertiē bore. erit aqua
 ifrigidi? illo pipe. et ex q̄nti illi q̄nta.
 et debet sufficē dñuz. quia pporiōez
 100^{am}. g^o ager quare r̄. Ad hāc rōnē
 r̄ndet n̄ admitten? cāuz. ipicat eiz. q̄
 frigiditas aq̄ aq̄at a pporiōe 2^a. aut
 a 2^a. usq̄ ad 3^{am}. i caliditate aq̄ et q̄
 eadē frigiditas se bēat i pporiōe. 100^a
 ad resistētiāz pipis. medicisſie q̄ntita
 tis et ad a^a inuātia pip in resistēdo q̄
 tota caliditas aq̄ inuāt pip in resistēdo
 frigiditati aq̄ q̄ nō hz ad caliditatē ei?
 nisi pporiōez a 2^a. usq̄ ad 3^{am}. ergo
 ad pip cū tota resistētiā sua nō pōt ba
 bere pporiōez nisi a 2^a. usq̄ ad 3^{am}
 eadē eiz ē resistētiā caliditatis pipis
 et caliditatis aq̄ cū abe se inuēt ad resi
 stendū frigiditati aq̄ r̄ h^o absq̄ dubio
 uex ē pputan? resistētiā pipis et oīa
 inuātia ipsi resistēdo et pputan? resi
 stentiā aq̄ et oīa inuātia ipas ad resistē
 dūz sic pputanda sunt. q̄ caliditas aq̄
 sola magis resistit q̄ caliditas pipis
 sola i magna pporiōe. et caliditas aq̄
 magis resistit ne ipamet corrupat q̄
 ne caliditas pipis positi i aq̄ corrupa
 tur. sic ecōtra magis resistit caliditas
 pipis. ne ipamet corrupat. q̄ ne calidi
 tas aq̄ corrupat. cū unūq̄q̄z magis so
 licitū sit de comodo p̄prio q̄ de aliē
 no. g^o aggregatū ex tota resi^a calidita
 tis pipis r̄ caliditatis aq̄. magis resistit
 ne aq̄ ifrigidet q̄ ne pip ifrigidet.
 r̄ndet q̄cedē maiorē et negan? minorē
 Et ad q̄ntitatiōez dī q̄ q̄ntis unūq̄
 q̄ sit nāl? magis sollicitū. de comodo
 xpo q̄ de alieno. tñ q̄ nō pōt pip ifri
 gidari nisi aq̄ ifrigidet i a^a positiūz
 est. tñ precise resistit caliditas aq̄ ne
 aqua ifrigidetur. q̄ ne pip ifrigidet.
In materia de spasmo hūi
 do cōcedit po
 se puocari effimerā absq̄ q̄ puocet
 putrida aut eibica. Sz ad p̄bauōez
 negat. q̄ multo pl^o. resistit spūs caleſca

etiā q̄ hūiores aut mēbra. cum minus
hēant de frigiditate q̄ hūiores aut mē
bra. et sint tenuissime s̄be. et p̄sequen
ter minus hūiores d̄ frigiditate itēsiue.
et. quoad mltitudinē forme. S̄z ad
p̄batiōēz euz d̄z. q̄ spūs resistunt eoz
calefactiōi per ipoz frigiditatē. et p̄ fri
giditates hūioz et mēbroz. cū oīa talia
appetāt in frigidare spūs. q̄cedit. et cū
d̄z ulterius. q̄ infinite modice minus
in aliqua p̄e spūs iūuat frigiditas hūo
ris. in resistēdo calefactiōi spūs. q̄ in
hūiore 2^m p̄ez spūm q̄tangēte. q̄cedit.
ex q̄bus tñ nō sequit hūiores facilius
inflamari q̄ spūs. S̄z cū postea d̄z.
q̄ mēbra p̄ suaz frigiditatē resistūt ca
lefactiōēz. et non p̄ frigiditatē spūz.
negat. Ita eīz resistunt mēbra et hūo
res calefactiōēz p̄ frigiditatē spūz.
sic spūs p̄ frigiditatē hūioz et mēbroz
l̄z nō tñ. euz frigiditas spūz sit minor
frigiditate hūioz et mēbroz.

Ultimum argumentū erat
hoc. mā cruda nō
exis in uis ductū. nō regl̄r eūatur. et
aliqñ ut euz erit digesta regl̄r eūabit.
g^o in aliquo ō incipiet si fiet eius cūo
ēē regularis. aut ergo in illo ō. melius
erit eūare illā māz. q̄ nō eūare. aut eā
bonū. aut deterius. Si p^m. g^o in aliq^a
p̄pōitiōē melius. g^o imediate. an illd̄
ō erit melius. ergo an illd̄ ō erit eius
cūo regularis. et ēt an illd̄ ō erit eūan
da. cū semp̄ medicus debeat facere ex
duobus q̄dictoriis qd̄ melius est. Si
2^m. g^o nō magis erit tūc eūanda q̄ nō
eūanda. uel nō magis erit coactū tūc
eūare q̄ nō eūare. s̄z nō eūare tūc erit
regularē. g^o eūare tūc ēt erit regl̄re.
Itē dat p^m ō in quo mā ē regl̄r eūan^d.
g^o in illo meli⁹ erit eūare q̄ nō eūare.
q̄nā p̄z. et ass^m. cū deī p^m ō in quo seq
tur ex eūatiōē maximū iūamētū et mi
nimū nocumētū. ut p̄z. nō ēt 3^m dici d̄z.
ut p̄z. quare rē. P̄zo solutiōē ad h^o
argumentū p̄mitto. q̄ eūatio regularis
est que fit euz notabili iūamēto absq̄
notabili nocumēto. et nō est dicēdūz

q̄ cūo regularis ē q̄ fit cū maxio iūa
mēto et minimo nocumēto sic aserit
in rōne uestra. sic eīz seq̄ret. regularē
eūones nō habere latitudinē. et stare i
induisibili. et sic nūq̄ ul' rarissime fie
ret cūo regl̄aris. q̄nā q̄ medicoz. Fru
stra cūm dedissent canonē de eūone re
gulari. p̄pterea nullum nocumētū ex
eūone pōt ēē minimū. nā. quocūq̄z dato
pōt ēē minus. et sic nulla erit eūatio re
gularis. p̄pterea si nocumētū ēē minimū.
ēēē iduisibile. qd̄ ipicat. P̄remit
to 2°. q̄ nō ualeat hec 7^a. hec eūatio si
fieret nūc ēē regl̄ris. i. cū notabili iū
namēto absq̄z notabili nocumēto g^o est
faciē^a nūc. q̄ q̄uis ēē nūc notabile
iūamētū absq̄z notabili nocumēto
tñ si tardeē erit notabili iūamētū.
et min⁹ nocumētū q̄ nūc. P̄remitto
3°. hanc 7ª ualere. melius ē eūare q̄
nō eūare. g^o medicus nūc d̄z eūare. nāz
semp̄ medic⁹ d̄z eligē ex duob⁹ q̄dicto
riis qd̄ melius ē P̄remitto 4° hanc
7^a. nō ualere. melius est nūc eūare q̄
nō eūare. g^o hec cūo ē regularis. sic. n.
seq̄ret nullā eūones ēē coactūz. cuius
tñ opp^m aserit in argumento Quib⁹
sic p̄missis rñdet q̄cedēdo primā 7^a
et q̄nā. q̄ in aliq^o ō si fieret incipet ēē
regularis. S̄z cū arguit. aut g^o in isto
ō melius erit eūare q̄ nō eūare aut eā
bonū. aut deterius. rñdet q̄ erit dete
rius tūc eūare q̄ nō eūare q̄uis si fie
ret seq̄neretur notabile iūamētum
absq̄z notabili nocumēto. quā si tar
detur erit adhuc notabilius iūamētū
et minus nocumētū. Ex quib⁹
infertur. euz non sit transitus de exte
mo in extremū sine mediō. q̄ aliqñ
erit ita bonum euacuare sicut non eua
cuare. et tñ in quacūq̄z parte huius tē
poris si fieret euacuatio ess̄z regularis
In p̄z incipio enīz quando incipiet esse
regularis. erit iuxta rēspōsiōē meli⁹
nō euacuare q̄ euacuare. ergo et aliqñ
melius erit euacuare q̄ non euacuare.
g^o aliqñ eūbonūz et tamē ut dixi i qua
cūq̄z parte huius temporis si fieret
a.4

esset regularis. quare et cetera.

Responsiones clarissimi
artiū et me
dicine interpretis domini magistri Jo
hannis de arcubus ad argumenta supra
sibi missa expliciūt hac sic scripte ma
gistro Policeto artium doctori insigni
et ab ipso misse Jobāni marliano me
diolanensi.

Jobāni marliani mediolanensis argu
mentatiōes cōtra respōsiōes dñi magi
stri Jobāni de arcubus artium atq; me
dicine doctoris pstantissimi hac serie
scripte. insigni artium doctori magistro
policeto ex ferarum manuano. atq; ab
eo misse predicto domino magistro Jo
bāni de Arcubus.

Pro responsione ad
argumentū qd p̄bare uidebatur aquam
calidam minime ab intrinseco ifrigida
ri ultra frigiditatem cōtinēti. Dicitur p̄
q̄ aqua calefacta calidior cōtinēte re
ducit ad frigiditatem a frigiditate con
tinēti et ab intrinseco. Hoc rectissime
dicitur p̄ tēpore quo reducitur. et maxi
me si cōtinēti secundū partem imedia
tam aq̄ sit aqua adequate frigidior. nā ali
ter statet aqua calefacta cōtinēte cali
diorē nullo ifrigidari neq; a cōtinēte
neq; ab intrinseco. sed potius ultra ca
lescere. exempli causa si est in aq̄ fer
rum ignitum magne cōtinentis aquam ul
tra calefaciēs. Secundo dicitur q̄ si
aqua sit in caliditate similis caliditati
cōtinēti aut frigidior tenendus est q̄
reducit ad frigiditatem ab intrinseco et
non a frigiditate cōtinēti cum simile
non agit in simile. est enim omnis actio
ratione cōtrarietatis et inter contraria.
huius aut ratio est. quia intentio agen
tis est assilare sibi passum cuius aut pas
sus est simile agenti cessat actio. simile
ergo non agit in simile sicut q̄ simile.
Et quo etiā sequitur q̄ remissus non
intendit intensum. Et in hoc declaran

do uolunt q̄ proportio non attendatur
inter qualitates agentis et passi contra
rias sed similes. nam ubi a sit remissū
habens caliditatem ut quinq; et frigidita
tem ut tria. b. uero intensum habens
caliditatem ut sex et frigiditatem ut duo
et a. remittat. b. patet q̄ a remittendo b
aget per frigiditatem eius in. b. si ergo
proportio secundum quā sit actio ac
ciperet inter qualitates contrarias. et a agat
per frigiditatem in. b. ageret a p̄portione
triū ad. 6. et ita a p̄portione 162. fide
mor? qd est absurdū. quare tenendum
est. q̄ p̄portio scdm quam a agit in b
ipm remittendo. erit inter qualitates
similes. puta inter frigiditatem a et fri
giditatem b. hoc est inter tria et duo.
hoc dicitur p̄o prima parte si nō cōdi
tionaliter fuisset possum. uerū ēēt p̄o
tēpore quo reducitur. Quātū uero ad illū
qd additus est. q̄ p̄portio nō attendit
inter qualitates contrarias. uidet multū
a communi et uera ut nunc. credo p̄ hoc
sententia recedere. et quodāmodo pri
dicens ab eo ob stare. nam primo. cum
actio fiat ratione cōtrarietatis et inter
cōtraria. et frigiditas b nullo modo cō
trarietate frigiditati a. cum sint simul cō
possibiles. sequitur q̄ una non agit in
alias. quare in actione a in b. nulla pro
portio inter frigiditates a et b erit cō
sideranda. Preter uelocitas in motibus
insequit p̄portione potentie actiue
agentis. supra potentias resistit uiam
passi omnia ex pte agentis cōputando
que in agendo uiuant. et q̄ uiuant.
et omnia que ut resistēdo cōcurrunt et
q̄ uiuant. ex parte passi cōputando. sed. b.
nō resistit eius ifrigidatiōi per frigi
ditatem ut duo quā habet s̄ per calidi
tatem ut. 6. a uero si ifrigidat b. aget in
ipm per frigiditatem suam que est ut. 3.
ergo p̄portio erit accipienda inter fri
giditates a ut tria et caliditatem b. ut 6.
que cōtrariantur ut patet. cum minq;
simul adequate naturaliter in aliquo
reperiantur. Item sequeretur q̄ multo
uelocius ifrigidasset a ipsum b cum

erat habens caliditatem ut.7. q̄ nunc
quando habet caliditates ut.6. ceteris
omnibus. paribus existentibus conse
quens cōtra omnes. et est maxime ir
rationale. et cōsequētia patet. nam fri
giditatis a ut tria supra frigiditatē b
ut unū ē mīto maior pporio. q̄ super
frigiditatē ut duo. excedit eis pporio
triū ad unū. pporiōne sexquialteras
hoc ē pporiōne triū ad duo ī. una du
pla pporiōne quare rē. Itēz seque
retur q̄ nihil posset agere in summum
remittendo qualitates suā. consequēs
est falsum et cōsequētia pbat̄. nam si
non sit bona. dicas tu q̄ aliqd. agat in
summū et sit illū. d. aut ergo. d. habebit
qualitatem suā similem ei in quam
agit aut contrariāz aut habebit. quali
tates cōtrariāz remissas. si prīmū ergo. n̄
agit. si secundū ergo nulla est propo
tio secundū quā fieri actio debet. si
illa debeat accipi inter qualitates. simi
les vel saltem suo modo est propo
tio equalitatis a qua non fit motus. si
d. sit remissus. ergo utraqz eius quali
tas erit remissior qualitate summa. er
go secundū nullam poterit. d. agere in
summū quare rē. quare et si fuerit sū
mum secundū aliquam qualitates alte
rius cōtrarietatis et remissum secundū
qualitates secundū quas debet agere
in qualitates summā. nullo modo agat
in qualitatem summāz. Et cum infere
bat q̄ si frigiditas aque est ut tria agit
in caliditatem. b. q̄ ē ut.6. a pporiōne
minoris inequalitatis fieret motus qz
a pporiōne subdupla. negatur conse
quētia. nā ut plenissimē pstat penes aliū
accipit itētio qualitatis et eiusdē po
actia et resistitua. et quēadmodū calcula
tor noster euidenter pbat̄. una q̄litas
erit altera remissior. que tamen erit ea
dem multo potentior in agēdo et i resi
stendo. stat ergo. a. habens caliditatem
ut.5. et frigiditates ut.3. esse tante q̄tri
tatis aut tantū dēpsum et b. habens ca
liditatē ut.6. et frigiditates ut. duo esse
ita rarum aut tantum modice q̄tratio

q̄ multitudo notabiliter maior frigiditatis ut.3. erit. a. q̄ caliditatis ut.6.
erit in. b. quare in casu potentior erit
frigiditas. a. ut tria in agendo. q̄ calidi
tas. b. intensa ut.6. in resistendo quare
cum frigiditas. a. et caliditas. b. contra
rictur imices stante debita applicatio
ne. alijs deductis agat frigiditas. a. ut
tria in casu in caliditates. b. ut.6. Neqz
asserendus est omne remissus. omne co
intensius cui est optime applicatus ali
is deductis remittere. ut manifestum ē
ex hys que calculator noster probauit
in tractatu suo de reatiōe. et quēadmo
dū. ego etiam probauit in tractatu quē
primo edidi de reatiōe. et in tractatu
quem 2° edidi in confirmatiōe dictorū
in primo et confutatiōe argumentorū
que prestāssimus Hayetanus contra
opiniones meas nuper in tractatu. suo
formauit. 3° dicitur q̄ aqua calefa
cta. cui infri gīdatur ultra gradum con
tinentis infri gīdatur hoc modo ab itri
seco. quia forma aque dirigit frigidita
tem suā ad agendum in caliditates sue
forme contrariā. sibi accidentalz ipre
sas. Hoc dictum primo est contra co
munes modū loquendi concedentium
aquam ab intrinseco infri gīdari aut p
pter difformitates partius. aut a forma
substantiali. sine illo instrumēto. aut. a.
forma substantiali simul cui frigidita
te virtuali. tanqz ei⁹ instrumēto. Itē
ista frigiditas existens in aqua non cō
trariatur caliditati secum extēse. ergo
non agit in i^{am} cui omnis actio fiat ra
tione contrarietatis. Item forma sū
stantialis a aque. simul cum illa calidi
tate quam habet. generat caliditates in
alia aqua. tantum intensā. q̄trū intensa
est caliditas nunc existens in. a. aqua.
cuius generatiōi nequaqz resistit fri
giditas nunc existens in. a. aqua neqz
forma substantialis. a. aque simul cum
sua frigiditate. ergo nō dirrigit forma
substantialis. a. aque. frigiditatem ad
agendum i caliditatem secum extēsa.
et sequētia patet cum eandē nāz habeat

forme s'balet a aque ⁊ alteri^a aque sup
pono eis utrāq; esse simplices licet nō
simpliciter talē. p^a pars assumpti mā
festa est expmēto. modicissima. u. aq^a
frigidior a aqua magne q̄ntatis ⁊ po
tēte si poneret in me^a aq^a calefieret
ab aq^a. ⁊ tādē i cōu sibi assilaret. ⁊^a
ps assumpti patz qz aliter nō possz aq^a
hñs frigiditatē ut. 6. ⁊ caliditatē ut duo
agere in aliqd ea frigidius ipsū cale
faciēdo quācūq; modice potēte essz
illd ⁊ q̄tūcūq; magne potēte essz aq^a
habens frigiditatem ut. 6. q̄ns contra
experimentū. ⁊ contra rationē quam
ex dictis calculatoz facillime forma
res. ⁊ q^a clara est. quia si resisteret. re
sisteret mediante frigiditate. que potē
tior ē caliditate sua. mediante qua hēt
agere. quare. ⁊c. Item sequeretur q
aqua habēs caliditatez ut. 6. ⁊ frigidit
atez ut duo. non ex se infrigidaretur.
q̄ns contra experimentū. ⁊ q^a satis pz
possz frigiditas ut duo non ageret in
caliditatez ut. 6. aliter cui^a a proportio
ne minoris inequalitatis fieret mor⁷.
Item sequeretur q ista frigiditas age
ret ultra gradus propriū. q̄ns falsum.
⁊ q̄nta pater. nam si ista frigiditas aq
sit ut duo ⁊ agat in caliditatem. ⁊ latius
dines primoz q̄ntoz sint complete. q̄
tum corrumper de caliditate tñ genera
bit. de frigiditate ergo generabit fri
giditatē intēsiorez q̄ ut duo quare ⁊c.

Consequēter respondēdo ad ar^m p^m
q magna pportio aq deberet citius in
frigidari qz pua. negat q̄ntas. quia uapo
res exētes in aq^a ad minima diuisi cū
aq^a sunt cā fōnēs caliditatē aq. et de
clarat hoc per signa. ⁊c. Et si hec re
sponsio in multis casib⁷ ⁊a sit atq; ex
pimentis multuz consonet. tñ ulterius
speculatio cā. dubitatē contra ipsas qz
primo illa conclusio piculariter. uel in
diffimite prolata uidebatur concedēda.
⁊ q^a tenet. nam si sit pitas in exitu ua
porum in magna portione aque ⁊ par
ua quod est possibile. profunditate i pā
ruz equali existente. argumentūz uidef

direte probare conclusionē. si aqua
ex se infrigidetur. Item tantuz par
ua posset esse portio aque. qz nullo modo
posset se infrigidare aere plus impediē
te reductionē quaz promoueat forma
substāntialis eius simul cum frigiditate
ymo si guttula aque naturaliter disposi
te. poneretur in aere illo. calefieret ab
aere ⁊ tandē sibi fieret similis in cali
ditate. ⁊ non possz aer iste impedire re
ductionē magne portiois. forma ci⁷ po
tēti⁷ aere exēte. qz. ⁊c. Preterea
pñ⁷ dubitatē q̄ fūdamētū responsionis
quia fm satis cōez opinione. uapores
sunt de nā aque. quare cui^a sunt tenuio
res aqua ⁊ ad minima diuisi cū aqua infr
gidabunt a for^a s'balli coz a frigidita
te aq ⁊ a frigiditate q̄ntēis. si fuerint
dictis calidiores. qz nō remanebūt ca
lidiores aqua. Et iā expmētu uidef ep
po^m declarare. nā appent sensibilibz ua
pores min⁷ calidi aqua a q^a eleuātur.
quare nō p̄senubūt caliditatē aq. Itēz
qz tardius deberet aqua calefacta aq^a
nō calefacta ceteris pibus q̄gellari. cō
sequēs falsū q̄ sūtiā p̄bi in p^o metba
uroz. ⁊ ex^m p̄scharoz ibi ⁊ ab eodem
reccitatum cum dicit. cōfere aūt ad h⁷ ad
celeritatē coagulatiois ⁊ p̄calefactam
esse aquā citi⁷ eim infrigidatē ppter qd
multi cū calidā infrigidare cito uoluerit
ad solem ponūt pmo. Et qui circa pun
ctuz cū illius glacie bitacula fecerit ad
piscinū uenatiōes. Venantē eim decidē
tis glacie aquā calidā ei reūfundūt cala
mīs. ppter qd citi⁷ coagulet. utuntē
eim glacie quasi plūbo ut quiescāt cala
mī calida aūt sit cito cōstās aqua in re
giomb⁷ ⁊ tēporibus calidis. Hoc idē
in yeme multuz frigida sepius sum ex
perius. ⁊ quilibet experiri poterit.
Itēz si accipiant quatuor uncie aut cit
ca ex aqua putei uel fontis ⁊ non ultra
calefiat ⁊ in aliquo nase aeris multū fri
gido ut in auroza diei yemis multū fri
gide expenat. ⁊ alia aqua cuiusdē putei
uel fontis bulliat uel multuz seueat ex
q^a ita calidā quatuor uncie ē reponat

in uase oio simili priori & simul expo-
natur aeri ei sit in omnibus alijs pari-
tas multo citius congelabitur aqua
feruens q̃ aqua non aliter calefacta. s̃
exposita aeri ut ex puteo extrahitur.
huius tamen oppositum deberet eueni-
re. si uapores conferuent caliditates &
foueat i aqua cū mltro maior q̃ritas ua-
porum sit in aqua feruente. q̃ non fer-
uente ceteris pib⁹. Neq̃ satisfac̃ cois̃i
bac difficultate n̄sio. qua dicit q̃ aq̃
calefacta. iō cin⁹ cōgellat quia rarior
ē. Nam sint. a. & b. due portiones aq̃
oio similes sic g̃ratia exēpli q̃n i yeme
ex puteo extrahunt. & p̃s q̃ erunt eque
rare hēat g̃ratia argumētū utraq̃ harū
frigiditatē ut. 6. caliditatē ut duo & ca-
lescat. a. aqua donec multum ferueat. et
ex p̃mentū declarāt q̃ si p̃ eodē. s̃. a.
aqua ita feruens & b. aqua ita frigida ut
prius ponant i aere multū frigidū citi⁹
q̃gellabit. a. q̃. b. si n̄ fuerit eaz̃ nimia
q̃ritas. neq̃ magna disp̃itas i q̃ritate
Si igit̃ a aq̃ citi⁹ cōgellat q̃ rarior
& non ē rarior nisi q̃ calidior. p̃ calefa-
ctionē. g̃. tantā facta i aq̃ acq̃sita ē tā-
ta raritas. g̃. p̃ tantā ifrigiditatem tāta
raritas in eadē m̄a & corpe eodē i spe
dep̃det. cū igit̃ a aq̃ an̄q̃ q̃gellat de-
uict ad gradū frigiditatis ut. 6. quem
ante habuit sequit̃ q̃ in i° s̃ i q° habe-
bit frigiditates ut. 6. quā i p̃nci° hēbat
habebit ē p̃cise illā raritatē quā in
p̃ncipio habebat q̃z ab i° s̃ n̄q̃ ad cō-
gellationē. t̄m apponet tēp⁹. q̃m t̄p⁹ ap-
ponet. b. a. p̃nci° t̄p⁹is. cū ponebat in
aere multū frigidū sit cū. a. aq̃ feruen-
te. quare mltro tard⁹ q̃gellabit. a. aqua
q̃. b. & h̄ ē m̄x̄e si uapores foueat ca-
liditates aq̃ ut an̄ ē dicebatur q̃z. & ē.

Neq̃ dic̃ta an̄i quop̃ a dño An̄i. re-
citata 2^a p̃mi neq̃ dic̃ta dñi An̄i. ibi
hanc diff̃cultatē plene saluabit. Tu an̄
scis qualiter a p̃ori probauit euident̄
multaz̃ x̄ritatē exp̃mētū. q̃z nō a^o i p̃e-
sentiarum. q̃ritū ad hoc. Item dubi-
tat̃ quō uapores dēat cē calidiores aq̃
Nam uapores t̄m ant plus. resistūt cale-

facientibus. q̃z aqua. ergo non magis
fuerūt calefacti. q̃ tenet. et aff̄m. p̃z cū
resistat p̃ frigiditates suas. p̃ frigidita-
tes aq̃. et aqua nō resistat p̃ frigiditatē
eoz̃. si forte sint calidiores. Itē po-
sitā notabili q̃ritate aq̃ feruens i aere
uidemus inalde magnaz̃ q̃ritatē uapoz̃
tandē exire aquā q̃ritā nō x̄similiter
a p̃n⁹ cūz ponet̃ aqua feruens in aere
q̃tinebat̃ i i°. g̃. ex ista aqua generabū-
tur adhuc uapores cū erit i aere. et p̃-
tūc nulla p̃s aq̃ calefiet. g̃. uapores q̃
ita generabūtur n̄ erūt calidiores aq̃
quare & ē. Hec ita scribē uolui. ut te
libēt aīo & n̄ iutilz̃ talia q̃siderantē ma-
gis ad speculatiōes icitare. Ad 2^m
argumētū i q̃ p̃babat q̃ si aq̃ ex se
ifrigidaret ultra frigiditatē i cōtinēte
reptaz̃. oīa elem̄ta deberēt ifrigidari
usq̃ ad g̃dū frigiditatis illi⁹ aq̃. R̄ndet̃
et optime negando q̃sequētiaz̃. et dicit
q̃ nulla p̃bationē q̃sequētie uidit in
scriptis ad ip̄m p̃ te ut t̄m p̄tra q̃ si dres
in illa m̄a hoc tēpore max̄e quo min̄i-
me in ordinarijs medicie lectiōib⁹ oc-
cupariā istū q̃sequētiaz̃ illā appēntez̃
facere. unde suppono q̃ quibz̃ qualitas
p̃. q̃ritas ē actiā t̄m est ē resistitū cete-
ris pib⁹. hoc p̃z ex rōmbus calculato-
ris nostri. & ex hys q̃ i primo tractatū
& 2° de reactiōe latius scripsi. Si ē g̃
possibile q̃ aqua ex se ifrigidet̃ ultra
frigiditatē i cōtinēte reptam. sit. a. aq̃
in aere q̃ facta sit aere frigidior & sit
nūc primū istās in quo hēat hāc frigid-
itates tantā. & bigratia sit. 7. ubi aer non
hēat nisi ut. 5. & quēro nūqd̃ i imēdiatē
post hoc aqua ifrigidabit aerez̃ ut aer
calefaciet aquā uel aq̃ neq̃z ager̃ in ae-
rem neq̃z patiet̃ ab aere. Si 3^m g̃ p̃e-
cise tāta ē potētiā frigiditatis. a. aque
cū oib⁹ suis unamētis. q̃ritā calitatis
aeris ē cum oib⁹ suis unamētis. q̃-
p̃z. q̃m si minor esset. ageret aer i aquā
calefaciēdo. Si maior ageret aqua i
aerē ifrigidādo. tūc ultra caliditas a-
eris an̄ h̄ fuit tāta sic nūc & frigidita-
aque cōtinēte ante hoc p̃putādo oīa sū

uiamēta erat minor q̄ nunc cuꝝ esset
 remissior q̄ nūc. ergo an h̄ et imēdiate
 ante hoc agebat aer in aquaꝝ calefaciē
 do. g° nō infrigidabat. ergo hec frigi
 ditas nō est i ea p° generata q̄ cāuz. si
 z° g° an h̄ et aer calefaciebat aquā. g°
 nō q̄ nūc usq; ad h̄ o ex se infrigidaba
 tur q̄ cāuz ul' ea q̄ ex cāu sequitur. Si
 p° ergo tādē infrigidabit to° aereꝝ uel
 solū nō ptes. si totū pbo oio q̄ aer in
 frigidabit ignē. ut aqua infrigidatur ac
 rez. si solū partē sit illa b. et residua. c.
 et arguat ut p̄us q̄ aut b infrigidabit c.
 aut calefiat a. c. aut nō agat b in c. neq;
 patiet. a. c. et oio pcedas ut an maxie
 in oib⁹ alyꝝ seminata pitate. Tandē in
 respōsione ad argumentū pncipale in
 hac difficultate dicē cāuz nō esse admi
 tendū. qm̄ implicat q̄ frigiditas aque
 agat in caliditate aque a pportōe z°. aut
 a dupla usq; ad triplā. et q̄ eadē se
 beat ad caliditate p̄pis simul cum alyꝝ
 iunātib⁹ illam in resistēdo in pportio
 ne 100°. eadē eim̄ est resi° caliditatis
 p̄pis et caliditatis aque cū ambe se in
 uent in resistēdo frigiditātē aq̄. Nec re
 sponsio q̄z multū subtil' fuerit. et ego
 etiā alias hac nūa pcesseriz aliqualiter
 tamē uariādo in rēdendo hūc argumē
 to. tñ dubitat q̄ ipsaz. p° qz affirmatur
 q̄ frigiditas aq̄ agat in calitate secū ex
 tēas. q̄ qd̄ argutū ē supra. Itē nullū
 p se et imēdiate agēs in aliud fm̄ aliq;
 ex p̄mis qualitātib⁹ p se et imēdiate
 resistit illi actōi. et hoc mediāte qualita
 te s̄ria uel eūsdē sp̄ci cū s̄ria. g° aqua
 duꝝ infrigidabit pip̄ illi infrigidatōi. n̄
 resistet mediāte caliditate sua. quare n̄
 iunabit caliditas aq̄ caliditate piperis
 in resistēdo infrigidatōi quā frigiditas
 aque facit in pip̄. z° q̄ p̄. et ē prima
 et assu° fuit z° pmissū i p° meo tracta
 tu de reactōe p plures rōes euidēter ut
 credo pbatū. Itē ego pono in casu ar
 gumētū q̄ frigiditas aq̄ sit in 100°. ma
 ioris potentie actie q̄ resistit sit cali
 ditas p̄pis simul cuꝝ caliditate s̄uali
 i p̄us p̄pis et cuꝝ oib⁹ alyꝝ qualitati

bus q̄ forte in pipe ponerent ei° infri
 gidatōi resistere nullo mō pputando
 iunamētū caliditatis aq̄ si pur ponere
 m° illā iunare et sit nūc pip̄ oio sile aq̄
 et cōtinēt aquā. et q̄z nūquid illa p̄i
 cula pip̄is ueloci⁹ infrigidabit aq̄. aut
 tardī⁹ aut equelociter. si p̄miz g° frigi
 ditas aq̄ agat ultra gradū p̄p̄is. si fm̄
 g° imēdiate post hoc exit pip̄ min⁹ fri
 gidū aqua. S; cū aqua aliqd ea min⁹
 frigidū infrigidat nō resistit ei° calitas
 tali infrigidatōi. g° alterabit pip̄ a. p̄pō
 tiōe. 100°. et ueloci⁹ aq̄ alterata a p
 portōe dupla. aut a dupla usq; ad tri
 plā. Si z° g° cōtinē post hoc exit pip̄
 sile aq̄ alyꝝ deductis. g° p nullo istā
 ti agat aq̄ in pip̄. cū sile nō agat i sile
 et ita seq̄ret q̄ pip̄ p totā horā. futuraz
 gratia exēpli mouebit qz infrigidabit
 et tñ p quolz o illi⁹ bore erit ita q̄ nō
 mouet q̄ ē multū absurdū et q̄ cōez mo
 dū dicēdū p̄p̄is. q̄z ita aliq ex specula
 tiuā h̄ nō habeat p icōueniēti. hec tñ
 difficultas reliquat ad librū p̄p̄is. corū.
 quare et ē. Itē ego pono q̄ a aq̄ beat p
 to° caliditate ut quatuor cōdimidio. et
 frigiditate ut tria cōdimidio et sit i ac
 re sibi si l' multū et multū 220 et ita 220
 ut hec aqua ex se infrigideat aere tñ
 nequaq; ei⁹ reductionē p̄hibere. h̄ ē sa
 tis possibile cū i aere stupbe exptamur
 aquā tepidā calidiorē aeri illi similē
 ex se infrigidari ut q̄mūter creditur
 et ponatur in illa aqua una modicissī.
 particula piperis actualiter per totum
 cū calida cū aq̄ et seq̄ i i° cāu q̄ si ca
 liditas aq̄ iunat calitate pip̄is i resistē
 do infrigidatōi quā factura ē aq̄ in ip̄s
 cū ista caliditas aq̄ potentior sit ip̄us
 frigiditate plus ipedit mediāte calidi
 tate ne pip̄ frigeat q̄ mediāte frigi
 ditate pmoueat. quare a p̄n°. duꝝ ultra
 infrigidabit aqua ex se minime i p̄a in
 frigidabit pip̄. imo seq̄ret. q̄ nō possz
 aqua hūis caliditates ut in p̄n° aliqd in
 frigidare psequēs falsuz et cōsequētia
 paretur dicebam imēdiate. Forte di
 ceret. q̄ frigiditas aque non agat in

caliditate sua et pipis soli in virtute pro-
pria. sed et in vigore forme subalis. et ca-
lidas aque etiam non resistit soli in vi-
gore proprio. sed et in virtute forme substan-
tialis aque. quare ex parte forme substan-
tialis erit pitas quare et. Item si for-
aque subalis immaret frigiditatem in agen-
te resistendo et caliditatem non eodem-
forma substantiali acris immaret calidita-
tem in agendo et resistendo et frigiditatem si
quod potest rei non nisi ex multitudine qua-
litas cognoscere quod est contra co-
munem opinionem philosophorum. et plana est. Item
in predicto casu, vel frigiditas aque a
principio simul cum immamento quod recipit
sive a forma substantiali sive ab alio est
potentior caliditate quam secus extenditur
simul cum suo immamento quod ab alio acci-
pit. aut minus potens aut equaliter. si
primum ergo non posset habere aqua quicquam
esset magne quantitatis et potencie aliquid ca-
lidi. Item quicquam ipsum esset modice po-
tentie calefacere. per quod contra experimen-
tus. et quod patet. nam plus resisteret frigi-
ditas calefactori quam caliditas promoveret
tenendo secundum responsiones quod agens medi-
ante aliqua qualitate alique effectum me-
diante qualitate eiusdem speciei cum contraria
si tales habeant inuicem passim in resistendo ef-
fectum quem producit vel imedit. producere.
si 2^m aut 3^m. 4° non possit habere aqua aliquid
infrigidare. quod non falsum. et quod patet omnino ut
prius. Neque poterit hac in parte haberi
refugium quod una qualitas plus est activa
quam resistiva. nam late probatur et sufficit
entis ut credo. eadem qualitate tamen esse
activam quam resistivam et eadem calcula-
tore nostro. et in tractatu meo. 2° de re-
actioe et inuide. Item postquam probatum est
quod frigiditas aque actualis non agit in ca-
litate suam sed secundum eodem in hac mate-
ria opinionem. aut forma subalis sola aut
simul cum frigiditate virtuali agit in cali-
ditatem. pono quod illa forma substantialis
sola aut simul cum frigiditate virtuali ha-
beat supra suam actuale caliditatem
proportionem duplicem aut triplicem. et cum ha-
beat ut est possibile manifestum calculari

frigiditas actualis sola supra caliditatem
pipis soli proportionem 100^{am}. et tunc ma-
net difficultas argumenti. Nam postquam
frigiditas actualis aque. non appetit
agere ultra gradum proprium non resisteret aut
immaret caliditas aquae caliditatem pipis in resi-
stendo in frigiditatem quam faciet aqua in illud. 4°
staret frigiditatem actualis solas habere
supra aggregatum ex caliditate actuali
pipis et ex caliditate aque proportionem
maiores. 100as. forma subalis aque su-
pra caliditatem aque tantam proportio-
nem non habere quare. et. Et si tu
diligenter calculabis intelliges. quod licet
omnis aqua calefacta in aliquo medio
ex se possit in frigidari. optime tamen cum
hoc stat multo maiorem habere propor-
tionem frigiditatem solam aque supra ag-
gregatum ex caliditate aque et ex calidi-
tate alicuius alterius corpusculi eque
frigidi cum ipsa quam habeat forma subalis
simul cum frigiditate virtuali si forte
illa ponatur supra tale aggregatum aut
solum supra caliditatem solam aque. h
locis speculatione indiget quare consi-
dera. Item variato casu videtur ean-
dem argumenti stare difficultas. nam si
suppono. primo quod latitudines primorum
contrariorum sunt complete. 2° sup-
pono quod quanto agens iniforme sphericum
fuerit fortius et potentius in medio uni-
formi et ceteris paribus tanto agit ad
longiores distantias habet probationem non in-
digeat. Quibus ita premissis pono quod aqua
magne quantitatis habeat per totam caliditatem
ut unum et frigiditatem ut. 7. et sit hec
aqua tante quantitatis ut habeat tantas mul-
titudinem frigiditatis ut sit ista fri-
giditas potentie ut. 70^a. et erit calidi-
tas solus potentie ut. 10. vel par maioris
vel si forte diceret caliditatem fri-
giditate multo potentior existere stan-
te pitate in multitudine ego pono quod aqua
sit iniformiter disposita. hinc fri-
giditates in 7as. potentiores caliditate
secundum extensionem. quod cognoscere esse possibi-
le. cum potentia caliditatis in infini-
tus possit minorari. et sit gratia exempli

frigiditas potentie ut. 70^a. et erit cali-
 ditas potentie ut. 10. et sit hec aqua in
 aere multus et multus raro. ualde modi-
 cas hinc multitudinem primam qualita-
 um. ita ut ualde modicum impediat redu-
 ctiones a aque. ubi gratia solus per unam
 millesimam unius gradus. et ponamus q
 aer sit similis aq. l. par calidior. et agat
 gratia argumenti potentia ut. 70^a. in
 tali aere per. 70^a. pedalia. et sequitur
 ex casu q frigiditas a aque agit spes
 suas p 70^a. pedalia. caliditas 70. eius
 solus p. 10. pedalia sequitur ultra ex opi-
 nione q tñ h aqua nō sit summe frigida
 et nālter ut cōter soler a multis dici d
 terminet frigiditatem in summo et aer non
 possit eius reductiones impedire q ex
 se infrigidabitur finit ergo uelociter
 p aliqd tēp^a ita ex se infrigidabit. dica
 m^o g^o. m^o infrigidabit a pportione. 10^a.
 aut. 20^a. aut 30^a. l3 nō hñsimul^a et tñ
 ut parebit. Equi^o ultra q in distantia
 60^a. pedaliū ab a aqua. erāt spēs frigi-
 ditas multiplicata ab a aq^a potentie
 ut. 10. uolo ergo q in t^a distantia sit b.
 corp^o oīo sit e a aque ita pnum ut deat
 caliditatis multitudinem ita paucis ut ex
 se solūmō sit potentie ut una millesima
 unius et p3 q cōputato unamēto aeris
 cui^o caliditas est etias solus potentie ut
 una. 1000^a. et si sit. b. infrigidatōi p du-
 as millesimas unius gradus. qz instru-
 mētus frigiditatis a ad b multiplicatū
 ad aggregatū ex resistētia b et ex resi-
 aeris hēbit pportiones q est. 10. ad du-
 as millesimas. Quero g^o nūquid ime-
 diate post hoc erit b frigidus a aut eq
 frigidum aut minus. Si primū ergo a
 ager ultra gradū pprū. si 2° ergo b al-
 terabit a pportioe multo maiori qz a
 et tamē equeuolociter frigeſcet non eiz
 h pōt dici ut ad primū argumentū. nāz
 caliditas a cui^o nō possit in hoc aere ad
 tantā distantia agere nullo^o inuabit cali-
 ditatez b i resistēdo. Si 3° ergo b fri-
 geſcet a maiori pportioe qz a et tñ tardi-
 us frigeſceret quare tē. Uel aliter ca-
 sus possz formari a pposito tamē ma-

gis nariādo stātib^o pmissis supra po-
 no q a sit unū ferrus spicus magne qz
 itatis hñs caliditates ut. 7. et frigidita-
 tem ut unū. et sit in ipso tāta multitudo
 caliditatis ut sit potentie ut. 70. et erit et^o
 frigiditas potentie ut. 10. uel minoris qz
 ut. 10. et pono ultra q in b me^o unū for-
 mi multus raro potentie ut una. 1000^a.
 agat caliditas potentie ut. 70. species su-
 as per distantiam. 70^a. pedalum. et se-
 quitur q non ager frigiditas. sin ultra
 10. pedes fueritqz ita dispositus per 10
 taz horam pteritā. pono deinde q i pñ
 cipio hore pteritē fuerit summe frigi-
 dus ul^o saltē in aliquo instanti hore pte-
 rite. prout opus fuerit pro hys q ad-
 dentur in casu. ita tamen medice qnta-
 tis et potentie q supra frigiditatem suam
 sūmaz simul cum unamēto aeris spēs
 caliditatis mltiplicate ab a in distantia
 50^a. pedum ab a hēant ul^o habuerit p-
 portiones. 100^a. et distet cōtinne ab a
 per. 50. pedes et sit nūc primo adēqua-
 te assimilans ipsi a. Et patet primo q
 si a nō aliter inēderet in caliditate nō
 ultra ageret calefaciēdo et patet secūdo
 q a maiori pportioe qz a. 100^a. imedi-
 ate ante hoc caleſcebat. c. ab a. pono er-
 go ultra q d summe calidū potentie ut
 20. sit ita situatū. ex dextra parte uel si
 mīstra a q si a d ptaberet recta li^a ad
 cētū a et a^a ptaberetur. a. c. ad cētū
 a iste faceret angulū rectus i cētū a et
 distet ab a per. 12. pedes et p3 q d ita di-
 stans non calefaciet a. nam frigiditas
 in a resistit ut 10. et species caliditatis.
 d. in distantia. 12. pedes sunt 10° poten-
 tie ut. 8. ut sequitur ex dictis supra.
 moueatur. ergo. d. uer^o a. donec suffi-
 ciat in ipm agere et p3 q in aliquo o. in-
 cipiet agere. sit ergo illd istas. g. Et
 patet ultra q in. g. istāti incipiet infini-
 te tarde. d. agere in. a. aut ergo in medi-
 ate post. g. ager. a. in. c. uel non. si nō cō-
 tra i mediate post. g. erit. a. contrariū
 ipsi. c. habens supra illud sufficiens dñi-
 niūz quia pportioe maiorem. 100^a.
 ergo ager. si 2° aut eqūe^a ager. a. in. c.

sicut patitur. a. d. aut uelocius aut tar-
dius. Si primus sequit^r q^d ab equali-
bus p^oportionib⁹ puenit motus eque
ueloces ut patet q^d est nullus absurd⁹
Si scdm ager. a. ultra gradus propriu.
Si 3^m. a. maiori p^oportioe mor⁹ tardi-
or prouenit q^d a. minori. Hic dici
non poterit q^d frigiditas. a. inuat frigi-
ditates. c. in resistendo calefactioi quas
facit in ipso. c. primo quia non pot^r fri-
giditas in hoc medio usq³ ad tantas di-
stantia multiplicare species suas. quare
non poterit inuare in tanta distantia.
2° quia si p^o potentias diuina tota frigi-
ditas que est in. a. poneret in. c. adhuc
caliditas. a. sola seu species caliditatis
multiplicate ab. a. i. c. haberent supra
aggregati ex frigiditate. c. ex frigidita-
te de nouo posita in. c. que erat in. a.
sit etiam cum inuamento aeris. multo
maiores p^oportiones q^d incipiat in. g.
d. habere supra. a. Neq³ etiam dici
potest. q^d d. agat in. e. r. non. a. quia no
potest. d. usq³ ad. c. agere. distabit eni⁹
d. a. c. cum incipiet agere in. a. p^o radice
quadratas. 2600. uel circa ut eruditus
in geometria considerare uolentibus
facile patebit nesci pro maiori uel apud
omnes faciliore casus enidemia si plac³
ponatur. f. obstaculus inter. d. r. c. ipe
dicens multiplicationes specierum. d. ad
c. non tamen aliter uarians p^oportio-
nes supradictas quare. r. cetera.

In responsione ^{ad ar^m} factus
in materia de spasmu hūido. cōcedit q^d
spūs mīnus hēant de frigiditate inten-
sive. et quoad multitudinē forme q^d
mēbra. tñ frigiditas corp⁹ inuat frigi-
ditates mēbroz in resistendo calefacti-
onibus mēbra. Sz h⁹ ista rñsioez dubitat^r
q^d multa febre etibca aut hūoralē apta
sunt inducē q^d p se nō sunt p^o uetina ca-
liditatis. Imo frigiditatis i spūs. et oīa
q^d pnt calefacere spūs. magis pnt cale-
facere mēbra g^o r. ē. 7. p^o et minor ex
argumēto. et ex if erius dicēdis. ma-
iō scis esse manifestā ex hys q^d dixi dis-

putādo mās de gradibus medicinaz.
Pro maioris tñ argumēti pncipalis et
mioris hic facit euidētia. Premittit^r
p^o. q^d oē. 7. rñs alteri appetit illud sibi
assimilare r idifferētē in quolibz agē.
atq³ in qdlibz tale agit. sufficiētē appli-
catōe et dñio cū frigate p tēpus exñte
hoc pbat^r ē a calculatore. Premittit^r
2°. q^d oīa p^o qualitas. tñ ē actiua q^d tñ
ē resistitiua. hoc pmiss⁹ pbat^r est a cal-
culatore et limitatū et pbat^r i tracta-
tib⁹ meis de reactōe et nū ibi uidebis.

Premittit^r 3° q^d pōt oē remisse cali-
dus in aliq^d frigidū et in aliq^d calidū
agere et sit^r pōt oē remisse frigidū in
aliq^d frigidus et in aliq^d calidū agere
h⁹ pmissus expmēto et ex cōi opiniōe
phoz atq³ ex p^o pmissio p^o clare. quare
al^r nō pbat^r. Et ex b⁹ sequit^r p^o. q^d dū
remisse calidus agi in intensius. ipm
remittēdo. caliditas ei⁹ nō inuat passus
in resistendo ifrigidatōi quam facit
in ipz. 7. b⁹ gratia si a habuit caliditatē
ut. 6. r. frigiditatē ut duo p totū. r. agat
in. b. hūis per totum frigiditatem ut
in nū et caliditates ut. 7. nō ager in. b. ca-
lefactēdo. quā sic ageret ultra gradus
p^ortis sed ager ifrigidādo. dico g^o q^d a
mediante caliditate sua nō inuat b in re-
sistendo ifrigidatōi quā a facit in ipz
b patz. nā cū caliditas sit potētiōr in a
q^d frigiditas plus ipediret ne b frige-
fiat q^d p^o moueat frigiditas ut frige-
fiat r cū b i b ē etiā aliquāta alia resi⁹ qua
re nullo⁹ a frige-
faceat b cuius oppo^m
ponat^r in casu r ex pmissio 3° patet
esse possib⁹. Et ex hoc sequit^r ultra q^d
ubi b sit ut primo. r a etiā sit tale in itē-
sione primaz qualitatu quale prius. Sz
ita modice q^d titatis r potētie ut nō po-
sit tale r tam modice potētie agere i
b in frigidādo non tñ a inuaret b in re-
sistendo ifrigidatōi q^d intendit facere
in b. aut quā aliud agēs facit forte i ip-
so b. hoc patz. nam aliter sequerēt q^d a
mne inuaret aliud in resistēdo q^d ma-
nēs sile oīo quātus ad intēsiōe p^omaz
qualitatu r factū mltō potētius q^d nūc

nullo^o iuuaret. q^o ē icōueniēs ⁊ q^a p^s i
cāu i q^o a fieret tātē potētē. q^o ageret
i b ut ē possibile. Et ex hys ult^{is} seq^u
q^o ubi a hēat p totū caliditatem ut. 6. ⁊
frigiditātē ut duo ⁊ sit tante potētē ut
agat in. c. habens p totū calitātē ut. 5.
⁊ frigiditātē ut tria. nō iuuabit a ipsuz
c. mediātē eius frigiditātē in resistēdo
calefactōi. quā a facit in ipso c p^s. naz
a agit in c calefactōdo. g^o mediātē frī
giditātē nō resistit actōi quā pducit. p^s
q^a. q^o ante dum i frigidabat. b. nō iua
bat b in resistēdo i frigidatōi mediātē
caliditātē q^o tñ potētior est frigiditātē.
quare nullo^o a fortiori mediātē frigiditātē
i iuuabit in resistēdo calefactōi. quā
re ⁊ c. Et ex hoc p^s ut pri^o q^o ubi a sit
tale itentōe p^{ma} qualitātē ut prius ⁊
ita modice potētē ut non possit calefa
cere c non tñ iuuabit c p eius frigidita
tes in resistēdo calefactōi. quā intēdit
aut quā aliqd agēs forte facit in ipso
. c. h^o patet ex dictis. Ex quib^{us} unuēz
salutē p^s q^o cū aliqd agēs mediātē ali
qua p^{ma} qualitātē p se in aliqd aliud
agit aut intēdit agere mediātē qualita
te cuiusdē spēs cū illa q^o cōtraria ē qua
litati agentis nō iuuat passum in resistē
do tali actōi. ubi etiā talis actio fieret
ab a^o agente. hoc satis patet ex dictis. ⁊
b oīa clare itelligēs ex hys q^o dixi i tra
ctatu de reatōe p^{mo} ⁊ 2°. Ex quibus
tandē habes nō fuisse cōueniēter dictū
q^o spūs sint mēbris calidiores ⁊ q^o
mēbra etiā resistunt calefactōibus per
frigiditātē spūs. quare argumentus
pcedere uidet^{ur} nisi aliūde accipiat^{ur} fun
damētū ex dictis auctoz max^{ime} Aui^{sen}.
⁊ Gal^{ien}. in respōdendo quare ⁊ c.

Quid in responsione ad arg^u
de euacuatiōe nolue
rit ex scriptis eius itelligis. ego tamē
quid in illa sentias. paucis appertias. p^o
supponitur itaq^{ue} scdm^o comunē ⁊ ratio
nabiliter fundatum modus dicendi me
dicoz istas cōnezes dici ⁊ esse regula
res quaz elligimus scdm^o canones artis
⁊ que sūt cum notabili iuuamento sine

notabili nocumento. ⁊ ē si placet sine
rationabili timore notabilis nocumētū
⁊ licz Ugo addat explicitē. ⁊ quā meli
us est facere quaz non facere. hec tamē
particula meo iudicio sequitur ex p^o.
sequitur enim elligimus hanc euacuati
ones scdm^o canones. ergo melius ē hanc
euacuatiōē facere q^o nō facere. aliter
enim canones non essent nobis rōabl^{iter}
traditi. quālibet g^o cōne regularē me
lius est facere q^o non facere. ymo oēm
cōnezes quaz medic^{us} habet facere siue
coacta fuerit siue regularis. melius est
facere q^o non facere. ⁊ hec oīa patet. Et
considerāb^{us} intentiōē auctozū medi
cine. ⁊ quid noīs regularis siue electie
cōnezes. ⁊ cōnezes coacte. una enīz elligi
tur simpliciter scdm^o canones sine ma
gna indicatione. ad opposituz. a^o scdm^o
quid. Et ex hoc patet primū eius p^o
missus non esse ueruz. remanet ergo ar
gumentum ut prius. ad quod euacuati
o sua non uidetur satisfacere. Itē ad
missa omnibus pmissis suis remanz
eadē difficultas argumētū. patet mutatis
terminis argumētū. nā f^o ipz et bñ mā
cruda nō exiēs in uis ductuz nō d^o ⁊
medico cūari et aliqñ^{us} debet^{ur} hec mē
ut qñ erit digesta a medico cūari. ergo
incipiet debere cūari. ergo in aliquo
incipiet. sit illud a^o. aut g^o in a^o erit
melius cūare istaz mās. q^o nō cūare. aut
eque bonū. aut deterius. Si p^o g^o in
aliqua pporione melius. ergo añ. a^o
adhuc erit melius cūari q^o nō cūare. g^o
ante a^o debebat cūare cū medic^{us} debe
at semper de duobus q^o ditoris facere
q^o melius est ut ipse etiā cōcedit in 3°
eius pmissio in respōsiōe sua ad hanc
difficultates. Si 2° ergo nō magis de
bet^{ur} tunc cūari illa materia q^o nō cūa
uari. nec magis debet^{ur} non cūari q^o
cūari. Si 3° ergo in aliqua pporione
deterius. g^o etiā p tempus post a^o erit
deteri^{us} cūare q^o nō euacuare. g^o nō ime
diatē post a^o debet^{ur} cūari. g^o in a^o instā
ti non incipiet debere cūari. quare ⁊ c.
Vel hoc nō arguat^{ur} medicus in prim^o.

nō debz eūare hanc mās crudā & aliqñ
 debebit euacuare. g. ſcipiet debere eūa
 re. ergo i aliquo inſtāi ſcipiet. ſit illud
 a. aut ergo in a. erit meli? eūare qz nō
 eūare. aut eque bonū aut deteri? et oīo
 ut pri? arguat. Et iā hoc mō argumē
 tūz poſſz formari. & ad idem reddibit
 difficultas accipio to^m ipſo equo h mā
 nō dē cūari pcedēs ipſo i quo dē cūari.
 & ſit illud. a. accipio. de iñ totū temp? in
 quo hec mā debet cūari & ſit illud. b. et
 ſequit? qd cū debere cūari et nō debere
 cūari ſunt qd dīctoria in ppoſito noſtro
 q. a. tēpus & b. erit imediata ſine qñ^a
 accipio g. o mediās inter i^a ſiue cōſi
 tuans i^a. & ſit illud. c. qd nūc grata ar
 gumētū ſit pñs. & arguo ſic aut melius
 eſt eūare hanc mām qz nō eūare aut eū
 bonū aut deterius & pcedere ultra faci
 as argumētū ut pri? qz & c. Et ut cōſi
 deres i iſta mā. pſuppono qd ſi medic^o
 pfecte cognofceret aliqñ tēpus in quo
 datam mām eūando. ſequeret maximuz
 iuuamētū inter oīa iuuamēta qd ex eu
 acuatione hui? a. materie apta ſunt ſeq
 in quo uis tēpe illa eūaretur & minimū
 nocumētū qd nō eſt ps alterius inter
 oīa nocumēta apta ſeq ad eūones huius
 a. materie. omēs eūones huius materie
 poſſibiles qd ſiderādo in illo tēpore me
 dic^o eūaret & eūare deberet. a. mās. et
 ſi aliq^a eūatio hui? a. materie erit elle
 ctua ſimpl? & regularis maxie erit i^a
 qd fieret in illo tēpore. ymo forte h ſola
 erit regularis hoc ſatis patz ex funda
 mentis medicie. Et ex hoc patere pōt
 qd cū i i groſſatōe materie qd ſubtilitate
 ſui non erat diſpoſita eūoni. aut in ſub
 tilitatōe groſſioris. aut i cūſſōe uſcoſi
 tatis aut in remiſſiōe alteri? maſteſte
 l' occulte qualitatis faciētis nocumen
 tūz i eūone materie maiorē iuuamētūz
 ex euacuatiōe qd ſequetur et minore
 nocumentum uſqz ad aliquod tempus
 uel inſtans et poſt tardando eūationez
 poſſet minorari iuuamētum et maiora
 ri nocumentum aliquod erit tempus i
 quo. a. datam materiam euacuando ma

ximum proueneret iuuamētū. inter oīa
 iuuamēta apta ſequi ad euacuatiōnez
 huius. a. materie in quo iñs. tēpore fa
 ctam et minimum nocumentum per ſe
 qd non eſt pars alteri? inter oīa nocu
 menta apta puenire ex eūone huius. a.
 materie i quo uis tēpore facta. Et quo
 pz qd in hoc tēpe & non añ hoc nec p? h
 ip? erit. a. data mā in cāu iſto eūanda
 Et ex h ſeqt ultra oīuz nocumētūz qd nō
 ſunt ps alteri? aptoz puenire ex eūone
 aliqñ eē m^m. Et qd nō nālz hec q^a. b. ē
 minimum horū nocumētūz. ergo eſt in
 diuiſibile ut t3 mīmus. n. hoiuz nō ē i
 diuiſibil' ut pz. neqz mīma caliditatz
 oīuz exiſtentiū qd nō ſūt pres intenſiue
 nec extenſiue aliaz ē indiuiſibil' ut pz
 etiā. Et ex hys habes dicta ſua non
 pcedere. In hac difficultate. & circa a^a
 tacta ab eo in ſua reſponſiōe. quid ego
 ſentiā. hoc anno euz legeret. atqz ex no
 ſtra qſtionē a an expectan^a ſit dige^a a
 te eūonē itelligē potuiſti. laudar? deus
 idic ē ſuis argumētatiō^m p Johannē
 de marliano mediolanēſ formatarūz q
 riſſionē dñi magiſtri Johānis de ar
 culis ueronēſ artū atqz medicie inter
 pretis clariſſimi ſupraſcripta ſic ſcri
 ptarūz dño magiſtro Policreto. & ab
 eodez miſſarūz predicto dño magiſtro
 Johanni de arculis.

Clariffimi artū atqz medicie interptis
 .d. magiſtri Johānis de arcul' & onenſ
 riſſionē ad argumētatiōes in mediate
 pcedētēſ qd riſſiōēſ ei? pōres formatas
 per Johannē de marliano mediolanēſ
 hac. & boz ſerie ſcripte dño magiſtro
 Policreto ex ferrarijs māuano artūz
 doctori inſigni & in medicina uiro eru
 dito & poſt ab eodem miſſarūz ipi Jo
 hanni de marliano. Incipiunt.

Eximie doctor tanqz ſi
 ſine non parū admirat^o ſuz. qd i reſcri
 ptis tuis mihi ipſoſueris. qd nāqz ſenſi
 aut excogitauī. Qd pportio. ſ. non autē
 datur inter qualitates agentis & paſſi q
 b

rias. sed si les. oppo^m eius reperies in
 qdē mā de pōne medcia^p quā apd te
 cē existio. nec qd mibi. iponis unq^p re
 peries in rñsis meis ad rōnes tuas.
 Sz bene pbādo q^p aqua calefacta red
 ducit ad frigiditatem sibi cōnālez ab
 intrinseco. nō a frigiditate cōtūētis de
 ducebā. q^p aqua calefacta si reducere
 tur ad frigiditatem a frigiditate cōtūē
 tis. nō ab intrinseco simul calefieret et
 infrigidaret. qd iplicat. et qñaz pba
 baz hoc mō. qz qñēs minores bz pro
 portioēs ad ifrigidandū aquā frigidio
 rez se q^p ad calefaciendū ipsa 3 et ifrigi
 dat iuxta rñsionē. ergo ēt calefactū. qd
 erat deducēdus. Sz assūm^m probabā. qz
 si aqua effz si lñf cōtūēt. utriusq^p calidi
 tates eēnt equalēs. et silz frigiditates
 essent equalēs. ergo si aqua fiat frigidior
 qñēte crescet frigiditas et decrescet
 caliditas. naz qñus intendit unū cōtra
 rñus in uno sbo. tantum remittit alterū
 qñus. alz latitudines non eēnt cōplete
 terminate ad 8. Itē in non qñ^m unum
 qñus distaret. a. non gradu. tñ alterus
 qñus distaret. a. sūmo. q^p calculatore in
 prio tractatu. ponamus. g^o q^p dū qñēs
 et aq^a calefacta eēnt si les. q^p utriusq^p
 caliditates et frigiditates eēnt ut 4°.
 et q^p postea dū dicta aqua ē facta frigi
 dior. sit frigiditas aq^a ut. 6. et caliditas
 eius ut duo. ex quo latitudines sunt cō
 plete terminate ad 8. et arguit sic. qñ
 nēs infrigidat aquā iuxta rōnes. et non
 nisi p frigiditatem suā. g^o iuxta cāuz in
 frigidat ipas p pportioēs sub sexqalte
 ras q^p ē 4°. ad. 6. sz caliditas ei⁹ ē. 2^{la}.
 ad caliditatem aq^a. g^o mltō magis dū aq^a
 calefacē. ad qd cōadīnat. q^p caliditas
 ē magis actia q^p frigiditas. Forte
 diceres. q^p nō ē attēdenda pportio in
 ter qualitates si les. sz inter qñias. iter
 quas dū esse actio. et sic frigiditas qñ
 nētis q^p ē ut 4°. ifrigidabit aquā a pro
 portioē 2^{la}. q^p ē iter suaz frigiditatem ut
 4°. et caliditatem aq^a q^p ē ut duo. et nō ca
 lefaciet ipas. cuz caliditas ei⁹ sit sub
 sexqaltera ad aq^a frigiditatem. qñra seq^t

ex rñsioē. q^p nūq^p remissus remitteret
 itensuz. qñs f^m q^p medicos. sic. n. medi
 cina calida scdi qd⁹ nō remittēt medici
 naz calidā tertij grad⁹. aut quarti. qñs
 q^p Bal. in lib^o farmachoz. et qñra 2^{la}.
 3° colligz. cap^o pennitio. Itē q^p expien
 tiā. qz uidem⁹ q^p aq^a remisse calida re
 mittit aquā itensius calidā. sz q^a pro
 bat. qz si attēdit pportio q^p ē iter qñia
 sit a remissus hñs caliditatem ut. 5. et fri
 giditatem ut tria. b. ho itensuz hñs cali
 ditatem ut. 6. et frigiditatem ut duo. et ma
 nifestuz ē. q^p a nō pōt remittē b in cali
 ditate. nisi p frigiditatem. sz frigiditas
 ei⁹ ē ut tria. caliditas ho b ut. 6. et cer
 tū est a pportioē minoris īequalitatis
 nō puenire actioēs. g^o a nō ager ut. b
 per frigiditatem. sz potius ager p calidi
 tatem eius q^p ē ut. 5. in frigiditatem b q^p ē
 ut duo. et sic ipz calefaciet. et sic remis
 sus intender itensuz. eodē mō pbabit in
 ceteris. quare nullo pacto pōt teneri
 aquā calefactas si les. qñētū. aut frigi
 diorē. eo. posse ab eo ifrigidari. g^o cū
 ifrigidet. et nō sint alia infrigidantia.
 oportebit q^p ab intrinseco ifrigidet h
 sunt q^p scripsi. Lōfidera nūc oī sēmo
 ta passiōe an ex hys possis elicere me
 oppinari. q^p in monb⁹ nō attēdat ppor
 tio inter qualitates agentis et passi
 rias. sz si les. hoc eīm ē oīo oppinioni
 mee rtrariū. imo hoc mō posses mibi
 in cīfdez scriptis dñas oppiniones q^p
 rias īponere. Sz qd in hac mā teneā.
 ne plixus sim. nūc nō scribo. sed illud
 aperte mīdere poteris in qñsioē mea de
 cōpositioē medicinaz. quā apud te. cē
 existimo. si me nō fecerit oppinio mea.
 - Preterea omitto respōdere ad rōnes
 tuas et qdes efficacissimas. quas cōtra
 hanc oppinione scripsi. tua eīm in
 tererat et decētius erat respondere ad
 rationes meas. que cōtra tuas oppinio
 nes pcedebant. et nō īponere mibi.
 qd nunq^p sensi. neqz sentio. Sed super
 est ut respondeaz ad rationes tuas ap
 parentes cōtra modū quez ego scripsi
 .f. q^p aqua calefacta reducitur ad frigi

ditatē sibi naturalē per paucam frigiditatem coextensam caliditati sibi accidentaliter impressē que frigiditas dirigit ab ipsa forma aque ad corrūpēdū caliditates sibi disproportionatam.

Ad primā rōz dī q̄ hic modus reductiōis aque ad frigiditatē ē ut credo p̄uicentior ceteris. qui ab alijs ponunt. Ideo hunc scripsi. et hunc adhero. obmitto tñ ut breuitati indulgēā rōes effici caces q̄ alios modos. Ad 2^{am} rōz cū dī q̄ frigiditas exīis i aq̄ nō cōtra riat calitatem secū coextēse negat. imo oīs calitas q̄ riat omni frigiditati. Et q̄uis aliqñ adiūcē non agat qñ sunt in codez sbo exēpli gratia i mixto hoc non ē ex effectu q̄ riat. s; q̄ forma illi mixti non finit eas agere adiūcē utraq; n. s; i^o gradu ē sibi p̄ueniens.

Ad 3^{am} rōz cū dī q̄ forma sbalis a. aq̄ sumt cū caliditate quā hēt gnāt caliditatē in a^a aqua tñ itensaz. q̄^m intēsa ē calitas nunc exīis i a aq̄ cū^o gnātioni nequaq; resistit frigiditas nunc exīis in a. aqua. n; forma sbalis. a. aq̄ sil' cū sua frigiditate. g^o n̄ dirigit forma sbalis a aque frigiditatē ad agēdū in calitatē secū coextēsas. q̄^a p; cūz eādes nāz hēant forme sbal. a. aq̄ et alte rūs aque. et. Ad hoc dicit negādo a^m. y^o d^o q̄ forma sbal. a. aque sil' cum frigiditate sua resistit ne calitas sua calefaciat a^m aquam sed propter potentiam illius caliditatis sue non potest impedire. quin per certū tēpus agat i frigiditates aliteri^o aq̄. cūz tñ phibeat ne agat in frigiditatē p̄paz. est eīz imō quodq; magis sollicitum de comodo p̄pō q̄ dō quō alieno. Ad 4^{am} rationē cum dicitur q̄ sequeretur q̄ aq̄ habens caliditatem ut. 6. et frigiditates ut duo non ex se infrigidaretur consequens contra experientiaz et consequentia probatur. quia frigiditas ut duo nō ageret in caliditates ut. 6. Aluer a proportionē minoris inequalitatis p̄ueniret mor^o rñdeo q̄ aggregatū ex for^a aq̄ et frigiditate ut duo ē potēti^o q̄ calidi

tas eiusdez aque ut. 6. for^a. n. principalis ē actia et quodcūq; instrumentū sibi proportionatus q̄tūcūq; paucē potētiē sufficit sibi ad corrūpēdū qualitatē sibi disproportionatā. Forte q̄ hanc responsionē istabit sequeret q̄ eadem aqua q̄ sit a si misceret cū aq̄ frigiditate ea q̄ sit. b. nō poss; ipsā calefacere q̄ n̄s q̄ experientia sed q̄^a pbat. q; p re spōsionē pcedēte. potēti^o ē forma a aq̄ cū frigiditate ut duo q̄ calitas sua ut. 6. et sic calitas ut. 6. nō pōt corrūpe frigiditatē ut duo. ymo corrūpit ab ea s; si miscet cū aqua frigiditate. f. b. calitas a q̄ hēt eādes resistentiā quāz hēbat p^a et cū hoc hēt resistentiaz. b. aq̄ cui admiscet. f. forme sbalis sue et frigiditatis sue q̄ ē potēti^o ceteris pib^o q̄ frigiditas. a. aq̄. g^o nō poterit corrūpere frigiditatē. b. aq̄ cui admiscetur.

Forte quis rñdebit q̄ calitas. a. aq̄ nō corrūper frigiditatē. b. ymo potius e^o. Sed aggregatū ex utraq; aq̄ sil' mixta appebit calidius q̄. b. aqua cui admiscet. et min^o caliduz q̄. a. aq̄ cor respōdebit. n. calitas aggregatū gradū medio inter calitates et frigiditates illaz aquaz sil' mixtarū. Contra si. b. aq̄ min^o calia exīis i uno ciēto ponēt sil' cū ciēto in aq̄ calidiorē. b. b. aqua calefieret ut docet experientia. g^o rñsio flā. Credo dicendū esse q̄ calitas a aq̄ calefaciet. b. aquaz min^o calidā et remittet frigiditates ei^o. tñ non remittet frigiditates secū coextensaz. Et ad rationes cum dicitur q̄ caliditas. a. aq̄ quando miscetur cūz. b. aqua frigidiorē habet maiores resistentiaz q̄ prius quā habet resistentiaz forme. a. aque. et sue frigiditatis et cum hoc habet resistentiaz forme aque cui admiscetur et sue frigiditatis que est potēti^o q̄ frigiditas. a. aque. et cum iste due aque sit eiusdez nature. ergo resistentia utriusq; frigiditatis cum suis formis. multo magis prohibebit actiones caliditatis a. aque in frigiditates. b. q̄ actionē e^o in frigiditates secū coextensaz. Ad

b z

hanc rationes dicitur qd caliditas .a. aq
quando est mixta .b. aque habet maiore
resistentia qd ante mixtionez ne calidi
tas .a. aque .agar in sua frigiditate. sed
non habz maiore resistentia ne calitas
a. agar in frigiditate .b. qz frigiditas
cuz forma sua meli^r resistit caliditati
secu coexte qd calitati no secu coexte
se qz is aque iste sunt eiusdem nature.
multas experientias huic pposito discer
entes posses adducere quas gratia bre
uitatis obmitto. Ad 5^m rōez cū d
ducit qd aliqd ageret ultra gradu ppi
us negat 7^a de agente solo alteri non
cōiuncto. sed de agente alteri cōiuncto uel
ab a^o adiuto non est icōducens. ut puta
frigiditas ut duo a aque. cōiuncta sue
forme pōt pducere frigiditate ut 8° co
qz forma aque potestate cōtinet frigidit
tatez ut 8°. Ad primā rōez suā qz
rōes meā ad arg^m p^rimuz rōdetur
qd dato qd aqua multa et pauca sunt cō
p^rside. et sit putas qd^m ē possibile i cri
tu uapoz. tñ adhuc magna portio aque
cale mrdi^r infrigidabit qd pauca por
tio aque equal^r cale. qz multa aq^a ma
gis calefacit cōiunctis. f. mas gratia cyē
pli in q^o continet. et aeres ci resdantes
qd aqua pauca. et cōiuncta magis calefa
cuz magis retardat infrigidationē aque
Ad 2^m rōez cōcedi ē id ad qd dū
cit. qd possz ēē ita pauca aqua cal^a. qd
reductio ad frigiditate sibi qnālē ipe
diret a cōiunctu calidior. qd cōiunctis
nō ipeditet magnā portionez aque qz
ēēt maioris potentie ymo hec ratio est
directe 7 opmiones mā qd aqua calida
reducta ē a cōiuncte ad frigiditate naz lō
mō deberet citius aut eque cito reddu
cere pūā portione aque sicut magnam.
Ad 3^m rōez p^o possz dici qd uapo
res non sunt de nā aque sicut multi te
nem sed tñ adhuc concesso qd sunt d nā
aq. dici ē qd qz is sunt tenuiores qd ip
sa aqua. tñ sunt instanti caliores aq^a qd
tardius infrigidabunt qd .a. aq^a. Ad
4^m d^r qd uapores in uitate sunt cali
diores aqua. cui^r rei sig^m est leuitas

sz cā quare min^r calefaciūt aq^a dū sunt
ex aquas ē paucitas caliditatis in sba
rara. Ad 5^m negat ad qd dūducit.
Calitas .n. et raritas sue sbe acquisita
p calefactionē facit ut citius congellet^r
et qz facta ē sicut egra et ipotēs. egrī at
et ipotentes min^r resistūt cāis egritudi
nis qd sani. Sz ad replicationē euz
ponit. qd accipiant .a. et .b. due portōes
aque oīo siles. et qd .a. calefiat et .b. non
et ponant ambe in aere frigido donec
congelletur. Dico qd citius cōgellabit^r
a. qd .b. Et ad rōez dicitur qd .a. cum
minori frigiditate cōgellabitur qd .b.
neqz ē necessarium qd equaliter et eque
ppportionabil^r i hys duab^{us} aquis agra
tur cōgellatō aut cōdēsatiō. sicut acqui
rit frigiditas. et bui^r ex^m bēm^r i aluf.
oleū .n. cū minori frigiditate cōgellatur
qd aqua et unū oleū qd aliud ut quorti
diana declarat experientia. Est .n. i^a aq^a
ut ab initio dixi facta sicut egra p cale
factōez sibi pternāl^r acquirit. Ad 6^m
dicit qd uapores sunt calidiores aqua
sunt .n. geniti ex pte subtiliori aq^a que
ppter subtilitates suas ab eodē calefa
ciente citius calefacta ē. et qñter citius
in uapores cōuersa nec frigiditas alie
rius aque grossioris potuit prohibe
re aque subtilioris ueloces calefactio
nez et in uapores cōuersionē propter
subtilitatem sue substantie. parum resi
stentia in compactione ad aquas grossio
rem. Ad ultimam dicitur non esse
inconueniens. post seperationem aque
feruentis a calefaciente mltos uapores
gnārī pp calitatem i aquā ipsā faciētes
ipam euaporare. Nec ex hoc sequit^r qd
uapores illi nō sint aqua certa calidio
res. licet sint minus calidi qd ante hoc
erat aqua ex qua geniti sunt. Dein
de deductis qñaz per me negatas. f. qd
si aqua ab intrinseco infrigidetur oīa
elementa deberent infrigidari usqz ad
gradu frigiditatis istius aque et ut sē
per stringas admitto suppositus qd oīs
qualitas prima tantus est actus qd tum
resistitua. et tñ dico qd qñ aqua deducit

cta ad frigiditates habebit frigiditate
ut. 7. aer circoscans ut. 5. q. aqua in
frigidat aerez in quo. est. et magis pro
ximū q. remotus. et forte ptes eius cō
uerūt in aquam. sic aliqui uidentur in
estate cū fiala plena aqua frigidissima
bz guttas in superficie eius. que gutte aq
sunt genitæ ex aere circoscante. in aquā
trāsmutato. p. frigiditatē aq. exētis in
fiala. tñ in pte remota. 1. aqua nō agit
nisi remisse. et p. aeris infrigidata in
ptes distātes adhuc agit remissius. Et
tandē dico q. deducto impedimēto esset
possibile. q. totus aer infrigidaretur s3
minq. desunt impedimēta. tum ex fluxu
astroz tum ex flatu uentoz. tum ppter
exaltatōes et silia. uñ fuit p. tunc elemē
toris ex se inices trāsmutatōes. ita ut
in uno loco multiplicet aq. in alio aer
et sic de singulis. Et 2. m. fide. aliqui f. et
ut q. sumēt. sicut tēpore noe fuit dilu
uius p. influxuz astroz aquaz multipli
cantū. Ad rōes prias q. rñsionē. pri
mā ad ar. m. p. uiciale. p. ex dictis supi.
qualr sit rñdendū. Ad 2. m. cū d3.
nullus p. se et imēdiate agēs i. aliud. 2. m.
aliquā ex p. m. s. qualitatz. p. se et imē
diate resistit illi actiōi. 7. c. concedit q.
aqua d3. infrigidat pip. illi actiōi nō
resistit cū quo tñ stat q. caliditas aque
illi actiōi resistit. nō tñ a forma aque
adita. neq. di. recta. imo potius ipe
dita. Et p. nter pceditur aliquaz actōez
puenire a sola qualitate exēte in aliq.
sbo. p. ter intentōez illius sbi. et hanc
q. cōnes pcedit Jacobus forlunensis
in p. mēto capli se p. m. de hys q. pueni
unt ex hys q. comeduntur et bibuntur.
Ad tertiā admittō cāus. et cum q. rñt
an pip. uelocius infrigidabit aq. aut
tardius. aut cōuolociter. Rñdetur q.
cōuolociter. et pcedit. q. pip. cōuolue
post b. erit sile aq. et p. nter pcedit. q.
pip. p. totā istaz horā infrigidabit. et tñ
p. nullo o. erit ita. q. infrigidabit. 7. sil'r
q. per totā istaz horā mouebit motū in
frigidatōis. et tñ p. nullo o. erit ita. q.
mouet motū infrigidatōis. Ad 4. m.

rōnez admittit cāus s3 cū d3. q. si cali
ditas aq. inuēt caliditatē pipis in resi
stendo infrigidatōi quā factura ē aq.
in ipz cū caliditas aq. sit potentior sui
frigiditate. plus impediet mediāre calidi
tate ne pip. frigefiat. q. mediante frigi
ditate p. moueat. 7. c. d3. sicut dictū fuit
prius. q. forma sbal. aq. cū pauca frigi
ditate ē potentior. q. mltā eius caliditas
7. c. Et ad q. firmatōez negat. q. forma
sbalis aq. adiunct caliditatē. Et ad aliā
q. firmatōez d3. q. sile ē de aq. 7. aere.
7. p. nter d3. q. po. rei iseguit mltitudi
nē forme ceteris pibus. Ad q. firma
tōez rñdēt. q. frigiditas aq. cū oī iuna
mēto qd. recipit a forma sbal. 7. c. ē po
tentior. q. sit calitas cū suo iunamēto
7. c. Et negat q. cū inferi. q. nō possz
aliquid ea frigidius calefacere. Et ad p.
bandōez cū d3. q. plus resisteret frigidit
tas calefactiōi. q. caliditas p. moueret
rñdēt sic dictū fuit supius in argumēto
q. sil'i. lōgo f. mōc uentilato. Ad rōes
tuas q. opūiones. ponentes qualitates
q. uales in elemētis. nō rñdeo cū hec
ut uidisti in scriptis meis. n. sit rñsio
quaz sequor. credo tñ opūionē illam
deffensabilē eē sic et ista quā sequor.
Ad rōnes aut alias p. pte sumentes
fundamēta ex geometria et iplicantes
cāus duos ualō. p. l'os. pōt patē rñsio
ex istaz dictis. illos tñ fiatiz nō replico
ipeditis ualiorib. et urgentiorib. ne
gotijs. s. lectōibus et q. busdā consilijs
celeri expeditiōe indigenibus. Sed
in hys cognoui te doctum. non solum
in calculantibus. sed etiam in geome
tria. p. ceptozem uero tuum docuisti
mum et solertissimū.

In materia de spasmo hūi
do concessum ē
per me q. spūs minus hēant de frigidit
ate intēline 7. quo ad multitudinē for
me q. mēbra tñ frigiditas eorū inuat
frigiditatē mēbroz i. resiten. calefaci
entibus mēbra. et ita nup. pcedo nō tñ
dico q. frigiditas spūs inuēt frigiditatē
mēbroz ad resistēdū oibus calefacien
b. 5

tribus membra. scilicet hys q̄ siml' pnt calefa-
cere spūs et membra. nec hūc obstant
rōnes tue. soluz eiz pbant q̄ frigiditas
spūz nō iuuat frigiditatē mēbroz ad
resistendū calefaciētibz. q̄ pnt calefa-
cere membra. et non spiritus. sed hoc
nō est cōtra p me scripta. nec. cōtra in-
tentionez meaz.

Pro materia ^{ultimi argu-}
^{menti placz}
mibi te mutasse opiniōē. in descriptōe
eūonis regularis. dicis eim q̄ eūo re-
gularis ē que fit 2^m canones artis. et
q̄ sit eū notabili iuuamēto absqz nota-
bili nocumēto 2^c. et nō dicis q̄ fiat eū
maxio iuuamēto et minimo nocumēto.
sic eim staret in iduisibili. de qua nō
esset scia ut uult. Gal. 5° de ingenio sani-
tatis. illoz eim q̄ sunt iduisibili non
ē scia. nisi apud euscapiū et apolinez.
.i. apud deos. nō aut apud hōies. Et ē
illa descriptio nō ppetit eūqz eūoni re-
gulari. qz possibile ē q̄ aliqua mā opti-
me digesta et p̄pinq^a uys diutius esse
tur sine aliquo nocumēto. ut pnta in. a.
o et in toto tēpore terminato ad. a. o si
fuisse eūata fuisset eūata cū nocumēto
nō tñ notabili. et manifestus est q̄ eūo
eius facta in. a. o nō est cū minimo no-
cumēto et tñ cē regularēz. Itēz 2° est
manifestus hic nullus dari minimū no-
cumētu et si dare ē ē iduisibile. Sz
nūc rīdet ad rōnē p te de nouo. factaz
qz mā cruda nō exīis in uys ductus.
non dī a medico eūari. Et aliqñ debe-
bit hēc mā ut qñ erit digesta euacuari
ergo incipiet debere euacuari. ergo in
aliquo instanti incipiet. sit illud instās
a. aut. ergo. in. a. instanti ē melius eua-
cuare istaz materiāz q̄ non euacuare.
aut eque bonū. aut deterius. Si primū
ergo in aliqua p̄pōitiōe melius. ergo
ante. a. instās adhuc erit melius eūare
q̄ n̄ eūare. g^o. an. a. instās debebit eūa-
ri. eūz semp medicus debeat facere de
duob⁹ p̄radictorū qd melius est 2^c.
Ad hoc respondet. q̄ in. a. o nō ē
melius ipaz euacuare q̄ non euacuare

nz eū bonū nz deterius. nō eiz ē in. a. o
melius ipaz eūare q̄ nō eūare qz. seq̄
q̄ esset bonū ipaz nō eūare qd ē f. m.
sit negandū ē q̄ sit eque bonū ex fili
fundamento. et sit 2° negandū est q̄
sit deterius ipaz eūare. cum optimū sit
ipaz eūare et pessimū nō eūare. et hec
dico intelligēdo per melius euacuare
q̄ nō euacuare elligibilis euacuare.
q̄ nō euacuare. non eim ē elligibilis
euacuare q̄ nō euacuare. nec. eque ell-
gibile nec min⁹ elligibile. cum in b^o o
nō sit elligibile ipaz nō eūare. Si tñ p
meli⁹ eūare q̄ nō eūare nos itelligim⁹
q̄ plus iuuamēti et min⁹ nocumēti seq-
tur i eūando q̄ in nō eūando. tūc dico.
q̄ in. a. o melius ē eūare q̄ nō eūare.
et an hoc fuit melius eūare q̄ n̄ eūare
et post hoc ē erit melius eūare q̄ non
eūare. sz tūc 2^m hūc modū acceptōis
ego nego q̄ in. a. o incipiet debere eūa-
ri. i. q̄ in. a. o sit melius eūare q̄ n̄ eūa-
re. imo solū i illo o incipiet debere eūari.
.i. esse melius eūare q̄ nō eūare. in q^o
o in iuuamēti sequeret i eūando q̄ tñ
in nō eūando. in illo eiz instanti nō erit
melius eūare q̄ nō eūare. et imēdiate
post illud erit melius eūare q̄ n̄ eūare
cum imēdiate post illud instās sit plus
iuuamēti et minus nocumēti in eūando
q̄ in non eūando. Ex hys ut credo
solutus ē ad alias siles instantias. Sz
nunc gratias ago deo immortalī. q̄ ne-
dicia nostri tēpōris deducta sit ad ma-
teriaz de incipit et desinit. et de p^o et
ultimo instāti. et ad iduisibilia. nūc eiz
cognoscem⁹ q̄ritatē mē peccātis usqz
ad minimū eius. et tempus precisum
digestionis. et nō soluz diem aut horā
sed instans eūonis eligende. et conse-
quēter sciemus p̄noscari nō soluz
de die aut hora. sed ē de instanti ter-
minare egritudinē q̄ res nulli p̄scōz
medicorū concessa est cum huiusmōi
noticiā solis dñs imōtalib⁹ p̄tinere ar-
bitrarent⁹. Sed existimandū est mul-
tos appolinez et euscapios d celo ceci-
disse qua ppter iā scilicet consiliator

existimās dies creticos n̄ esse assignā
dos cū p̄cisiōe. imo hoc t̄p̄e sūt signā
dī n̄cū cū p̄cisiōe horaz. imo istan
tium. i. a. n. ad mīma uenit est.

Clarissimi artū r̄ medicine it̄peris
dñi magistri Johānis de arcu' r̄n̄sio
nes ad argumētatiōes imēdiate p̄ceden
tes formatas p̄ Johāne de marliano.
r̄n̄siones suas p̄ores serie ita scripte
20° politero ex ferarū mātuano az
uū doctōri isigni r̄ i medi^o eruditissio
r̄ ab i^o nusse Johāni marli^o expliciūt.

Argumētatiōes Johānis marliani me
diolanc̄is r̄ r̄n̄siones has ultias a^o cla
rissimo artū r̄ medicine it̄peris dñi
magistro Johāne d̄ arcu' datas ad p̄o
res eius argumētatiōes.

In respōdēdo ad arg^m
meus qd
p̄bare u. debet q̄ aq^a ex se nō ifrigida
r̄t dictū fuit p^o. et ita in alijs r̄n̄sioib^o
r̄firmatū q̄ aqua ifrigidior cōtinēte n̄
ifrigidat a^o r̄tinēte r̄ hoc tali me^o p̄
babat. nā si cōtinēs ifrigidaret aquaz
ifrigidiorē se. sequerēt q̄ si illud cōti
nēs illā aquā calefaceret r̄ ifrigidaret
r̄n̄s ipossibile r̄ p̄bat q̄ q̄ tale conti
nēs minorē h̄et p̄portionē ad ifrigidā
dū illā aquā q̄ ad calefaciēdū. r̄ p̄ r̄n̄si
onē illud cōtinēs ifrigidat illā aquā. g^o
et calefacit eādē aquā q̄ p̄ r̄ minorē
r̄ maior p̄bat posito cāu q̄ r̄ aq^a ha
beat friditātē ut. 6. r̄ caliditātē ut duo
acz uero illā cōtinēs h̄eat calitatem ut
quatuor r̄ frigiditātē ut quatuor. nam
calitatis hui^o acris ad caliditates isti^o
aq̄ ē p̄por^o dupla ut ex cāu p̄. frigidit
atis uo isti^o acris ad frigiditātē isti^o
aq̄ p̄por^o subsexgaltera. q̄ maiorē ha
bebit acz ad aquā p̄portionē ad calefa
ciēdū q̄ duplā q̄ ad ifrigidādū quā
solū subsexgalterā. Credo quilibz sane
m̄us iudicaret hūc auctore ex hac sut
tali argumētatiōe sentire p̄portōes fm
quā fit actio accipi debere fm qualita

tē agentis r̄ passi siles r̄ nō r̄rias qd
p̄fecto magis manifestū fecit i seq̄ntib^o
uerbis cū dicit. Forte diceret q̄ nō est
attendēda p̄por^o it̄er qualitates siles
s̄z it̄er r̄rias it̄er quas d̄z esse actio r̄
sic frigiditas r̄tinēns q̄ est ut quatuor
ifrigidabit aquā a p̄portioē duplā q̄
it̄er frigiditātē suā ut quatuor r̄ calidi
tātē aq̄ q̄ ē ut duo. r̄ nō calefaciet ip̄az
cū calitas ei^o sit subsexgaltera ad fri
giditātē aq̄. Cōtra sequit ex r̄n̄sione
q̄ nūq̄ r̄cissam r̄citeret it̄elus r̄ n̄s fm
r̄ medicos r̄c. ecce quid r̄ba sua d̄et
intelligere. It̄e aut auctoz iste credbat
p̄portioēs s̄z quā fit actio accipi debe
re it̄er qualitates agētis r̄ passi r̄rias
it̄er. i. qualitātē agētis agētes r̄ quali
tātē passi illi actōi r̄sistentē s̄z q̄ cōis
et r̄a ē s̄ntia aut credebat d̄cāz p̄porti
onē accipi debere it̄er qualitātē agētis
agētes r̄ qualitātē passi qualitati agētis
siles quēadmōz q̄libz sanemētis ex uer
bis ei^o meo iudicio r̄cipet. Si 2^m p̄ce
dāt mea argumēta in alijs argumētati
onib^o formatā r̄ ip̄z. Si p^m nō p̄p̄ ad
miratōis suscipio p̄bare laborauit ma
nifestā uitatē quasi ab oib^o cōcorditer
r̄cessas p̄ illud qd credūt oēs eē falsū.
et qd nūc in suis ultis r̄n̄sionib^o dicit
se credere eē fm. nā studet p̄bare hāc
p̄positiōes manifeste r̄tatis quasi ab
oib^o r̄cessas aqua ifrigidior r̄tinēte. n̄
ifrigidat a^o cōtinēte p̄ h̄ q̄ p̄portio di
cta accipi d̄z it̄er qualitates siles qd ē
falsū apud oēs r̄ ē apud ip̄z ut nūc fa
ret. si. n. teneret p̄portionē s̄z quas fit
actio accipi debere s̄z qualitates r̄rias
nō p̄cederet arg^m ut r̄stat nullūq̄z habe
ret colorē aut apparētiā ad p̄bā illud
r̄tinēs minorē habere p̄portōes ad ifri
gidādū illā aqua se ifrigidiorē q̄ ad ca
lefaciendū. itaq̄ p̄ illd̄ quod omnes
dicunt esse falsum. et ip̄se etiam fatei
esse falsum. puta p̄z p̄portionē acci
pi debere it̄er qualitates similes. pro
bauit p̄portionem manifeste ueritatis
quasi ab omnib^o cōcessas. i. aquā ifrigi
diorē continēte non a cōtinēte ifri

gidari. In maiore ēē deduct⁹ suz admi
rationē. hoc qđ oēs asserūt esse falsū
et scit oēs credere illū ēē falsū qđ nūc
fateatur se credere esse falsum. s. ppor
tionē ēz quā sit actio accipi debere ēz
qualitates agentis et passi siles et non
ērias pbare labarauerit p illud argumē
tū hic facillimū fortassis apud eū fide
facies. qz sequeret qđ nunq̄ remissum
remitteret itēsus tē. tu. n. scis qđ ab
oibus facit hic illud soluat argumen
tū qđ tū que facit et clare a me in pms
argumētatōib⁹ qđ ipm formatis solitū
fuerit. tū erit indicare. Itē male de v
tute fmonis et si ut credo bonūz habue
rit intellectū in pms rñsionib⁹ ut in se
cūdis ēē affirmat se dixisse cōclufit di
cēs. quare nullo pacto pōt teneri aquā
calefactā siles q̄tinēti aut frigidiorē
eo posse ab eo ifrigidari tē. nā ut scit
aqua frigidior q̄tinēte pōt. a. cōtinēte i
frigidari. ut si q̄tinēs fieret frigidius
aq⁹ aut aqua calior q̄tinēte et post ifri
gidaret a cōtinēte. Qđ g^o ipe alias ha
buerit oppioez i accipiendo pporiōez
fm quā fieri dē actio. diuersam ab ea
quā multi ex scriptis suis ēē crediderūt
habuisse nō nego. nē ēē qđo b qđ fortas
sis ut nature secretū bz mibi apiat. ego
in hac mā teneo fm qđ i alijs argumēta
tōib⁹ scripsi pporiōē illā accipi de
bere itez actiuitatē agētis et rest^{am} pas
si oia cōputādo ut dixi i alijs scriptis
et maxie i pposito i morib⁹ alteratōis
successiuis secundum primas qualitates
Si hec mea opinio a sua diuersa. et ita
nō ueza uidebatur arguendus erat per
illum contra. Addit ultimo qđ decen
tius fuisset respondere ad rationes q̄
contra oppiniones meā ab ipso forma
te procedebant q̄z sibi oppinione quas
non sensit nec sentit imponere. tantum
indignationis ut argumenta contra ip
sum formētur ex hys uerbis ac multū
alijs prout apparebit in processu. et ma
xime in fine assumpsi se uidē ut nihil
preces tue mi policeret qđ maxime pō
dus apud me habent ac semper hēbunt
uehementissime gerēt nullo pacto q̄ra
bunc utrum quē scis me in patres sem

per habuisse et habere scriberem. scis
enīz aperte ex primis scriptis ipsum
nullam oppiniones meā. sed solus tria
argumenta qđ a me alias audieras ha
buisse ut tu ipse mihi remissi et me so
lum tuis psuasionibus atqz quozum
dam alioz scolarium intelligere capien
tium. quid nam ego sentirem in respon
sionibus suis ad illa tria argumēta p̄n
cipalia et non ut ex animo ei⁹ dicta mō
dere curare. quod pleriqz facere solēt
qui ab huiusmodi hominū natura mul
tum alienus sum. argumenta formasse
contra singulas rēspōsiones suas i p^a
difficiltate. neqz fuit opus respondere
nisi ad illud argumētū quo probare
nitebat pporiōez nō accipi debere
inter qualitates ērias quia habens cali
ditatem ut q̄nqz et frigiditatem ut tria nō
ageret in hīs caliditate ut sex ipsuz re
mutēdo in caliditate qđ tamen q̄trum
hic cōmune sit atqz facile iam intelli
gis itaqz rñsuz ē ad oia ad qđ fuit rēspō
dēduz. Ultra dicit se tenere qđ aq⁹ ca
lesca redducit ad friditatem sibi nālem
p paucā frigiditates coextensaz calita
ti sibi accētaliter ipse qđ frigiditas di
rigit a for^a aque tē. Ad p̄mā meā
rōnez dicit hāc suū modū q̄uentionozē
ceteris et qđ omittit rōes efficaces quas
hēt qđ alios. Uidisses libenter illas
rōes quas hēt qđ alios mōs. qz sum in
opinione qđ si aq⁹ fiat frigidior q̄tinē
te qđ a forma sola sballi. aut a for^a simlⁱ
cū frigate fualit. aut qz qđēpset ifrigi
dēt. Ad 2^{am} rōez dicit qđ ois calidi
tas q̄uat cūlz frigiditati tñ aliqñ nō
agit qz for^a ipedit ne agat gratia ex^a i
mixto primo qđ hāc rñsionē est modus
dicēdi cōis Jacobi forliniens. ac mul
toruz alioz dicētū caliditatez et frigi
ditatez que simul naturaliter extēdū
tur in eodem subiecto adequate non ef
se contrarias sed eiusdem speciei cum
contrarijs. Itē q̄ra dñi. qđ nō simlⁱ
sz successiue eidē p̄nt nālē iesse. qz cū
aliqua caliditas dū aliq^a frigiditate ēz
cōez uia sūl extētat i aliq^a sbo adeq̄te.
n̄ erit ois calitas ois frigate q̄ia. Itē se

q̄ret ex r̄sioe q̄ aer h̄ns unī calitātē
 ut tria ⁊ frigiditātē ut .s. ageret ī aquā
 oīo sibi siles scōs p̄mas qualitates.
 qua eēt absolute potētiō ⁊ scōm calī
 ditates ⁊ frigiditātē ipsas īfrigidādo
 q̄ns q̄ oēs ⁊ p̄s q̄ q̄ frigiditatis aeris
 ad caliditātē aque ē contrarietas ⁊ suf
 ficiēs dīuī ⁊ applicatio debita ⁊ ī si
 plicib⁹ nō sunt qualitates p̄me obliga
 te q̄ rē. Uel saltē sequerēt q̄ aere
 h̄nte caliditātē ut .s. ⁊ frigiditātē ut .s.
 ⁊ aq̄ sibi ⁊ aq̄ exīte ita modica. ut
 aer sit absolute taz scōs calitātē q̄ se
 cūdu frigiditātē absolute aq̄ potētiō
 aer calefaceret ultra istā aquā. sit enī
 gratia ex calitas ut .s. max⁹ q̄ aer ī
 nāliū dīspōe exīte sibi determinat. cō
 seq̄s irrōale ⁊ q̄ p̄s ut p̄t. nā calidi
 tas aeris ē potētiō frigiditatis aq̄ et
 sibi q̄ia ⁊ quēnter applicata. g⁹ ager
 ut i^{am} ⁊ aer n̄ ultra se calefaciet q̄ nō
 remouet se a dīspōe sibi nāliū aly dī
 ducta. Itē non assignari possēt em
 dēs rō quare ī gnātōe unī grad⁹ ca
 liditatis sōm unius gradus frigiditatis
 corūpat si oēs grad⁹ frigiditatis gra
 du caliditatis qui corūpti sunt cōtra
 ry. Itē sequerēt q̄ aer h̄ns calitātē
 ut .s. ⁊ frigiditātē ut tria p to^m. em cali
 ditas cē potētiō ut .io. ager ī p̄cula
 aq̄ unīformiter h̄ntes calitatem ut .6. ⁊
 frigiditātē ut duo ab eo cōtētā. cuius
 frigiditas oībus alyz īuamētis aut ī
 pedimētis remotis eēt sōm potētiō ut
 duo aut mīoris calefaciēdo q̄ns īpossi
 bile ⁊ q̄ p̄s q̄ calitas aeris eēt potē
 tiō frigiditatis illi aq̄ p cāns ē poīto
 tiō frigiditatis aeris p totā suā po^m ī
 uet i^{am} ī resistēdo calefaciētib⁹ ut ex
 cāu q̄stat ⁊ ē illi q̄ia ⁊ for^a aeris non
 īpedit i^{am} ab actōe. q̄. rē. Uel sic. ⁊
 ē idē arg⁹. Sit. a. aq̄ magne q̄tutatis
 h̄ns unīfor^a frigiditātē ut .6. ⁊ calitātē
 ut duo. em^a fritas sit potētiō ut .iz. calī
 tas h̄o ut 4° aut ut .s. si forte diceres
 ex ceteris pib⁹ calitātē frigiditatis eē
 magis actiā ⁊ sit ī aq̄ una modica
 p̄cula piperis habentis unī fritatem
 ut .7. ut unū solum ex se omnibus alyz

deductis resistentem. et caliditatem ut
 unū q̄ sit potētiō ut una septia. unī aut
 ut due septime unius. uel ut unū. l̄z nō
 p̄s. l̄z debeat eē tante. stante cāu de po
 tentia frigiditatis. et sequitur. q̄ postq̄
 frigiditas. a. q̄ia ē caliditati buius p̄ti
 cule p̄pis. et ē eadez multo potētiō.
 imo ē est multo potētiō agregatō ex
 caliditate aq̄ et ex caliditate illius p̄ti
 cule p̄pis. Si forte diceres illas duas
 caliditates se īuare ī resistēdo īfri
 gidatibus. aut īfrigidare mīenibus
 illō p̄p. et forma s̄bal. a. aq̄. nō īpedit
 frigiditātē suā ab agendo. q̄ īfrigida
 bit aq̄ illa illō p̄p. q̄ ager ultra gradū
 p̄p̄ius. quare rē. Ad tertias rōnes
 r̄ndet negando assumptū. imo dicit. q̄
 frigiditas resistit ne caliditas agat ī
 alias aquā. īpaz calefaciēdo. nō tñ r̄
 dere noluit ad argumētū meū. p̄bans
 dirrecte oppositū illius qd̄ nūc dicit.
 argumētū ī paucis ē nūc replicō dī
 mus aq̄ h̄ntes unī formiter caliditates
 ut duo. et frigiditatem ut .6. caliditas
 agit ī certaz p̄claz aq̄ sūme frigide
 ut h̄ntes frigiditates ut .7. unīformē.
 g⁹ nō resistit suā frigiditas illi calefa
 ciōi. neq̄ et frigiditas et forma s̄bal
 sibi resistit illi calefactōi. assumptū ex
 experientia p̄s eē possibile. et q̄ plana ē.
 q̄ frigiditas illius aq̄ potētiō ē calī
 ditate secū extēsa. tā ī agendo q̄ ī
 resistendo. itera et extra. cūz q̄bz qua
 litas unīformis. ex se tñ sit actiā q̄tū
 resistit ut em dētissime meo iudicio
 p̄bau ī tractatib⁹ meis de reactōe. si ē
 cīz frigiditas magis resistit itra q̄ ex
 igit ē caliditas mīn⁹ agit ex q̄ itra.
 Si forte diceres q̄ caliditas i^a ut duo
 potētiō est ī agendo. q̄ frigiditas
 ut .6. ī resistendo. ergo ē erit potētiō
 ī resistendo q̄ frigiditas ut .6. ī re
 sistendo ergo enā erit potētiō ī resi
 stendo q̄ frigiditas illa ī agendo. et
 semp summo cum frigiditate totum
 iūm^m forme s̄balis. g⁹ nō possz oībus
 deductis h̄ aq̄ se reducē nō igit q̄cū
 q̄ frigiditas q̄tūq̄ modica calitate
 secū extēsa ē po^o. e^o o^m dīc. Itē loco

accipiat alias aqua magne quantitatē tñ
 frigidam et unū. q. eius frigiditas sit
 maioris potentie p. duos grad⁹ q. cali-
 ditas secū extēsa p. putatis et cū calidi-
 tate et cū frigiditate oib⁹ iuuamētis et
 sit gratia exēpli frigiditas hui⁹ aque
 ut quatuor potentie ut. 8. cāus possibili-
 tas ē manifesta. postq. frigiditate exēte
 maioris potentie q. ut quatuor i. i. fini-
 tus minorari possz po. calitatis. In i. i.
 m. n. p. calitatis mltitudo minorari
 et po. in seq. mltitudine forme ceteris
 p. accipio ultra aliā aqua nūiformi-
 ter hūtes frigiditates ut. 8. ita pance q.
 titatis q. frigiditas sua sola oib⁹ alijs
 deductis sit minoris potentie q. calidi-
 tas hui⁹ aque date et p. q. bec aq. ags
 i. i. sūmā. Uel ut breui⁹ arguam bec
 aq. in aliq. aqua sūme frigidam pōt
 agere calefaciendo. g. frigiditas sua
 illi calefactioni nō resistit. q. ē plana
 q. si resisteret maior eēt resistent⁹ q.
 po. actia hui⁹ aq. et aff. p. in cāu l. ex-
 erpiēt p. eē possibile. g. et. Pro-
 fecto plūmū admirat⁹ suz. sūmāz babe-
 bat rñdendi ita tacit⁹ hūc locū peran-
 fierit. naz in alijs suprascriptis argu-
 mēt. tōib⁹ littera ita habebat. z. p. af-
 sumti p. q. al. nō possz aq. hūis cali-
 tates ut. 6. et frigiditate ut duo agē val-
 qd ea frigid⁹ et. Hūmz sūmōē i. nā-
 li p. hūa audire uideor cū dīc formaz aq.
 magis sollicita eē de comodo p. q. q.
 alieno et. Ad 4. m. rōez q. cedit q.
 aqua habens caliditates ut. 6. ex se i. frī-
 gidatur. et q. frigiditas q. tūcūq. mo-
 dica ponatur in aqua i. cum iuuamen-
 to forme substantialis aque sufficit ad
 corrumpendū caliditatem sibi dispo-
 portionatas et ita computato aduozio
 forme uidetur concedēdus. q. sit poten-
 tior caliditate secum extēsa ut i. p. mis-
 scriptis suis ēt fatebat⁹. Contra da-
 to isto sequeret⁹ q. 6. unctae aque mltū
 et certo gradu frīgide poite i. furno tā-
 tū calido q. tūz calidus ē gratia ex. cū
 decoquitur panis in eo ex se infrīgida-
 rentur ultra. et sequens contra experie-

tiā q. i. aq. tuo mō certe frīgida i. fur-
 no tal. calido posita calefieret. et pba-
 tur q. sit a aq. 6. untiar. feruētissima
 in qua si ponat digit⁹ fortis et maneat
 p. minutuz hore seu p. 60. m. p. hore
 gratia exēpli. et post ponat in aq. frī-
 gida multuz. tñ ex calefactiōe ledeť di-
 gitus. et p. q. bec aqua ex cuius calidi-
 tate ledeť digitus. nō erit sūme calida.
 hēat ergo bec aqua caliditatez ut. 7. et
 frigiditatez ut unū. et sit eius caliditas
 ut. 7. oib⁹ alijs extrinsecis remotis. s. z.
 soluz cōputato iuuamēto forme. si po-
 nat illā iuuare potentie ut. 20. et seq.
 q. frigiditas ut unū q. ē in ea p. putato
 iuuamēto forme. et oib⁹ extrinsecis
 remotis erit maioris potentie q. ut. 20.
 hoc p. ex rñsione. sit ergo potētie illa
 frigiditas ut. 21. pono ultra q. aer in
 furno cōputato iuuamēto p. cū. et oīz
 alioz q. iuuāt in decoquēdo panes. sit
 ita calidus. ut equal. p. equali tēpore
 ledat digit⁹ fortis calefaciēdo. equal. z.
 ut ante calefactiōibus resistentz. et se-
 quē. q. postq. in equales resistentias
 illa. a. aqua calida ut. 7. et hīc aer furni
 eque ueloces pducunt actiōes. erit po-
 tentia caliditatis aeris furni. p. putatis
 iuuamētis p. cū. et alioz que cōiter
 iuuant ad calefaciēdus panes. potentie
 ut. 20. accipiat ergo aqua. 6. untiaruz.
 siue eque dempsa. et tātē q. titatis q. tūz
 dempsa et q. tē q. titatis erat prior. ca-
 lida ut. 7. cuius caliditas erat potentie
 ut. 20. que sit tñ frīgida. ut eius cali-
 ditas non sit nisi potentie ut dimidiuz
 sit prior aqua a. bec uero z. b. et seq-
 tur manifeste q. b. aqua si poneretur
 in furno. cuius aer est ita calidus sic
 positum. est se ipsam infrīgideret qd
 tamen est dissonum experientie. Nam
 a. et b. aque sunt equales in q. titate et
 eque dempsa per casum et caliditas. a.
 est potentie ut. 20. caliditas uero b. est
 potentie ut dimidiū. ergo frigiditas
 b. erit maioris potentie q. ut. 21. ut p.
 ex dictis quare cū caliditas aeris furni
 oib⁹ suis iuuamētis p. putatis sit fo-

potentie ut 20. calitas uero. b. aque sit
 so^m potentie ut didicim⁹ erit frigiditas
 b. maioris potentie q^u calitas sua co
 putato omni iuuam^{to} aeris furni. q^u sⁱ
 b. aq^u ita certo gradu frigida noⁿ maio
 ris q^untatis q^u. 6. unciarū in furno no
 tabil⁹ calido posita se infrigidaret q^u
 apparet irrationale multuz. Et eodē
 modo penitus pbab^{is} q^u. c. aq^u. 6. unci
 aruz sūme frigida posita in tali furno
 minime calefieret. q^u est incōueniens
 non ei⁹ frigiditas eēt maioris potentie
 q^u ut. 21. et calitas aeris furni so^m po
 tentie ut. 20. q^u non ager. calitas furni
 in frigiditate illi⁹. c. aque q^u ut ē dēm
 ē icōducens. puto. n. q^u aqua i^o in ciato
 eleuato in tali aere nō contrāgēt⁹ pices
 furni multū calefieret. hoc arg^u q^u q^u
 māle uidebit⁹. magnā tñ mibi fidē fac
 ad oppo^m dēoz in rñsione. Dicit ut
 tra q^u calitas. a. aque calefacit. b. aquā
 minus calaz. et tñ nō restitit frigiditatē
 secū extensaz. Sed considerāt⁹ p⁹
 hanc rñsionē suaz. nullā esse ap^{ud} hos
 qui calculatōes intelligūt. nā sit. a. aq^u
 pedal^{is} hñs uniformiter calitatē ut. 6. et
 frigiditatē ut 2° et sit. b. aqua pedal^{is}.
 hñs calitates ut. 5. et frigiditatē ut tria
 et aqua pmi⁹ta cu^m b. aqua i^o calefa
 ciat ut experientia declarat eē possibile
 naz aq^u feruēs calefacit aliquat⁹ equa
 les q^untatē glaciē aut aque sūme frigi
 de et sequit⁹ q^u po^a actia calitatis a est
 maior po^a restituita frigiditatis. b. sil^{is}
 cum iuuamento quod recipit a forma
 sⁱbal^{is} sua. Sit ergo gratta exēpli po^a
 actiua calitatis. a. ut. 6. et erit frigiditas
 b. sil^{is} cu^m sue forme iuuamēto mino
 ris potentie restituit⁹ q^u ut. 6. tunc ul
 tra frigiditas. a. cū sue forme substantia
 lis iuuamento. ē minoris potentie acti
 ue q^u ut. 6. q^u minoris q^u sit frigiditas
 b. cum sit in gradu i^o remissior. et ex p
 te formarū sⁱbal^{is} a. et. b. et q^untatum
 eoz sit paritas et frigiditas. b. est mino
 ris potentie restituit⁹ q^u ut. 6. per po
 sitū. g^o ē ē minoris potentie actie q^u ut
 6. cum unaqueq^{ue} qualitas cū. p⁹dictōib⁹

alibi a me dictis tñ sit actia q^u restitui
 tina et p⁹posita caliditas. a. ē potentie
 actie ut. 6. quare erit et potentie restitui
 ue ut. 6. p⁹ides. g^o nullo⁹ poterit frigiditas
 a sil^{is} cū sue forme iuuamēto. agere i
 caliditates secū coextensaz alijs dūctis
 postq^u tal^{is} frigiditas ita adiuta a for^a
 sⁱbal^{is} aq^u minoris ē potēte in agēdo q^u
 calitas ē nō adiuta a for^a sua mō suo
 in resistendo q^u nō quelib⁹ frigiditas i
 aq^u ex⁹is erit calitate secū extensa po
 tentior p⁹putato cū potentia frigiditatis
 iuuamento forme sⁱbal^{is} illi⁹ aq^u. Con
 tra experientias. quas sub silentio per
 transiunt et dicit potuiss⁹ adducē. nō ha
 beo arguē n⁹ affirmare illas p⁹po^m suū
 cōfirmare y⁹ suz cert⁹ nullas hēat pro
 po^m suū apparēter p⁹firmātes l⁹ q^u iste
 quas credit p⁹posito suo queire. opinio
 nez suaz potius destruerēt q^u cōfirma
 ret. In 5°. rñsione hēt pro i⁹ queien
 ti aliq^ud agens non alteri p⁹ductū. agere
 ultra gradus p⁹positus q^u de agente al
 teri cōiuncto mime sit hoc ap^{ud} eū icō
 ueniēs. Quia in 2° tractatu d⁹ reacti
 one māifeste pbauit hui⁹ nūc ita dicti
 scēaz p⁹ez non esse ueram non aliter
 nunc arguam contra istam secundā par
 tem et si illam esse falsam existimen
 In respōsiōe ad p⁹mū argu^m meuz for
 matū q^u rñsionē suā ad p⁹mū ar^u no
 luit q^u stāte p⁹funditate equali in magna
 aq^u poruōe et qua tardi⁹ infrigidabitur
 aq^u mltā q^u pauca p⁹ dispitatē i nase
 et aere q^untēte q^u plus calefiēt ab aqua
 mltā q^u pauca. q^u plus impediēt i frigi
 dationē aq^u magne q^u pue. P⁹az uidet⁹
 h⁹ i loco forte alijs ipedit⁹. p⁹siderasse.
 nā sic po^a multe aq^u erit maior. ita po^a
 aeris applicati mltē aq^u erit a⁹. q^u ita
 p⁹portional⁹ plus d⁹ aere obiciet⁹. et ē
 de p⁹entib⁹ natis aq^u multe q^u pauce si
 cut aq^u est maior aq^u supposita equali
 p⁹funditate et latitudine aquaz. sⁱ so^m lō
 gitudie illaz dīuersa exiūt et nisi cred
 ret ad geometriā i p⁹z rhabere sūderez
 hoc geometrice et nōlīter plane pbaret⁹

Ista tñ intelliget si calculatozē uidit ac
 teneat quē scio talia aut manifeste ante
 cedētia ad ista clarissime declarare in 2^a
 rñsione concedit q̄ aliqua aqua pōt
 eē ita modice q̄tatis ut ipediat a con
 tinēte ad reductionē ubi tñ certa a^o n̄
 ipediret. Dicit 2° q̄ hoc ē q̄ opinio
 nez meā in qua uolo aquam reduci ad
 frigiditates a q̄tinēte. Contra istam
 rñsionē instat qz ex ista rñsione seq̄t
 q̄dictoriū imediate rñsionis prioris.
 ergo rñsiones iste fuerūt cū pauco aut
 nullo fundamento. 7^a 13^a 2ª pbat. qz
 sit. b. aqua ita modica. ut i. c. aere talis
 qualificato n̄ possit se ifrigidare. 7 sit
 a. aq^a ita pfunda sicut. b. tamen tñ q̄ti
 tatis ut se reducat. 7 seq̄t q̄ finite ne
 se frige faciet. dicam⁹ ergo q̄ tñ ne se
 nūc reducat. ut nulla scā uariatōe i ei⁹
 q̄tate neqz figura. 7 alius pibus i bō
 reduceret ad frigiditātē sibi nālē 7 uo
 lo q̄ in p^a medietate hui⁹ boze miorē
 in q̄tate p oblatoz qz pū scdm lon
 gūz. 7 eaz elongationē. a. residuo psum
 ditate remanētis semp equali remanē
 te p̄fuditari. b. usqz ad tāta puitatem. ut
 nullo possit remanēs aq^a se reducē 7
 seq̄t q̄ cū nunc finite ne se reducat 7
 aln⁹ nō se reducat q̄ aliqui tardius q̄
 nunc se reducat qz aliq^a aq^a mior tar
 dius q̄ certa b data a^o se ifrigidabit
 cui⁹ o^m directe i imediata poze rñsioē
 dicebat. Et h^a r^m in pauciorib⁹ ita
 formatuz pcedet q̄ dēa in dictis rñsioi
 bus. a. aq^a cala ut. 6. se reducat. d. q̄du
 uelocitatis. 7. b. aq^a ita pfunda sic. a.
 aq^a ppter aerez pportioabil⁹ p̄s istā
 ipedire nō pōt se aliquo gradu ueloci
 tatis reducere. g^o aliqua aqua mediās
 in q̄tate inter a 7. b. equal⁹ pfunda
 cum illis minori gradu uelocitatis q̄
 sit. d. gradus se reducat. quare non be
 ne posite fuerunt dicte responsiones.
 Patet ultra irato animo ac multum
 meo iudicio indignato hunc auctorem
 in sua responsione addidisse. q̄ hoc est
 contra opūiones meā. nā ut quibz uide
 re poterit in hīs q̄ scripsi. p^o aut 2°. n̄

aperte dixi aquā ultra frigiditates con
 tinētis a continēte ifrigidari. n̄ ali
 qd ex q^o seq̄t aut sequi appareat. apd
 aliquat⁹ talia intelligētes. mee opūio
 nis eē q̄ aq^a a q̄tinēte illaz ifrigidat
 ultra frigiditātē in q̄tinēte reptā. q̄qd
 ego credaz i hac mā. In 3ª rñsione
 dicit q̄ cōcesso q̄ uapores sint de natu
 ra aq^a 7 si sint tenuiores aq^a. sunt tñ in
 tñ aq^a calidiores. q̄ tardi⁹ ifrigida
 bunt q̄ aq^a. 7 nō ultra rñdet ad arg^m
 meū. Contra hāc rñsionē instat sic
 uapores p nūb⁹ sunt calidiores aq^a i q^a
 q̄tinētur 7 adhuc staret q̄ uapores per
 mag^m qd essent calidiores aq^a i qua cō
 tinēt 7 ueloci⁹ aq^a i^a ifrigidabūt. g^o
 rñsio nulla 7 p^a ps assumi pbat qz
 si uapores p aliqd sint calidiores aqua
 pono q̄ nūc p mū gradu sint uapores
 tales aq^a in q^a q̄tinēt calidiores. Con
 tra in pncipio eā intensa erat calitas
 in mā boz uapoz 7 in mā aq. suppono
 n. a pncipio calefactōis. aquā unifor
 mē in frigiditate exuisse. g^o an b aln
 erat calitas materic boz uapoz exce
 dens calitatē aque sōm p didū gradu
 sed per arg^m meū aq^a min⁹ resistit ca
 lefacientib⁹ q̄ uapores. g^o ab illo o i
 quo caliditas uapoz p didū gradum
 calitates aque excedebat usqz ad h^o in
 quo. f. p potius calitas uapoz excedit
 calitatē aque p unū gradū. erit aqua
 uelocius calefacta q̄ uapores. g^o nunc
 non excedit calitas uapoz. calitatē aq̄
 p unū gradu. sed p min⁹ q̄ p didū. 7
 potius. qz. 7c. 2^a ps affūti ē p3. nā po
 no q̄ aqua hēat frigiditātē ut. 6. poten
 tic ut. 6. cōputato omni iuuamento qd
 a forma sua recipit. 7 calitatē ut duo.
 que erit minoris potētie q̄ ut. 6. p^o q̄
 h aq^a se redducēt. sit gratia exēpli po
 tentie ut quatuor. uel ut tria uel ut duo
 aut ut unus 7 p3 q̄ i^a aq^a omni amoto
 extrinseco ipedimēto reducat se ad fri
 giditātē nālē sibi secundum ipsuz a p
 portione sexqualtera gratia exēpli
 aut dupla. aut tripla aut 6^a. sit 7o b. ua
 por iclus⁹ i. a. aq^a hīs calitatē ut. 4°

et frigiditates ut quatuor. et ita modice
 quantitas quod sua caliditas sit potentie
 tante. computato inuameto sue forme si
 quod recipit ab ¹a. quod in ⁴a. minoris sit
 potentie. quod caliditas a. quod cum uapor
 in infrigidando se inuenit a continente
 frigidiore. quod inuenit ab aqua quod inuenit
 frigidiore uapore. et aqua non inuenit a
 uapore in infrigidando se. postquam est ua
 por calidior aqua. illas aptas caleface
 re. et non infrigidare ut ipse concedit. et
 argumeta mea in materia ²a. prout. s. in
 ma de spasmo humido. pbare uidetur.
 sequitur quod aqua frigescit a proportionem mi
 nori. quod ille uapor. p. infinite eius modi
 ce minus quod ut. 6. inuenit. a. aqua. aliquid
 ptes. b. uaporis in reducendo se. et cuius
 hoc aliquate potente deducto tali inua
 mento a aque. e. b. uapor. in se reducē
 do. ergo uelocius reducetur uapor ad
 frigiditates quod a aqua. imo in oī cau se
 quē ²m ipm. quod uapores inclusi et ad
 minima suo modo diuisi cum aqua. uelo
 cius infrigident illa aqua in qua quod inuenit
 quod forma subalio uaporis frigiditas
 ipsi uaporis actuali. frigiditas actuali
 aqua quod inuenit uapores. et forma subal
 buius aqua. quod inuenit in infrigidando tales
 uapores. cuius uaporis infrigidandi.
 sola caliditas uaporis sine ullo inuamē
 to caliditatis aqua actuali resistit. aqua eis
 illa cum sit frigidiore. uapore. illas ap
 petens infrigidare. minime illius infri
 gidandi resistit. aqua pro hoc continens
 uapores infrigidat solus a forma subali
 sua. cum frigiditate actuali. minime effe
 ctive quod inuenit frigiditate uaporis. cuius
 uapor sit ¹a. aqua calidior. illas appetens
 calefacere. et hinc infrigidandi aqua re
 sistit caliditas actualis aqua. et caliditas
 actuali. uaporis. et ex pre extrinsecorū
 inuamētorū et impedimētorū ē ptes ut sup
 pono. ergo ²a. ē po^a quod infrigidat uapo
 res. quod ¹a. quod infrigidat aqua. et ³a. ē resi
 stentia ad infrigidanda in aqua. quod in uapo
 re. g^o tardi^o infrigidabit aqua quod uapor
 quare rē. Quia quod fortassis uapor et
 aqua sint eiusdem speciei essentialis. hic

appello aquas in qua comunita et mul
 garia accidentia aque apparēt. Ad quā
 tam dicit quod uapores sunt calidiores
 aqua. cuius signum est leuitas. contra
 non sequitur. a. ex. b. non fuit generati^o et le
 uis ut min^o grane et subtrili^o quod fue
 rit. b. g^o ē calidus quod fuerit. b. ut p³ si a
 sit aqua simplex naturalissime nunc disposita quod
 fuerit ex. b. terra simplici et simplici tali
 generata. Ad quā dicit quod subtilitas et ra
 ritas sbe acqsite in aqua p sua calefacti
 onē facit ut citi^o cōgellet. et ē quod facta
 ē sicut egra et ipotes. egra autem et ipote
 tes nun^o resistit cāis egritudinis quod sa
 ni. Contra primā ptes hui^o solonis p
 cedit mēu a²m ad quod nulla dedit nūcio
 nez. s. quod si uapores foueat calitates aqua
 et multo maior quantitas uapor sit in aqua
 feruente quod tepida. sequitur ppositū. Item p
 portionabil^o pl^o et absolute plus et sen
 sibil^o magis aucta ē caliditas in aqua
 buliēte et uapores quibus magis resistit
 infrigidantib^o nūc quod ant^o. cū esset tepida
 resisteret quod aucta fuerit raras sbe i
 tpe i quo ex tepida facta ē buliēs. qua
 minus infrigidantib^o resistit cū ē buliēs
 quod quod erat tepida. g^o oib^o quod putatis pu
 ta calitate et uaporib^o quibus plus resi
 stit infrigidantib^o buliēs quod tepida et ra
 ritate sbe quod min^o resistit infrigidantib^o
 buliēs quod tepida plus resistit infrigidā
 tib^o feruens quod tepida quod rē. Contra se
 cūda ptes pcedit arg^o imediate foratū
 p quod pbatū ē illa plus resistere infrigi
 dandi quod ant^o. Item si aqua buliēs ē eg^a
 ante quod in glaciē cōuertat fiet tepida si
 cut erat ante. ergo tūc cum erit tepida
 postquam fuit feruens erit eque sana sicut
 erat quando erat tepida ant^o fuerit fer
 uens. quare tūc equaliter potens erit
 resistere infrigidationi sicut ante. Item
 tamē sermo de sanitate et egritudine aqua
 et maior etiam simplicius maxime secu
 dum ipsius. qui non sequitur uiam po
 tentium virtuales quantitates in elemē
 tis quasi ut ita dixerit assimilāt fabul
 cantorū. Ad quod firmatōes dicit quod a. cū
 minori frigiditate congelabit^o quod b.

et hoc dicitur non esse inconueniens. quia oleum
 cum minori frigiditate congelatur quam aqua.
 Nec ratio non tollit argumentum meum.
 quia ista instantia de corporibus diuersarum
 specierum aut diuersarum multarum complexionum
 et virtutum. quam posse fieri cogitabam amouit
 in argumento meo. cum dicebam. quod si per
 tantam calefactionem tanta est acquisita raritas.
 per tantam refrigerationem in eadem materia. et
 corpore eodem in specie tanta raritas de
 perditur. Preter unde mirabile. quod a. et. b.
 sunt eiusdem speciei. non diuersarum comple
 xionum. neque occultarum qualitatuum. sed ipsi
 et tamen citius congelantur. a. quam. b. non enim
 est disparitas per istum in quo erunt eque
 tepide seu frigide. ex parte raritatis. quoniam
 iam probatum est in argumento quod sunt eque
 dense. et ceteris partibus. equaliter est infri
 gidatio causa condensationis. sicut calefactio
 rarefactionis. et disparitas que forte po
 nitur ex parte vaporum. qui erunt in a. et non in
 b. aut erunt in maiori quantitate in a. quam in
 b. facit quod tardius infrigidetur. a. quam. b. et
 ex consequenti quod tardius congelatur. a. quam.
 b. quare tunc. Preter ad cuius esse ponitur
 hoc. et non aliter. ad cuius abesse remo
 uetur. hoc quare tunc. Preter ex ista respon
 sioue sequitur hec ratio irrationalis. quod a. aqua
 est per certum quid densior. b. aqua. et per
 certum quod notabile eadem calidior. posi
 ta pitate in ocula qualitate et aliis parti
 bus. 7. a. p. nam a. aqua cum minori frigi
 ditate congelatur quam b. aqua. dicamus
 igitur gratia exempli quod a. cum frigidita
 te ut. 6. congelatur. et b. non nisi cum frigi
 ditate ut. 8. aut non nisi cum frigiditate
 que est intensa supra. 7. cum dimidio. et p. 3
 quod a. aqua cum frigiditate ut. 6. est den
 sior quam. b. aqua cum frigiditate ut. 7. post
 quam est a. aqua cum illa frigiditate ut. 6.
 congelata. aut saltem incipit esse congelata.
 et. b. cum frigiditate ut. 7. nec est nec inci
 pit esse congelata quare tunc. Ad 6. am.
 narrando dicitur. quod vapores sunt calidiores
 aqua. quia generati ex subtiliori pre
 aque. que citius est calefacta. nec frigi
 ditas alterius aque potuit prohibere aquam
 subtilioris uelociorem calefactionem. propter

subtilitates sue sube. parum resistenti
 Nec responsum non uadit ad argumen
 tum. nam quantumcumque rara sit ista aqua. aut
 uapor. et sit calidior. et diuisa cum a.
 aqua. argumentum probabat istam aquam.
 aut illum uaporem magis calefactionibus
 resistere alia aqua. quare tunc. errat ergo
 potius negando assumptum uel 7. am. mea
 uel concedendo quod non a me illatum. quam narra
 do respondendum. satis est si consideras quod hanc
 rationem procedit aliqua dicta. parum supra.
 Contra tertiam rationem. In respondendo
 ad ultimam dicitur. quod uapores illi sunt
 minus calidi quam ante hoc erat aqua ex
 qua geniti sunt. Contra. ista aqua infri
 gidatur. ergo. ingrossatur. ergo non uertitur
 in uapores. quare ratio non bona. In
 respondendo ad argumentum quod si aqua infri
 gidaretur ex se. oia. elementa infrigidaretur
 ad gradum illius aqua. uidetur concedere
 quod non a me illatum. addendo tamen particulam
 ultimo loco in his meis tactam. scilicet. fuata
 pitate in quibus aliis. que tamen 7. ut per multa
 appareret deducere apparet inconueniens.
 Et istas ponendo particulam. quia tamen has phie
 pticulares et egregias speculationes. ma
 gis dampnare. et abhorere uidetur quam gusta
 re. Hinc breuiter ero contentus. Preter illud ex
 de fiala guttulas aqua tepore estatis ex se
 hinc. que ex aere per refrigerationem ab aqua.
 2. am. ipsum fuerit generate. multum est ambi
 guum. quia cum in hyeme frequentissime.
 aqua frigidior in fiala habeatur quam in esta
 te. sit frigida. que est in fiala. cum per ex
 ex puteo. et aer minus tepore hyemis quam
 estatis infrigidationi resistat. cum tunc
 sit frigidior quam in estate. magis rore
 iste gutte apparet in hyeme quam in estate
 propter hoc nunc dictum argumentum. ali
 ter hoc problema soluere multum ap
 pareret suum solutus. In respondendo ad
 argumentum formatum a me in rationem suam ad ar
 gumensum principale. concedit per. quod aqua ista
 dum infrigidatur per illi actionem non resistit
 2. concedit. quod caliditas aqua resistat infri
 gidationi per se. non a forma fiala aqua adiu
 ta. non directa. imo potius impedita 3. con
 cedit aliquam actionem prouenire a

sola qualitate exite in aliquo sbo pre
ter intentione illi sbi. 4° dicit q^d Ja
cobus forlunien^s pcedit pdicta p^rone
i q^unto capli scde p^r. de hys que p^ru
unt ex hys que comedunt^r et bibuntur.

Pr^mo ei⁹ dictu^m sue r^usi^oni imediate
sequi repugnat in qua cōcedit q^d nūq^m
erit ita. q^d pip infrigidat ab aq^a. q^ui nū
q^u erit ita. q^d aqua infrigidat pip. h^o in le
ue ē et transeat. Contra 2^m instat. fa
ciēdo ar^m sepi⁹ factū. q^d replicare uo
lū. q^ui nō r^usi^o ē p^r eū ad illd ut p^rscide
ranti patebit. nā caliditas illi⁹ aq^a p^ru
tato inuamēto sⁱ quod habet a forma
sua aut aliūde erit potentior frigidita
te illi⁹ aque oī ēt computato inuamēto
q^d recipit i⁹ frigiditas a forma aq^a et
ē ab a^o si q^d recipit aut equaliter po
tens. aut min⁹ si p^rimū aut 2^m dicit. 3°
non frigesiet tal^r aqua ex se oib⁹ alijs
deductis. p^r 3° scdm ipm. Et iā nō pos
set hec aqua infrigidare aliqd ea calidi
us q^uitūq^m modice potencie ēt illd ca
lidi⁹ tali aqua alijs deductis. 3° icōueni
ens ē exp^rimū et 3° patet put alias fu
it dictū. Si 3^m dicit. ergo non pōt
h^o aqua manēs talis calefacere aliquid
ea frigidius. q^uitūq^m modice potencie
esset istud hac aqua frigid⁹ alijs dedu
ctis. q^uis flm et contra exp^rimentū nam
aliqua guttula aque frigidissime. posita
i ista aqua calefieret ab illa et p^rsequētia
plana est ut alias fuit dictū. Itaz plus
mediāte frigiditate hec aq^a a resisteret
ne tale hac aqua frigid⁹ calefieret. q^ui
mediante calitate possz calefacere. p^r
q^ui p^r concessa minus potens ē hui⁹ aq^a
caliditas q^ui frigiditas. Item ratōes
a me poite in primo meo tractatu de re
actione ad 3^m p^rmissus equal^r p^ro mai⁹
ri p^rte sicut probant illud teruū p^remiss
suz positum ibi illo modo. ita probant
hanc p^rclusionē. nullū a dequate agens
sue per se. per se distinguendo contra
secundam partem in aliud. per aliquā
p^rimarum qualitatum habet in se qua
litatez p^rimas q^ui illi p^r quā agit aut
eiusdē spēi euz p^rvaria. illi actioni p^r se

resistentez. q^ui hec sua fuga ad formas.
que nō inuariat. nihil ad p^rpositū. nūqd
tū forma aque inuariat caliditatez eius in
agendo aut in resistendo. euz sit passus
per difficilis. et in quo nāles inter se
et ēt mathematicos inueniō differentes
nunc nō aliud loqui instituo. Iacobus
forlunien^s et si in loco allegato cōce
dat aquā calefacere passus et agere ca
lefaciendo. licet forma non agit nec
mā euz in tale passus. nō concedit tū
aliquā actionem fieri a sola qualitate
aq^a. p^rter intentionē illius aque. q^d et si
pcederet. nō emat. tū argumētū su
pra et alias formatū. Ad 1^{am} incon
ueniētia respondet cōcedendo ut ego
in alijs scriptis dixeram. aliquos ex
speculatiuis illa nō habere p^r inuēniē
tibus. tū magna in hoc uidet diffi
cultas. cum quocūq^m o dato in tēpore
istaz reductiōez aque ultra frigiditate
p^rinentis mensuranti. illud pip in illo
se habebit aliter q^ui p^rus. et q^ui posteri⁹
se bēbit. Itēz uel iste motus infri
gidatiōis aque erit p^rimū uel non. et
multa alia p^rmaximas difficultates in
cludentia possent adduci. que ad lib^r
p^rhicoz melius est relinquere. p^rsertim
cum ista a pratica medicie remotissima
sint. nihil q^ui hominē in actu medicine
opatiū. quez ut uales q^rimus inuare
uideantur. habere cim debet q^ui libet arti
fex interrogatiōes ac r^usiōes p^rprias.

Ultra pcedit. q^d forma sba^r aeris
inuat caliditatez suaz in agendo. et fri
giditatez suaz nō ecōtra aqua. et q^d po
tentia rei attendit penes multitudinē
forme ceteris paribus. Cōtra p^rmū
dictūz hūc suuz arguitur. Itaz ex illo se
quitur. q^d in casu. a. aer eque calidus cū
b. aqua. et p^rcise equal^r q^uitatis. cū i⁹
calefacēt. c. passus. et tū. b. nō calefacēt.
d. passus eū frigidū cū. c. p^rcise equal^r
calefactiōi resistēs sic. c. et oīo equal^r
applicatū ipi. b. sic. c. ē applicatū. a. 3°
ē icōueniēs et q^ui exp^rimentū. cum aqua
ceteris paribus p^rpter eius dempsita
tem maiorem magis sit sua caliditate

actua et lesina q̄ aeris et q̄ p̄. pono q̄
ex. g. aqua debeat generari. b. aer in
bac hora. et sequit̄ q̄ postq̄ successiue
g. aqua calefiet et ex q̄ sequit̄ successiue
rarefiet q̄ infinite modice minus rara
erit. g. aqua p̄ aliquo o cura primū o
.b. aeris q̄ erit. b. aer in p̄ instanti sui
esse et sit infinite modice minoris q̄ti
tatis erit. g. aq̄ p̄ aliq̄ o q̄. erit. b. aer
in p̄ o sui esse. et sit et infinite modi
ce minus intensa erit caliditas. g. aq̄ q̄
erit caliditas. b. aeris i p̄ sui esse. qua
re eius caliditas aeris in p̄ sui esse ad
agēdū et resi stēdū suscipiat inuamētū
a forma substāiali. b. aeris p̄ certū qd
et caliditas. g. aque nullū suscipiat inua
mētū a forma aq̄ ad agēdū aut ad resi
stēdū. seq̄ q̄ calitas b. aeris in primo
sui esse ē per certumquid potentior q̄
erit i aliquo certo instanti dato et signa
to caliditas. g. aq̄. q̄. si. b. aer infrigi
daret cū adhuc p̄ tēpus erit caliditas huius. b.
aeris potētior q̄ erit caliditas. g. aque
q̄ cōtinget accipere aerē equal̄ q̄tatis
cū aqua et eque calidū cū i^a cuius tamē
caliditas erit p̄ certū quid potētior q̄
caliditas aque date. sit g^o ille aer. a. et il
la aq̄. b. et sequit̄ clare q̄ deducta. ul
sic. si. a. aer et. b. aq̄ sunt eā calidi et eā
lis q̄tatis certum suscipit caliditas
.a. inuamētū a forma substāiali sua.
ubi caliditas. b. minimus suscipit inua
mentum a forma sua. recipiat ergo gra
tia exempli inuamētū ut duo. sed infi
nite modica pōt esse differentia inter
dēpsitatem. b. et dēpsitātē. a. ergo stat
q̄ ratione multitudinis forme amoto p̄
ymaginationē inuamento forme s̄bali
non sit caliditas. b. potētior caliditate
a. nisi p̄ unum. ergo omibus cōputatis
potentior erit caliditas. a. q̄ caliditas
b. ergo uelocius aget. a. in. c. q̄. b. in. d
quare et. Contra scdm̄ hic dictus su
um arguitur. nam aut forma substācia
lis. a. aque tātim inuat frigiditātē reis
sam in agendo quātū inuabit intēsiore
q̄do habet itēsiore aut p̄portionabil̄

q̄to habebit intensiorem tanto plus illā
inuat alii modi q̄ponēdi ut q̄siderā
ti est. manifestus nō sunt ullo rōnales
Si p^m ponamus gratia exēpli q̄ frigi
ditas a aq̄ ut unū. nū dēmpse oī amoto
inuamētō forme sue su potētie ut unū
et q̄ forma. a. aq̄ uiuet ut sex et patz q̄
qn̄ a. aqua habet frigiditātē talē ut unū
erit illa eius frigiditas q̄putato. Cum
potētia illius frigiditatis inuamento
q̄d recipit a forma s̄bali. a. aq̄ potētie
ut. 7. et q̄n̄ a. aqua habet frigiditātē ut
duo erit i^a eius frigiditas ut duo potē
tie ut. 8. nam illa frigiditas ut duo om
ni amoto inuamētō eēt potētie ut. 2°
eius sit. 2^a scdm̄ multitudinē ad frigidit
tates ut unum ut. a. et cetera sunt p̄ia. et
cū hoc recipiat. a. forma s̄bali. a. aque
inuamentū ut. 6. ergo illa frigiditas ut
duo siml̄ cū inuamētō. a. aque ē potē
tie ut. 8. q̄ cū in. a. habēt frigiditatem
ut. 2° in. 2° maior multitudinē frigidita
tis sit. q̄ in eodez cū habet frigidita
tes ut unū. et cetera sunt paria. et tñ fri
giditas. a. ut. 2° nō est absolute in. 2°.
maioris potētie q̄ frigiditas. a. ut unū
p̄z dictus suus non esse uerum et q̄ potē
tia rei non attendatur pēces multitudi
nez forme accidentalīs. computato in
uamento forme s̄bali. cuius tñ oppo^m
asserunt oēs. unaz qualitatē a^a potēti
ores ex multitudine illius indicātes cō
putando omnia inuamenta ex parte for
me si aliqua ab ista recipiant. potētiā
enim primariū qualitatz ex opationē
bus cognoscentes. indicantes atq̄ con
cludētes. non dñt. 2^{am} multitudinē ali
cuius date forme in. 2° potētiore exi
stere sub. 2ª multitudine amoto inua
mento quod recipit. a. forma s̄bali. s̄
dicunt unā qualitatē in. 2° potētiorez
a^a. quando multitudo ē. 2^a ad multitu
dinez semper computatis inuamentis
que recipiunt postq̄ est nobis igno
tum q̄tum inuamentum recipiant.
Si secundus. ergo dabilis erit aq̄
calida. cuius frigiditas omni computa
to inuamento ex parte forme substan

talis erit minus potens q̄ caliditas se
 cum extensa. cuius oppositum ipse di
 cit et consequentia patet. quia propor
 tionabiliter sicut remittitur frigiditas
 ita proportionabiliter fiet minus potens.
 et po^a caliditatis q̄tūne augmentabit^r q̄
 et. Ad q̄firmationē q̄ ut oēs sane m̄tis
 q̄siderātes et talia intelligentes iudica
 bunt. pcedebat nisi aliqd dicat dicē eē di
 cedū si ē dicū ē in arg^o q̄ si lōgo fmo
 ne uēlato. scio q̄ qui dēa sui diligen
 ter q̄siderare uoluerit. iudicabit i^a ni
 hil facere ad ppositū m̄mēq̄z possē i^a
 az^m ex i^a fmoē reuēri. Ad dōes alias
 ad quas neq̄a q̄z uidere potuit f̄z suā
 uā rādēdi ad arg^o p̄ncipale. dicē pate
 re ex dictis r̄sōes et q̄ non replicat
 et. ppter occupandē i^a uiliorib^z. scio
 q̄ nullus ex eius dōis accipiet i^a a
 dēdi p̄dictas dōes. n̄z uideo qd obscu
 rū ex geometria ibi positū fuerit. nisi
 cū in z^a dōe dicebat ita distabit. n. d. a
 .c. cū incipiet agere in. a. p. radices qua
 dratas. 2600. Si igit hoc obscurū ubi
 aut sibi uidet loco hōz q̄bōz. ponat
 q̄ba hoc mō distabit eis. d. a. c. cū inci
 piet agere in. a. p. plus q̄. 50^a. et nihil
 tūc erit qd ip̄s aut alios latere debeat.

In responsione ad argum^o in mā
 de sp̄simo hūdo dicit q̄ sp̄s inane
 mēbra p̄ suis frigiditatez in resistendo
 calefaciētib^z q̄ possunt calefacere mē
 bra et sp̄rit^z simul. It̄a si ut cognoscis
 tantum essem in lectionibus et ordina
 riy et extraordinariis ac multis alijs
 impeditus. ostēderes p̄fecto ip̄sum di
 uersa ac pene q̄dictoria fm̄ partē uolu
 isse in prima respōsiōe et z^a ad istō ar
 gumentū. Et q̄q̄ ex hys que scripsi
 in materia de reatiōe in primo tracta
 tu. pateat dictus eius nūc recitatum eē
 falsum. nūc tamē in paucis ac facilliter
 arguo contra. It̄a illo dato sequezeretur
 q̄. b. calefacit a uelocitate. et tamen p
 applicationē. c. potētis calefacere atq̄z
 calefaciētis. b. et. a. tardius multo cale
 fieret. a. q̄ prius ceteris oīo paribus

remanētib^z oībusq̄ impedimētis atq̄z
 inuamētis aliūde ap̄tis puenire remo
 tis. q̄ns hoc hic eis incōueniēs et ex
 perimētis repugnās. et q̄sequētia pbat.
 sit. a. unū corp^z nature ignee h̄ns calidi
 tatem ut. 6. et frigiditātē ut duo. ita mo
 dice q̄tūtis q̄ i^a eius caliditas sit so
 lum potētē ut tria et eius frigiditas so
 lus potētē ut unū aut h̄simili^z m̄ioris
 potētē q̄ ut unū sitq̄z. b. unū corpus
 ignē uniformē h̄ns caliditatem ut. 7. et
 frigiditātē ut unū ita mag^m aut dēpsus
 ut sua caliditas sit potētē. ut. xi. et erit
 frigiditas eius potētē ut tria uel m̄io
 ris q̄ ut tria. ut satis aperte manifestū
 est suntq̄z debite et quētiēter applicat^z
 et patz q̄. b. calefaceret. a. a. p̄portione
 xi. ad unū alijs dēductis. uolo igit q̄
 c. caliditas ut. 8. per totum sit ita mag^m
 et taliter applicatū. b. et. a. ut sua calidi
 tas sit potētē ut. xi. ad agendam i. b.
 et. a. et patet q̄ alijs dēductis. c. calefaci
 et utramq̄z illoz et calefaceret q̄dus
 illoz cuius illoz esset cōuenienter ap
 plicatū alijs dēductis q̄ cū n. b. solum
 applicatū. a. calefaceret ip̄sam a pro
 portione. xi. ad unūz positō grātia exē
 pli q̄ frigiditas. a. sit potētē ut unū. et
 similiter. c. calefaceret. a. si solum esset
 et quētiētiūne applicatūz alijs dēdu
 ctis a p̄pōrōe. xi. et. b. et. c. applicatū
 a. ip̄m. b. inuāt. a. p̄ suā frigiditatez ad
 resistendum calefaciētib^z sequit^r māi
 feste q̄ tardius. c. calefaceret. a. existē
 te. b. applicato illi quā si non esset. b.
 illi applicatūz. et tū. b. illi applicatūz ca
 lefaceret ip̄m. et. c. calefaciet etiam ip̄z
 b. quare q̄cō uera n̄z non ager. c. i. a.
 itate applicatiōe. b. ad ip̄m. nisi a pro
 portione. xi. ad 4°. aut. 4. et. ad. 4. si
 forte diceret caliditatez. c. inuari a ca
 liditate. b. ad agendam in. a. quare. et.

In materia ultimi argumē
 ti dicit primo
 me mutasse opinionem in descriptione
 euacuationis regularis. Secundo
 dicit aliquā cōditiōē eē q̄ sit sine u^o nocu
 mto et ex q̄ntū q̄ i^a n^o erit m̄m^o nocu
 e

qz si eēt illd eēt idiuifibile. 3° prin
cipalr dicit q in a. s. nō erit meli⁹ eu
ciare qz nō cūare nec eā bonū. nec de
terius qz tē utrūqz eēt bonū aut malū
p meli⁹ itelligēdo elligibili⁹. 4° dīc
q si p meli⁹ itelligat qz pl⁹ iuuamti
z min⁹ nocumēti fequatur i. a. s. erit
meli⁹ cūare qz nō cūare z negat q i a
s. icipiat debere cūari. i. q in a. s. sit
meli⁹ cūare qz nō cūare. ymo sōm i illo
s. incipiet debere. i. cē meli⁹ cūare qz
nō cūare. i. q s. tū iuuamti seqē i cūan
do qz i nō cūando. z c. 5° dico me
nullā mutasse opimōnē. i. descriptionē
cūōnis regularis. nulla. n. data fuerat
a me descriptō illi⁹ in arg^o p^o scripto
in hac mā. z p^o sibi mīssō. descripti be
ne i hys que ego formaui qz rñsōes su
as ad arg^o i. p^o sibi mīssa q descriptō
si nō pueienter fuerat assignata. arguē
dus fuerat ab eo contra si bñ data seq
tur ei⁹ descriptionē i pms ei⁹ rñsōi
bus de cūōne regl^{is} po^m nō bñ datam
i q^o absolute dicebat i p^o c^o pms q
cūo regl^{is} ē que fit euz notabili iuuā
mēto. absz notabili nocumēto. Debit
n. addi i i^o descriptōe q elligi ē scdm
canones. aut quā ē meli⁹ facere qz nō
facere z forte ē addēdū eēt z q fit ē
sine rōali timore notabil⁹ nocumēti. nō
erubui sēz ego mutare opimōes meam.
neqz qz diu iuuā erubescā. si arg^o sua
aut alioruz fides fecissent aut faciēt ad
o^m pte eoz q credebā. In 2° dicto
ego credo oēm cūōnez a medico scām
maxie erradicatiuā humoris non i uis
ductuz existentis. per uias ductuum.
aut maioris ptis eius eductiua de q^o
ut constat principaliter in argumento
intelligitur. fieri cum aliqto. nocumē
to. habebat opposituz probare. z non
solum narrando affirmare in qualibet
enim tali aliquid de iuuamento euacua
tur aut saltem resoluitur. ut aliqua p
spiritus. Tertium eūo hoc dictum
nō est conforme mō cōi dicendi medi
cop. aut plōp moraliū. cū eiz dīr meli

us ē tali tēpore pbiē merces i mari.
qz nō pbiēre. nō uolunt q eligibilis
sit tūc pbiēre qz nō pbiēre. s. ex :
dicto sequi q pbiēre ē eligibile. nō
pbiēre vō refutā. z eodē mō d cūare
et nō cūare ē dicēdus. nō debuit g^o ter
minis iponere nopuz mōz signi ficadi.
s. loqui illis utēdo 2^m cōez acceptōez.
Cōtra 4^m dictū apte pcedūt argumēta
altas formata z sibi mīssa ad q ut p
mibil facit h sua rñsō. Itaz isequēdo
cōez terminōz signi ficatōez. qz nūqd
i. a. s. i q^o medic⁹ icipiet debere cūare
datā māz cōez. ut dixi bñdo signi fica
tionē de debere cūare erit meli⁹ cūare
qz nō cūare. i. mai⁹ iuuamēti z minus
nocumēti seqret ad cūare qz ad non
cūare. aut min⁹ aut equale. siue n. cūare
tur siue nō cūaret. aliqd seqret ex i^o i
aliq^o iuuamēti z i aliq^o nocu^m. saltē s
quid. si primū 2^m aut 3^m. dicatur proce
das ut alias dictuz est. Si quod a
me additū est ultimo nō recte uidebat.
dictū. arguenduz erat qz. magis rōnī
bus expmētis aut auctoritatibus qz
rethorice absqz ullo colore in sui accu
sationē dampnand z licet dixeris q re
spectu date materie aliqd erit tempus
cum pitate alioruz i q^o si data mā eu
acuaretur maximū pueniret iuuamēti
inter oia iuuamēta apta ex cūōne illius
puenire z minus nocumēti inter oia
nocumēta apta ex illius cūōne puenire
nō affirmam. tū me aut ipsuz illd tem
pus cognoscē q si pscidēt nō necessa
rio nō ullo erit idisibile. Uellex pfo
ad illd rñdiss. nūqd si mā nunc cruda
sit. z ex uias ductū nō faciēs timorē
aut pculū suffocatōis. pte qstāte p
expectatōe digōnis z cūōnis huius ma
terie. i. tardan⁹ cūōnē p aliqd tps iuuā
mētū maiorabit⁹ z minorabit⁹ nocu^m z
qz ē postqz erit digesta. tū posset tar
dari cūo hui⁹ māe ut p^o min⁹ iuuamēti
z mai⁹ nocu^m seqret qz ex cūōe illius
an i. a. certo tpe singlū dato pueiss.
qz aliqd erit tps. in quo maxi^m puenit
et iuuā iter iuuamēta z c. ut i^o dicebat

i 1° g^o tēpore. erit melius eūare q̄ nō eūare quare p̄cludat se potius ac alios n̄p̄lūmū eūare q̄n melius eēt nō eūare q̄ eūare. Ex h̄ tñ non affirmo q̄ uctiam q̄scie nostre digne d̄ peccato re p̄bēdēde. Neq̄ existimādū ē q̄ euz asserūt t̄ p̄bat p̄bi. rei p̄manētis q̄ mci p̄t̄ icipit. aut icipiet. eē p̄m^o s̄ aut ult^m assignari. Et q̄ oē q̄ icipiet eē ul^m mo uerū i aliq^o s̄ icipiet. Flactēt se aliq̄ s̄ cognouisse. Neq̄ cū dicim^o eq̄^a litatis mōs terminos s̄m mltitudinē t̄ l' auctatē habere a d̄ys p̄fecto cogni tos. Sanctatis inuēntis neutralita tis post egritudinē iroductōis aīe da te in data mā p̄m^o s̄ assignari credimus ob hoc deos de celo cecidisse t̄ istos terminos aut s̄ Au. Auer. aut H̄z. reue laffe. Sic igit̄ p̄s san's q̄ hec respōsi ones. nequaq̄z satisfaciūt argumētis me is p̄mis. Itaq̄z ē ad illa ut scis al'z respōdendū. Ad ar^m. n. p̄m^o de pipe poito i aq̄^a se reducēte q̄sō respōdendū sit q̄zq̄ aliq̄uo^a accipe possis. ex dictis a me i expōe mea tractat^a māuam de s̄ ubi uidebis q̄m^o h̄y qui nō habēt tu taz uā euadēdi i respōdēdo illi arg^o deficiāt. t̄ a h̄itate remoti s̄unt. tamen q̄z p̄ argumētatōes hic factas q̄stat. q̄ ē r̄n̄s̄iōes p̄ncipales sup̄i^a posite. date ad arg^a t̄ q̄ quas argumētatōes forma ni nō plene satisfaciūt illis argumētis q̄z ē r̄n̄s̄iōes coīter date. ab h̄ys quos scis illis argumētis. sup̄ficiales s̄ūt so lūmodo aliq̄d appēntie h̄ntes ap̄d hos q̄b^o oīs r̄n̄s̄iō satisfaciūt ut aliquos nō s̄it. Iudicam euz ueris fūdamētis t̄ cla ris t̄ p̄s̄ic t̄ medicīne. al'z ad i^a ar^a h̄ respōdēdū. Ad ar^m. igit̄ de aq̄^a ca lida. p̄m^o dico me nō habere exp̄ientiam n̄s̄ auctoritatē. n̄s̄ ē r̄ōes efficaciter me mouentē ad credēdū q̄ cor^a simplici a nā p̄pria cor^o remota in quib^o n̄s̄ est q̄p̄l^o n̄s̄ scōm satis cōez uā sunt alie h̄ t̄nales qualitates primaz qualitātū p̄ ducite. se se reducāt ad nāz p̄prias. De alyz cor^op̄ib^o in q̄b^o ē q̄p̄l^o aut s̄ūt alie occulte t̄ h̄t̄nales qualitates alieū^o p̄

max qualitātū ex nā sua p̄ductie illud credo ob auctoritates t̄ exp̄ientias mltas. H̄ec tñ r̄n̄s̄iō nō reouet difficel tatē ar^a p̄ncipal^a q̄m equal'z facēt ar^m illd̄ formatū difficel'ratē capto uno mix to unīformiter. q̄d a nāli ei^a dispōe re motū ex se alteret ad nāz p̄prias ultra qualitātē p̄t̄nētis t̄ poito in i^a mixto. uno cōp̄s̄culo actual'z s̄it illi mixto. t̄ h̄t̄nalt̄ diffilt̄ t̄ p̄rio. ad q̄d h̄eret il lud mixtū mltō maiorē p̄portōez q̄z s̄i p̄portio ex q̄^a se reducūt ut de aqua t̄ pipe ponebat. Ideo ad difficel'ratēz arg^a r̄n̄deo admitter^o cū mltōz opūo ne q̄ aq̄^a ex se frigeſcet aut a for^a sua s̄bali sine ullo istrō. aut a for^a sua s̄bali cū frigiditate h̄t̄nalt̄ ut q̄dā uoluerunt. aut q̄z se p̄^a mouet ad locū p̄p̄ū t̄ q̄z t̄atē debitā s̄ibi. q̄m^o expedit se q̄dēp̄ā do. t̄ ex q̄nti iſfrigidat̄. q̄z t̄atē t̄ illi dē p̄ſitū nāli deductis alyz t̄ poita parī tate i for^a s̄bali. tāta fr̄itas cor̄r̄ider.

Et p̄suppo^a p̄m^o s̄m^o p̄missis. a me poī tūz i p̄m^o meo tractatu de reacōe t̄ ibi late t̄ sufficiētē ut existio p̄batū t̄ tu ibi illd̄ t̄ a^a p̄missa q̄ ex i^a sequūt. t̄ ibi poita sunt uideas. Presuppono ē t̄^a ea que ibi dēa sunt i r̄n̄den^o argu mētis. que ibi ego formam i illd̄ s̄m^o p̄ missis t̄ alia. Et ad ar^m dico p̄m^o. q̄ nō ē possibile nāli. q̄ aqua dū reducūt sit unīformis. nā cū aī caleſcēt ueloci^a caleſcebat i p̄te ei^a p̄p̄q̄^a i g^a q̄z i r̄ēorō re. calidior. g^a maxie ceteris oib^o p̄ib^o ēit aq̄^a i illi q̄libz p̄te. igni p̄p̄q̄orū q̄z i r̄ēorōri meli^a q̄m^o ad caleſieri. igit̄ applicata q̄z sit remotiō. q̄z i^a q̄ ē calī dīor tardī^a sine feri^a tñ reouebit̄ ab igne ut nō possit ignis illi^a reducōez. i pedire. q̄z i^a q̄ ē m̄n^o calī aut magis frigida q̄z citius se reducūt incipiet. ps aq̄ frīor ab igne r̄ēorōri. q̄z ps aq̄ mī mis frīa. igni p̄p̄q̄orū. q̄z h̄ ps que frigidīō sp̄ h̄ t̄p̄re reducōis reānebit frigidior. q̄z cū se reducēs nūq̄z erit unī formiter frīa q̄z. r̄ōabil'z nō erat pro hac p̄te casus nāli admittēdus. Cō tra hāc r̄n̄s̄iōē istā. n̄s̄ p̄mo pono q̄

c z

dū aq^a appropinquat igni sit difformiter
frigida. ita ut ps ei⁹ frigidior sit. igni p
p⁹ quior. et ita sit difformis et tal⁹ app
rimet. igni et post reueat ab igne. q⁹ s
uis. ita ifrigidabit se ipsaz i pre p⁹ in
quiori. igni q⁹ in remotiori. q⁹ p⁹ q⁹ in
separatōe ei⁹ ab igne sue reōtione suis
p⁹ querit h ps se reducē aliquā recipiat h
aqua. q⁹ reducit in frigiditate inufor
mis. q⁹ sat s p⁹ eē possib⁹le. naz i redu
ctione p tpre q⁹ aq^a reouebit ab igne
lauando frigiditatis difformis in aqua
gnabit e⁹mo itēiori ei⁹ i pre aq^a distā
tione ab igne exite et aqua cū erat app
rimata igni erat difformis. e⁹mo frigi
ditas inēiori h⁹ ignē exiit et ex du
ab⁹ latitudib⁹ difformib⁹ p⁹ fieri uni
formis. q⁹ erit rāssio n^a. Itē cū aq^a
parit ab igne adequate et ē ps p⁹ quior
or igni calior. q⁹ reōtior. reuoluat i^a
aq^a ita q⁹ ps reōtior ab igne fiat igni
ppinquior et p⁹ quior fiat remotior i m
noti tū tpre q⁹ possit afflari aut afflā
bit alteri p⁹. et p⁹ reoueāt ab igne et se
q⁹ p⁹ calior frigidior icipit se cit⁹. re
ducē. igit⁹ poterit p aliqu⁹ s tpris redu
ctionē ton⁹ aq^a mensurātis. eē i^a aqua
uniformis in fritte ut p⁹. q⁹. et ē. Itē
ponat p potētiā uolūtariā ifinitam ut
potētiā diuinā ita eē sicut p⁹ inu⁹ in ca
su ut. f. aq^a q⁹ se reducitur sit uniformis
i fritte. si fortassis obstinate dicere
aquā non eē nāt⁹ uniformē. et q⁹ piper
sit sit eque calim cū i^a aq^a. cū p⁹ ē po
situz i i^a stāte i oib⁹ alyz cōi et solito
cursu nature et reuebit oīo diffictas
arg⁹. Ad p⁹ d⁹ p⁹. illō nō euidēter
ppoitus declararetēdo q⁹ nō pōt ali
q⁹ agēs p aliquā ex p⁹mis qualitatib⁹
agē i reōtuz m⁹ agat in p⁹ quior nequaq⁹
i^a remoto i qualitate scdm quam fieri
bēt actō intēsi⁹. aut saltē n^a agat i illō
mediāte p⁹ quior ad actionē cōcurrē
te. ut hēs in hys. q⁹ supra tractatuz cal
culatoris de reactōe q⁹ ad dicta litte
ralia amotani. tū admissio q⁹ ita sit. ut
p⁹ inu⁹ in cāu aut ppter arg⁹ formata.
aut p⁹ a^a q⁹ formari possēt. et q⁹ fortas

sis euidēt⁹ pbarēt ppoitus. aut saltē
p potētiā diuinā dico scdo. q⁹ licz aq^a
deductis oib⁹ inuamētis et impedimētis
extrinsecis uniformiter se reduceret
sicut emz tunc media pars plus e⁹mis
p⁹ibus eēt actia. ita p⁹portionabil⁹ tū inuaret
se et inuaret ptes caliditatis i dīnēsis p
tibus exites q⁹ partes frigiditatis h
tualis aut actual⁹ q⁹ ab equali p⁹portio
ne fieret reductio in parte aque e⁹ma
li et media et alyz. q⁹. et cū tū h aqua
ē in aere sibi dissili⁹ et calidior aq^a et
exinde maius inuamētū ad resistēdū i
frigidantib⁹ recipiant ab aere partes
aque aeri p⁹ quiores q⁹ remotiores il
le tard⁹ se reducēt. q⁹ reōtiores cete
ris parib⁹. et ita licet hec aqua cū icipe
ret se reducē eē uniformis quēadmōz
admissus ē eē possibile. aut licet p ali
quo instanti erit uniformis. post tū p⁹
ci⁹ reductio tū in i^a i^a reductio. aut post illō s in q⁹ erit
uniformis erit dicta aqua difformis.
quare arg⁹ non pcedet. Sed cōtra
adhuc arguit q⁹ ponō q⁹ hec aqua. cū
primo ē uniformis et ē in eo pip illi si
mle. cū relis partictis cas⁹ p⁹incipa
lis sit in uacuo. ita ut mibil extrinsecuz
ipediat eius reductionē. et erit rāssio n^a
Dico q⁹ q⁹ uis hec aqua uniformis
posita et circumdata a uacuo. uniformi
ter se reduceret omnib⁹ alyz inuamētis
et impedimētis remotis. ut supra dice
bat. posuo tū in i^a i^a corpuscūlo pipis
actual⁹ et uniformiter sili illi aque par
tes aq^a imediate et p⁹ quior. es illi pipi
suscipient maius inuamētū pro resistē
do in frigidantib⁹. q⁹ ptes aq^a remotio
res. quare tales ptes aq^a imediate et p
p⁹ quior pipi reōtiorib⁹ tard⁹ se reducēt
aut in casu q⁹ facillime formari possz nō
incipiunt se reducere et ita incipit hec
aqua si se icipit reducere eē difformis
in frigiditate actuali. Et tunc tandē
ad argumētū d⁹ utendo sup⁹ p⁹ib⁹ meis
superi⁹ p⁹missis. q⁹ p⁹ q⁹ hec aqua inci
pit eē difformis in frigiditate. non que

libet eius pars. a quolibet eius parte
ad omnes eius actiones inibi. non g^o
fiet actio a pportione totius frigiditatis
aque ad caliditatem pipis. q^{ia} arg^o nō pro
cedit. et dico q^o equelociter alterabuntur
pipi cū aqua scdm cōmū ei^{us} pipi imedi
atū. Et dico q^o p quolz o tpris. re
ductionē aq^{ue} mēsuratis. maxie i cāu ul
tino nūc formato erit aliq^{ue} ps aque si
milis pipi et aliq^{ue} frigidior. Et etiā
p quolz tali o erit signabil^{is} pa hui^{us} aq^{ue}
alijs pib^{us} aque et pipe frigidior. que i
cōno reficōi sic frigiditas sū cū oib^{us}
q^{ue} illā ifrigidādo min^{us} hēbit supra ca
lilitate reficōe p^{er}is. sū cum caliditate
pipis p^{er}se tantā pportioē. a. q^{ue}ta alte
rat iⁿ ps p^{er} o scdm illō cōmū. q^{ue} tū
pportio pportioē aq^{ue} i nācio oib^{us}
ipediētis rēotis. h^{oc} ps alteraret q^{ue}
eēt eque frigida sic erit in dato o mi
nor erit. et hui^{us} possibilitas. ymo neces
sitas erit sūbal^{is} p^{er}cedatū manifesta.

Contra nā p quolibet o tpris redu
ctionē aq^{ue} mēsuratis. aut piper erit uni
forme. aut difforme. Si scdm ergo cū
supra parte min^{us} frigidā ei^{us} habeat to
tius aque frigiditas sū cū frigiditate
reficōe partis pipis. pportioē maiorē
iool^{is}. illa. s. aqua se reducit a q^{ue}. sequi
tur q^{ue}. a. pportioē maiorē. mor^{is} tardior
pueniat. Si p^{er} g^o cū species frigi
ditatis aque mēsurate in pipe sint po
tentiores in pte pipis. ppingoz aque
q^{ue} i remouit. g^o a maiori. pportione
alterabit pars piperis. ppingoz aque
q^{ue} rēotior. et tamen eque^{us} alterabit
ergo q^{ue}ociq^{ue} dicat. sequit^{ur} conclusio
irrad^{is}. quā principal^{is} ex arg^o principal^{is}
intendeb^{is}. Ad hoc arg^o d^{icitur} q^{ue} conel
so. q^{ue} p quolz tali o tpris reductiones
illius aque mēsuratis sit piper illō in
frigiditate uniforme. non sequit^{ur} tū q^{ue}
a minori pportione mor^{is} equelox pro
ueniat sicut a data maiori. nā posito q^{ue}
nunc sit aliquod tale o non sequit^{ur}. hoc
piper nūc est uniforme. et quociq^{ue} istā
ti dato post hoc in dicto tpe erit. hoc
pipi uniforme g^o nō difforiter alterabit

et nō seq^{ue} h^{oc} pipi nūc ē uniforme. g^o quo
cūq^{ue} o dato post h^{oc} nō ante illō ueloci^{us}
alterabit^{ur} ps pipis ab aq^{ue} remouit q^{ue}
ppingoz. y^o est possibile q^{ue} quociq^{ue} o
dato p^{er} hoc ante illō ueloci^{us} alterabit^{ur}
ps piperis aque ppingoz remouit.

Et etiam ueloci^{us} alterabit^{ur} para re
motior parte ppingore. et cū hoc in q^{ue}
libet illi instāti erit totū piper unifor
me et ita de aliq^{ue} pte aq^{ue} dicere. q^{ue}ci
dera ē hic q^{ue} p^{er}abil^{is} et rōabil^{is} ita
ē dicendū et hec omnia planius intelli
ges. si que dixi q^{ue} mēū p^{er}missū i trac
tatu pmo de reactione p^{er}cederabis dil
ligēter ut expedit. Et hoc eodē ha
bes rñsionē ad arg^o. q^{ue} dicere uidet^{ur}
et q^{ue} formaui in p^{er}mis argumētatōib^{us}
q^{ue} rñsionē clarissimi doctoris dñi magi
stri Jobis d^{icitur} archis dōo q^{ue} nō imediate
p^{er}. g. in i^o cāu ager. a. in. c. nā in. g. instā
ti. c. erit aliq^{ue} pte potentie resistitue ad
calefacientia et per nullā p^{er}ez. a. nunc in
cipiet. d. agē. igit^{ur} incipiet tūc infinite
modica pa eē a dissimilis et calidior. c.
et so^{us}. tal^{is} que erit dissilis et calior. c. p
tpe pro quo erit. c. dissilis nullus susci
piendo ab alijs p^{er}ibus inamentū erit
apta ut sic agere in. c. calefaciēdo. q^{ue} i
mediate post. g. infinite modice poten
tie erit pars a apta ut sic agere i. c. ca
lefaciēdo. q^{ue} tempus erit post. g. āteq^{ue}
incipiet. a. agere in. c. calefaciēdo et cū
incipiet agere calefaciēdo incipiet ifi
nite tarde agere calefaciēdo ut pstat nā
in i^o instāti erit ps dissilis et calior. c.
equalis potentie ut sic applicata cū. c.
et incipit infinite modice potētie maio
ris q^{ue} tunc eē para a dissimilis. c. et in
tensior in caliditate q^{ue}. c. quare. tē. et
hanc etiam respōsiones posui in expo
sitione tractatus de instāti manuum et
sic habes quomodo natura^{us} loquēdo
respondendū sit ad argumēta ad que
amici tui. qui inuentione q^{ue} carcat ap
pertiissime scis. usq^{ue} nunc. q^{ue}q^{ue} sepius
respondere temptauerint. nullas rectas
uiā habuerūt rñdendi. Et si adhuc di
cere^{us} pono q^{ue} p potētiāz uolūtati ā infi

nitaz. s. p. potētiā diuinā. aqua cū se re-
 ducet z^m q̄libz ei⁹ p̄e uniformiter se
 rediret p. datus tēpus uelocitate solita
 a z^{1a} pportioe aut z^{1a} sergaltera pue-
 nire. et q̄ in cāu formato i p̄m̄s argu-
 mētarōibus q̄ r̄nsiōes clarissim̄ iterp-
 tis dñi Magistri Johānis de arcubz
 qd̄ q̄i apd̄ m̄ltos d̄mōstrare uidebat̄.
 a z^m se totū uniformiter p. datū tēpus a
 po^a uoluntaria calefiat. uelocitate solita
 a pportioe z^{1a} puenire. aut si in p^o
 argumēto diceret q̄ postq̄ illd̄ pip̄ so^m
 ad finitā distānā potēs ē ipedire redu-
 ctioez aq̄. q̄ aq̄ i^a in q^o ē pip̄ sibi sile
 sit tātē q̄ntitatis. q̄ ps aq̄ usqz ad quā
 nō pot̄ pip̄ ipedire reductioez. adhuc
 sit tante q̄ntitatis et potēne cēntal. ut
 ip̄us solius friditas supra caliditatē
 pip̄is sit āte hac aplicatōe hēat pportio-
 nē. 100^{am}. et indebit arg^m cōcludē. et nō
 poterit stare data r̄nsiō. Dico p^o q̄ ad
 m̄ssis hys cāb⁹. aq̄ nō ager i p^o cāu
 i pip̄. z^m ulm̄ sui posse. nec silt̄ in z^o.
 cāu ager. a. i. e. calefaciē^o z^m ulm̄ sui
 posse. et hinc sile at̄n pcedit Jacobus
 forlūm̄ ē. i. q̄busdā exēplis ut i hui⁹
 apuit me magne auctoritatis. et cā ē. nā
 nō ager aq̄ in pip̄ in p^o cāu. nec. a. i. e.
 calefaciē^o i z^o cāu. nisi ad hūc finē. ut
 aq̄ affiliet sibi pip̄ i p^o cāu. et a. affiliet
 sibi. c. i. z^o cāu s̄z hūc finē affeq̄tur aq̄
 nō agen^o s̄z ulm̄ sui posse i pip̄ et agē
 do in i^o. cāu z^m ulm̄ sui posse in pip̄ se-
 q̄tur ip̄ossibile in nā. ut agēs agē ultra
 q̄dūz p̄p̄riū et silt̄ dico de. a. respectu
 .c. igit̄ nō agz aq̄ i pip̄ i i^o p^o cāu. nec
 .a. i. e. calefaciēdo i i^o z^o cāu z^m ulm̄
 sui posse. Ad illd̄ qd̄ ultio dicebat̄.
 q̄ postq̄ pip̄ solū ad finitā distānāz po-
 tens ē ipedire et nūc nō alr̄ r̄ndet̄. de
 tertio nūq̄ illd̄ assumptū sit uer̄. de
 b^o tñ aliqd̄ scripsi in z^o meo tractatū d̄
 reactioe. et lat⁹ et p̄plete deo dāte scri-
 bā. cū p̄plebo expōnē tā a me scōbatā.
 sup̄ tractatū calculatoriis de reactioe. po-
 teris ēi ex dēis illd̄ aliquo mō neadē.
 Supradata r̄nsiō q̄r̄ sit p^o aspectu
 Uolūtaria et diffelitate fugiēs uideat̄.

possz tñ auctoritatib⁹ p̄ioz medicor̄.
 et q̄busdāz rōib⁹ roborari et signis. s̄z
 nē. q̄ dēa sunt i i^a sufficiāt. Ul⁹ melius
 et z^o dicat̄. q̄ admissis illis cābus. in
 p^o cāu icipit aq̄ ifrigidare pip̄ a po-
 portioe. 100^{am}. l. matorī. et tñ quocūqz
 istant i tēpe reductioez illi⁹ aq̄ mēsurā
 ei dato. an̄ illd̄ pip̄ gescit̄. et tñ p̄pe
 sen ut mēratōi i 6° p̄lāz placuit eq̄
 uoce dēa. q̄ cū nō moueri et mobile ēē
 querit̄. et ita quocūqz tali istant̄. dato
 an̄ illd̄ ifinities mouebit̄ ul⁹ mutabit̄.
 et ifinities ēi tali gete euoce dēa q̄
 scet. et q̄ nullus erit mor⁹ ifrigidatōis
 i pipe. p. tēpus q̄ntius. nō iterrup⁹.
 nō igit̄ per aliqd̄ tēpus ifridabit̄ pip̄ a
 matorī pportioe q̄ aq̄. q̄ p nullū tēp⁹
 ifridabit̄ pip̄ ab aq̄ i i^o cāu. imo quo
 cūqz tali s̄ dato. iter tēpus reductioez
 aq̄ mēsurans. pip̄ in i^o gescet. dēa gete
 et erit sile aq̄. et imediate post illd̄. et ēi
 imediate an̄ illd̄. ouebit̄ ul⁹ mutabit̄.
 et ēi gescet dēa gete quare et si due dif-
 pes p̄icte pip̄is i magnitudine et resistē-
 tia. posite cēnt in tali aq̄. in diuersis
 tēporib⁹. silt̄ cū eis et ad quos i equalis
 erit pportio. aq̄ ad agen^o. a⁹. tñ in ultra
 qz. q̄ ppor⁹ a q̄. aqua alteraret̄. et cū
 uelociter reducēt se aqua semp̄ n̄ opor-
 tebit tñ i una illaz p̄icelaz pip̄is maio-
 rez friditatis latitudinē q̄ i a⁹. i. cāli
 b⁹ tēporib⁹ generari. et hūc quasi sile
 ē si ifra. a. q̄ue simplr̄. potētie. ut. g. de
 ua anichilaret succēssine et uniformiter
 in ho^a pedale aeris. ut. 100. motū a re-
 sistētis et ifra b. bipedale q̄ue simplr̄
 potētie. ut. 16. ēi anichilaret succēssine
 uniformiter in i^a ho^a pedale aeris. ut
 100. motū. b. resistētis. icipit aut̄ incl-
 piet in p̄n⁹ illi⁹ bore. ut rōabilr̄ appz
 dicēdūz. a. infinite uelociter moueri. et
 silt̄ b. incipit aut̄ incipit in p̄n⁹ illi⁹
 bore infinite uelociter moueri. et tñ nō
 mat⁹ spa^m p̄rāsibit̄. b. in i^a ho^a q̄. a.
 ut pz. silt̄ si infra a s̄bito corrupet de⁹
 q̄tū ad q̄d⁹ resistētā ut. g. succēssine
 tñ et uniformiter p̄ s̄bni tñ i ho^a. q̄tū
 solet a pportioe z^{1a} in na ho^a p̄rāsiri.

incobando a superficie aeris immediata. a
et infra a extrin. huius deorsus pceden.
et filz oio fieret infra. b. p. et ppositu.
na no maius spa^m in bo^a ptrafiet. a. b.
qz ab. a. et in potere sunt ineqiales. et
media uidet eodem resiste. et equalz
monui illoz. Qd si forte diceret ut sb
nullissime rridit clarissim^o. p. bus. d. is
Magister philipus adiuta uenit. q.
aer mo dicto i resisteua uariatus. pl^o
resisteu motui. b. qz. a. p. n. bil. in illa da
ta rnsio uariabit supra dataz rnsione
et in psciderabis q. a me circa illas rns
fides scripta sunt. Qd et supradca
q. cu mcdiua sunt. c. nca minus forta
sis uidebunt nequaz q. d. cu oez inctu
dar. imo possibilia sunt. p. m genera
tione sbe successina. p. pte intelliges filia
pceden^a et in hoc cau. na pono. q. pto
tus aer et filz ignis sit am. bilatus. et
p. bilibus ceteris c. p. b. a rarefacioe
corruptioe. et a motu locali et multipli
catis is. m. etys pseruatis. et. q. coiter
poni pseruerit ad b. ut mutatio i b. ita
aut mot^o sit in uacuo. ymaginoz. a. cri
stalluz planissimaz. et quadrata. ita retet
taz in ubi i q. erat me^m spere aeris. ut
linea recta ptracta z^m qua superficies
plana corporis quadrati pedalis li
bere descendeus usqz ad me^m madi pro
tracta a p. cauo celi usqz ad p. p. mediu
madi pscriptibile tagat una superficie a
et reuineat ita p. hora et imagoz q. ne
et ita i quolz o. hui^o hore. sit p. poten
tiaz diuina creatus adde. unu que sim
plex quadratu pedale luminosus ut. g.
in p. cauo orbis lune. qd si descendet
p. tanger a et no ipediet ab. a. i. descensu
tas p. p. superficies lena. q. ipius cor
poris descendentis. et nolo cuz hoc. q.
talia corpora anichilabuntur cu erit in
ceto terre. ut saltet q. fiat eoz penetra
tio p. potetiaz diuina. et p. manifeste.
quo quocunqz o. in hac bo^a dato. erit in
illo. a. p. uatu lumie. et quocunqz o. dato.
post illd datz et an illd erit a p. uatu luie
et quocunqz o. signato an illud datuz
et post illud illuminabit et. a. ut p. imo

quocunqz tali o. intrinseco dato. in 1° iei
piet. a. illuminari. i 1° et desinet illumia
ri z^m oez uiaz p. badi. p. pones. de icipit
et de desinit in qd in i b. can nunc posi
to. a. calefiet in eca bo^a. aut non alias
tractabit. Hunc p. badi ista sint dca.
alias diligetius hec ex. iabo. ita dicet
do nullu icouemēs cogitis cōcedē. ni
bilqz uenit in q. no rōi psonet pones
Laudatus sit sum^m et eternus de^o no
ster. q. me ab errore semp uiuū et demqz
saluū sua ifirma mīa faciat p^o ad b^o ar
gumtus rnsioez sub pauciorib^o tñ et
huic sūtes scripti. 14. february. 1461
et nunc ita. scribere finim mī die. 23.
Martij. 1464. circa horā. 14^{am}.

Ad z^m pncipale dicat. arg^m n. q. cludē.
q. ipūs adde calefacientib^o nun^o resi
stat. qz bñores aut mēbra. Etā dato
q. p^o et ueloci^o calefiēt mēbra qz spūs
no seqt in q. citius punde et bica semp
generet qz effi^o. na cu minori latitudine
caliditatis supra nālez aeglica in cau
p. p. io. spūs nālis corrūpet. qz mēbra.
Ad 3^m o. chone mae. et. In q. stroncula
mea utz an cūones sit expectam^o digō
bēs quo rnsidendz sit. Laudatus sit su
m^o et etern^o de^o noster. Hic ita dicta p
me yoh. 3. d. Martiano. mediolanēsez.

Eiusdē Clarissimi doctoris demonstra
tio subtilissima ad p. cludēdū latitudinē
motus uniformiter diffozmē suo gdui
medio correfpondē.

Moniaz cal
cula
q. tor. in p. ban^o latitudi
nez. mot^o uniformiter
diffozmem. suo gdui
medio correfdere. in
5^a p. batōe format una p. niaz. qua nime
declarat. et q. fortassis mltis eēt dubia
aut a multis negaret. cu die. seqt q. c.
equalz distat a quatuor. si ē. d. a. n. gdui
et. 6. equalz distat. a. c. si ē. dno. a. d. et.
ut uberius hec bēat. intelligat qz mā.
c. 4.

atq; accipiat γ^m a calculatore nostro
 formatā tenere. declarabo p^o per alia
 media. q̄uo latitudo mot^{us} uniformiter
 difformis suo gradu^{us} ve medio corri
 deat. q̄q; eudētissime hoc pbauerit
 calculator. 2° q̄uo γ^m calculatoris. nō
 a mltis forte bñ intellecta. bona fuit.
 Et prio p̄suppono. q̄ q̄uif d latitudie
 uniformiter difformi qualitatū. et qua
 lificatoz. et et quorūlibz alioz accētū
 uniformiter difformiter p suba sua ex
 tēsoz i denoian^o sua sba. due p̄ncipales
 fuerūt oppinōes. satis pbabiles. una
 q̄ q̄libz tal latitudo i denominādo suū
 sba suo ḡdui itensissimo corrdēat. a^o
 q̄ ḡdui ve medio p̄eqdistātiāz iter ei^{us}
 extrema. ut in s̄būli. p. mltiqz tractati
 de diformibus hētur a calculatore no
 stro. et ut et hēs in hys q̄ supra istum
 tractatū calculatoris de diformibz. et
 supra tra. tati de s̄. Petri mātuani āno
 tauri. oēs tñ q̄ has mās tractauerūt in
 b^o quēmūt q̄ latitudo mot^{us} localis. uni
 formiter difformis. aut et q̄uocūqz di
 formis 2° tēpus si sēp intendendo ut
 remittēdo p̄cedat q̄tuz ad p̄rāsītōez
 spatū alicui ḡdui it̄insēco in 1ª latitu
 die. q. s. ē remissior ēmo itēsiore illi^{us}
 latitudis. et itensior. reissiore corrdēat
 q̄ nō ē aliō dicere. q̄ si aliq̄d mobi
 le i hora aget latitudinē aliquā motus
 uniformiter ita ut uniformiter. itēdat
 illud mobile motū suū ḡdui ille q^o uni
 formiter monēdo p horas equale spa^m.
 p̄rāsibit illd mobile ē intrāsec^o. i 1^a
 latitudie. b^o sic p3. si ciz. a. p aliq̄d tēp^{us}
 datuz gratia exēpli p horā uniformiter
 difformiter mouebit a n̄ ḡdui aut a cer
 to ḡdui usqz ad unū certuz datuz gradu
 ita ut in b^o uniformiter itēdat motuz
 suuz a dato gradu aut nō gradu ad cer
 tū datuz gradu in hac b^o. aliq̄d spatū
 p̄rāsibit. sit gratia exēpli illud. b.
 tūc dabil ē gradus mot^{us} quo si aliq̄d
 mobile uniformiter p horas moueret
 in b^o p̄rāsiret. b. aut p̄tise equale
 .b. nā dabil ē gradus mot^{us} quo unifo
 rmiter monēdo p horā p̄rāsiret. maius

spatū q̄. b. et dabil ē grad^{us} mot^{us} quo
 uniformiter mouēdo p horā p̄rāsiret
 minus spatū q̄. b. g^o dabil ē gradus
 mot^{us}. quo uniformiter mouendo p ho
 ras p̄rāsiret. equale. b. q^o. p3. et s̄līz
 aūs cū in infinitū intensus grad^{us} mot^{us}
 et et in infinitū remissus gradus motus
 accipi possit. sit igit. c. gradus motus
 quo uniformiter mouēdo p horas p̄rā
 firet. b. aut equale. b. et moueat. d. mo
 bile p horas. c. gradu uniformi. et seq̄
 manifeste. q. c. gradus nō ē ita itens^{us}
 sic ille q̄ terminat latitudiez q^o mouebi
 tur a in extremo ei^{us} intensiori. nec ita
 remissus sic ille q̄ terminat latitudinē
 q^o mouebit a i extremo ei^{us} remissiori
 si talis latitudo ad duos grad^{us} termine
 tur et si tal latitudo q^o mouebit i capet
 a nō gradu erit. c. aliquāte intensioris. et
 extremū remissus illius latitudis q^o
 mouebit. a. erit nō gradus. hec p̄sequē
 tia p3. primo pro pria parie p̄sequētia
 nā si. c. gradus esset ita intensus. si cur
 ille q̄ terminat latitudinē qua mouebit
 a. in extremo eius intensiori sequeret
 hec p̄clusio ip̄sibilis ex 6°. i h̄yz per
 diffinitōez uelocioris. s. q. p quolibet
 instanti huius hore. in qua mouebit. a.
 ut ē posituz in cāu et s̄līz. d. uelocius
 mouebitur. d. q̄. a. et tamen nō maius
 in illa hora p̄rāsibit. spatū. d. q̄. a. nā
 per cāuz per horā. d. mouebit. c. gradu
 quo tantū spatūz p̄rāsibit q̄tum. a.
 et p quolibet instanti. d. mouebitur. c.
 gradu termināti latitudinē motus qua
 mouebitur. a. in extremo illius intensio
 ri. ergo pro nullo instanti illius hore
 .a. mouebitur. c. gradu. imo quocūqz
 instanti huius hore dato in illo. moue
 bit a tardi^{us} q̄. d. quare seq̄ γ^o . p alia
 pte q̄ntis et manifesta ē γ^o . nā alīz seq̄
 ret. q. i quolz s̄ hore dicte tardius mo
 ueret. d. q̄. a. et tñ equale spa^m i 1^a b^o
 p̄rāsiret γ^o irōalia ut supra. et γ^o p3.
 nā p^o q. d. equale spa^m p̄rāsibit sic a
 p3 ex cāu q̄ et d tardi^{us} p quolz s̄ mo
 uebit q̄ a p3 si n. c. ḡd^{us} terminat latitu

dine q^a mouebit a in c^omo ci^o reissio
 ri. aut sit i^o reissio. g^o a p^otime moue
 bit g^odu it^ossio. q^a sit c^o i^ode eundem
 seq^o ut an d^om e^o si a i^ontedat motu su
 u^oz uni formiter a n^o gradu ad aliquem
 gradu zeling^o itaq^o q^o. e. grad^o e^o remis
 sioz e^omo i^ontesioz latitudinis q^a aeg
 ret a^o t^o e^o it^ossioz e^omo remissioz dicte
 latitudinis. aut salt^o e^o i^ontesioz t^o e^omm
 dicte latitudinis nulli^o e^o it^ossioz q^a la
 titudo mot^o uni formiter difformis. q^a
 t^o ad spat^o p^otransio^o cor^ondet al^ocui
 gradu i^otriseo q^a ut supra dictu^o e^o n^o
 e^o aliud dicere q^a p^o iste grad^o mot^o q^o
 uni formiter mouedo p^o t^oat^o t^ops i^o q^oto
 mobile acq^oret dat^o latitudis mot^o uni
 formiter t^om p^otransio^o spa^om q^a t^o a mo
 bili sic acq^orit e^o uni formiter i^o lat^o
 tudine mot^o e^o i^ontesioz i^o i^o latitudie
 hoc est i^ontesioz est e^omo remissioz
 illi^o latitudis. aut i^ontesioz t^o e^ommz remis
 si^o nulli^o it^ossioz t^o remissioz e^omo i^o
 t^ossioz illi^o latitudis t^o isto^o hec latit^o
 huc g^odu cor^ondet siue equalit^o i^o p^oran
 seudo medi^o. n^oq^o t^o hic grad^o cui d^oca
 latitudo cor^ondet siue equalit^o i^o p^ora^o
 undo medi^o sit t^o medi^o p^o q^o dist^oat^o a
 inter e^oma dicte latitudis i^ofra q^olude
 tur n^oc sufficiat q^o e^o medi^o p^o i^ocl^osione
 hoc eode^o penit^o p^obab^o suppo^o de la
 titudine mot^o q^o difformiter i^ontedetur
 aut remittet q^o suppo^o neq^o. 2° p^osup
 pono. q^o si aliq^o duo a n^o g^odu al^ocui^o rei
 siue quoz utr^oq^o sit p^ouatus re date spe
 tiet i^oncipiant de re illi^o sp^oei acq^oritere.
 quoz utr^oq^o p^otime uni formiter acq^o
 ret. sed un^o p^otime i^o data p^oportio^o alte
 ro ueloci^o in qua p^oportio^o unuz altero
 ueloci^o p^otime acq^oret. i^o ea e^o p^oportio^o
 p^o quolibz o^o p^ora^o h^obit de re illi^o sp^oei
 ueloci^o acq^orens q^a tardi^o. ceteris o^oio
 p^oib^o atq^o o^oibus alijs deductis. hoc p^oz
 non. n. d^o i^o z^o uelocius gratia ex^o acq^o
 rere de rei talis sp^oei nisi q^o in equali
 tempore i^o z^o plus mediate tali acq^orit^o
 ne z^o acq^orit quoc^oq^o. g^o o^o assignato
 a p^oncipio t^ops. tal^o acq^orit^o m^osu
 ratio. usq^o ad illud o^o i^o z^o plus erit ac

quisit^o ab i^o q^a d^o i^o z^o ueloci^o acq^orit q^a
 ab a^o. in z^o g^o plus in tali o^o h^obit de
 re illi^o sp^oei i^o z^o ueloci^o acq^orens q^a ali^o
 si utr^oq^o a p^oncipio erat p^ouatus re
 illius sp^oei t^o o^oibus alijs fuerit p^oras
 obseruata. Et hac suppo^o seq^o cla
 re q^o si a^o t^o b^o i^o bo^o futura a non gradu
 motus i^ontendent mot^o suos utr^oq^o. q^o
 n^oc uni formiter s^o a p^otime in z^o uelo
 ci^o b^o p^o quolibz o^o h^ore future i^o z^o uelo
 ci^o mouebit a q^a b^o n^oc ex suppo^o in q^o
 liber o^o h^ore future i^o z^o maior latitudo
 motus erit i^o a q^a in b^o. q^o t^o. 3° p^ore
 supono q^o si duo mobilia p^o dato t^ope
 ita mouebunt. q^o i^o data certa p^oportio^o
 p^o quolibz o^o illi^o dat^o t^ops u^o dat^o
 altero p^otime ueloci^o mouebit. i^o i^o da
 to t^ope. i^o i^o certa data p^oportio^o. maius
 spa^om p^ora^obit ueloci^o motu q^a tardius
 motu ceteris p^oib^o. hoc satis e^o ex se ma
 ni festu^o ex q^o cordi s^ontia. o^oius q^o loquunt^o
 sunt de p^oportio^o motu p^ora^o spatia p^ora^o
 sita. Et ex hac suppo^o seq^o clare q^o
 si duo mobilia p^o dato t^ops difformiter
 mouebunt. ita t^om q^o i^o data certa p^opor
 tione un^o p^otime altero uelocius moue
 bit g^odu cui. q^o t^om ad spat^o p^ora^ontio
 ne cor^ondet latitudo mot^o ueloci^o moti
 ad g^odu cui q^o t^om ad spat^o p^ora^ontes
 cor^ondet latitudo motus tardius moti
 se h^oet i^o i^o certa p^oportio^o in q^o un^o co
 t^otime ueloci^o mouet altero. h^o p^oz n^oc ex
 suppo^o i^o q^o p^oportio^o un^o p^otime altero
 ueloci^o mouebit i^o i^o p^oportio^o spatium
 p^oertransitum erit maius spat^oio suppo
 sita equalitate t^ops t^o alijs p^oib^o. s^o in
 q^o p^oportio^o se h^oet spa^om ad spa^om i^o i^o p^o
 portio^o se h^oet g^odu mot^o q^o uni formiter
 mai^o spa^om p^ora^ontes ad gradu^o mot^o q^o
 uni formiter i^o equali t^ope min^o spa^om p^o
 ra^ontes t^o hy grad^o mot^o q^o b^o i^o sp^oia
 i^o dato t^ope uni formiter p^ora^ontes. s^out
 grad^o mot^o quib^o p^oiores mot^o diffor
 mes q^o ad spat^o p^ora^ontes cor^ondet
 ut satis p^oz ex dictis i^o p^o suppo^o. q^o ma
 nifestu^o e^o cor^om. 4° suppono q^o q^o la
 titudo mot^o uni formiter difformis ali
 cui certo dato g^odu i^otriseo q^a ad spa

sit i^a. et aliud moueret residua pre dati
 edus mot^o. p. datū tēp^o. hor^o duoz mo
 bilū spātū in directū iungē^o. Abi
 grātū si a mouebit p. horaz motū uni
 formi ut. 8. et p^otrāsitū grātū exēpli
 spā^m quadripedale et. b. mouebit p. ho
 rā motū ut. 6. et c. mouebit p. horā mo
 tu ut duo dico q. si spā^m qd p^otrāsit^o. a.
 .b. i. ho^a. dū sic mouebit iungere spā
 tio q. sic p^otrāsit^o. a. c. in ho^a dū ut p^o
 .t. ut est mouebit fieret ex illis duob^o
 spātū spātū quadripedale . b^o p^oba^o
 sic. qual^o ē p^oportio mor^o ad motū. tal^o
 est p^oportio spātū ad spā^m. si tēpus sit
 equile cū. q. i. a. b. et c. mouebit per
 horā. qual^o ē p^oportio motū. a. ad motū
 . c. talis ē p^oportio spātū p^otrāsitū in ho^a
 ab a. ad spā^m p^otrāsitū in ho^a a. b. qua
 re quota p^o ut p^otes erit mot^o c. mor^o
 . a. tota p^o ut p^otes erit spā^m in hora p
 . c. p^otrāsitū a. c. spātū p^otrāsitū i. ho^a ab. a.
 . si i. si ē mor^o . a. ad motū. b. ita spā^m qd
 p^otrāsit^o in ho^a ab. a. ad spātū qd in
 ho^a p^otrāsit^o . a. b. quare quota pars
 . l. partes erit motū. b. ap^ous mor^o . a. to
 . t. i. pars ut partes erit spātū q. in ho^a
 p^otrāsit^o a. b. spātū qd i. hora p^otrāsit^o
 . r. ut ab. a. cū. q. i. mor^o . b. et mor^o . c. sint
 pales partes mor^o . a. q. p^ote cōponit
 motū. a. erit spā^m qd i. ho^a p^otrāsit^o . a.
 . b. et spā^m qd in hora p^otrāsit^o . a. c. ta
 les p^otes spātū. qd i. ho^a p^otrāsit^o ab. a.
 . q. p^oponit p^ote spātū q. in ho^a p^otrā
 sit^o ab. a. quare rē. Uel sic in p^ori
 lari cāu posito mor^o . a. ad motū . c. est
 p^oportio 4ta . g^o spātū qd in ho^a p^otrā
 sit^o ab. a. ad spātū qd i. ho^a p^otrāsit^o
 . r. ut a. c. ē p^oportio 4ta . post q. ut^oq. il
 . l. p. mouebit uniformiter p. horā. et a.
 in hora p^otrāsit^o quadripedale . g^o . c. in
 ho^a p^otrāsit^o pedale . si i. mor^o a. ad mo
 tū . b. est p^oportio sextertia . g^o spātū
 qd in ho^a p^otrāsit^o ab. a. ad spā^m qd in
 ho^a p^otrāsit^o . a. b. ē p^oportio sextertia
 . c. a. in ho^a p^otrāsit^o quadripedale . g^o
 . b. in ho^a p^otrāsit^o tripedale . q. spātū
 qd p^otrāsit^o . a. c. et spā^m qd p^otrāsit^o . a.
 . b. si i. in directū iungantur . q. i. i. i.

quadripedale qd fuit pbandū. Et ex
 hac suppone seq^o p^o. q. si aliqd mobile
 in dato tēpore . q. i. aliqd sit illd acqret
 latitudinē mor^o uniformiter . seu unifor
 miter difformē a terminato g^odu ad cer
 tum g^odu intēstiorē terminatā . siue q.
 aliqd mobile uniformiter intēdat mo
 tū in aliq^o dato tēpore a certo gradu
 ad certū g^odu illd mobile in i^o dato tēpore
 tū spā^m p^otrāsit^o . q. i. spā^m in i^o dato
 tēpore p^otrāsit^o duo mobilia . quoz unū
 p. illd datū tēp^o moueret uniformiter
 g^odu i^o latitudinē mor^o in extremo re
 missiori terminatū . seu g^odu a q^o . incipit
 p^o intēdē motū suū . et aliqd in e^oble
 in i^o dato tēpore acqret latitudinē mo
 tus uniformiter difformē . a. nō g^odu ad
 g^odu . 2° . quē cū intēstius p^ous date
 latitudinis motū quā acqret p^o cū
 remissius eius excedit terminatā . siue
 et aliud mobile in dato tēpore unifor
 miter intēdēt motū a nō g^odu usq. ad
 g^odu . p. quē cū p^ous date latitudis
 motū . quā mouebit p^o extremū eius
 remissius excedit ceteris p^o . grātū
 exēpli si a in una ho^a mouebit unifor
 miter intēdēt motū suū a g^odu ut quā
 ad g^odu ut . 8. tū spā^m i. hac ho^a p^otrāsit^o
 bit ceteris p^o . q. i. i. una ho^a p^otrāsit^o
 duo mobilia . eorū spātū in directū
 iungēdo quoz unū uniformiter p. ho
 raz moueret gradu ut quā . et aliqd
 moueret p. horā . acqrendo latitudinē
 motū uniformiter difformē a nō g^odu
 ad quā . terminatā . et siue ad aliud
 moueret p. horā uniformiter intēdēt
 motū a nō gradu usq. ad quā . 2°
 quē gradu ut quā . extremū intēstius
 latitudis mor^o quā acqret . a. extremū
 remissius eiusdē excedit . b^o p^o . nā si . b.
 mouebit p. horā i^o in q^o . a. mouebit
 ut p^orio positū est . motū uniformi ut
 quā . et . c. in eadē ho^a acqret latitu
 dinē mor^o uniformiter difformē a nō g^o
 du ad gradu ut 4° terminatū siue et . c.
 i. eadē ho^a uniformiter intēdēt motū . a
 nō gradu usq. ad quā . p. quolibz
 huius hore g^odu mor^o p^oposit^o ex gra

du motus b. et ex gradu motus .c. et .c.
 equalis gradu motus .a. p. codē 9° p.
 omni 9° erit equalis spa^m. in perāsiū ab
 .a. solo et ab illis duobus .b. f. et .c. sil.
 ergo i bo^a tū spa^m perāsiū ab .a. solo
 q̄tus in eadē bo^a .a. b. et .c. sil. z^a 9° ē
 manifesta et ē p̄ia ex sup̄pōe assu^m ē
 manifestū ē nā latitudo motus quā acgret
 .a. 9° pōnēt ex una uniformi ut 4° du
 rāt p bozā et qualis directe ē i^a qua
 mouebit .b. p bozā et ex alia unif. z mī
 ter difformi .a. nō gradu icobata et ad
 gra^m ut quatuor terminata qual^{is} dire
 cte ē i^a quā .c. i bo^a acgret. Et ex hoc
 ultra sequit^r q^d si aliq^d potentia in dato
 tēpore uniformiter itender motus a da
 to gradu ad datū gradūz tānūz spātūz
 dicta potētia in dicto tēpore p̄rāsiū
 q̄tus spātū in dicto tēpore p̄rāsiū
 duo mobilia quoz unū mouerēt un for
 miter p illud datūz tēpūz gradu mot^o
 terminātū p^o dictaz latitudinē in extre
 mo eius remissiori et aliud p datūz tē
 pus uniformiter mouerēt gradu mot^o
 cui q̄tū ad perāsiū tōz spātūz corrīdet
 latitudo mot^o uniformiter difformis a
 nō gradu icobata et terminata ad gra
 dūz z^m quē extremū p^o dicte latitudis
 mot^o itensius extremū cuiusdē remiss^o
 excedat si sil^{is} in directūz hoc duo spa
 tiā 9iungētur gratia exēpli i exēplo
 pposito .a. tū spātūz in i^a bo^a perā
 siū q̄tus spātū in bozā duo mobilia
 perāsiū quoz unū per bozāz moue
 rēt uniformiter gdu ut quatuor et aliū
 per bozāz uniformiter mouerēt gradu
 motus cui latitudo motus uniformiter
 difformis a nō gradu ad quatuor q̄tus
 ad perāsiū tōz spātūz corrīdet q̄tūz
 sit ille gradus cui corrīdet hoc corre
 latūz p^o ex p^o. nā in cāu particulari su
 pposito a in una bo^a motus ut positū
 ē in cāu tū spātū perāsiū q̄tū spa
 tiūz perāsiū i bo^a .b. et .c. per bozā
 mota ut positū ē in i^a cāu 9unctis illis
 spātūz in directūz s^z. c. tū i i^a bo^a spa
 tiūz perāsiū q̄tus spātū in bo^a per
 āsiū mobile qd uniformiter p bozā

mouerēt i^o gradu cui latitudo a nō gra
 du ad quatuor terminata uniformiter
 difformis q̄tus ad spātū perāsiū tōz
 corrīdet ergo .a. in bo^a i^a tū pertran
 sūt spātū q̄tus perāsiū i bozā .b.
 et mobile qd i bo^a uniformiter mouerēt
 i^o gradu cui dicta latitudo uniformiter
 difformis a nō gradu ad quatuor q̄tus
 ad spātū perāsiū tōz corrīdet quare
 correlariū neq^z. Ex hys pbat^r general^r
 q^d q̄z latitudo mot^o uniformiter d. f. d.
 mis q̄tus ad spātū perāsiū tōz suo gra
 dū medio per egdistiā iter extrema
 corrīdeat ad intellectū supradictū. f. q^d
 q̄tus spātū perāsiū mediantē latitu
 die data uniformiter difformi i tēpore
 in q^o acgret tū ē spa^m i i^o tēpore per
 āsiū .a. mobili moto p illū tēpus
 uniformiter gradu 9e medio per egdi
 stantiaz iter extrema date latitudis mo
 tus uniformiter difformis ita arguē^r
 q̄libz latitudo mot^o uniformiter diffor
 mis a nō gradu icobata gradū 9e me
 dio ad intellectū supradictū corrīdet
 p^o pbat^r aīz hui⁹ 9equētiē z^o pba
 bit^r 9° aīz ita pbat^r si eiz nō q̄z lati
 tudo mot^o a nō gdu icobata suo gradū
 9e medio corrīdeat deē aliqua que
 nō et sit grana exēpli bec latitudo mo
 tus a non gradu usqz ad .4. que grana
 ex^a acgrat ab .a. in una bo^a 9 uolo q^d
 .a. in z^a bo^a unū mōdat motū a gradu
 ut 4° usqz ad gra^m ut .8 ita q^d in dua
 bus bozāz a acgrat latitudinē mot^o .a.
 nō gdu ad 8 unū difformē 9 uolo .q. b.
 in z^a bo^a unū mōdat gradu ut 4°
 .c. 9o in z^a bo^a unū mōdat i^o gradu
 cui latitudo mot^o unū difformis a nō g
 du ad 4° 9corresponder quisqz sit iste
 gratia exēpli uocetur .d. 9 paret ex
 correlariū z^o .6. sup̄pōis q^d a i z^a bo^a
 tū d spa^m perāsiū q̄tus i i^a bo^a perā
 siū .b. et .c. mota ut positū ē in cāu si
 eoz spa^m idirectūz 9iungātur p^o ulte
 rius q^d .b. et .c. mota ut positū ē in bo^a
 tū perāsiū spa^m eoz spa^m 9iungēdo
 q̄tus perāsiū in una bo^a unū mobile
 uniformiter motus p bozāz uno gradu

motus pposito ex gradu ut quatuor et
 ex.d. gradu si igitur d. gradus cui latitu-
 do motus uniformiter difformis a nō
 gradu ad quatuor corrñdet n̄ ē h̄c me-
 dius igitur ē itēfior h̄c medio l' remissio
 si sit itēfior g° g̃dus ut quatuor nō ē
 dupl' ad.d. gradu nā g̃dus ut quatuor
 ē dupl' ad gradu ut. z°. s̄z ad quēz ma-
 iorē q̃z ut duo minorē h̄et quatuor p-
 portioēs q̃z ad duo. igitur g̃dus ut qua-
 tuor nō ē dupl' ad.d. igitur g̃dus motus
 ppositus ex .d. g̃du et ex g̃du ut quatuor
 nō ē z' ad.d. g̃dus q̃a manifesta ē. nā
 si tal' g̃dus ppositus ex.d. g̃du et g̃du
 ut quatuor eēt z' ad.d. g̃dus talis gra-
 dus ita ppositus q̃tineret .s.d. igitur g̃-
 dus ut quatuor q̃tineret duo.d. cuius
 oppo^m statz ē pbatū. cuius igitur .a. in z'
 ho^a tñ p̃rāsibit q̃tuz p̃rāsiret mobi-
 le uniformiter motū p horaz g̃du mor^o
 pposito ex g̃du ut quatuor et ex.d. g̃du
 ut supra ē pbatū et i p^a ho^a. a. tñ spa-
 tius p̃rāsibit q̃tuz p̃rāsiret i ho^a mo-
 bile uniformiter p horaz motū .d. g̃du
 cū.d. gradus sit ille ex cāu cui latitudo
 mot^o uniformiter difformis a nō gra-
 du ad quatuor terminata quas .a. acqret
 in p^a hora corrñdet et gradus ppositus
 ex g̃du ut quatuor. et ex.d. nō ē tripl'
 ad.d. seqt q̃ .a. uniformiter itēdēs mo-
 tus a nō gradu usqz ad .8. in duab^o ho-
 ris nō in z' plus p̃rāscat i z' ho^a q̃z
 in p^a cuius oppo^m s^a suppo^o pbatū et
 q̃a p̃z q̃z tal' ē ppositio spatij ad spa^m
 qual' ē motus ad motuz supposita equa-
 litate tēporis quare et. Si.d. g̃dus sit
 remissior medio per egdistantiā latitu-
 dis uniformiter difformis mor^o. a. nō
 gradu ad quatuor terminare igitur grad^o
 ut 4° ē a^o q̃z duplus ad.d. g̃dū igitur
 igitur grad^o mor^o ppositus ex gradu ut
 4° et ex.d. g̃du q̃tinet z' .d. et aliqd
 ultra igitur tal' gradus ē plus q̃z z' .ad
 .d. gradu. g° cū tal' sit ppositio spatij ad
 spanij qualis mor^o ad motū et a mobi-
 le in z' hora p̃rāsibit tñ q̃tuz mobile
 qd p horā mouebit uniformiter gradu

mot^o cōposito ex gradu ut quatuor et
 ex.d. gradu et in p^a hora p̃cise tñ spa-
 tius p̃rāsibit q̃tuz mobile q̃ p horaz
 mouebit uniformiter.d. gradu sequit
 q̃ a mobile q̃ in duabus horis acqret
 latitudinem motus uniformiter diffor-
 mē a nō gradu ad quatuor terminataz
 plus q̃z triplū p̃rāsibit in z' hora per
 illud qd p̃rāsibit i p^a cuius oppo^m s^a
 uoluit suppo^o. Uel breuius h^o mō pba-
 tur añs p̃ncipale quasi replican^o cāuz
 supra formatz. si eiz nō q̃libz latitudo
 motus uniformiter difformis a nō gra-
 du incohata gradui suo h̄c medio q̃tū
 ad spatij p̃rāsioēs corrñdeat dēt ali-
 q^a q̃ n̄ q̃cuqz sit i^a. sit i^a nunc gratia
 exēpli latitudo uniformiter difformis a
 nō gradu ad .8. terminata q̃ ab .a. mobili
 acqrat i una hora et uolo q̃ .a. i z' ho^a
 q̃tinuādo itēfioēs sui motus acqrit la-
 titudinē motus uniformiter ab .8. ad .16.
 ut q̃ .a. i h̄is duab^o horis acqrat latitū-
 diez mor^o uniformiter difformē a non
 gradu ad .16. teriatz et uolo ultra q̃ .b
 in z' ho^a mouebit uniformiter gradu
 ut .8. c. vo in z' ho^a mouebit unifor-
 miter illo gradu cui latitudo mor^o uni-
 foriter difformis a nō g̃du ad .8. termina-
 ta q̃sqz sit ille q̃tū ad spa^m p̃rāsioē cō-
 rrñdet q̃ g̃d^o sit .d. gratia ex^a et seqt ex
 z^o correla^o septe suppois q̃ a i z' ho^a
 p̃rāsibit tñ q̃z i ho^a p̃rāsibunt duo
 mobilia .b. et .c. mota ut positū ē in casu
 eoz spatia idirectū q̃uqz .p̃z ēt ultra
 q̃ .a. i p^a ho^a p̃rāsibit tñ q̃z i ho^a p̃-
 rāsiret mobile uniformiter per horā
 motuz .d. gradu p̃z ēt ultra ex 6ª suppo-
 ne q̃ .a. in z' ho^a tñ spatij p̃rāsibit
 q̃z i ho^a p̃rāsiret unū mobile q̃ p ho-
 raz uniformiter moueretur uno gradu
 motus composito ex gradu ut octo
 et ex.d. gradu .azg^o g° sic a mobile uni-
 formiter itēdet motū i duab^o horis a
 nō gradu ad .16. g° p q̃ntā suppoem p̃ci-
 se i triplū p^o p̃rāsibit i z' ho^a q̃z in
 p^a. igitur grad^o mor^o ppositus ex gradu
 ut .8. et ex.d. gradu ē p̃cise tripl' ad .d.
 gradu .h̄ q̃a ultia p̃z .nā .d. est grad^o uni-

formis quo i p^a bo^a p^rasit^r t^m q^utu
 ab. a. i p^a bo^a 7 grad^o p^rosit^r ex gra
 du ut. 8. 7 ex. d. g^odu e^o g^oduis uniformis
 quo in z^a bo^a p^rasit^r t^m q^utu ab. a. i
 z^a 7 qual^r est p^roportio spatij ad spatij
 talis e^o mor^o unⁱ formis ad motu unⁱfor
 me supposita ceteroz equalitate. tunc
 ultra. gradus p^rosit^r ex gradu ut. 8. et
 ex. d. gradu e^o triplis ad. d. gradu. ergo
 g^odu ut. 8. e^o dupl^o ad. d. g^odu. hec 7^a p^r
 q^um si a termino h^uic p^roportione tripla
 supra datu terminu sel^r s^rbraba^r termi
 nus dat^r erit reanent^r ad termi^m datu p^r
 portio dupla. ut i oib^z ex^eplis patebit
 manifeste atq^z geometrice facili^r pbare
 ut t^m ultra gradus ut. 8. e^o p^recise dupl^o
 ad. d. gradus. g^o. d. grad^o e^o 7^e me^o dic^o
 i latitudine unⁱformiter difformi. a. n^o
 gradu ad. 8. 7^a p^rz. q^z. d. in z^a mⁱnis
 p^recise distabit. a. non gradu q^z gradus
 ut. 8. p^rz itaq^z q^z p^rosit^r latitudo mor^o
 unⁱformiter difformis a n^o gradu ad. 8.
 q^z credebas n^o corr^ude^r g^odu me^o g^odu
 p^recise me^o iter ei^o extrema q^utu ad spa
 ty p^ransit^res corr^udet et queadmod^o
 p^rbanz e^o p^ructiter in b^o can^o de ista lati
 tudie ita eod^em^o p^rem^o de q^ulibz alia p^r
 t^rectariter p^rbare^r et de q^ulibz a^o equali
 ter p^rcederet p^rba^o 7^a e^o p^rincip^oal^o a p^ro^o
 formata p^rz quia si n^o q^z latitudo unⁱ
 formiter difformis corr^udet gradu me
 dio de^r aliq^o q^z n^o. aut g^o illa scipit. a.
 n^o gradu et ad gradus termina^r aut iei
 pit a gradu et ad gradus termina^r. non
 p^ro^o q^um itaz p^rbanz e^o q^ulibet talem suo
 gradus 7^e medio corr^udere si z^a de^r
 aliq^o q^um q^z sit i^a et sit gratia ex^epli
 latitudo unⁱformiter difformis. a. 4^a.
 ad. 8. q^z acgratur unⁱformiter ab. a. in
 una bo^a et seq^z ex 6^a. sup^rone et eius
 correlariis q^z a in bo^a t^m spatij per
 trāsibit q^utu in bo^a p^rasit^ret duo mo
 bilia quoz unⁱ unⁱformiter mouere^r
 gradu ut quatuor p^r bo^a ad aliud mo
 uere^r gradu 7^e medio latitudis unⁱfo
 miter difformis a n^o gradu ad quatuor.
 g^o a in bo^a t^m spatij p^rasit^ret q^utu
 in una bo^a p^rasit^ret unⁱ mobile q^o p

bo^a mouere^r unⁱformiter gradu p^ro
 sito ex gradu ut quatuor et ex gradu
 7^e medio latitudis unⁱformiter diffor
 mis a n^o gradu ad quatuor s^z grad^o co
 positus ex gradu ut quatuor et ex gra
 du 7^e medio latitudis unⁱformiter dif
 formis a n^o gradu ad quatuor e^o 7^e me
 di^o latitudis unⁱformiter difformis a
 quatuor ad. 8. nā g^odu 7^e medius in
 aliq^o latitudine p^r latitudinē i z^a mⁱno
 res excedit ex^em^o remissius q^z excedat
 ex^em^o it^rius extremu remissius et gra
 d^o ut. 8. n^o excedit extremu ut quatuor
 nisi p^r 4°. g^o gradus ut. 8. non excedit
 gradu 7^e me^o latitudis unⁱformiter dif
 formis a 4°. ad. 8. nisi per duo sed h^o
 gradus q^z n^o excedit ab. 8. nisi p^r duo e^o
 gradus cōpositus ex quatuor et ex gra
 du ut duo g^o 7^e l^o sit gradus p^rositus
 ex gradu ut quatuor et ex gradu me^o la
 tudis unⁱformiter difformis a n^o gra
 du ad quatuor distat a n^o gradu p^r tres
 quartas latitudis a n^o g^odu ad. 8. 7^a g^odu
 7^e medius iter quatuor et. 8. distat a n^o
 g^odu p^r tres quartas latitudis unⁱ diff^o
 mis a n^o g^odu ad. 8. g^o g^odu p^rositus ex
 quatuor et ex g^odu 7^e me^o latitudis
 unⁱformiter difformis a n^o g^odu ad quatuor
 e^o 7^e medius latitudis a quatuor. ad. 8.
 7^a manifesta e^o et mⁱor p^rz. nā g^odu ut
 quatuor distat a n^o g^odu p^r duas quartas
 latitudis a n^o g^odu ad. 8. et g^odu medi^o
 latitudis unⁱformiter difformis a n^o g^o
 du ad quatuor distat a n^o g^odu p^r una 4^a.
 mⁱnor e^o manifesta quare cū mobile q^o
 acgret in bo^a latitudinē motus unⁱfor
 miter difformē a quatuor ad. 8. t^m spa
 tij i bo^a i^a p^rasit^ret q^utu mobile i bo^a
 q^o p^r bo^a unⁱformiter mouebi^r g^odu
 p^rosit^r ex quatuor. 7^a ex g^odu 7^e medio
 latitudis unⁱformiter difformis a n^o g^o
 du ad quatuor et h^o g^odu ita p^rositus e^o
 7^e me^o latitudis unⁱformiter diffor
 mis a quatuor ad. 8. p^rz q^z latitudo mor^o
 unⁱformiter difformis a quatuor ad. 8.
 suo g^odu 7^e me^o q^utu ad spatij p^ransit^r
 tione corr^udet q^z erat p^rba^o. Et per
 idē mediū deduci^r q^z q^z latitudo mor^o

ita difformis q^o ei^o utraq^{ue} medietas ab
e^odem illi^o incobata sit uniformis suo
gradu medio p^{er} equidistantia q^uam ad p^{er}
transitio^{em} spacy ad intellectū sup^{er} ex
p^{er}ssus corrūdet q^u si nō de^o aliq^u tal^{is} q^u
fz te nō corrūdet suo gradu h^{ic} medio
que sit latitudo. c. d. t sit gratia ex^o q^u
a in p^{er} h^{ic} hora mouebit. c. gradu unifor
miter t i z^o hora mouebitur uniformi
ter. d. gradu t uolo p^{er}bare q^u. a. in hys
dictis duabus horis p^{er}cise tū spaciū
p^{er}transibit q^u sp^{er} p^{er}transiret a i dua
b^o horis si per duas horas moueretur
uni^o gradu h^{ic} me^o inter. c. t. d. q^u gratia
ex^o sit. f. moueat. n. g. uniformiter. c. g^o
du p^{er} h^{ic} p^{er} eadē h^{ic} moueat. b. uni
formiter. d. gradu moueat h^{ic} p^{er} eadē
h^{ic}. k. uniformiter gradu p^{er}posito ex.
c. gradu t ex. d. gradu t seq^u ex suppo
sitōe 6°. q. k. in hac h^{ic} tū sp^{er} p^{er}ā
sibit q^u in hac h^{ic} p^{er}transibit. g. t. b.
sua sp^{er} cōiūgendo. g^o si. l. mouetur p^{er}
duas horas gradu subduplo ad i^o q^u
mouebit. k. p^{er} h^{ic} in duabus horis p^{er}
transiret. l. sp^{er} tū q^u p^{er}transibit. g^o
t. b. in una h^{ic} sua sp^{er} cōiūgendo.
sed. a. in duab^{us} horis p^{er}transibit spaciū
tū q^u. g. t. b. in una hora sua sp^{er} cōiū
gendo. q^u in p^{er} h^{ic} a. tū trāsibit
q^u. g. in una h^{ic} t in z^o h^{ic}. a. tū p^{er}
transibit q^u. b. i una h^{ic}. igit. l. i dua
b^o horis motū uniformiter gradu sub
duplo ad i^o quo mouebit. k. p^{er} h^{ic} tū
p^{er}transibit q^u i duabus horis p^{er}transi
bit. a. cum igit gradus subduplus ad
gradum p^{er}positū ex duob^{us} icqualibus
sit uere medius inter illos ut probauit
calculator i p^{er}batoe p^{er}clonis. 38. d. mo
tu locali t facillime geometrice proba
retur p^{er} q^u. a. tū in hys duabus horis
in quib^{us} dicto modo difformiter moue
bit tū sp^{er} p^{er}transibit q^u p^{er}transi
rēt si in his duabus uniformiter mouere
tur gradu uere medio iter illos quib^{us}
mouebitur quare p^{er} p^{er}positū ponat
eāz p^{er}ticulariter in numeris t clari
or erit p^{er}b^o. n^o posui eāz sic i numeris
ut gnātor eēt p^{er}batio. Non utendo tū

nisi 6° suppone et correlary ei^o possu
mus z^o me^o s^{er}uili^o i hac p^{er} dul
mētōis p^{er}ncipalē p^{er}clonē p^{er}bare cuius
p^{er}batioes retento eius medio. hic ponā
q^u multuz s^{er}uili^o et q^u libri dulmētōis
in h^{ic} loco adeo corrupti sunt. ut quasi
nihil accipi possit ex ei^o dictis. ita erat
et liber meus et alij duo quos in hoc
passu uidi. q^uto igit clari^o atq^{ue} breui^o
potero formabo hāc p^{er}batioes suppo
sita 6° suppone et eius correlary. hoc
itaq^{ue} mō arguo. q^ulibet latitudo motus
uniformiter difformis a nō gradu in
cobata suo gradu h^{ic} medio corrūdet
q^uuz semp^{er} itelligat ad spaciū p^{er}transitio
nez. g^o q^uz latitudo motus uniformiter
difformis suo g^odu uere me^o corrūdet
q^u p^{er}bata ē supra euidenter t p^{er}b^o a^o
q^u si nō q^ulibz latitudo uniformiter dif
formis a nō g^odu incobata suo g^odu. uere
me^o corrūdet de^o aliqua q^u nō et sit gra
tia exēpli latitudo a nō gradu ad 4°. q^u
signet per b. c. cuius gradus h^{ic} medi^o
sit. d. et acgrat gratia exēpli ab. a. i una
hora. et intendet a uniformiter motus
sūū in z^o hora. a. quatuor ad. 8. Ita q^u
a i duabus horis acgrat latitudinē mo
tus uniformiter difformē a nō gradu ad
. 8. q^u signet p. b. c. cuius gradus medi^o
ē. c. et medius medietatis intēstioris ē
. f. t arguo sic. latitudo. b. c. nō corrūdet
gradu h^{ic} medio. g^o aliq^u latitudo uni
formiter difformis corrūdet itēstiori
gradu q^u si se hēat. aut nō gradu mot^o
q^uis ē exp^{er}se ipossibile ut p^{er} suppo de
clarauit. et q^u p^{er}b^o. Itaz si nō corrūdet
gradu h^{ic} medio. et tū corrūdet ex p^{er}
suppone alicui gradu i t^o itriseco. aut
g^o ille gradus cui corrūdet. ē itēstior
h^{ic} medio aut ē remissior eodē. si p^{er} sit
ille. g. et arguo ultra sic. q. in z^o. hora
tū p^{er}transibit. q^uuz in una hora p^{er}transi
rēt duo mobilia. quoz unū p^{er} h^{ic} mo
ueret uniformiter. g. gradu. et aliud p^{er}
h^{ic} moueret uniformiter. c. gradu ex
6° suppone et correlary eius. cū igit
d. gradus sit subdupl^o ad c. et ex q^u sit
in z^o minus p^{er}transit in una h^{ic}. a.

mobili uniformiter p horā moto. d. g.
 du q. a. mobili uniformiter per horas
 moto. c. g. du sequit q. a. mobile in z.
 ho^a tñ pñsibit spm. qñtus spm pñs
 fient duo mobilia quoz unus p duas
 horas moueret uniformiter. d. g. du et
 aliud p horas moueret. g. gradu. quare
 cū. a. in p^a ho^a tñ pñsibit spm qñtus
 in hora pñsiret unū mobile q uniformi
 ter p horas moueret. g. g. du sequit
 q. a. in his duab⁹ horis in q. b⁹ unifor
 miter itendet motū. a. non gradu usqz
 ad. 8. tñ pñsibit spm qñtus i duab⁹
 horis pñsiret duo mobilia. quoz
 unū moueret uniformiter p duas horas
 .d. gradu et aliud ē uniformiter mouē
 tur p duas horas uniformiter. g. gradu
 bec q^a p³ postq³ med. are. medietate in
 tensiori pñsibit tñ qñtus duo mobi
 lia. quoz unū mouebit p duas horas
 uniformiter. d. gradu et aliud p unaz
 horas mouebit uniformiter. g. gradu
 et medietate. d. medietate remissiori per
 trāsibit tñ qñtus unū mobile q p unā
 horā mouebitur uniformiter g. gradu
 quare. a. in illis duab⁹ horis qbus acq
 ret dictā latitudinē motus. a. nō gradu
 ad. 8. tñ pñsibit spm qñtus pñansi
 bit mobile uniformiter motus p duas
 horas gradu motus ppositē ex. d. gra
 du et. g. gradu. Supra lineā igit. b. d.
 addo lineā equalē. b. g. et fiat ex his li
 nea. b. h. ita q. d. b. sit equal. b. g. et p³
 q. b. ē gradus cōpositus ex. d. gradu.
 et ex. g. gradu. Itā cū nolumus gradū
 gradui intēsiue addere addenda est di
 stantia minus a nō gradu distantie alte
 rius a nō gradu cum cuiuslibz gradus
 intensio accipiat ex distantia eius a nō
 gradu ut pñsiret p. b. ut calculator igit.
 .b. ē gradus cui latitudo. b. c. qñtus ad
 pñsiret spm corñdet nā ut pbatū
 ē tñ pñsiret ab. a. medietate latitudine
 .b. c. in duab⁹ horis qñtus a mobili uni
 formiter per duas horas moto. b. gra
 du. a. lineā. igit. b. g. subtraho lineā. b.
 .d. et remanet lineā. d. g. sicut a lineā. d.
 b. equali. b. g. subtraho lineā. d. c. equa

les. b. d. et remanet lineā. e. b. qz igitur
 ab equalibz subtraxi equalia remanē
 tia erūt equalia quare lineē. d. g. et. e. b.
 sunt equalēs cūz igit. tota latitudo. b.
 .c. corñdeat. b. gradui intēsiore. c. gra
 du suo medio p distantia. c. b. et med. e
 tas remissior. f. b. c. corñdeat. g. inten
 siori. d. suo medio p distantia. d. g. p³
 manifeste q qñto gradus cui tota latitu
 do corñdet ē intēsiore suo medio tāto
 pñse grad⁹ cui medietas remissior ad
 nō graduz terminata corñdet est intē
 sior suo medio. et ex silī argumēto qñto
 gradus cui tota latitudo. b. c. corñdet
 ē intēsiore suo medio et tāto gradus
 cui medietas eius remissior puta. b. d.
 corñdet ē intēsiore suo medio et ita d
 medietate medietatis medietatis in nfi
 nituz arguis quare cūz aliqua latitudo
 ad nō graduz terminata p latitudinis
 .b. c. ita modica sit q cuius extremū in
 tensus minus distat a nō gradu. qñ est
 distantia inter. c. b. seu inter. d. g. et ista
 corñdeat gradui intēsiore suo medio
 p tñ p qñtus gradus. g. ē intēsiore. d.
 sequit manifestissime q i^a intēsiore
 gradui qñ in se hēat corñdet q ē ma
 nifestus ipossibile q primaz supponez
 quare rē. Si hō gradus cui corñdet
 latitudo. b. c. sit remissior medio g. du
 suo sit ille. k. stante in ceteris cāpū
 posito et sequit pño ut pñs. q. a. i z.
 ho^a tñ pñsibit qñtus duo mobilia
 quoz unū moueret p unā horā unifor
 miter gradu. c. et aliud p unā horā uni
 formiter moueret. k. gradu quare cum
 .d. gradus sit subduplus ad. c. sequit
 q. a. in z^a ho^a tñ pñsibit qñtus duo
 mobilia quoz unū moueret p duas ho
 ras uniformiter. d. gradu et aliud mo
 ueret uniformiter per horas. k. gradu
 sequit ultra q cū a in pñā ho^a tñ p
 trāsibit qñtus unū mobile qd p horas
 uniformiter moueret. k. gradu q a in
 illis duab⁹ horis in qbus acqueret la
 titudinē motus. a. nō gradu usqz ad. 8.
 tñ spm pñsibit qñtus pñsibit duo
 mobilia quoz unū moueret per duas

horas uniformiter .d. gradu et aliud
 ē moueret p duas horas uniformiter
 .k. gradu quare .a. in dictis duabus ho-
 ris tñ ptransibit qñtus ptransiret unū
 mobile qđ uniformiter p duas horas
 moueret uno gradu motus pposito ex
 .d. gradu et ex .k. gradu quisqñ sit iste
 supra g° lineas .b. d. q̄ significat distā-
 tias .d. gradus a non gradu et ex qñti
 eius intēsiōe addo lineas tantas q̄ta
 est .b. k. q̄ significat distātiā .k. grad⁹
 a nō gradu et ex qñti eius intēsiōe
 q̄ linea sit .d. l. ita q̄ .d. l. sit equal' .b. k.
 et sequitur q̄ .l. ē gradus intēsiue ppositus
 tñs ex .d. gradu et ex .k. gradu a linea
 igit' .b. d. subtrabo .b. k. et remanet li.
 .k. d. sit' a linea .d. l. equali linee .b. d.
 subtrabo lineā .d. l. equalē linee .b. k.
 et remanet linea l. c. quia igit' ab equa-
 libus subtraxi equalia remanētia erūt
 equalia quare l. nea l. .c. est equal' linee
 k. d. quare cū .l. sit gradus cui latitudo
 .b. c. corrñdet sequitur q̄ gradus cui la-
 titudo b. c. corrñdet p̄cise tanto sit re-
 missior gradu suo q̄ medio q̄to ḡdu
 cui medietas remissior dicte latitudinis
 .f. b. c. corrñdet ē remissior medio ḡdu
 in i° medietate remissiori .f. i. latitudie
 .b. c. et eodē mō p̄babit q̄ medietas me-
 dietatis latitudinis corrñdet gradui tā-
 to remissiori suo medio q̄to .l. grad⁹
 ē ē remissior .c. ḡdu aut k. ē remissior
 .d. quare cū aliqua latitudo ad nō ḡdu
 terminata hoc mō diuidendo sit ita p̄a
 q̄ eius extremū itēsius minus distat
 a nō gradu q̄ ē distātia inter .k. et .d.
 aut iter .l. et .c. sequitur q̄ i° non gradui
 mor' corrñdet qđ ipso sibile per p̄mā
 supponēs eodē igit' mō arguēdo q̄clu-
 ditur q̄ nulla latitudo uniformiter di-
 formis motus a nō ḡdu ichoata remi-
 ssiori aut itēssiori suo medio ḡdu cor-
 rñdet quare rē. Et ex q̄cludēde hoc mō
 deducta sine adiutorio que supponis
 facit' p̄bat q̄ medietate medietate lati-
 tudinis motus uniformiter difformis
 a nō gradu ichoato itēssiori in 3^{lo}
 maius ptransiet spm q̄ medietate medie

ate illius latitudinis motus remissiori
 q̄ gradus cui corrñdet medietas inten-
 sior cum sit q̄c medius p̄ p̄bata inter
 extrema illius medietatis distat a non
 gradu p tres quartas totius latitudinis
 gradus q̄o cui corrñdet remissior me-
 dietas illius date latitudinis cum sit ē
 q̄c medius inter extrema illius latitu-
 dinis distat solus p unā quartā totius
 latitudinis a nō gradu igit' in 3^{lo} plus di-
 stat a nō gradu ille grad⁹ cui medietas
 itēssior corrñdet q̄ ille gradus cui
 medietas remissior corrñdet .g° ē
 i 3^{lo} itēssior .g° medietate i° i 3^{lo} mai⁹ p
 transietur spatium q̄ medietate illo
 cui medietas reissior corrñdet postq̄
 tēpus ē equale quare rē. hec oia faci-
 lia sunt atqz multū clara. Hūc 2° p̄nci-
 paliter ut clare accipiat' psequētia cal-
 culatoris loco allegato tenuisse p̄bat
 hec q̄ .g° si alicui latitudinis motus uni-
 formiter difformis a nō gradu ichoata
 medietas remissior q̄tu ad spatū p̄rā-
 sitiōez gradui p certus quid remissiori
 medio corrñdet medietas ē itēssior
 ḡdu p̄cise p tñ remissiori medio illi
 medietatis corrñdet et si medietas re-
 missior gradui itēssiori medio suo cor-
 rñdet medietas ē itēssior gradui p
 tñ itēssiori suo medio corrñdet acq-
 rat eīz .a. in duab⁹ horis latitudinē mo-
 tus uniformiter difformē a nō gradu
 ad g. q̄ sit latitudo .b. c. sit gradus cui
 latitudo .b. c. corrñdet .f. g. sit itēssior
 .d. medio eiusdē latitudinis et arguo
 sic .a. in 2° ho^a tñ ptransibit qñtus in
 hora una ptransiret duo mobilia quoz
 unū p horas uniformiter moueret .c.
 gradu et aliud p horā uniformiter mo-
 ueret .f. gradu g° .a. i. 2° ho^a tñ p̄rā-
 sibat qñtus mobile qđ p unā horā uni-
 formiter moueret uno ḡdu motus cō-
 posito ex .c. ḡdu et .f. gradu. Addo igit'
 linee .b. c. lineā unā tantas q̄ta est .b. f.
 q̄ sit .c. b. et sequitur q̄ .b. gradus est gra-
 dus ppositus ex .f. gradu et ex .c. gradu
 p supradicta quare medietas itēssior
 p p̄bata supra corrñdet .b. gradui .a.

linea . igitur . b . f . subtrahit linea . b . d . et
 remanet linea . d . f . a linea . c . b . equali linee
 b . f . subtrahit lineas . c . g . equalis linee . b .
 . d . et remanet linea . g . h . quare cum ab
 equalibus subtraxeris equalia erunt re
 manentia equalia et remanentia sunt . d . f .
 . g . h . igitur . d . f . e . equal . g . h . igitur . f . gra
 dus cui medietas remissior dicitur latitu
 dinis . b . c . f . b . c . corrumpit quod est inten
 sior . d . suo gradu et medio tanto per
 se . h . gradus cui medietas intensior di
 citur latitudinis . b . e . hoc est latitudo . c . e .
 corrumpit e . intensior . g . gradu suo et
 medio . Si vero diceret latitudinem . b . e .
 remissioris quod suo medio corrumpere sit
 ille . k . et sequitur quod . a . in . z . h . in . spa
 tium praesentibus quibus in una . h . praesent
 duo mobilia quorum unum uniformiter per
 horas mouetur . c . gradu et aliud per ho
 ras mouetur uniformiter . k . gradu igitur
 a . in . z . h . in . praesentibus quibus in una
 hora praesentibus mobile uniformiter per
 horas motus gradum motus propositi ex . k .
 gradu et ex . c . gradu ad lineas igitur . b . c .
 designantes intensiores . c . gradus addo
 unam lineam equalis linee . b . k . designante
 intensiores . k . gradus qui sit . c . l . et sequitur
 quod . l . gradus est ille propositus ex . c . gradu
 et ex . k . gradu et ex . praesentibus cui medietas
 intensior latitudinis . b . e . hoc est latitudo
 . c . e . corrumpit . a . linea igitur . a . b . d . sub
 trahit lineas . b . k . et remanet linea . k . d .
 a . linea . c . g . equali . b . d . subtrahit lineam
 . c . l . equalis linee . b . k . et remanet linea
 . l . g . quod igitur ab equalibus subtraxi equa
 lia erunt remanentia equalia quare . l . g .
 erit equal . k . d . per quod igitur . k . gradus
 cui medietas remissior dicitur latitudo
 . b . e . hoc est latitudo . b . e . corrumpit e .
 remissior . d . gradu et medio in illa la
 titudine . b . c . per . l . gradus cui medie
 tas intensior dicitur latitudinis . b . e . hoc
 est latitudo . c . e . corrumpit e . remissior
 . g . gradu et medio in illa latitudine . c . e .
 quare per . g . proposita . Et ex hoc facili
 per quod quia calculatoris nostri tenebat
 nam per regulam ibi a calculatore posita
 si per . l . gradus cui medietas remissior

latitudinis a non gradu iohanna se remissior
 aut intensior suo medio tanto gradus
 cui medietas intensior corrumpit sit in
 tensior aut remissior suo medio . sequitur
 quod tantus sit excessus inter gradus cui me
 dietas remissior corrumpit et gradus cui
 medietas intensior corrumpit quod ex
 cessus est inter gradus medietatis re
 missioris et gradus medietatis intensioris
 quare cum iter medietatis et medietatis
 sit proportio . 3 . 1 . iter remissioris medio
 intensioris medietatis et ratio remissioris
 medio medietatis remissioris erit maior
 quod . 3 . 1 . proportio quare . pl . quod in . 3 . 1 . pl . p
 trahit in . 2 . medietate temporis quod in . p .
 et iter intensioris medio medietatis ite
 nrioris et ratio per se intensiores medio me
 dietatis remissioris est minor quod . 3 . 1 . p
 portio cuius ex equali excessu iter maio
 ra sit . b . 2 . proportio quod iter . b . 1 . quare me
 diate latitudinis motus unum differt a
 non gradu iohanna in dato tempore accipienda sunt
 in . 3 . 1 . plus praesentibus et . 2 . medietate te
 poris dati quod in . p . cuius oppositum per ex
 cessum supponit quare . 7 . fuit bona ratio . bec
 quod ab alijs tractata sunt talia ut tam
 intelligamus rationes calculatoris minime
 deficere uolui ita bec nunc scripsi ut quod
 fortassis si alia scribam super tractatum
 calculatoris de motu locali ut nunc ani
 mus est a . addam . 7 . Laudat sit deus per
 me Iohannem de Marliano mediolanensem
 fecit . die . 20 . Augusti . 1460 .

S y n o p s i s .

Clarissimi patris ac medici Iohannis Mar
 liani de reactione subtilissimus tracta
 tus et inuentus sue opus primum
 Incipit feliciter .

Cum multa ac uaria apud philosophos reperiuntur genera
 et quod est ab eis in utraque parte accuratius
 sume disputatum per studiorum meorum ac per
 si ois cursu perisces et ea quod de reactione
 describitur difficultate quod oia fere quod ipse
 te agere ab eo ipso repertum uarie ac multis
 elaborasse ea ut facilius clariusque intelli
 possit in libellum redegit quem nomen tuo in scri
 d . 2

berē Bonfrāscē carissime nō videbā
quo pacto disputatio ista nostra i qua
tas uaria eēt doctissimē p hōiuz sentē
tie pl⁷ eēt auctoritatis bitura qz si ne
scio an de me dicā pluz ad pluz scri
beret q p ei⁷ auctoritate et doctrina si
solū in eo disputata teneret uez et cor
rigere et emēdare posset et q me illuz
edē retardabat ab iuidoz q semp alio
ruz bonis ac laborib⁷ attrahere solent
morsu deffendēt. mo g^o nōi post dedica
tuz uolui quē si p tua pphandū cura
et in me amore pbatus iri cognouero
q^o fore spero studia mea et ad alia sci
tabis et ad philosophādū icendes libel
luz itaqz habe q tibi qd in difficilima
quōne uelitz qd ue. alius ingredi magis
tū studio qz audacia p pulsus adieceris
facile ac libēs exponētis.

¶ **¶** ^{agēta} ^{parant}

u

a passis in q agūtur i
uestigare uolētes. p^o
pbabim⁷ aliq^a agen
tia agē et pati ab eis
i q agūt z^m qūitates pmas eūsdē hīe
tatis z^o recitauim⁷ mōs aliquos.
z^m quos alias credidi dissolui posse ar
gumēta. pban^a nullū agēs pati a suo pas
so. 3° pseruabimur qstū alq q āte me
scripserūt. quoz scripta aut dēa ad me
puenerūt i rñdendo argumētis calcula
toris. et alioz. pbanduz agēs non pati
in agēdo defficiant. U lūmo^o rñdebi
m⁷ ad argumēta calculatoris et alioz.
q reactōes nō fieri pbare uidentur. Ac
cipim⁷ itaqz p^o q icorpoze uniformi
qstū ad qualitatē quā imēdiate agit aut
resistit equalis ē po^a fm illā agēdi et
resistēdi qd cōter sū hys hīs dīci so
let q qūber qualitas qstū agit tū resistit
aliter ne ab eo patiat⁷ seu q qūbet
qualitas qstū scdm hanc appoxia
tōes ē actiua tū z^m eandē appoxia
tōē ē resistiua b^o pmissus sic positi eū
dēt pbat argumēta calculatoris. et

iterius aliquas declarabitur in opi.
Marfily. f. 2° pmitto q qdlibz hīum
alteri appetit illō sibi assimilare et idē
ferēter appetit in qdlibz tale agē siue
hūmū siue disēctūm fuerit ab eodē
illud sibi assimilādo maxie sufficiēt
exīte applicatiōe. hoc pmissus p3 cōi
ter et pbat euidētē rōes calēlatēris

3° pmitto q nullū agēs cū talibus i
strumētis et dispōibz cōiunctis imē
diatē et pfe resistit actiōi. seu effectui.
quē cū illis instrumētis et dispōibz
exīs. intēdit pducere atqz pducēt in
māz exteriore maxie si oīo talē quali
ficatū eēt potē⁷ resistētia q ē in illa
mā exteriore sufficiēt ad illā exīte
applicatiōē ita q si itēdāt aliq^a agēs
cū hys dispōibz iunctis aliq^a corp⁷
assimilare atqz si potentius illo foret
manēs tale et debue sibi appoxiatuz
assimilaret nō pfe et imēdiate resistit
illi actiōi. seu assimilatiōi. et si ista aut
talis assimilatiō ab alio agēte fieret. et
si intelligo de actōe et resistētia q solū
sūt merito qualitātū pmax⁷ patet pre
missus ex se. sūt ex opposito pmissi se
queret ista 7°. q a uniforme in oībus
pedalib⁷ nunc inuāt. b. ad resistēdiū
aliciū agēti hīgratia. c. agentī et cre
scēs in qūitate aut in potētia manēs ta
le seu qstū qualificatuz minus et nūq⁷
inuarēt ipm. b. ad resistēdiū illi c. agēti
aut oīno nō inuarēt ipz. b. ad resistē
dicto. c. agentī s3 magis inuarēt pdictū
. c. agēs ad agēdiū in. b. eadēz ipi⁷. a.
ad. b. p piquitate. 7. alys oīo pib⁷ rema
nētib⁷. 9° est icōueniēs ut satis ap p3
. et 7° p3. Sūt a pedale hīs calitatem
ut 4° p to^m et silz frigiditē ut 4°. cō
tāgēs. b. pedale calidū ut 8° et sit. c.
quadripedale frigidū ut 8°. eā dēpūz
cū. b. 7. cū. a. cōtāgēs. b. ex altera pte 7
p3 q. c. secūdū comunē natē cursū agit
i. b. ifrigidādo ipsū. dicas ergo q. a. in
uet. b. i resistēdo. c. 7. addat. ad. a. ualē
uelociter corp⁷ hīs calitātē ut quatuō
7 frigiditē ut quatuō p totū. ita q. a.
maiore p additiōē corp⁷ 7 silis.

aut manēf tale quale nūc ē tātē q̄ritatē
quātē nūc maiorē i po^a q̄ itelligis ēē
possibile et sequit̄ q̄ a aliq̄n tantē pote
rit esse q̄ritatē aut potētiē q̄ ip̄s ager
in .b. igit̄ tūc nō iuuabit .b. ad resisten
dūz .c. et aū p te iuuabat .g^o sequit̄ q̄^o
p̄us adducta .q̄^a p̄z q̄z si iuuaret .iua
ret p eius caliditatē mō hoc nō ē possi
bile. Itaz p quātūz ē maiorata potētiā
caliditatis .p tantūz et potētiā frigidit
atis g^o p q̄ritūz maiorata ē potētiā .a.
ad agendū in .b. tantūz ēt maiorata est
potētiā eius ad resistendū seu ad iuuā
dūz .b. in resistēdo infri ḡdātibus .g^o
nullo^o ager .cū aū nō agēt qd p^o seq̄t̄ .g^o
q̄ p^o q̄z tūc nō iuuabit .b. ad resisten^m .c.
q̄ si l^r ante nō iuuabat .quare pmissūz
uerūz itē si pmissūz nō esset neq̄ .seq̄
ret̄ q̄ nullūz tepidū .iūq̄ agēt in aliq̄d
siue eo calidius aut frigidius esset .alijs
iunamētis et ipedimētis deductis .Itē
seq̄ret̄ .q̄ nullūz remissū p qualitātē quā
bz infra mediū ḡdūz ageret i aliq̄d seu
ut sic possēt agere .et alijs iunamētis et
et ipedimētis deductis .Primi falsitas
fatis p̄z et si l^r sedō .Aliq̄d .n. corpus
magne q̄ritatis h̄ns caliditatē ut .5. et
frigiditatē ut 3^a .p ei^o frigiditatē agit̄
remittendo aliq̄d corpus calidūz ut .8.
eius caliditas minoris ē potētiē in
resistendo .q̄z eius frigiditas in agen
do .p̄mi deductio p̄z sit a tepidūz .1000.
pedū .qd dicas agere in .b. pedale ca^m
ut .7. nō dempsius a cōtra a p frigidit
ates eius agit̄ in .b. ut dicis et si a resi
stēdo illi infri ḡdatōi .b. aut iuuat .b. in re
sistēdo ifrigidatōi et nō resistit seu iuuat
nisi p eius caliditates p̄prias .et illa p
pria eius caliditas est eque potēs euz
ista sua frigiditate et i .b. et ē caliditas
ut .7. q̄ resistit g^o nullomō a in hoc cān
agit̄ in .b. cū resisten^a maior erit po^a .
Clarior^o aut simili modo deducit̄
2^m ponendo a habere caliditatē ut .5. et
frigiditatē ut 3^a .p totūz et de .b. ut oio
aū .tūc .n. caliditas aq̄ pte iuuat .b. in re
sistendo in frigidatōi seu q̄ resistit in
frigidatōi .b. est potētiōz frigiditate

a q̄ d̄z agere in .b. infri ḡdando ip̄m .g^o
nullo^o a ager in .b. ip̄m in caliditate re
mittēdo .Itē dicere^t caliditatē ēē ma
gis actiua frigiditate saltes sequit̄ q̄ nō
pōt aliq̄d tepidūz infri ḡdare aliq̄d
corpus et q̄ aliq̄d est frigi^a absolute
q̄ nō pōt remanens tale aliq̄d corpus
infri ḡdare et ēt q̄ non pōt aliq̄d cor
pus h̄ns frigiditates infra mediū ḡdū
per illaz in aliq̄d agere ut .p̄siderāt bñ
argumētūz factū p̄z tenen^o q̄libz quali
tates tantūz ēē resistiua q̄ritūz ē actiua.
Itē autē dicere^t min^o qualitātē ēē resi
stiuā q̄z est actiua ut marsilius uoluit
adhuc sequit̄ q̄ plura sunt remissūz .q̄
p eorūz qualitates quā h̄ns infra me^m
ḡdūz nullo^o ut sic possunt agē in aliq̄d
q̄ritūz q̄z ip̄m sit modice q̄ritatis et
potētiē alijs deductis q̄ sic patet sit a
h̄ns frigiditatē ut .6. et caliditatē ut 2°
p totūz tūc aut caliditas ē minoris po
tētiē in agēdo q̄z frigiditas in resistē
do aut equalis aut maioris .Si p^m aut
2^m sequit̄ q̄ a per eius caliditates ut
sic nō poterit agere in aliq̄d aliud si nō
aliunde hēat iunamētūz cū resistit per
eius frigiditatē q̄ tūc aut plus resistit
Si 3^m sequit̄ q̄ in aliqua p̄portōe est
maioris minorē g^o caliditas usq̄z ad
nō gradūz et crescat cōuelociter frigi
ditas successiue et sequit̄ .q̄ in aliquo
o futuro erit caliditas eque potēs ad
agendūz sicut .p illo istanti frigiditas
ad resistendū .i nullūz g^o corp^o imedia
te aū illud o nec isto o a .ut sic pōt agē
calefacien^o alijs iunamētis deductis ut
p̄siderāt supradēa sit faci^lr manifestū
Itē q̄lz actio q̄z agēs p se itēdit est asi
milatō .fz i nū^a assimilatōe p quā passū
agēti sit si mil^a iducit̄ ab agēte i passō
qualitas alieni p̄me qualitati agēti .q̄
ria ergo nullūz qualitatis ab agēte i pas
so iductōi agēs aliquod resistit quare
tē .Itē sequeret̄ q̄ nō possēt sit aliq̄d
corp^o unū datū corp^o calefacē et aliud
signatū corp^o p tūc ifrigidare alijs in
iunamētis et ipedimētis rēorūz q̄ns ē f^m et
q̄ experitētiā .iūdm^o enī aquā tepidā in

licet aut glacies in ea positaz sit indidice
 sit q̄ritans liquefacere et calefacere .
 Et ferū ignituz aut manū ea calidiorē
 p̄ tūc in ea positaz infrigidare . Silz
 ner tēpore estatis nos sepe aut cor nō
 fruz infrigidat et p̄ tūc multa alia cale
 facit . et 7° p̄ q̄ illius aq̄ tepide cali
 ditas . aut ē minus potēs sua frigiditate
 aut eque aut magis . si prīmū aut 2^m se
 q̄tur ut supra . q̄ ista aqua non debeat
 aliq̄d corp^o calefacere . si 3^m seq̄tur q̄
 illa aqua nō debeat aliq̄d corpus ifri
 gidare . q̄ p̄ te illi ifrigidatōi resistit
 mediātē caliditate . que potētiōr est fri
 giditate quare 7° . Et hoc argumētus
 maxie p̄cedit tenendo qualitātē nō mi
 nus esse resistētiā q̄ ip̄a ē actiua . ut
 in p^o p̄missio fuit dictum . Et hoc p̄mis
 sus ita ueritatē bz de agente 7° inuo cū
 passo seu p̄e agentis sit de discōtinuo
 et a passo sepato cū 7° inuatio minie ap
 petiuz seu actōes unū p̄tis in alia p̄ez
 ip̄edat indidice r̄mib^o eiz ut oēs uolūt
 et ex p̄tētia manifestat p̄s una agut aln
 in aliaz istaz assimilādo . Plura 7° hoc
 p̄missus formauit alibi q̄ q̄ facile ē dis
 soluere ea hic nō adduxi . 4° p̄nūto
 q̄ in corpore uniformi 2^m aliquā qua
 litates una pars inuat aliaz ad agendū
 in 7° r̄u q̄bz in actōe 2^m illā qualitātē
 p̄ueniēte . hoc p̄missus hoc mō positiū
 p̄bant apte argumēta calculatoriis . 5°
 p̄nūto q̄ ē in p̄dicto corpore unifor
 mi fm aliquā qualitātē . una pars inuat
 alia ad resistendū indifferēter cuilibz
 p̄ticulari 7° r̄io q̄bz intendit seu nititur
 agere in illō illam uniformē qualita
 tes corrupendo tantus q̄ una inuat
 aliaz ad resistendum quātus inuat aut
 inuaret illā ad agendū . fm p̄dictā qua
 litates et ecōtra huius p̄missi p̄ma p̄s
 p̄s per argumēta calculatoriis . sicut cū
 una p̄s appetit alia p̄ez si dissilīs suēt
 assimilare per 2^m p̄missum ita assimi
 latus intendit sibi silēs p̄manere atq̄
 7° seruare . 2° p̄s patet ex p̄rio p̄missio .
 et ex argumētis calculatoriis . 6° p̄mit
 to indifferētibz 2^m aliquā qualitātē

nō quāls partes inuare q̄bz aliaz p̄tem
 ad q̄bz actōes . 2^m illas qualitates
 aut p̄ez eius p̄uenientes . hoc p̄missus
 p̄s . Sit a unū corp^o quadruple inuifoz
 miter dempsuz . cuius 3^a pedalia q̄ no
 centur . b . sint uniformiter calida ut . g^o
 et reliquā pedale q̄ sit . c . hēnt unifor
 miter caliditates ut . 6 . et frigiditates
 ut . duo . Sit aut . d . unū corpus se
 mipedale eque dempsuz . cū a . et unifor
 miter hōis caliditates ut . 7 . et frigidita
 tes ut . unū q̄ cōtangit a 2^m . b . partes
 eius . Et patet primo ex hoc cū q̄ a .
 nō est uniforē s̄z difforē in calidi
 tate . patet 2° q̄ . b . 2^m cōez cursuz ager
 in . d . calefaciēdo p̄bat nā caliditas in
 . b . est ut 8 . extēsa p̄ripedale et in . d .
 soluz ē frigiditas ut unū extēsa soluz
 per semipedale et sunt eque dempsa . g^o
 caliditas . b . supra frigiditatē . d . hēnt p̄
portionē maioris inēqualitatis 7° appe
 tit in illā agē p̄ 2^m p̄missus . ergo . b . seu
 a ager in . d . aliaz ip̄edimētis deductiue
 nec ualet si diceret q̄ nō soluz frigiditas
 ut unū q̄ est in . d . resistit calefactōi
 ip̄ius . d . q̄ intendit . a . b . s̄z ē frigiditas
 ut 2° que ē in . c . resistit illi calefac
 tiōi . d . cum ip̄m . c . appetat infrigidare
 . d . ut seq̄tur ex 2° p̄missio . nā . p^o . c . non
 est bene applicatus . ip̄t . d . cum . b . me
 diet inter illa . 7° s̄z si admitteret grātia
 disputandi . q̄ . c . multiplicet spēs suas
 per . b . in . d . quibus inuaret . d . in resisten
 do . b . adhuc caliditas illius . b . est potē
 tiōr frigiditate . d . simul cum illis spēs
 bus . c . si cū p̄ possibile cum frigidita
 te ut unū . que est in . d . poneret tota fri
 giditas que nunc est in . c . ita q̄ ex illis
 in . d . fieret una frigiditas adhuc calidi
 tatis . b . ad totam frigiditatē que tunc
 esset in . d . esset . p̄portio maioris inēqua
 litatis puta p̄portio . 4 . 8 . ad . 5 . aut
 saltez hūc . p̄p̄inqua ut calculanti p̄s
 sequitur ergo q̄ a . fm . b . eius p̄tem cō
 tangentē . d . calefacit aut calefaciet ip̄s
 . d . aliaz ip̄edimētis deductis . 3° . in cū
 formato . p̄s . q̄ . c . nō inuabit . b . ad hoc
 ut agat in . d . ip̄s uelocius calefaciēdo

Nam. c. appetit assimilare. d. per 2^m p
 missus. ergo appetit ipm in frigidare ut
 patet ex cau. ergo ipm. c. no. uiuat. b. ad
 calefacienduz. d. hoc psequetur 13 per 3^m
 pmissus. si cim uiuaret. b. ad calefaciē
 duz. d. ergo ipm. c. resisteret in frigida
 uoi. d. qua tam intendit. cuius opposi
 tum 3^m pmissus declarauit. agitur pmiss
 us hoc 6^m erit uerū cū in cau recitato
 nō quelz pars a uiuat b pte eius ad quā
 cūqz eius actionē pueniēt ab ipo. b.
 merito qualitas. s. caliditatis in ppo
 sito i qua a si ē uniforme s. difforme.
 7° pmitto q nō quelz p indifformi
 bus 2^m aliquā certam qualitatez uiuat
 quālz aliā pte ad resistēduz cui bz agē
 ti in illaz corrūpēdo seu remittēdo
 illā qualitatē in qua tale est difforme
 hoc pmissus p ut pcedēs. si eiz i cau
 pcedēte. d. fieret seu pmutat exis
 qualificatū tamen ēēt qzitatē aut potē
 tie q ips. d. ageret in. b. p tunc nullo
 c. resisteret illi actiōi quā. d. faceret
 in. b. d. cim in cau illo in frigidaret b. r
 c. ēt appetit in frigidare b ut ex 2° pre
 missus. sequit. ergo p terrā pmissus. c.
 non resistit in frigidationi b igitur c. si
 uiuat b in resistēdo. d. agentis in. b. re
 mittēdo caliditatem. eius in qua a est
 difforme quare pmissus uerū 8° pre
 mitto in uniformibus. et ēt indifformi
 bus nisi aliud impediāt omnē ptem in
 agēdo uiuare omnē aliā prem ad oēm
 actionē. cū? est ipa manens talis in
 qualitatibz p quas agit naturaliter pro
 ductiua. uerbigratia. in casu prius posi
 sito. c. uiuabit. b. ad omnes illaz actionē
 per quā pducit. a. b. qualitas certi gra
 dus seu intensiōis. q etiaz. c. manēs
 tale in qualitatibus pmissis ut nunc est
 cōsimilis qualitatē tanti gradus seu
 intensiōis naturaliter pductiua qd ē
 dicere q. c. uiuat. b. ad omnē illā actio
 nē per quāz a b pducitur qualitas re
 missior qualitate eiusdē spēi cū qualita
 te que ē in. c. aut p se eque remissa cū
 eadez et itelligo semp si nō aliqd fuit
 qd impediāt hoc pmissus patet. Nam

omnes tales partes cōueniunt in eius
 tali appetitu quare rē. Et pro hoc pre
 missus sufficiēter pcedit argumēta ca
 lulatoris. 9° pmitto in uniformibz
 et etiaz indifformibus si aliquod nō
 impediāt omnes partem uiuare altam
 partē ad resistēduz cui libet actioni
 per quāz pducit pro tunc qualitas
 sub tali gradu q illa pars manēs talis
 est illius qualitatē talis gradus seu al
 terius in spēie cōsimilis tanti gradus
 naturaliter corrūptiua. uerbigratia. in
 cau prius dicto. c. uiuat. b. ad resistē
 dum omni actioni per quāz in. b. induci
 tur qualitas cuius. c. manēs tale est na
 turaliter corrūptiua patet. si cim illaz
 qualitates inductas appetit corrūpere
 ergo appetit et nitit prohibere eius
 generatiōē ergo uiuat ad resistēduz
 pductiōi eius si non ab aliquo impe
 diatur. patet ergo pmissus. Ex quo
 patet q. c. uiuat. b. ad resistēduz cui
 libet agentis in ipfuz inducenti qualita
 tem intensiorem illa que est in. c. que
 est eiusdē spēiei cum illa deducto
 impedimento. 10. pmitto q unum
 corpus potest uiuare aliud in agēdo
 aut resistēdo qd non continens est cū
 eo pmissus plures experientez man
 festant huius tamen pmissi in pposi
 to necessitatem magnā nō habemus.
 11°. pmitto q in aliquo casu stat
 potentia a ad agēduz in. b. esse for
 tiorez potentia ipsius a ad resistēduz
 actioni b in ipsum a secunduz eandē
 cōtrarietatem et in eodem casu stabit
 potentia b ad agēduz in a esse maio
 rem seu fortiorez potentia ipsius b ad
 resistēduz actioni a in ipsum b scdm
 etiam eandē cōtrarietate declaratur.
 pmissum sit primo a pedale mafor
 miter calidum ut. 8. r. b. pedale frigidū
 ut. 8. Et si dicerēs ceteris paribus ca
 liditatem maioris esse actiuitatis fri
 giditatem ponaz in casu b esse pedale uni
 formiter frigidum ut. 8. r. ita dempsū
 q frigiditatis eius actiuitas p se sit
 tanta qta est actiuitas caliditatis que
 d. 4

est in a et patet ex casu usq; nunc po-
sito q; a nō agit in b. neq; .b. agit aut
ageret in a si ipa ut nūc maneat et alia
aut aliud non inuenit aliqd illorum ad
agendum quia per casus quāta est potē-
tia actiua a tanta est potentia actiua b
sed q̄ta est potentia actiua a tanta est
potentia resistiua sua et similiter de
b dicitur ut ex primo et 5° premisso
patet ergo q̄ta est potentia actiua a
tanta ē potentia resistiua .b. et q̄ta ē
potentia actiua .b. tanta est potentia re-
sistiua a. hec cōsequentia manifesta est
sequitur ergo clare q; deductis alijs
iuuamentis q; a nō agit in .b. nec patet
ab eodem a igitur et .b. se contingenti-
bus uolo q; c. pedale hīs caliditate ut
6 et frigiditates ut duo per totum ap-
proximet a ad illud extremū a quo ma-
gis distat a .b. et sit .d. pedale habens
frigiditates ut .6. et caliditates ut duo
per totum qd cōtangat .b. 2^m eius ex-
tremus magis distans ab a. Et sequitur
ex situatione horuz primo q; potentia
a ad agendum in .b. erit maior q̄ ante
erat et etiam per certuz qd erit maior
et tunc patet q; c. per certū quid iuuat
a ad agendum in .b. qd ante nō iuuabat
ut patet per 2^m. et 3^m. premissa. uolo
eīm q; subito facta sit horum corporū
applicatio. 2° patet q; potentia a ad
resistendum actioni b in ipm a per cer-
tum tēpus ad principiu terminatum
est aut erit precise tāta q̄ta prius fuit
aut remissior aut saltē nullomodo ma-
ior. Nam usq; ad certuz tempus puta
per totuz illud tēpus in quo in .c. inten-
sior erit frigiditas q̄ in a .c. non iuuat
a ad resistendum actioni .b. in ipsum a
ut patet per 3^m 7^m et 9^m. premissa et
similiter per tale tempus .d. non iuuat
a ad resistendum actioni b etiam per
3^m 7^m. et 9^m. premissa quare 2° 3° se-
quitur q; potentia a actiua seu ad agen-
dum in .b. est maior potentia ipsius a
ad resistendum actioni .b. et ita per cer-

tum tempus ad principiu dicte appro-
ximationis terminatum erit hoc patet
ex primo et secundo correlariis nūc
dictis et maxime si .c. uiuatur et conti-
nuetur cum isto qd prius uocabam a
et totum aggregatum uocetur a nam
per certum quid maiorata est potentia
actiua ipsius a propter iuuamentum
c et per tantum non minorabitur eius
potentia actiua per actionem b .c. aut
d. in ipsum a nisi in certo tēpore igitur
per totum illud tempus potentia ac-
tiua a erit maior q̄ ante erat ante .f. ap-
propinquationes .c. et .d. ad ipsum a et
b. quare etcetera. Quarto sequitur ex
casu q; potentia b ad agendum in .a. est
maior q̄ ante et ita per certum tempus
ad principiu dicte approximationis
terminatum. erit patet nam .d. uiuatur .b.
ad agendum in a quod ante non iuuat
bat et per tale aliquod tempus iuuabit
ut patet ex secundo et octauo premissa

Quinto sequit q; po^a b ad resisten-
dū actioni et in ipsuz b est p̄se tāta q̄
ta prius et ita per tempus ad principiu
terminatum erit aut saltē remissior et
remoueo cuiuslibet alterius applicati-
ones aut remotiones q; posset aliquod
illozum iuuare in agendo aut in resistē-
do hoc patet. d. enim non iuuat b ad re-
sistendum actioni q̄ a intendit aut inci-
piū producere et eodem modo dicitur
de .c. et per certum tempus non iuuat
bit ut patet per 7^m et nonum premissa

6° sequitur q; potentia .b. ad agēdū
in .a. est maior potentia ipsius .b. ad re-
sistendū actioni .a. et ita per certuz tē-
pus erit. h. patet ex 3° 4° 5° correlarijs
sit igit in casu a unuz bipedale cōposi-
tum ex .c. parte eius habente calidita-
tem ut .6. et frigiditates ut duo per to-
tum et ex illo pedale quod ante nomina-
bam .a. habente caliditates ut 8 per to-
tum et sit .b. unuz corpus bipedale cōposi-
tum ex .d. parte eius habente frigiditatem
per totum ut .6. et caliditatem ut duo. et

ex eo pedali q̄ ante appellatū b. habent
 te per totum frigiditatez ut 8. et contan
 gat a secundus eius partes caliditas ut 8
 et per ipsum b. secundus partem eius
 frigiditas ut 8. et patet ex hoc casu et ex
 3° et 6° correlariis veritas utriusq̄ p
 tiis premissis. Ex his omnibus patet
 conclusio quas principaliter intendim⁹
 scilicet q̄ inter aliqua difformia scdm
 easdes ptes in qualitatib⁹ eiusdes p̄tra
 rietatis est reactio possibilis. patet in
 casu enim nunc ultimo formato b agit
 aut incipit agere in a. ipsum calefaciē
 do. et sic per notabile tēpus ager et si
 militer b nunc agit aut incipit agere
 in a. ipm infrigidando. et p̄ certū tēp⁹
 ipm infrigidabit et per partes eorū se
 contingentes fiunt aut fierent dicte
 actiones. ergo inter a et b secundus eas
 dem partes et secundum qualitates ei⁹
 des contrarietas. fit aut fiet actio cū
 reactione. p̄sequentia patet et antecē
 dens est manifestus. nam prius poten
 tia a actua erat equalis potētie resistē
 tiue b et nunc potentia actua a est per
 certum quid maior q̄ tunc erat. p̄pter
 iumentus c ut ex primo correlario p̄
 et potentia resistē⁹ b est precise tanta aut
 minor q̄ prius ut patet ex hoc correla
 rio. ergo a agit aut incipit agere in b et
 similiter omnino patet q̄ b agit aut in
 cipit agere i. a. quare et c. 2^a cōclusio
 magna latitudo motus in certo euenien
 te casu subito deperdetur uel nunc pri
 mo est deperdita nullo corpore moto
 subito localiter nullaq̄ qualitate subito
 generata. hec conclusio p̄bat. Sit
 a unū corpus. i. z^m pedum uniformiter
 dempsum. cuius. i. i. pedalia uocetur. c.
 et habeat per totum caliditatez ut 6. et
 frigiditatez ut duo. et aliud pedale sit
 calidum per totū ut 8. et uocet d sit autē
 b i. z^m pedus per totū habens frigidit
 atez ut 8. et eq̄ dempsū. ita q̄ si a habe
 ret per totum caliditatez ut 8. esset eq̄⁹

lis potētie euz b et contingat b ipm a
 scdm d partem eiaz. et sequit primo q̄
 b non patitur ab a aliqua iumentis re
 motis ut ex casu patet. sequitur 2° q̄
 scdm communes nature cursuz b agit i a
 ipsum infrigidando alijs impedimen
 tis deductis. sequitur 3° q̄ c in p̄nci
 pio non iuuat d seu a ad resistendum
 actioni b in ipsum a patet ex secundo et
 septimo premissis. nolo tamen ex casu
 q̄ sit a tante potētie et q̄tatis ut. c.
 possit quamlibet partem d iunare per
 certum quid quando d ageret qualitatē
 cuius c est naturaliter productiuz. se
 quitur quarto q̄ q̄z primo incipit i d
 induci frigiditas intensior q̄z pro tunc
 erit in c aut q̄z p̄io d habuerit frigi
 ditatez per totum aut saltem ad extre
 mus secundus quod continuat e eque in
 tensa. cum frigiditate que pro tūc erit
 in extremo. c. immediato d. c. incipit iunare
 d ad resistendum actioni b in ipsum
 d. q̄ ante non iuuat patet ex onon
 premissis et ex secundo. Sequitur
 quinto q̄ cum tunc magna latitudo resi
 stētie actū concurrerit ad resistendum
 que ante non erat concurrens et potētia
 eadem actua concurrerit et non maior q̄
 magna latitudo motus deperditur tunc
 patet totum pro nunc non determino si
 quid in extremo d continuante ipsum
 cum. c. existente frigiditate remissiori
 q̄z in. c. in eius extremo cotangente d et
 in alio frigiditate intensiori. c. iuuat d.
 aut incipiat iunare in resistendo actio
 ni b in ipsum d partem a et ex his om
 nibus sic declaratis. cōclusio fit mani
 festa quia in isto instanti in quo c inci
 pit iunare d per certum quid incipit
 iunare. 3^a conclusio non cuiuslibet
 agentis secundam unam qualitatem
 in plura contraria equalis est secundū
 illam qualitatez potētia agendi in con
 trariuz quilibet 2^m illam qualitatez. hec
 conclusio probatur sic a bepedale. et

ius unus pedale q̄ sit. c. habeat p̄ totū
caliditatem ut. 6. frigiditatem ut. duo
et aliud f. r. d. et habeat caliditatem ut. 8. p
to^m et sit. b. c. q̄ dēpsus. cū a q̄tutatis. ut
i. 6. p. pedal p̄ to^m hñs. frigiditatem ut. 8.
Sic autem. f. eque dempsum cum a q̄
tutatis ut. i. 6. et pars pedalis per totū
habens caliditates ut. 6. et frigiditatem
ut. duo et sine quicquid applicata a se
cundum. d. partem eius. et arguo sic. c.
i. uat. d. ad agendum in b. et non uat ip
sus ad agendum in. f. et. d. equaliter ex se
agit in b. et in. f. et. dum a agit in b. aut i
f. agit mediante. d. eius parte ut ex cau
tulo ergo potentia a ad. agendum in. b.
erit maior potentia ipsius a ad agendum
in. f. alijs deductis et sequentia et omnia
assumpta ex supradictis satis patent.
Et ex hac conclusione sequitur mani
feste q̄ si f. in p̄cise hñt fritatis q̄m
habet. b. et alia fuerit paria uelocius
a. agit in. b. q̄ i. f. et i magna p̄portione
ueloci⁹ p̄ ex q̄lone. 4^a q̄lō alq̄
passus et sus finē assilationis ad agens
plus resistit agenti q̄ p̄ aliq̄ certo u^o
p̄ori et si q̄to et dato resistit. in^o tñ a^o
corpe scdm p̄pugnatē aut distantia in
tensionē aut remissionē aliter q̄ prius
ad ymaginationē se hñt b. q̄ p̄bat sit
a. ut pri⁹ et. b. sit unū corp⁹ hñs p̄ totū
fritatē ut. 3^a et calitatē ut. 5. quadruple
plurimū dēpsus ita q̄ eius fritas mul
to sit maioris potentie q̄ calitas a. et
si a. hñret p̄ to^m calitatē ut. 8. et q̄tagar
b. i. p̄m. a. scdm. d. eius p̄tes et p̄ ex sup
ius dictis q̄ i p̄ncipio. c. pars. a. nō u
uat. d. ad resistēti actōi. b. aliq̄n aut resi
stet et uinabit ad resistendū ut et sus. si
nez actōis. b. q̄z cuz certā tunc latitudi
nē resistēti ut sic dicā. d. aegret p̄p
unamentū. c. et nullā certā latitudinem
resistēti p̄ tūc depdet p̄ i frigidationē
ipsius. d. sequit⁹ q̄ absolute maior erit
resistēti ei⁹ et p̄ aliquo uno certo et
posteriori q̄ i aliq̄ certo dato et signa
to et prior fuerit. igitur q̄lō uera ma
xime si p̄ certū quid possit. c. q̄libet p̄
tes. d. iunare qñ appetit iunare i agen

do aut resistēdo oīa patēt. 5^a q̄lō si
fuerit. a. et. b. 2° cor^a q̄ria talz applica
ta et disposita q̄ inter illa actio fiat et
reactio scdm qualitates eiusdē q̄rieta
tis. ut ex predictis p̄z eē possibile et. c.
scdm qualitates scdm quas. a. et. b. di
cunt⁹ q̄ria et agunt et patiunt⁹ iunice me
diū fuerit inter illa. siue per eque distā
tiā siue non. c. iunabit utriq̄z illoz ad
hoc ut possit agere i reliquū uelocius
ita q̄ p̄ ip̄m utriusq̄z po^a ad agendū in
reliquū fiet maior q̄dū tñ inter ipsa
adeq̄te fuit me^m neutz iunabit ad resi
stendū actōi alteri⁹ et b^o si sufficiēter
ad hoc ut utriq̄z iunet cuiuslibet illoz fu
erit applicatū hui⁹ q̄lōnis. p̄^a p̄z p̄z
diligenter q̄siderati scdm. 8^m et iō^m.
premissa. 2ª pars patet ex 3° et 9° pre
missis et ex hys sequit⁹ q̄ cū omnes ac
tiones que hic inferius sūt necessario
dependant ab actiōib⁹ corporū sup
iorū. et repiantur astra p̄ductiua cali
ditatis satis intense et aliqua p̄ductiua cali
ditatis notabilz intense repiant⁹
q̄ alia sua influentia tempamēti p̄du
ctiua et excellentiaz p̄marū qualitatis
remissiua alican⁹ astri seu aliquorū ut
plurimū erit influentia q̄ iunabit seu
fortificabit utriq̄z agens duorū con
trariorū agentūz quicquid applica
torū ad agendum seu ad posse agere in
reliquis seu utriusq̄z potentia actiua
respectu alterius. neutriq̄z p̄dictorū
iunabit ad resistendū actiōi alteri⁹ et
sic q̄ cuz plurima sunt astra p̄ductiua
caliditatis aliqua⁹ et non multū inten
se. Similz aliqua frigiditatis non
multū intense p̄ductiua pauca. et sunt
intensissime caliditatis aut friditatis p̄
ductiua. multa erunt astra q̄ iunabunt
utriusq̄z agens ad fortius agendū in alte
rius. et neutrius illoz iunabunt ad forti
us actiōi alterius resistēti p̄z totū ex
dictis maxieq̄z ex imediata cōclusionē
2° p̄z q̄sideranti ea que dicta sunt
p̄ sepe iter passus et agēs fieri reactio
nez scdm qualitates eiusdē q̄rietatis.
si nō fuerit mag^a diuēfuit iter agens

et passus quibus ad eorum potestas activas
aut passivas fueritque influentia medi
seu temperamenti producta nobilis for
titudinis etiam respectu aliorum euiden
tius ut cognoscis secundum hunc modum salu
tes reactione in corporibus mixtis te
nendo illa per eorum proportionem in eis cali
diora et frigidiora agere aut tenendo op
potionem barlei in itensioe quantitate in quibus
cunqz optime reactione saluare utz.

Extra dicta dubitat quia ex dictis ma
xime in 7° et 7° premissis sequere est quod si
aliquid corpus esset uniformiter difforme
in caliditate ut ubi gratia uniformiter
difforme a gradu caliditatis ut 6. usque
ad gradum caliditatis ut duo et in frigidita
te a gradu frigiditatis ut duo usque ad
gradum frigiditatis ut 6. itaque gradus
frigiditatis ut duo esset cum caliditate ut 6. et
gradus frigiditatis ut 6. constenderet cum gra
du caliditatis ut duo secundum eorum modum co
plendi latitudinem et applicaret illi corpus
positum ex parte in qua habet caliditatem ut 6.
aliquid corpus habens frigiditatem intensiorem
quam ut duo uniformiter per totum per quantitate
modicum haberet frigiditatem intensiorem quam
ut duo et quantitate modice dempsit aut
quantitatis aut potentie ipsum esset inciperet
infinite uelociter agere tale uniformiter
habens frigiditatem intensiorem quam ut duo in
predecessor difforme quantitate sit potentie de
difforme quibus probatur esse finem et 7° per quod
non per illud difformis non terminata ad pre
dictum extremum in quo est caliditas ut 6.
incipit inuare aliquam partem in difformis
non secum coequantem et terminata ad pre
dictum in quo est caliditas ut 6. ad resistan
dum in frigiditatem quam illud uniformiter incipit
indifformi facere. Nam quilibet po
tens difformis non terminata ad pre
dictum appetit quibus partem ad idem esse
terminata non secum coequantem in frigi
dare. igitur cum illud uniformiter habens fri
giditatem intensiorem quam ut duo sit certe
et finite potentie in agendo et infinite mo
dice potentie essentiali resistentie sit ali
qua pars predicti difformis terminata ad
extremum caliditatis ut 6. in recipiens ab

alio probatur inuare per resistendo in frida
tate et incipit esse uniformiter in infinite
modica preter illud difformis terminata
ad predictum extremum nullumque ab alio ut
est dictum recipiens inuare per resistan
do in frigiditatem agere. ergo incipit illud
uniformiter in predictum difforme infinite ue
lociter agere. 7° est manifestum cum ueloci
tas in quocumque motu secundum eorum modum in
sequat proportionem potentie supra resi
stentiam sitas principalis quantitas seu con
suetudo huius deducte probatur finem et 7° esset per
sequere quod nihil posset impedire acceptum
actionis illius agentis uniformis in illud dif
forme. 2° sequere quod in illud agens unifor
me certa latitudinem qualitatis subito in
ducere in aliquam partem illud difformis. 3° se
quere quod illo agente uniformi. numerum agens
quantitas eo potentia posset incipere ueloci
ter agere in deum difforme. Itaque sequere quod
infinite uelociter alteraret aliquid in cau
dato per certum tempus. probatur ista 7^a quia in ca
su dicto ponatur quod quod crescit resistan
tia difformis per preterit inuare in resistan
do quod aut non inuaret. tantum esset crescat
potentia agentis et per quod semper erit sic. ante
proportionem infinita quod et. Ista omnia ut ap
paret sunt absurda. et quantitas patet quod scilicet
rationibus et huius tractatu de reactione cal
cularis nostri intelligunt. 2° principalis ex
dictis sequere quod nihil per tempus posset ma
nere sic difforme quibus non uidetur ratio
le. et 7^a per quod aliquid date per remissio
nis in caliditate certa est potentia ad in frigidita
tem. et infinite modica est potentia aliquid par
tis illius difformis in se quantitate cal
ditates ut 6. ad resistendum in frigiditatem.
ergo et. et quantitas aliquid certe partem ter
minate ad caliditatem ut 6. certa est po
tentia ad calefaciendum et infinite modice poten
tie ad resistendum calefactioni est aliquid per
illud difformis. terminata ad frigiditatem ut 6.
7° et. 5° ex dictis sequere quod in certo
cane agit in b et nullo parte a b aut ab
a. et tunc a quantitate tardi et tardi ager in
b ipsius et alius corporibus ut per quod ad p
pignat et distantia eodem se habent 7° ap
per in conclusionem et 7ª per ex probatorem 4. 7° in

supi⁹ poite uel sic si tale difforme de
 quo fecimus mentionē approximaret
 uni corpori uniformiter habenti frigi-
 ditate ut 2° qd tñ uniforme ualde mo-
 dice potēte eēt aut q̄tatis ita q̄ q̄tā
 geret ipm. 2^m cū piez hñtem ieu ter-
 minataz ad frigiditātē ut 6 q̄lz p̄ ipi⁹
 difformis i principio iuuat ad agēduz
 i illd uniforme 7 q̄tūne minores seu
 pauciores seu minus de isto difformi
 7 minus uiuabit ad resistēdu. ergo po-
 tentia q̄tūne erit minor 7 pl⁹s p̄portio
 nabil⁹ minorabit po⁹ q̄ resistētia in
 passo. cū passus posuerim⁹ ualde medi-
 ce q̄tatis q̄z tē. Ad h⁹ rñdet p̄mo
 ad p^m dico negādo 7^m. possz. n. aliqd
 corp⁹ uniformiter hñs caliditātē ut 7
 aut 8 eē ita illi corpori difformi appli-
 catuz. qd per certū qd uiuaret ipm ad
 resistēdu infrigidātib⁹ 7 tunc dicuz
 corp⁹ hñs calitātē ut 7 aut ut 8. possz
 eē tante q̄tatis seu tātē potētie et ita
 applicatū q̄ quāls partē illi⁹ difformis
 calefaceret nō obstante applicatōe illi-
 us certi corp⁹s p totū hñs frigidita-
 tes intensiores q̄z ut 2° ad exm⁹ corpo-
 ris difformis hñs calitatem ut 6. ymo
 eēt tātē potētie possz eē dictū corpus
 hñs caliditātē ut 7 aut ut 8 7 ita appli-
 catuz p̄dicto difformi q̄ agēt in totum
 difforme 7 i totū illd hñs frigiditātē
 intensiores q̄z ut 2°. h⁹ pro primo argu-
 mēto sufficeret. Dico tñ ulteri⁹ q̄ i-
 cipit infinite uelociter illius difformis
 aliqua pars alterari ab 1° fri⁹ unifor-
 ni uel ab aliqua illius difformis pte
 aut ab ambobus. Et si mobile eque
 lociter diceretur moueri sicut p̄dictus
 uelocissime motus toto mobili moto 7
 etiam solum eius parte mota in motu
 alterationis sicut in motu locali apud
 multos diceret q̄ incipit infinite uelo-
 citer illd difforme alterari ab 1° fri⁹
 unifor⁹ siue ab aliqua eius pte aut ab
 āobus et incipiet infinite uelociter
 illd difforme ab isto frido uniformiter
 alterari aut ab illius difformis aliq⁹
 parte aut ab ambobus semper ly infi-

nite sine athegorematice tento 7 bec
 emma dico si illud difforme a nullo ex-
 trinseco aliqd recipiat incrementū pro
 resistendo ifrigidantibus 7 ipi diffor-
 sit illud uniformiter habens frigidita-
 tes intensiores q̄z ut 2° 2^m partes diffor-
 mis habentes caliditates ut 6⁹ imedia-
 tū aut saltē cōueniēter sibi applicatū.
 oia satis patēt. Et tunc ad argumēta
 forāta q̄ q̄lones q̄ h⁹ hic q̄cessa pced
 re uidēt rñdet p^o ad p^m diciē negādo
 7^m. nā si immediatū foret aliq⁹ corp⁹
 uniformiter calim ut 8 qd tantū uiuaret
 illd corp⁹ difforme q̄z⁹ ad oēs ei⁹ pte
 ad resistēti infrigidātib⁹ quāta ē po⁹ illi⁹
 fridi hñs frigiditātē uni⁹ itēficere q̄z
 ut 2° 7 ē totū difformis sil⁹ illd uiforme
 hñs friditātē itēficere q̄z ut 2° n agēt i
 p̄dictū diffōme hui⁹ at asūpti possibili-
 tas satis ē manifesta. pōt. n. illd uifor-
 ter ca^m ut 8 tātē eē q̄tatis at potētie
 q̄ sil⁹ q̄lz pte illi⁹ difformis 7 q̄lz pte
 illi⁹ friditū uiformis ipō ut nūc appli-
 cato rēanēte calefacēt ut p̄dictū ē. Ad
 2^m diciē negādo 7^m istā. n. i p̄oribus
 cāib⁹ n. pcedere satis q̄stat ubi. n. a. sū-
 me calim assilēt. b. i ista hora q̄. b. ab
 extrinseco nullū recipiat incrementū i resi-
 sten⁹ infinite uelociter agēt a. i. b. an⁹ si
 nē hore nullas tñ latitudinē qualitatis
 subito generabit ut manifestū est atqz
 facile pbaretur. si igitur i hora sequē-
 te taliter corūperet caliditas in. b. q⁹
 liter in prima hora generabat ita q̄ q̄z
 ta uelocitate alterabat in prima parte
 p̄portionalib⁹ p̄portione 2^{1a} p̄rie ho-
 re 2^{1a} tanta ē uelocitate alteretur in p̄-
 ma parte p̄portionali p̄portione 2^{1a} se-
 cūde hore 7 ita de oib⁹ alijs p̄tib⁹
 p̄portionalib⁹ p̄portione 2^{1a} sibi co-
 rñdentib⁹ oino intelligatur diuidendo
 primam horam in partes p̄portio-
 nales p̄portione dupla maioribus seu
 primis ad principiu ipsi prime hore
 terminatis 7 secundam horam diui-
 dendo in partes proportionales pro-
 portione dupla maioribus 7 primis
 ad finem ipsius secūde hore 7 nō

nō ad ipi⁹ p^{ri}ncip⁹ terminantis i o initia
 tio scde hore uerū erit dicē q^{uod} incipit
 infinite uelociter g^{er}ari frigiditas in b
 seu corrumpti caliditas in b. ly infinite
 ut supra sicut begozematice tento uel
 q^{uod} infinite uelociter incipit generari fri
 giditas in b. et corrumpti caliditas in b.
 nulla tñ lau⁹ certa adequata calitas inci
 pit. cōsūpti i b. seu sbito cōrūpti i b in
 p^{ri}ncipio. n. b. o⁹ nulla certa latitudo calitatis
 adequatē sbito gnābat ut satis liq^{et} silz
 si aliq^{uod} po⁹ ut 8 q^{uod} sit a g^{er}ia ex^{er}ci
 piat nūc moueri i n b me⁹. pedale unifo^{rm}i
 ter difforni in resistentia a non gradu
 resistentie ad gradu resistentie ut quatu
 or s^{us} g^{er}du resistentie ut quatuor ita
 q^{uod} incipit ubi tē nō grad⁹ resistentie mo
 ueri s^{us} gradu resistentie ut 4° in b
 casu a incipit infinite uelociter moueri
 i b nulla tñ p^{re}z b adequatē incipit p^{ri}
 trāuisse ut manifestū ē ipenis acq^ui
 tione deducta q^{uod} tē. p^{ro} 3° arg^uo di
 co p^{ri}ncipio q^{uod} arg^uo claudit q^{uod} quocūq^{ue} g^{er}du
 uelocitatis ager t^{em}pore p^{er} aliq^{uod} illd
 agens in illd difforme aut aliud diffor
 me illi q^{uod} sit eodē gradu ut intensi o⁹
 ager i casu isto p^{ri}ncipio agens figurat i dif
 forme notatus t^{em}pore nō hēo p^{ri}ncipio incipit
 t^{em}pore i p^{ri}ncipio cāu in quo difforme illud
 nullus p^{er}it^{ur} ab alio recipiat unamen
 tus. 2° in p^{ri}ncipio cāu p^{ri}ncipio dico q^{uod}
 incipit forte alicui⁹ alteri⁹ agens tot⁹
 motus factus in hoc difforni aut alio
 q^{uod} sit corruere intensiori g^{er}du q^{uod} tot⁹
 motus p^{ri}ncipio agens factus indifforme.
 p^{ri}ncipio ad hunc intellectū q^{uod} incipit eē ma
 ior latitudo qualitatis acq^uisita i i^o aut
 q^{uod} sit i difforni ab ali quo altero agente
 q^{uod} a primo iam signato t^{em}pore p^{ri}ncipio si alte
 rus agens p^{ri}ncipio intentione p^{ri}ncipio qualita
 tis. silz p^{ri}ncipio sit multo potēti⁹. 3° di
 co q^{uod} in cāu imediate dicto nō est neq^{ue}
 q^{uod} latitudo frigiditatis maior ab uno q^{uod} ab
 altero incipiat iduci seu eē iducta in b.
 hoc satis p^{ri}ncipio. Ad 4° dicit negādo
 q^{uod} q^{uod} resistentia t^{em}pore po⁹ equal⁹ crese
 rit^{ur} decrescit p^{ro}portio potentie supra
 resistentia isti p^{ro}portiones in p^{ri}ncipio su

pra resistentia po⁹ hūit maioris iequa
 litatis. Et si dicere⁹ ego pono i ar
 gumento q^{uod} p^{ro}portionabl⁹ sic crecit re
 sistentia. ita p^{ro}portionabl⁹ maioretur
 po⁹. dico tūc q^{uod} cū incipiet infinite p^{ro}
 portionabl⁹ crescere resistentia q^{uod}
 incipiet eē infinite uel⁹ crece po⁹ q^{uod} cum
 nunc aliquāta sit t^{em}pore finita seq^uet q^{uod} incipit
 et eē infinite cū totū difforme si resiste
 ret t^{em}pore si sūme calidū eē t^{em}pore dēp^{re}z t^{em}pore
 te q^{uod} sitatis q^{uod} sit nūc. infirigiditab⁹ so
 lū finite resiste⁹. dico p^{ro}babil⁹ p^{ri}ncipio
 q^{uod} incipiet h^{ic} po⁹ q^{uod} sic p^{ro}portionabl⁹ cre
 scit t^{em}pore. 10° illud difforme assimilare.

S^{ed} 3° arguit p^{ri}ncipio q^{uod} ad huc h^{ic} po⁹ non
 ueloci⁹ incipit agere q^{uod} p^{ri}ncipio agēs. g^{er} nō
 sbito assilabit h^{ic} po⁹ illd difforme cus
 p^{ri}ncipio agens nō sbito assilabit dēu. diffō
 me. Itē si resistentia illi⁹ difforme
 crecit crecit p^{ro} una et⁹ p^{re} iunare in
 resiste⁹ q^{uod} an nō iunabat. g^{er} p^{ri}ncipio p^{ri}ncipio
 actionē agētis p^{ri}ncipio ad. unū p^{ri}ncipio
 illi⁹ difforme quam ad aliū dēuere.
 g^{er} nō sbito totū illd difforme fiet illi
 agentis silz. Itē si tale agēs eē sum
 me frigidū ita sic p^{ri}ncipio assilaret illd
 difforme. g^{er} tūc incipiet eē sine resiste
 tia. ad infiridantia. g^{er} nō i infim⁹ p^{ro}portō
 abl⁹ crecit resiste⁹. g^{er} nō po⁹ i infim⁹ p^{ro}
 portōabl⁹ crecit. g^{er} ex una p^{re} zcessi
 i nūc p^{ri}ncipio data seq^uet oppo⁹ alterius
 sue p^{ri}ncipio. Ad h^{ic} rōdet p^{ri}ncipio ad p^{ri}ncipio dico
 zcesso ante ad int^{em}pore supradictū negan
 do 7° ad 2° rōdet negando p^{ri}ncipio 7°
 rōtas. nō p^{ri}ncipio p^{ri}ncipio actionē agentis p^{ri}ncipio
 aliq^{uod} p^{ri}ncipio ad unū punctū illi⁹ diffor
 mis q^{uod} ad aliū dēuere. Imo nūc incipit
 fieri actio i p^{ri}ncipio me⁹ p^{ri}ncipio diffor
 mis t^{em}pore silz nūc i illi⁹ quol⁹ alio p^{ri}ncipio in
 cipit fieri actio. dico tñ. alteri⁹ q^{uod} nō
 incipit aliq^{uod} p^{ri}ncipio p^{ri}ncipio difforme resiste
 agētis q^{uod} p^{ri}ncipio ut ita dicā illi nō resiste
 t^{em}pore tñ i cāu tertiū argumētū nūc ultio for
 mati incipit q^{uod} silz p^{ri}ncipio illi⁹ difforme esse
 sūme frigida. ego tñ ymaginor satis fa
 ci⁹ q^{uod} aliq^{uod} mirabile aut ipossibile
 uideb⁹. i q^{uod} for⁹ p^{ri}ncipio me⁹ rep^{re}hēdēt
 i p^{ri}ncipio cāu actōes p^{ri}ncipio illd diffōme

It's been 100 years, but...

dicar non illi - calliditate celeritatem

p'mitto q' nulla qualitas ex se deducta
 naturali forme inclinatu de. agit ultra
 gradu p'prie h' p'missus coiter coedi
 tur q' q'q' marit' unde oppo' i q'sti
 oib' de g'nati de tenere p'pter d'p'sita
 tes agentis. atq' credat euidenter de la
 rasse. Ego t'n publice oppo' dispu
 tado tenui. atq' p' p'misso dicto credo
 ratione p'cedente adduxisse. 3° pre
 mitto q' ca p'pter qua a h'u'm b sibi
 op'ie aut b'n applicatu no agit i ill'o lz
 int'edat ag'e r'oe h'u'etatis r' sit eo mul
 to pot'entius p'sepe est. ne a agit ultra
 gradum eius p'prie uerbigratia sit
 a caliditas ut 6 s'biue ex'ns in .c. co'po
 re. r' d' sit corp' unu' h'ns caliditatem ut
 7 r' sequit' scdm co'em uiaz q' a habet
 frigiditatem ut unu'. sit ergo i' f'ritas ut
 unu' b' p'ragat. g' c corp' d corp' r' sine
 equalis q'ntitatis r' equalz d'p'sa r' pa
 ter scdm co'em cursuz q' a e' pot'entius
 b r' suffic'et illi applicatu. atq' q'ra
 ruz appet'ns in b ag'e r' in nullo ag'e
 aliter n'a intensio'e calidit'at' q' ut
 7 aut calidit'at' que cu' p'x'ntu in d' iten
 sione q' ut 7 p'ntueret in d' generaret
 q'ns impossib'le ut ex 2° p'misso ps. Ex
 quib' 7 cludit' q' quantu'q' modicum
 unu' uret a ab aliq' caliditate ut 8 nisi ali
 ud p'hiberet a ageret in b in cau' p'ced'e
 te aut q'st'ulz modice pot'entie sit aliqua
 caliditas ut 8. illa cu' a ageret i b p's tunc
 .n. e'nt oia re; sita. s. p'p'rio. maioris
 inequalitatis h'u'etatis. r' no ag'e' aliq'ud
 p' se ultra gradu p'prie ip'ius ut ps q'z
 re. Ex p'dictis ulterius appet' q' calidi
 tas extensa cu' aliq' f'ritate. l' sola non
 agit in ipsaz inuat t'n ag'es i illa frigi
 ditate ad illa frigiditatem co'zupendu' r'
 sit licet frigiditas cu' aliq' caliditate
 extensa. per se in illa non agit. t'n inuat
 agens i illaz caliditate ad illaz calidita
 tes co'zupendu' p' cu' n. data quocumq'
 caliditatis cu' f'ritati q'z i quaz fri
 giditate appetit ag'e. sed aliq'u i f'ritate
 aliqua agere d'sinit p' 3° p'missus ergo
 quocumq'q' app'oxiabit unu' quod. si
 ageret i f'ritate no ultra p'prie g'dum

ageret caliditas cu' frigiditate extensa
 ill'd inuabit ad agendu' in illa f'ritate
 si pot'entiora fuerit talia agentia passo
 alijs ipedim'ntis rem'o'is. ubi gra' caliditas
 ut 6. appetit ag'e i f'ritate ut
 2° a g' quocumq'q' app'oxiabit unu' quod
 calidi' q'z ut 6. illa caliditas. ut 6. inuabit
 ip'm ad agendu' in f'ritate ut 2° sec'u co'zup
 ex'nsaz. cu' aggregamus ex illis r'el'isten
 tia f'ritatis erit m'lt'o pot'entius. h'd'e' ap
 itaq' ex dictis m'ifeste q' si aliq'd co'zup
 p' calefiat caliditas eius inuat ag'es cale
 factione i' ad p'ducendu' illaz calefa
 ctione. r' sit si aliq'd corp' frige'at. i
 frigiditas ei' inuat r' currit ad illam
 frige'atione oia h' patent. Contra
 p'dicta dubitat q' ex ill' sequit' q' ista
 q' est impossib'lis. s. q' quodl' corpus q'
 denotatur scdm o'em m'a calidu' q'st'ue
 q' modice q'ntitatis sit aut pot'ente app'
 ximatus alicui corp'i absolute cali' q'z
 t'ic'q' magne ip'z q'ntitatis fuerit r' pot'e
 tie si p'rio sit min' cal' ill'd calefaciat. i
 ubi gra' sit a sit pedale cal' ut 7 cu' q'
 caliditas sit pot'entie ut una. 1000° p's
 unius gradus r' b sit unu' corp' pedale
 habens caliditate ut .5. r' frigiditatem
 ut 3°. cu' frigiditas merito magne i'e
 p'sitatis b sit resistentie ut 8 r' se q'ntu'
 gant a r' b a ag'e in b quia caliditas a
 sit cu' caliditate b que est ut 5 e' pot'ent
 tior frigiditate b q' so'm e' ut 3° r' calidi
 tas b sit r' currit ad calefactoez b g' b
 calefiat ab a q' t'n q' sit impossib' p's q'ntu'
 al' nullus remissus ageret intensi' ip'z
 remittendo r' et in cau' isto concedendu'
 e' q' a frige'iet a b ut ps. Respon
 tur negando q' possit. n. iam p' t'epus
 ante fuisse taliter ip'si b applicatum ali
 quod corpus frigiduz ut 8 tante pot'ent
 tie q' ex toto prohibere' actio a i. ip'si
 b r' si dicta supra concedant. s. q' calidi
 tas b inuaret a ad agendu' i frigidita
 tem secum extensam si a ageret. dico
 tam ulterius q' si b nullum ab extrinse
 co recipiet iunamentum pro resisten
 do calefacienti bus in p'dicto casu a
 ager in b. r' cum probatur q' in eo casu

a friget a b etia eodem illd si a nullu
ab altero recipiet uiametu p resisten
do calefacienb? dico. n. illo casu q a
ager i b et b ager i a qñter addo qd
n. locius. multo ager b i a qñ a in b
calculati facit et plane patebit. Sz
cõtra qz ex nũc dicas seqret q b non
posset calefieri tardi? qz gradu tardit
tatis pñerit. a. pporione. s. ad 3. y.
quociensunqz calefiet semp gradu uelo
citatũ maiori qz gradu a dita ppori
ne pñerit calefieri qñs uidet flm
qz assualit tarde et i zº tardi? et sic in
ifini? mde? posse b calefieri ab aliqº
agere qñ tñ pri? p qz calitũ b itrice
ce supra suã fritatẽ e pporio dẽa s ad
3. et ultra calitatẽ ut s qñrret a poº
et ucurrere a? resistẽtia qz ppor? to
tius calitũ is agẽtis supra fritatẽ resi
stẽtes e maior pporioe s ad 3. Re
spõdet qñcedo? qñone? recipi? si i ante
ponat q b nullu nullo? recipiat uiamẽ
tũ p resistẽdo calefacienb? abfolue tñ
q? fõmata e negada. Itã unũ frigi? ut
6 possz eẽ tale potẽre et possz eẽ p tũ
ate fuisse talẽ? applicatũ q tpe sũme
calo sic applicato remanẽre nõ posset
a agẽ i b alyu uiamẽtis remotis. rema
nẽti b? gº a et b qñtũ ut nũc applicatũ
q codẽ? qualificatũ p possibĩle et tale
sũme frigi? p possibĩle resistere? i poº
successũe usq ad nõ gradu i aliqº et icĩ
pict a agẽ in b et a nõ gradu fritatẽ nẽ
loci? sc̃pter reitũ fritas in b ut p. qz.
et. Cõtra b arguit nã ex istis seqre
tur q a bñs calitatẽ ut 6 nõ agẽt in. b.
bñs fritatẽ ut 6 ita q et a b repatere?
si a et b sunt equal qñtitatũ p potẽre?
pbat q? qz calitas a eẽ ut 6 calitas
b eẽ ut 2º. ergo tota calitas que agit est
ut 8 et sũt tota fritas q calefaciõ resi
stẽt eẽ ut 8 cum in b sũt frigiditas nẽ 6
et in a sũt frigiditas ut 2º q codẽmo
innat frigiditatẽ b ad resistendũ infri
gidũ sicut caliditas a innat calidita
tem b ad calefaciões quare a non agĩ
t in b et cum simili ratiõne non panteur
a b quare. et. Foris respõdere? cũ

cedendo ꝑellone qz a ⁊ b sunt eque po
tentia ⁊ ē proposito iter i^a equalitatis
scdm q̄ motus fieri non potest ut i tra
ctatu suo de pꝑozicōib⁹ liquide ho
mus barduardi declarauit ⁊ nūc sequē
tur q̄ nūq̄ posset fieri actio cū reactiō
ne inter aliqua scdm qualitates eiusdē
frigiditatis q̄is falsuz ⁊ añs oppo^m intē
dim^r deducere ⁊ pbatur q^d a ⁊ b rem
nētē tante q̄ritatis ⁊ tante potētē ⁊ eq̄
intenso ut nūc miorēz b in po^a ipse eq̄
intenso remanēre qđ est satis possibi
le ⁊ patet q̄ b minorato ager a in b ali
is paribus clū plus in eo de po^a frigi
ditatis resistens calefactoi q̄z de po^a
caliditatis inuantis a corripuit ⁊ ante
erat pꝑozito inter illa equalitatis q̄z
sequit^r q̄ a ager in b ⁊ b nullo^r ager in
aque sans constar. Itēdo aliter respō
detur dicendo q̄ frigiditas que est i,
a non inuat frigiditate que est in b ad re
sistendū actioni a in ipm b. Nā spēs
caliditatis que produciunt ab a in b
sunt multo fortiores specbus frigidita
tis que ab eodem a in ipm b producū
tur quare prohibent nunc species fri
giditatis inuenit frigiditates que est in
b ad resistendū actioni a in ipm b. Itē
cuz a intendat calefacere b per frigi
ditates eius seu species frigiditatis non
resistit calefactioni ut ex 5° premisso i
prima parte huius tractatus posito pꝑ
hoc scio patetur instantias q̄ forte ⁊
sine forte uoluntaria indicabis sed ad
mittendo gratia speculationis q̄ frigi
ditas que est in a inuenit frigiditatē que
ē in b ad resistendū calefactioni dico
q̄ adhuc hoc non obstat actio cū re
actione inter qualitates eiusdem cōtra
rietatis fieri potest unde presuppono
q̄ agens fortius agit ad maiorēz cōstā
tiaz q̄ debilius ceteris paribus patz
Ex hoc sequit^r q̄ caliditas a agit
ad maiorē distantia quare citius frigi
ditas ⁊ similiter in casu dicto frigi
ditas b agit ad maiorēz distantiaz q̄z
citius caliditas patet ex premisso ⁊ 3°
presuppono q̄ contingit ꝑ unionē ipm

rā per reflexiones et fractionē factam
 spēs potentiores fieri p3 experimētis
 pluribus ut puta expimento de speculo
 q̄cano et urinali pleno aqua aut de cri
 stallo rotundo aut de hac infima regio
 ne. Ex dictis ymaginor ut supra q̄
 a sit pedale hūis calitatem ut.6. et frīta
 tes ut duo et q̄ b sit pedale hūis frītate
 ut.6. et calitātē ut duo. et ymaginor q̄ a
 positum in dato medio certo uniformi
 agar p calitātē p3 pedalia et sic ymagi
 nor de frītate b et seq̄ ex p3 hic p̄sup
 positō cū alijs p̄batis a calculatōe i tra
 ctatū d̄ lūos q̄ frītas n̄ agit multipli
 cando spēs in p̄dicto medio uniformi
 nisi p pedale. si frītas ceteris p̄b3 tū
 agar q̄m calitas. pono igit b i fine dī
 stante pedāl ab a aut modice distanti
 et seq̄ q̄ in b nō multiplicat a spēs frīta
 tis et sūl3 q̄ b nō multiplicat spēs cali
 ditatis ita. tal3 igit p unionē quomismō
 factā fortificent spēs calitatis i b re
 cepte q̄ iste sūl3 cū calitate que est i b
 agant in frītates b q̄ ut dictū ē nullus i
 hoc cāu recipit incrementū a frītate a
 ad resistendū calefactōi et ideo dico de
 spēsbus frītatis i a. recepte g3 a ager i
 b et in hoc cāu ab eo patiet utz. Sō
 te scdm hūc mōz rīdendi non saluabil
 appenit reactōes et i aliquib3 cāib3 i
 q̄b3 tū absolute a plurib3 q̄cedit rea
 ctiones fieri iudebūt q̄ aliqua in co
 positā nō ēē necessaria si tū hoc modo
 rīdendi uti uoles mō positō i p̄ma pte
 euidentior multo fieret. Plura q̄ h̄
 hūc mōz rīdendi nūc mihi occurrunt
 obmitto recitare ne in longū minus ser
 mo p̄trahat et cūz ei3 fl̄tas ex dictis
 i p3 pte dicēdis i 3a parte facill3 eluce
 scat. Ex dictis tam̄ h̄c alium respō
 dendū modū i ferre possum3 et si nega
 ret si cur ē z3m cōez op̄mionē quā uerio
 rez existimo negādo calitātē i aliq3 exi
 stētē q̄currē p se et immediate ad illius
 calefactionē et cē frītatis secū extēse
 rīas q̄z pono q̄ a sit pedale sūme cali
 dus et b sūme frigidus pedale ualde mo
 dice mīorū potentie q̄s a ut q̄ a sit po

tētē ut.100.b. uero sit solum potentie
 ut.99. et sequit q̄ a ager in b si q̄rāgat
 i p3 b uero nō ager in a cū cuiusl3 uni
 fo m a po3 accia sit equalis potentie
 resistētie sū illā qualitātē. ceteris pa
 ribus. uolo igit q̄ p fractionē certam
 unīantē spēs b dū sunt in aliq3 pte a et
 p3 q̄ sicut fortiores. g3 p aliqd. g3 tū
 unīri poterūt q̄ sicut fortiores ad agē
 dūz q̄s sit a ad resistendū. g3. b. ager i a
 et a in b. ergo et c. uel sic. sit a pedale
 uniforme summe calidum equalis po
 tentie cum b sūme frigidum pedāl
 uniformi et multiplicet a suas spēs
 i b q̄ sicut equal potentie tū b et b mul
 plicet suas spēs p a q̄ sicut equal poten
 tie cū a et incipiat spēs frītatis q̄ sunt i
 a unīri p eaz fractōes aut al3 b nullo
 fortificato aut al3 uariato i po3 et patz
 q̄ i t3 tpe i q3 sic uenit hūc spēs cē
 to q̄du fortificabūt. maiorē tū a tar
 dius i po3 tū tardū q̄ spēs et seq̄ q̄
 immediate p3 hoc a ager i b q̄z immediate
 p3 hoc spēs a erūt fortiores q̄s nūc b
 at sōm tū resistet q̄m nūc aut min3. g3
 immediate p3 hoc spēs a erūt fortiores
 b et p3 ex dictis sūl3 immediate p3 h̄ spēs
 b erūt fortiores a cū p̄l3 p̄pōrtiōabl3
 maiorāt. g3. et c. meli3 tū iste mōz. p̄ce
 dit ut q̄sciderant p3. si ponam3 a non
 ēē immediatū cū b multa scio h̄ hūc mo
 dū rīdendi adduci possēt quoz aliq3
 i posterū formabunt. Consideraui
 alias nūqd arg3 calculatois et aliorū
 q̄ h̄ reactionē euidenter apparēt et clude
 re hoc mō dissoluē posses. p̄supponēbā
 p̄mo q̄ lūosus si subito p potētū a dūi
 naz aut al3 poneret in aliquo me3 suf
 ficienter trāsparet i atqz uniformi in
 trāsparetia nō subito ageret lumen per
 totū me3 p qd i posterū ager ē i p̄mo me3
 nō al3 uariato s3 i pte p̄p̄quā ager ma
 gis q̄ i remotiorē hoc p3 cū p̄suppōa
 tur lumen in pte medij p̄p̄inqua lūoso
 fuisse ita3 pductā si in remotiori p̄b
 beat lūmē gnāri. Itē si lūosus p cer
 tū spā3 seu illi3 medij uniformis certā
 q̄sritatē subuo multiplicaret lumen suūz

hoc est qz mbi resistit seu frictus lū
 modo pp hoc nō hēm? dicē lūosus su
 bito p certū spā lūmē suū gnāre qz
 scdm auctōre t bñ Thomā de aqno
 que sipl'x t sipl'z tle ad ymaginātiōē
 i uacuo poss' mouerē successiue datā
 ptes uacui indeterminato tpe ptransēu
 do. habet. n. quodlibz corp' motus na
 turalem quo mouet t mouet quocun
 qz resistente extrinseco dducto. Itē
 ignis aere calefacit successiue q scdm
 opinione pbibiles illi calefactōi nō re
 sistit cū nullā in se frictatē hēat. g' non
 existente in aliquo resistētia ad aliqū
 motū nullaqz resistētia extrinseca cō
 currēte ille mot' successiue poterit fie
 ri. qz tē Pro h' ē pmissio pl'ioz pho
 rū t p'spectiuoz rōnes t auctoritates
 adducebas satis q appenter itētiōes
 Ap' t alioz phoz saluabā. Dicebas
 qnter tale lūosus p prius pducere la
 titudinez lūis a gradu suo ad non gdu
 terminatū usqz ad aliqū punctū medij
 p partē medij minōre atqz lūoso ma
 gis propinquū qz in partē medij maio
 rez t a lūoso distantiore itaqz i o po
 steriōri pducit latitudines lūis a gdu
 lūosi ad nō gra' terminatas distanti
 t remotius qz ante pduxisset. Et ex
 hoc sequebatur manifeste q p omni o
 tpris itētiōnez latitudis lūis p me'm
 mēsurātiōis in oī pfecto medij i quo atē
 fuit lumen si mediū i transpiētia. nullo
 nariet aut fuerit uariatū lūmē itēndi
 t intensi' eē qz p aliquo priōri o illi
 tpris sequebat' ēt clare q talis lūis in
 medio itensio fiat i tpe ut cōstat que
 quid g' de lūoso lūie t ei' gnātiōe di
 cui' ē eodēmodo hēmus intelligē i q
 libz pmax q'itātū t suaz spēz qb' agūt
 mltiplicatiōe seu gnātiōe. 2° p'suppo
 nebas q quēadmōs lūmen remissi' aut
 minoris mltitudinis ceteris pib' n' cau
 sat ita itētiā calitates sicut lumen itē
 sius aut m'ioris mltitudinis ita spēs ca
 liditatis ceteris pib' intensiores aut
 maioris mltitudinis sunt aut tandem
 itētiōis calitatis pducit qz spēs re

missiores minoris mltitudinis patet ex
 se. 3° p'supponebā q in latitudine lu
 minis p aliq' d me'm extēsa ab unico lu
 minoso gnāta t depēdens si accipiant
 ptes equales scdm extēsiōē seu q'ri
 tatē medij in illa partē ē maior lūmis
 mltitudo in q' lūmē erit itēsi' si nul
 la fractio lūis aut reflectio fiat p'z mā
 fesse. Ex his sequit' q si nunc p'mo
 scdm se to'm eēt p po'm diuinā gnām
 i'gnis magne q'ritatis t potētiē t calis
 ut 8 t'angens manū tuā. cui' frigidita
 te calitas ignis esset mltō potētiōr. t
 total'z ignis t manus nāc sue relinqua
 tur nō o'z q nunc incipiat ille ignis cale
 facere manū tuā ip'a non h'nt ab ali
 quo extrinseco uimentū ad resistēdū
 calefactōi. ip'o tñ igne p t'pus certū su
 turū ad h' o terminatū ut nunc applica
 to remanēte manū ymo in cau isto cer
 tū t'ps erit anteqz ignis incipiat manū
 aut aliqūā ei' ptes calefacere to'm. satis
 p'z p'dicta q'sideranti. Uterius ex
 his saluabaz reactionē hoc mō ponēdo
 q a sit sūme cal' m pedal' q'ritatis t
 b sūme frigidū pedale maioris potētiē
 qz a nunc p'mo applicata p actōe a sci
 piet multiplicare spēs frictatis i a q i a
 p' b successiue itēndē ipis igit' se q'tā
 gētib' seu sufficiēter applicatis eodē
 p t'ps i aliq' g' o p' hoc incipit spēs
 frictatis mltiplicate i a agē frictatē i ali
 quā pte a t si l'z incipiet spēs calitatis
 agere calitātē i aliqūā pte b l'z g' i illo
 o incipiet aliq' pa a eē dissil' residuo
 seu nō eē sūme cal' aliq' a' exēte sū
 me cal' seu hūit' aliq' a' resistētiā cal
 ditatē. dicebā tñ q residuū tūc nō incl
 pit agē i pte repassaz l'z illd residuū p
 te repassā t b sit sil' potētiō'. Pro
 t'ps erit anqz possit incipere agē ut 8 igne
 dē m ē. nā si debz agē o'z q applicet ei
 istrū t cū calitas nōbil' itēsa sit op
 portebit tē istrū seu spēs calitatis q
 debet calitātē itēsiōrē i' q ē in pte re
 passā pducē eē mltū itēsas aut fortes
 seu magne mltitudinis qz cū ad tles gdu
 itēsiōis aut i tāta mltitudine n' pducet

apte nō repassa spōa nisi p certū tpsa
p^o ut ex sup^ooib^z p^o seq^o māssete q^o
certū tpsa ēit anq^o ps nō repassa possit
agē i pte repassz qz p certū tpsa reac^o
i a fieri poterit. Quēadmōs de a di
ctū ē ita de b oio intelligi loquēdo de
et^o pte repassz t pte nō repassa. In
tellig^o s credo q^o nō volūntarius ac hōis
obstinat. iste m^o d^o rōndēdi apparet. plu
raz icōuenientia ex^o i sequēti quoz ali
q^o t alioz rōndēdi mōs deo dāre iten^o
deducere. Cūq^o bui^o i insufficientia
q^o plures nō lateat nō fuit opportunū
al^o cū hoc loco ipugare. Secūdu
alū ēit mōs rōndēdi reactionē saluare
uolēs p^o sic supponebā q^o qols agēs
scdm aliq^o aut aliquas ex p^ois quali
tātib^z a se multiplicat qdā qualitatē
spūale quā pbi spēs suae spēs appellāt
t b qualitas spūalis seu spēs multipli
catuz subitō i co^ome^o i q^o recipit q^o
ē ex nā qualitatis real^o p tūc illā spēm
gnāntis t si qdē me^o uniformē fuerit
t tūc aut maioris gñitatis illa nō ad
quā tūc agēs i bui^o me^o sufficē agere i
co^o pducit b qualitas spūal^o fm latitu
dinē uniformi tē difformē a nō gradu
terminatā illi^o latitudinis cōmo iūiorī
h^o agēs exīte. Sic n. lūisus sub
tō si me^o pūicē pducit lūmē suū sbito
fm latitudinē nū^o difformē ad n^o gra^o
terminatā me^o uniformi exīte t sufficiē
tis gñitatis p totali lūisus acōre. ita dē
recte qz qualitas p^o ut calitas multipli
cat a se spēs suas q in pte p^oinq^o sibi
sunt fortiores t in remota debiliores
sēp qz debiliores erūt i pte remota qz
i p^oiqozi p quā pri^o scdm nāz m^opli
cat seu mediāt quā multiplicat gñum
qz tale me^o i q^o recipiunt i trāspen
tia difformē fuerit maxime si reflexio
aut fractio nō gneurat sic de lūic calcu
latoz ēit noster demōstrauit i pūtili tra
ctatu suo de lūisus b pūmssum q^o ad
eā ēi^o ptes p^o ex cōi oīus p^ooz sūtiā
z^o pūmto qz spēs calitatis sūt nāz
pductie calitatis t spēs frīctis t sic
de alijs sēp qz pducūt t intendāt quali

rates sunt reales i his i q^o recipiunt
 si habuerint pportiones maioris equali
 tatis supra qualitate huius corruptedam
 tunc et melius supra qualitates resistit
 tunc et non sequi eas sine ultra gradu p^o
 p^o actiuitatis sic ultra gradu qua
 litatis realis a qua fuerunt gnate h^o p^o
 nullus non al^o declarat. i. illo. n. uidetur
 oca p^o h^o uere. Ex hoc p^o misso se
 tur p^o q^o l^o n^o p^o se h^o uere p^oducto t^o f^o
 ruz ali^o u^o ex p^oma qualitate b^o. aliquid
 t^o h^o uere actio n^o al^o p^oducende ab illis
 spibus p^o co^o directe sicut de luce n^o
 .n. p^o se t^o p^oitine h^o uere p^oducto luis t^o
 t^o aliqd h^o uere actio q^o fit n^o al^o a lumie
 fritas n. resistit calefactio q^o a lue n^o
 liter fieret. 2° sequi q^o non q^o l^o sp^o
 calitatis p^oducit calitatem i o^o co^o b^o i q^o
 recipit et extendit resistit a fritam i il
 lo s^obo ex^oit^o au^o i q^o s^obo nulla h^oet resi
 stentia alys ip^odicentis et remotis p^o
 si. n. a ca^o n^o ut. 7. aff^o l^o uer b^o fridus ita
 q^o n^o p^o e^oet illi aff^o l^o uer n^o i b^o essent
 sp^o calitatis ut h^o uere. 3° e^o ducendo t^o m
 ultra n^o p^oducit calitatem b^o l^o n^o. ille
 sp^o ultra p^oduceret calitatem i b^o a ag^oet
 ultra gram p^oducit ut satis liq^o t^o n^o ille
 sp^o n^o h^oet resistit i ip^o b^o l^o si habet
 supra d^o h^oet p^oportioz maioris equali
 tatis. 4° co^o p^oz. 5° p^omitto q^o f^oet
 sen po^o sp^oz t^o cap^o it^o n^o lunt i dez
 real^o y^o multum d^oit ita q^o stat c^o sp^oz
 e^oet fortior d^o sp^o t^o n^o c^o sp^oz p^o t^o c^o
 m^oto remissior d^o sp^o. H^o uere d^o de
 sp^o calitatis t^o alay p^omax qualitatuz
 sic de lue a luiso. p^oducto m^o d^o lumie
 p^omissuz declarat sic a m^o luisosuz iten
 sus ut 4° t^o sit b^o m^o luisosuz iten^o sus
 s^o fin^o a^o i t^o b^o equalia i q^o uere. Is in
 1000°. maior m^olitudine luis sit in a q^o
 i b^o t^o p^oducit a luisosuz c^o lumen t^o b^o luis
 osuz p^oducit d^o lumen t^o p^oz ex g^ou^ol^o tra
 ctam calculatoz nestri de luisosuz q^o
 c^o i p^ote imediata a erit iten^o sus solum ut
 4° t^o erit m^oto pot^oent^o d^o et i p^ote ime
 diata b^o erit iten^o sus ut d^o p^o q^o uere iten^o sus
 e^oet si g^o i de lue d^oit d^o ita de spibus
 p^omax qualitatuz o^oo itell^og^oat b^o oia q^o

siderati p³. Penes itaq; aliud eru
 accipiēda spēs forti³ et penes aliud ac
 cipiēda eru spēs inēstio. Penes
 qd aut unū qd qz istoz accipi dbeat ex
 his q calculator i pie de po³ rei pba
 ut relinq³ māifestaz. 4° pmitto q
 spēs inēstiores nāz sunt ad eādē pdu
 ctue qualitatis inēstiois real³ qz spēs
 reissiores ab eodē agēte gnāte et b ce
 teris pib³ b pmissus p³ sicut n. reissioz
 spēs coloris reissi repūtat suā obm qz
 spēs eiusdē obi fortior ceteris pib³ nū
 qz tñ ita inēstā uisione causare pōt ad
 eādē sic spēs eiusdē inēstioz alioz sp
 posita paritate. Ita et spēs alioz qua
 litatis pme reuissioz ad eādē nō pōt
 pducere qualitātē realē ita inēstaz sic
 spēs itēstioz ei³ dē potētie pme qualita
 tis si cetera sunt paria hoc māifestū ē
 cū spēs coloris ad uisionē se hēant sic
 spēs calitatis ad calefactionē qz sicut
 spēs coloris reuissioz reissiozē cau
 sat uisionē ita et spēs pmarū qualitātū
 reissiozēs gnābūt qūitates. pma³ quarū
 sunt nāz pductie reissiozēs. Itē si
 pmissus nō ē vuz itēst³ qz lūmē soli s
 qz tūcūqz reissus quodl³ obm i qd inci
 pit agere calefaciēdo usqz ad sūmū cale
 faceret nullo mag s i postez qz in pū³
 spediēte et eo aut qz itē p notabile tpus
 ut medietatē dici applicato remanente
 qz nō u. def. icōuēiens et q³ p³ qz ex op
 posito pmissi qz spēs qz tūl³ reissā pōt
 ita inēstā pducere qualitātē sicut i pēs
 illa qz placet inēstioz si ab eodem
 agēte sit pducta et sūt paria. cū g³ ali
 qd lūmē solis gnāret formā ignis ut
 expmētū de speculo pcano urinali ple
 no aq³ māifestat. g³ qd lūmē solis i
 quolz sbo qd incipit calefacē formam
 ignis gnābit si tps nō def. ci et p pple³
 actōe. si n. aliqd lūmē incipit calefacē
 aliqd corp³ p illā calefactionē frictat³
 qz illi calefacti reissu minuet po³ lu
 mē n. s eadē remanēte qz seq³ qz illd lu
 mē cū sit ex nā sua ut hēs ex opposito
 pmissi recedere cuiusl³ qualitatis qz tū
 aliqz itēse pductiū ueloci³ et uelocius

aget i illd in qd incipit agere alijs sp
 diūis dductis itaqz in quolz tñ for
 mā ignis gnāret nōb³ itāe applicatōe
 qz tñ rōale et qz nō expmētū nō app³
 cū uideam³ i estate solē ferū in una ho
 ra p tres horas aut quāto aū meridie
 exite calefacē plurimū et i 2ª hora in
 mediata illi nō i dupli calefacere. seu
 n. qz i p³. et tñ oppo³ eueire debēt
 pte et i³ pba³ magis hēt locū et eundē
 itā nullū hūdo respectū et recursum ad
 ea q sunt dēz i p³ pte tractat³. Ex
 hoc pmissio p³ qz si a s. b. h. calita
 tē ut s pducet spēs calitatis inbato p
 me³ aliqd in forme scd³ latitudinem
 unū difformē ab s uiz ad nō g³ dicaz³
 grā ex³ p lōgitudiez octo pedu p³ sicut
 de lūe calculatore demōstrat. 2°
 se. ē qz spēs imediate a erūt pducēte
 calitatis ut s et spēs ab a p pedale di
 stāt erūt pductue calitatis ut q i tā
 ta distācia sunt inēse ut 7 et nullo³ erūt
 ibi ad eādē itēstioz calitatis qz ut 7 p
 ductie qz tūcūqz medice tbi s b m calera
 ctōi resistēt sūqz spēs ab a p quatū
 pedale distātes q sunt itēse ut 4³ n po
 sūt ad eādē itēstioz calitātē qz ut 4³
 pducē. Ita et despēb³ i quous a³ pū
 cto expmētū itelligat et cū dē qz spēs in
 tēsa ut 7 ē calitatis ut 7 et n itēstioz
 pductia dēz sūt p ex³ ut ex³ i³ itelliga
 m³ qz tūcū spēs inēstā ut 7 pōt aliquaz
 qualitātē pducē et nō ea inēstioz cete
 ris pib³ cor³ ex pductis p³. Itē si
 ē a lūmē a lūoso distāt ceteris pib³
 nō pōt ita itēstā uisionē causare sicut lūmē
 ab eo gnāū ei ppi³ qz ita et spēs cal
 itatis a calitate gnāte calitatis ppingo
 res ad uita³ itēstioz calitatis sūt gnā
 tie qz spēs remotiores ab eodē si cete
 ra sunt paria. 3° pū i ex pmissio seq
 tur et correlarijs pmissis qz nū³ agens
 unica actōe et appropriatōe forma s bali
 passi sūe ei³ qualitate viali ut aliqz di
 xerūt nullo³ pcurēte et nulla ei³ pte co
 adiunāte fractōe aut reflexiōe sūe a³
 lūmone nō pcurēte pōt total³ afflicare
 aliqd p³ cor³. Itā p p³ pmissū q

l' agēs i t' cāu pduc spēs fortiores
 in pte ppiquā q' i remotiore ceteris
 pib' 8° ex 4° pmissio i pte remotiore
 passi cessante alteratōe sine pterq' p'
 cessante alteratōe remissior erit q' l'itas
 2^m quā passū agēti silus erit q' an eēt
 q' in pte passi ppiqori ad agēs. Notā
 ter addit i corolario n' q'currēte passo
 seu ei' for' s' bali tē. pp cāus d' ag' cala
 tē. 4° seqt' q' nullus p' dū p' cel
 fat ab aliq' dato agēte extrinseco altera
 ri si s' ab uno r unica apporxiatōe
 fuerit alteratū reflexiōe r fractiōe de
 ducta r nullo ab aliq' ei' pte l' ab in
 trinseco alteratū fuerit maxie ēt si i p'
 cipio actiōis fuerit dictū p' unforē
 in qualitate secundum quā agentū sil'
 us est factum corē 5° ex dictis est eni
 dēs .imo ē mātē 7 nō adden' singu
 las enumeratis p'clās. 5° seqt' hāc
 q'ntam de forma non ualere a corpore
 mere naturale nullomodo cognoscitū
 nū est diuisibile r 7iuz b r c corpori
 bus r ēt ppiqu' ad b q' ad c m'ito ē
 maioris resistēcie ad a q' b si i ipz agē
 niteret q' b r n' extrinsecum oīo inuare
 b ad resistēciā a r a eq' bñ aut mel' re
 spicit b q' c r ipm a talz p horā rema
 nebit applicatū b r c reliqs remanēt
 b' ut dictū ē r p totā istā horā ager i c
 8° a p totā istā horā ager in b aut a agz
 in b p aliquā pte hui' hore aut a s' b'ito
 ager in b cor' p' toto. n. ante 7o i cāu
 erit 7z q' a n' ager i b s' b'ito nec p totā
 horā nec ēt p aliquā pte hōe q' sit eni
 dēs ponēdo i cāu q' a quadripedale p'
 mū dēpsuz ca' ut 8 agat spēs suas uni
 formiter difformes ab 8 ad nō 8^m per
 distātiā 8 pedū spāl' r ponat b pedale
 un' hñs calitatē ut 7 r f'ritatē ut unuz
 in 2° pedali distātie ita q' inter a r b n'
 sit nisi pedali distātia r sit c pedale ba
 bēs unformiter calitatē ut 4° r frigi
 ditatē ut 4° r distet ab a ex altera pte
 si placet p bipedale sit aut b r b equa
 rara r talz rara q' a sufficiat p totam
 istā horā agere in c r q' ager p totā i^m
 horā in c r sit spēs a itēsa ut 8 fo' in
 hoc cāu ad eādēz calitatis ut 8 p dñi

ua r sil' de spē itēsa ut 7 itelligat tē
 i h' cāu p' ppo' nōst' qz ager i c p to
 tā horā p cāuz r nō ager i b subito ne
 qz p aliquā pte hore qz spēs calitatis
 pducit ab a i b nō pnt pducē ibi cali
 tatē itēsiore illa q' ē i b 7° i nulla pte b
 adequate possēt pducē calitatē ut 7 n'z
 caliditates q' cū pcedēte facēt calidita
 tē ut 7 r qz ē tā i toto b calitatis ut 7
 qz nullo ager a i b r itēcū i oēs p'icu
 le poite i ante q'ntē sūt mātē fēte r q'ntē
 f' m' illi' q'ntē qz. rē. p lura a^o cor'
 q'cedēda ex his iferi pnt q' nūc obmit
 to. 5° p' muto q' tē illō d' inuare al
 terū i resistēdo alicui actōi qñ p tales
 actionez corūpti' qualitas. em' quali
 tās aut eq' itēse qualitatis fuerit ipm
 i illo altero eādē applicatōe remanēt
 pducitūz. Ad autā d' inuare b i re
 sistēdo actōi c aut alteri' si p illā actio
 nē corūptat qualitas quā a remanens
 ut nūc applicatū b q'ntūbz mioris po
 tēne q' a exite nūqz i b illā gnāret aut
 eq' itēsz b p m' siluz satis ē euidēs pro
 utraqz pte bñ q' f'ederatū qz p nūc alz
 nō pbat. Ex oib' p'dictis ifert' 7°
 p'ncipal'z intēta. f. reactiōez fm qualita
 tes eiusdē p'ietatis iter. aliq' 8z casdē
 ptes aln fieri. nā pono q' c sit unū cor
 p' pedale unformiter calim ut 8 pducēs
 spēs suas unformiter difformes p di
 stātiā 8 pedū spāl' ab ipso c r p'z q' i
 pedali distātie imediato c erūt spēi ca
 lditatis pducit ab ipso c itēsc ab 8
 ad 7. uolo igitur q' b sit unum pedale
 hñs calitatē ab 8 usqz ad 7 q' dimidio
 un' difformē. q' imediate 7 tangat c 8z
 ei' pte hñtē calitatē ut 8 r q'ntūcn' b
 et c ad inncz. ita q' aggregatū sine 7 po
 sitū illis nocet a cri r igit a bipedale c'
 c ps hēt calitates ut 8 p to^m. altera 7o
 medietas q' ē b hēt calitatē ab 8 usqz ad
 7 cū dimi'. r si dicret q' c p inuamē
 b pducit spēs fortiores q' an ponā q' b
 pedale hñs calitates ab 8 usqz ad 7 cū
 dimi' sit ita modice potēte ut inuamē
 tū ipfi c in primo pedali h' ē per b non
 pducit spēs nisi itēscas ab 8. usqz ad
 7 cū una quarta r q' spēs ut 7 sit solaz

caliditatis ut ~ ad ultim^m pductia ~ ita d^r
 alius sit at d corp^r pedale frigi^m ut g. rā
 gens a 2^m b ptes ipsi^r a ~ ita dēpsū
 q^r et^r fritas sit maioris potentie tota
 caliditate que ē i b nō pputato ali^o in
 nameto c ~ sit minoris potētie tota ca
 liditate q^r ē i a ~ p q a ager i d i p m ca
 lefaciēdo cū i ipso sit maior mltitudo
 caliditatis q^r fritas i. d. p casū ~ d ager
 i a i fridādo i frigidabit. n. b. pte. a. cū
 ipsi^r fritas potēti^r sit caliditate q^r ē i b
 p cā. 3. r. c. residuū non resistit a pnci^o
 neq^r resistit p aliq^r tūlū tps i nfrigida
 tioni ipsi^r b ut ex 5° pmissio cū alijs se
 quē manifeste q^r a calefacit d ~ d in
 frigidat a ~ cū a nō agat i d nisi p b.
 fiet inter a ~ b d actio ~ reactio scdm
 easde ptes ~ qualitates eiusdē ptieta
 tis. Scdm hūc mōz rīdendi n̄ erit
 difficile soluere oīa arg^a que ~ reactō
 nes sunt. Cōtra p̄dicta du^r maxie ~
 pmissus 4^m q^r p umonē radioz sol^r a
 speculo p̄cano aut ab urinali pleno aq^r
 aut cristallo rotāda facit gnāt ignis ut
 expientia māifestat ~ tñ p illaz unionē
 n̄ f t aliqd lūmē intensi^r q^r p^r ut p^r ex
 coi p̄boz p̄sensu ~ p p̄pōnes ~ am p̄me
 ptis cois p̄spectie atq^r ē p oēs alios
 p̄specties. g^o lumen remissi^r erit eque
 itense aut itēsi^r caliditatis pducti^m
 sicut lumen itensi^r. b. q^r p^r q^r lūmē ta
 le reflexus a speculo p̄cano ē remissi^r
 i puncto unionis q^r magis ppe specu
 lus aut q^r i media regione aeris ut p^r
 q^r rē. Ad h^o p^r rīdet q^r lumen sol^r
 cū itēsi^r cūq^r directe usq^r ad terrā
 pducti^m ē rādes generat^m forme ignis
 sz si multo remissi^r esset q^r rādesq^r pro
 tunc iuuaretur non cēt pducti^m for
 me ignis q^r quocūq^r speculū p̄canū ma
 gnū radys lune qui tñ ut coīter d^r cale
 faciūt aut calefacti sunt exponat^r nun
 quā ex illoz unidē gnābit ignis. 2°
 rīdet arg^m non procedere contra pre
 missū nā cetera n̄ sūt paria ē. n. magna
 diuersitas i mltitudie forme mō lūmē
 aliam^r certe date itēsi^r cū mīori mlti
 tudie forme est remissi^r caliditatis

ceteris pibus ad ultimū productiū q^r
 cū maiori mltitudine ~ hoc sufficit mū
 bi ad propositus. 3° respondetur q^r
 in puncto cū cursu radioz ē lumen mlti
 to intensius ~ q^r per uniones luminum
 fit lūmē intensius. Ali^o bi satis proba
 bitur ~ probabili^r ut nūc cred o q^r ex
 duobus lūmibus unū^r aut duorum seu
 plurius luminosoz in eodem medio
 receptis sit unū lumen declarabo ~
 q^r uno existente umbraso tot sunt um
 bre quot sunt luminosa declarabo ulte
 rius quare licet in aliquo medio sint i
 finita lumina quoz quodlibet est itē
 sus ut 2° aut itensius secundus unā opī
 niones in eo tamen non generat^r ignis
 per uniones tamen a speculo concavo
 factas bene generat^r ignis. declarabo
 etiam quare licet in puncto medio i n
 ter aliqua luminosa sit lumen ita inten
 sum sicut prope alterū luminosoz nō
 tamen ibidem lumen esse ita intensū iu
 dicamus nā lumen aut aliā insibilia ita
 bene uident in punctis medys sicut p
 pe alterum luminosoz totūq^r medi
 um equaliter illuminatū non iudicatur
 euz credere hoc modo respondēdi eua
 dere argumēta oīa que ad oppo^m coi
 ter sūt ipm^r ita scripsisses iueni quē
 daz q̄stionatorē sup libris de gnātiōe
 ex dictis in hoc modo quid az lēz ob
 scuri^r affirmantē p̄inde hoc modo tan
 q^r ueriori in saluādo reactionē proce
 debaz. bec pro isto modo respondendi
 contentus suz dixisse et consequenter
 pro scda huius tractatus pte sufficiat.

Itam is ^{qualiter} ^{Itē nē}

~ q^r sufficēter y q ante me
 scripserūt in hac materia i
 conuenientia que ex reactione sequi ui
 dentur euitauerunt. Jacobus forlī
 nensis cuius doctrinaz medici omnes
 nostri temporis ~ recte sequūtur tenen
 do q^r reactio secundus qualitates eius
 dem contrarietatis fieri^r possit saluare
 nolēs inutili suo de intensiōe ~ remis
 siōe tractatu sic respondet ad argumēta

per ipsa formata ad pbant^m reactioes nō fieri. Ad p^m 2^m ei^m p^m rñōdes diē p^m q^m ex reactioe nō seq^r i eadē pte silⁱ i tēdit caliditate et friditate 2° diē q^m si a calm agar i b fridū caliditate distās ab eodē p pedale gita exēpli q^m nediū uocet^r e et sit ex se equalz susceptu^m caliditatis et friditatis 2 b reagat i a friditate silⁱ i c generabit^r caliditas 2 friditas. 3° diē q^m nō seq^r ex nē dicitis q^m i. c. silⁱ itēdat caliditas 2 friditas qz si a sit agēs pncipale seq^r q^m sic i c generabit^r friditas a b ita corrupet^r ab ipso a. 4° diē q^m illa friditas gnāta a b i c bēbit^r ēē successuū 5° diē q^m aliū ē friditate pducit et friditate iten^r. 6° diē q^m nō ad oēs friditatis i aliq^m me^m iductiōne seq^r caliditatis i eodē i bō cōpūto 7° diē q^m eadē friditas p eodē o gnātur et corrupit^r diuersimōde gnāri et cōrūpi exponen^r. 8° diē q^m c solū calefiēt et nō frigeſiet. Hec in p^m rñōdes i3 nō ita diuise declarat^r 2 uoluit ad p^m 3^m. Lō tra quop^m aliq^m instat^r p^m 3^m sit nē aliq^m o itruſecū tēporis i q^m i c gnātur friditas et caliditas in cān suo et qz nūq^m d friditas q^m nē in c gnātur p 7^m ab eo dēz sit al. quāte itētiōis lⁱ nō si p^m aut illi^m aliq^m ps sunt p^m. g^o b3 nās pmanētis 2 cē pmanēs q^m ē 7° 4° ab eo dēm. Itē seq^r q^m nē nō dēat definē eē aliq^m friditas q^m in p^m bnt^r tēporis mēsurātis alteratiōes c fūit i c. qz fā^m cū c qz nūmo calefiat 2 ē c qz cū q^m ps qz caliditas ultio gnāta ē p^m corrupta ut cōiter solet dici. Si illi^m aliq^m ps nō p^m fūit^r. g^o aliq^m latu^r q^mlitatis realis ad quateſ bō gnāt^r qz b p certū tēp^m iſimue uē alteraret c q^m ē oio irrōale. Itē iſimue moice reſſioz ē i^a fritas q^m nūc ē i. c. 2 q^m uſz i p^m fuit i. c. qz imēdiare aū b ſeu iſimue moice mun^m nē ē i. c. de friditate q^m uſz a p^m fuit i eo qz mediate aū b fuit 2 nē i. c. ē fritas certe itēſiōis q^m aū nō fuit 2 nulla certa latu^r fritas q^m aū b fuit i. c. ſeu uſz a p^m ſeu non nūc p^m adequatē ē corrupta. g^o to^a frigiditas nē exnā i. c. qz poſita ex i^a q^m i p^m iei^m fuit i eodē. et q^m ad b ē in eodē 2 ex friditate certe itēſiōis nē p^m adequatē ge

nerata erit a^m friditate. pcedēte. g^o nō c caleſciet qz ē 7° 8° ab eo dēz. Itē accip^r totā friditē nē exnē i c ſit. n. nē o itri^m tpris i q^m iducti^r fritas i c 2 q^m ro nūq^m to^a uſz a p^m tpris iſuratus dēz iductiōes fritatis i. c. fūit^r si i^a to^a fritas uſz a p^m fuerit in. c. g^o in c uue nō gnāt^r frigiditas ſuo^m gnāt^r expone^r. f. p pōnē d pūi 2 rēonōne d pōi ſi illi^m ſo^m ps a pnci^m fuerit. g^o illi^m aliq^m ps erit q^m nō uſqz ap^m fuit i. c. ſit i^a. g^o f 2 qz o ulter^r nūq^m d fritas nunc p^m adequate ſit me gnāta an ei^m aliq^m ps p^m fuerit si p^m. g^o b iſimue uē agēt i c ut p^m dicebat^r si 2^m. g^o i^a ps f fritatis q^m p^m fuit b3 cē pmanēs qz aū b fuit 2 nūc ē 2 fuit i b tpris reactiōis gnāta q^m ē 7° 4° ab eo dēz. Itē aut qz ſo^m medietas fuerat i. c. ſeu i^a ps f q^m an b fuit in. c. erat i c erat cū i^a to^a pūſe i^a fritas q^m nē ē i. c. 2 q^m uſz a p^m fuit i c aut p^m erat tē qz nē d i^a friditate q^m uſqz a p^m fuerat i. c. aut mun^m si p^m aut 3^m. g^o nē i. c. eē itēſiōis fritas qz tē fuit ſz 2° ps p^m friditē nē p^m i c gnāta qz ē 7° 8° dēz 2^m nō p^m dicit^r 7° 4° er. Bon. n. appēt^r qz magis dūbūit cōrūpi fritas q^m uſz a p^m fūit^r i. c. qz i^a medietas f fritatis at ps c^m q^m b an fuit i c 2 nō a p^m fuit i c 2 q^m poſter^r ē i. c. gnāta. Hō ē ē dīcedū qz i^a fritas nō ſit aliqz itēſiōis qz n. qz itas p^m ē aliqz itēſiōis. Itē quōcūqz dicit^r ap^m iſidōrātes ar^m to^a ta undē pcedē. Itē ut p^m aut ut to^a fritas q^m nē ē i c ſi nē ſit o itri^m tpris iſuratus reactiōz i cān dēo uſz a pnci^m fuit i c aut nō ſi p^m. g^o i nūc nō gnāt^r fritas ſuo^m gnāt^r expone^r. 2 i 2^m g^o ali q^m ps ei^m ē q^m nō uſz a p^m fuit i c ſit. g^o i^a f tē aut f fritas nē p^m ē adqz gnāta aut nō ſi p^m. g^o ē aliqz itēſiōis 2 iſimue uē ex qz nō b agēt i c. si 2^m g^o nō ſit gnāt^r fritas i. c. ita cōrūpi^r qz nūc ē a^m q^m aū b fuit 2 q^m fuit p^m p^m reactiōis generata 2 ita i^a cē pmanēs q^m ē 7° 4° ei^m dicit^r qz 2°. itē ex dēis seq^rret i^a 7° q^m c p to^m iſta hōzā acqzret caliditatez 2 friditate 2 educta rarefactiōe 2 qdēſa tōe ſeu pūi aditōe aut ſbtractiōe nō erit cal^m aut frid^m iſimue hōze aut i a^m o in

trisco bore q̄ i pñ seu n̄ pñ hēbit d
 calitate q̄ d frigate 7° ē scōnēiens ut
 p̄bare p̄ supradēa qz at manēt to^a i^a
 fritas q̄ a pñ fuit aut rēitēt. si manēt
 to^a n̄ gnāret fritas p̄ oī o aut tūc iten
 sior cēt q̄ i pñ si rēitēt aut ipa sola
 rēitēret aut sil cū ipa rēitēt 7u^o frī
 tas q̄ n̄ a pñ fuit i c me^o s3 q̄ ē p̄ hū^o
 reactōz gnāta si p̄. g^o fritas q̄ i c. a. b.
 gnāf ē mē pmanēs q̄ ē. 4° ab eo dēz
 7° maise^a itē i z^a medietate t̄p̄is 7 i
 quolz ē irri^o t̄p̄is m̄surāns actōz b. p
 c n̄ dēf mirabile q̄ a rēitāt fritatē q̄ a
 pñ fuit i c. 7 n̄ rēitāt fritatē p̄ p̄m re
 actōis gnāta cū p quolz ē t̄p̄is dicti
 erit i c aliq^a fritas p̄ p̄m reactōis in
 c a b gnāta 7 ita si fritas q̄ a pñ fuit i
 c rēitēt siue sola siue n̄ n̄ rēanebit p
 tēp^o aliq^a fritas p̄ p̄m gnāta i c. Si
 z^o 7 fritas q̄ a pñ fuit i c rēitēt 7 que
 de nouo gnāf corūp̄it ita ut nulla euf
 ps remaneat cū tēp gnāda cū sit mere
 successiua. g^o absolute 7u^o min^o 7 mī^o
 erit de frigate i c aut^o oppo^m p̄pōit in
 q̄elone aut saltē mag^a lat^o fritatis su
 bito adequate gnāret. 7 ē b ageret. c.
 eodē^o dispo^m 7 tñ 7u^o ne maiorē 7 ma
 iorē latitudinē iduceret q̄ tñ 7° sequa
 tur p̄bat sic si. b supra quēz. p̄ctū. c.
 tāta hēret p̄pōitōz q̄taz habs a p̄dō
 cū Jacobi tāta fritatē in c b gnāz q̄
 tā calitatē a in ipō c gnāret 7 utrūq̄ i
 eo cāu in c ageret. g^o c tāta acgret cali
 tatē q̄tā frigiditatē 7 n̄ fiet calid^o aut
 frigid^o q̄z an̄ cū n̄ maiori rōe cal^o fi
 eri possit quā fridi^o nec e3 nec sil fie
 ri possit cal^o 7 fridi^o 7^a b p3 7 a^o ē
 7 dictōal^o nece^a ut mām^o ē c^o an̄ ē mī
 tū possibile ut i p̄tūb^o cāib^o aditū solz
 7 p̄bare i medietate aln eūēze s3 tenē
 tes p̄dēaz rñsionē b^o ē ē mām^o festa nā
 a exñte fortiori b b agit in c 7 a p̄ tūc
 agit i c igit b exñte eque fortiori q̄m
 a 7 a exñte e3 forti p̄cise sicut p̄ erat
 b a ager in c. 7 sil^o p̄ tūc b ager i c sic
 a 7 b agebat i c i a exñte e3 forti cā cū
 b p̄ eodē o 7 aliq^o illoz exñte e3 forti
 si cur p̄ a ager in c 7 sil^o b agz p̄ rē i c
 7 n̄e mām^o fete sūt. 7 tē pñ istat qz aut a

tñ corūp̄it d frigate c q̄ an̄ actōes 7 re
 actōes sūt in c q̄m i p3 a gnāf de cali
 tate in c aut min^o aut p̄a si p̄m aut z^o
 d3 seq̄ immediate q̄ in c remissior erit
 calitas t̄p̄e reactōis q̄ tē pōat ē ē at
 q̄ in eod sil itēdūt 7u^o l saltē n̄ q̄m
 duay qualitatū eūfde spēi cū 7uys sil
 extēfay u^o distat a su^o tñ a^o distat a n̄
 gdu aut q̄ illo t̄p̄e mām^o gnāf fritas ge
 neraf b pōitōz de pñi 7 remorōz de
 p̄terito exponendo. Nec omnia h
 modus respondendi negat p̄mūz 7 se
 cundūz sūt incōueniēcia ut patet ex 3°
 7 octauo dicto. Tertium patet 2°
 ipsum esse falsū ex septimo dicto cō
 sequentiā manifesta est. si dicitur 3° i^a
 a erit magis potens ad corūpendūz
 frigiditates q̄ ad generandūz calidita
 tem. Item tunc frigiditas que gene
 raretur a in c b abere naturāz perma
 nētis 7 esse omnino permanens q̄ est
 contra 4° ab eo dictum 7 consequēcia
 patet p̄quāper. q̄tum plus de frigidita
 te que usqz a principio fuit corūp̄it q̄
 de caliditate generaret tantum oppor
 tebit de nouo de frigiditate generari.
 ita q̄ pro quolibet instanti quantum
 erit p̄ d frigiditate q̄ usqz a principio
 fuit in c corūptum q̄ de caliditate ge
 neratum tantum erit de frigiditate in c
 q̄ n̄ q̄ a p̄m fuit i c s3 ali quā eius p̄e
 aliter latitudo nō esset completa et nul
 la latitudo frigiditatis adequate subito
 generaretur quare 7 cetera. Item omne
 q̄ sufficit aliquid corūmpere sufficit
 illius aut cum similes generatōes p̄bi
 bere ceteris paribus sed a sufficit frī
 giditates existētes in c corūpere ergo
 sufficit in c pro tunc impedire genera
 tionē frigiditatis cōsequēcia p3 et ma
 ior maxie i cāu ē manifesta naz dicim^o
 q̄ ad inductiōē caliditatis sequitur
 frigiditatis corūptio si igit b exñte
 apl^o ad c itēdūt calas i c 7 ex 7u^o cō
 rūpat frigiditas in eodem et nō possit
 b illius frigiditatis corūptōz ipedi
 re q̄ necessari o illius caliditatis genera
 tiōz cōseq̄ q̄uo poterit nouā frigidit

tate in c ipsum b generare minor argu-
 menti est manifesta scio h plura fca so-
 lutiones forte recipiet. Jte principalis i
 stat qz ex hac rñsioe seqt qz a n repa-
 uet a b z^m aliqz ci^o pre rñsioe fa^m pp. n.
 rñsio opo^m coact^o fuit dicē z^o pbat^o
 qz uocet ps a repallia d r residuū f r
 arguo sic b magis distat a d qz a c r i
 d a pñ actōis a^m ē caliditas qz i c q re-
 sistit actōi b et t meli^o ē applicatū ad d
 qz ad c et i c nō pōt a b itēdi frigiditas
 g^o in d nō poterit a b itēdi frigiditas.
 g^o d nō frigeſcit cāu i igit nō repatiē
 z^o z^o z^o patēt et p^o si manifesta ē.
 Ad nūz si dicēs p^o nō tenē qz to^m a
 ppo^m ex d r agit i c nō aut to^m a sz so-
 lū f agit in d. Ad in pñ actōis infinite.
 mōte min^o potēt qz a icipit cē f. g^o pce-
 dit ar^m. Jte a ex aliq^o certa pportōe i
 i^o cāu ē potēt^o b dicam^o g^o i z^o a nō
 lo qz in a accipiat una ps q sit equalis
 potētē cēntat q. b. q magis distat a b
 r alteri^o pñs a q. f. terminat^o sūus b ps
 loo^o. q ē sūus b seu q terminat^o ad cē-
 ntū a r^o b situatū uocet d r residuū q
 do^m ex pte a cōlis po^o cū b r residuo
 alteri^o pñs uocet f et pz ex b cāu q f ē
 mltō r certe potēt^o b at g^o b icipit agē
 p to^m a aut som^o p aliq^o datā c^o pte ad
 qte at som^o pte an pte r i n^o pte i c
 p i r agē ad qte c^o aut som^o p pte an pte r
 i nullā pte icipit ad qte agē si p^o igit
 q b infinite uo^o agat r icipit agē a seqt p
 tēp^o certū p^o pñ actōis r reactōis f
 erit potēt^o b ēt si b nū^o in po^o remit-
 tereſ cui^o tñ oppo^o ē i cāu i nō poterit
 i d itēdi frigiditas a b si z^m aut i^o ps i
 quā adequate icipit b agē a^o ē d aut si
 bi equalis aut b^o si maior aut equalis
 eodē mō faciā ar^m ut pus pcedē si mi-
 nor euidētius ēt ut pz pcedēt arg^m pro
 quolibz o arguen^o in q^o actō som^o p te
 sit i d et nō in f ab ip^o b. si z^m g^o tēpus
 certū inchoatū a pñ reactōis erit anqz
 b reagat i totū d aut forte nō qz reagat
 in to^m d r tūc p quolibz o illi^o tēporis
 arguēdo oio ut an eu dent^o mltō pce-
 det arg^m. Qia h satis patēt q similitudo
 z^m extrema inuicēz actionē impediāt r

idiformib^o una ps in aliā agē possit
 ut cōter oēs et ipē pcedūt. Et si dice-
 res qz f in pñ nō appetit agere in d. b.
 aut sic h tñ nō remouet arg^m ut infer^o
 late loco pñcipali^o cludit^o qz rē. In z^o
 rñsioe ad p^o arg^m ut euitaret difficulta-
 tes de medio qd ut appet p arg^m d^o si l^o
 moneri mouib^o rñsioe dicit qz reactio nō
 fit nisi inter cor^o imediata hēc rñsio
 nō ex toto tollit difficultatē agat eim a
 in b calefaciēdo r b reagat in a infri-
 danduz seu nunc incipiat fieri actio cū
 reactioe inter ista et arguit sic aut b
 successiue ager in a aut subito p to^m a
 icipiet agē l in aliquā pte a adequate
 icipiet agē si p^o mō sit nē aliq^o o i q^o
 reactio som^o i a ad d pūctū denenēt ter-
 minare pte a mioris potētē cēntat pñ qz
 fuit mīdictas excess^o potētē supra potē-
 tiā b r uocet illa modica ps a terminata
 ad b. c sit tñ h o it r i sech i tpe reactō
 nē mēsuratē r tūc eadē icōueniētia q d
 c medio aducebāt seq que uidebāt ex
 reactōe eodē mō seqt ut pz i cāu isto d
 c pte. si z^o aut z^o mō eodē ēt mō pce-
 dere uident^o argumēta ut supra de mee-
 ptes. n. itēsiōes i remissiores agē in
 tēdūt quare qz bz ps pñs repasse r^o
 b terminata lo^m bz medij de qz bz g^o cali-
 minore c pte a modica in b argumēto
 sequūt oio i^o incōueniētia q de c me^o i
 cāu. Jacobi qz rē. h rñsio nō ē sufficiēs
 In z^o rñsioe ad p^o arg^m admittit iter
 a et b distātia gūa ex^o. p c spa^m pedale
 fici actōez cū reactōe et dic qz i c me^o
 sunt si l^o spēs calitatis et frigiditatis et
 spēs frigiditatis frigiditātē i c nō pducūt
 pp spēs calitatis i c illis cē fortiores
 i a tñ pducūt frigiditātē rē. Lōra rñsi-
 onē istā arguit sit nūc aliq^o o tēporis
 in q^o durat reactio satis ppe pñ illi^o
 tēporis et fiat reactio p d pte a et resi-
 duū uocet f et arguo sic mēsiōr ē cali-
 ditas in d qz in c in cāu suo et spēs ca-
 liditatis sunt fortiores i d qz i c r spēs
 frigiditatis q sunt i d sūt debiliores illis
 q sunt in c r spēs frigiditatis q sūt in c nō
 possūt in c pducere frigiditātē pp cali-

dicitur et species caliditatis ibi exites g° a
 fœuori n° poterit sps frigiditatis q° sūt
 i d i ipso d frigiditatis pducē g° p tēp° an
 b n° debuit d frige fieri eundem? n. p q°
 libz o magis s' sus pñm pcedit ar° assu
 pta oia et qñue patet in cān maxie cōi
 ponēdo a in pñm cē sūme calidū unifor
 me maioris potēne b sūme frido uni
 formi. Et si diceret q° totū hoc ipedit
 ne spēs frigiditatis i c exites in c fri
 giditatis pducāt nō sic aut to° s3 so°m. f
 ipedit spēs frigiditatis exites in d. a.
 pductōe frigiditatis in d. Hoc nō re
 mouet ar° qz ponā q d in pñm rarefa
 ctiōis sit ps minoris potēne qz excef
 sus potēne totius a supra b et q f sit
 residuū et tūc sequitur manifeste q f im
 pedit spēs frigiditatis in d pductas
 a pductōe frigiditatis i ipm d p argm
 factus siue dicas b in to° a icipe actio
 nes suā siue in aliquā solū ei° ptez ade
 quate siue oio successe siue. si eim subito
 in totus a iciper agē tñ difformiter in
 ipz ageret et uelocius in pte sibi pñm
 quiorē qz remuorē et in difformibz
 intensior i remuorē agere pōt ut i pte
 pcedit quare p certus tēpus post pñm
 reactiōis potētiō erit f. qz b g° p to°m
 tale tēpus nō ager b in a frigiditatis et
 ita p omni alio tēpore diceret si solū
 in aliquā ptez a adequate icipiat b agē
 aut oio p pte an ptez eundem ut co
 gnoscis pcedit argm. Hoc argm nō ab
 horreo uirtutē aliquā claris aliquā
 preuuis reformare. In rñsiōe ad argm
 p euz formatū dicit qz a sit potētiō
 c pte repassa tñ nō agit in ipz qz i pñm
 et ita siue quare nō applicabit instru
 mētū siue actiōis q instrumentū fm ipz
 d: cē spēs caliditatis b sumatis in ista
 rñsiōe. Cōtra quocūqz o dato intrin
 seco tēporis mēsurāns reactiōes in
 illo accipio medietatē pñs p nūc repas
 se aut equalis potēne a pñm i po° esse
 tali cū. 100. pte excessus quo a excede
 bat b in pñm ppingores ad agēs pa°m
 pñcipale et arguo sic illa p tēp° an hoc
 sunt qñia residuo et residuū hūit supra
 ppingores maioris iequilitatis g° de
 bit et potuit illud residuū instrumentū

sue actiōis in illā applicare g° ante
 agit in illas g° illa p totus tēpus pre
 cedēs datuz instās repassa fuit ab et
 ita per nullū tēpus aliq° ps a r. p a cē
 a b. Itē z° cū duz b cēlabit agere in a
 a incipiet assimilare pte repassā seu
 residuū ipius a incipiet agere in par
 tez repassā q tunc erit diff. rnis z
 silis residuo fm eius extremū igit
 indifformibz una ps aliqñ agit in aliā
 et applicat instrumentū in aliā ut i ipaz
 agit nō obstāte a illaz quū similitudie
 z° extremū qñuās ptes illas g° quo
 cūqz instanti dato et intrinseco in tēpo
 re adequate reactiōes mēsurāte para
 p tunc nō repassa in ptem repassā in
 strumētū applicabit et in illā agit et
 nerū pars nō repassa tūc mediāte pñs
 repasse ipaz cōtangente per tēpus ante
 egit in alias ptes pñs repasse ergo per
 nullū tēpus poterit aliqua ps a repari
 a b ites a pñcipio reactionis incipit
 aliqua ps a esse qñia et dissimilis res
 siduo ergo incipit residuū agere in illā
 et instrumentū siue actiōis in ipm ap
 plicare psequētia et anis patet sunt
 eim agentia et potentia mere naturalia
 Item aut in principio reactionis b in
 incipit reagere in to°m a aut i aliqñ ei°
 ptez adequate aut i nullā ei° pte adequa
 te incipit reagere s3 so°m p pte ante pte
 et nolo i cāu q a ca°m ut d unisōne i oī
 bus pñb sit absolute potēti b frigi
 do ut d in oibus pñbus uniforū z. c.
 sit pars 100° partis a a pñcipio equal
 i po° cēntali cum excessu quo a exce
 dit b terminata ad b et residuū sit d si
 primus sequitur deducta reflexiōe aut
 fractione quid per certus temp° p° pñ
 cipium reactionis et d potēti quare
 erat b in pñcipio et quā cēt aggregatū
 ex b et etiam si c sūme esset frigidus
 sic b. ergo cum o illius temporis erit
 d qñuz et z sufficiens supra illud hñs
 dñuz p oī tñ o aut an applicabit instru
 mētū et agit ite f. z° aut i a ps ē a° at
 equalis aut minor d si primus aut z°
 omnino ut ante arguas si z° igitur per
 certū tempus erit a potētiōis et b
 igitur quocūqz illius tēporis o dato

aggregatur ex d et pte c tunc nō repaſ
 ſa et medietate illius ptiſ pro tūc re
 paſſe ſeu aggregatum ex d et ex toto c
 non computata medietate c partu in q^a
 incipit fieri reactio b p̄p̄inquire erit
 cōtrarium alteri medietati illius partu
 et ſufficiens habebit ſupra illa domi
 niū g^o applicabit aut an applicauit iſtru
 mētuz actōis et ager ſi 3^m igit certum
 tēpus erit anq̄ reactio deuemet p to^m
 c aut forte nūq̄ deuemet p to^m. c. igit
 in illuz tēpori a quibz s dato erit .d.
 potētius c et b et erit certa pſ c repaſſa
 g^o quocūqz tali s dato ſequit q̄ in illo
 aggregatur ex d et pte c non repaſſa et
 ex medietate ptiſ c p tūc repaſſe remo
 ueri a b erit potētius pte repaſſa et p
 tēpus an ſuit illi q̄ru et bē ſufficiens
 dominiū g^o applicauit iſtrumētuz ſuū et
 egit in illa quare rē. Itē pbat q̄ mul
 tiplicatio iſtrumētū .d. p pte repaſſaz
 n ſit cā q̄ b deſinat agē i illā et p nūc
 ceſſatio ſeu defect^o a tali multiplicatioe
 iſtrumētū n erit cā q̄ a b talis pſ paciat^r
 iſſimite modice potētie ſpēs pducit in
 aliq^a pte a ſuſus b terminata a reſiduo
 ipſius a g^o nō deſinet b agere in illā p
 tales ſpēs ſi an agebat in illā q̄nā p
 qz quocūqz s dato in q^o b agebat i illā
 p certū tēp^o qd po^a b reſiſtentiā illi^o
 ptiſ a excedebat igit p nouaz ſpēs
 in iſta nouā generatiōē q̄ iſſimite modi
 ce potētie ſunt n deſinet b agere i iſtā
 aſſe tū iſſimilis q̄nē eſt ſatis manife
 ſtus forte hoc arg^m aliaz rñſiōez aut
 moderatiōēz date rñſiō s poſtulatib.
 hoc tū facile ē. In p̄ma rñſiōē ad 3^m
 arg^m d. cit d nō ſit reactio a p̄p̄ortōē
 paſſi ſupra to^m agēs ſz ſit reactio a p
 p̄ortōē paſſi ſupra p̄ez agentu put tū
 iſta inexistit totū nō ſequit tū in ultio
 et bñ dicit q̄ qdlibz debea poſſe agē
 i qdlibet ſibi diſſimile atqz ſibi bñ ap
 plicatuz et hec ē una heſberi ut iſerius
 parebit. Cōtr: rñſiōē iſtaz arguit qz
 ex illa nō curat q̄n idē ſil^o 2^m candez
 p̄ez motibus q̄r̄ys moueat naz ſuſus
 p̄m^o reactiōis pſ a nō repaſſa ſola aut
 ipa cū 99.100. ptiſ p tūc repaſſe ſupra

100. p̄ez ptiſ p tūc repaſſe terminataz
 tū ſuſus b. bz maiores p̄p̄ortionē q̄ ſu
 pra. b. et in b agit g^o a foriori agit in
 iſtā pte 100. ptiſ repaſſe q̄nā ē mani fe
 ſta et cā ex ſupradictis ſōuſicare ſciēſ
 Itē aut p̄ez alicuius ſe inuēte in agen
 do aut nō ſi nō g^o nō to^m b agit in a ſed
 ſolū quanta pſ a reſiſtit 2^m ſe tāta pſ
 ipſius b ager aut nūc agere et ſic non
 poterit b agere in a aut a nō agere po
 terit in b quia iſte p̄ez equales a et b
 erūt cū potētes aut nō ſi ſic nulla actio
 erit iter illas aluz deductis ſi non for
 tior ager in debiliore et nullo mō ab ea
 pariet. Si uiuant ſe p̄ez in agendo in
 uabūt ſe ſil^o et tantuz in reſiſtendo ut
 rōnabil^r apparet qz cū a ſit abſolute
 maioris potētie b in agendo et ſil^o.
 maioris potētie in reſiſtendo et cū p̄ez
 inuēte ſe i reſiſten^o ſequit q̄ b ad a aut
 aliquā eius pte erit p̄p̄ortō mioris in
 equalitatis. Itē ſit nūc s in quo b ſci
 pit reagere in a in cā cōi et arguit ſic
 a in certa p̄p̄ortōē ē potētius toto .b.
 et ſcipit infinite modice minoris potē
 tie q̄ totum a eſſe para a non repaſſa
 aut aliqui pars a inchoata ab extre
 mo ipſius a magis diſtante a b et ſi b
 reſiſteret actioni partu a non repaſſe
 in prem a non repaſſaz incipit inſar te
 modice maioris potētie q̄ totum b.
 eſſe reſiſtentiā partu repaſſe ſimil^r cū
 toto inuamento b ad actionēz ptiſ nō
 repaſſe in ipſam aut non maioris aut
 minoris. ergo incipit induci caliditas i
 parte repaſſa et ſecundū te incipit indu
 ci frigiditas p totaz partē repaſſam et
 q̄tinuo per tempus inducet. ergo rē.
 omni b patent. Item formab^r ar
 gumentuz ſupra facit querendo nūc d
 b incipiat agere in totum a uel ſolum
 in aliquam eius partem adequate ul^r ſo
 lum per partem ante partē et omnino
 ſucceſſiue q̄tinuo ad partes a et accipio
 in a partem terminataz uerſus b a prin
 cipio equalis potētie cum exceſſu q^o
 tota potētia a excedit totā potētia b
 et huius partu .100^a pſ que eſt uerſus
 b. uoce^r c et to^m reſid^m a. ſ. agre^m ex 99

100. dicte ptes et ex pte a equali in po-
 centiali cu toto b uocei d tuc si dicat
 q b icipit agere i totu a aut i aliqua p-
 te a adequate maiorē c cu tñ b ueloci-
 ager in pte ppinquā q̄ remota. nullā
 eis de reflexiōe aut fractiōe mētiōe
 facit seq̄ q̄ immediate post pñ reactiō
 nra d ager i c erit. n. d. certuz tēp post
 tale pñ potēti c et appetet in illud
 agere g ager i illd q̄ p̄z et to^m assum-
 ptuz si dices. b. non incipe in a actiōez
 nisi p pte añ pte aut in pte minores
 c sequit̄ euidētis arg^m ut ex dictis su-
 pra manifeste patet. Itā tēpus erit añ
 q̄ actiō deueniat in a usqz ad c aut for-
 te. nūq̄ deueniet usqz ad c. quare per
 magnū tēpus erit ps a repassa sicut cum
 toto iuuamēto q̄ recipit a b pte nō re-
 passa minoris potētiē q̄z tē. Cōtra ult-
 mū ab eo dictuz nolo arguere et si scia-
 aramētuz nō pcedere qz si nō qdlibz
 possit agere in qdlibz hñi sibi exi-
 debita applicatiōe sit a calidū ita modi-
 ce potētiē q̄ nō possit p te agere in b
 frigidū magne q̄tatis dēp̄tatis et
 potētiē q̄ se tñ ptagant et arguit sic
 al- quate potētiē actiē ē a et infinite mo-
 dice potētiē resistitue ad a ē aliq^a ps
 b ptagēs a ut in exñs totū ergo a agit
 aut icipit agere in aliquas pte b g^a a in-
 cipit agere in b q̄ z^a p̄z z^m cū et p^a si
 mlt^a ē manifesta et minor pbat̄ infinite
 m. dice q̄tatis ē aliq^a ps b cōtangēs
 a g^a infinite modice potētiē cēntialis ē
 aliq^a ps b ptagēs a infinite modicus
 hñs d resistētia accidētali qz infinite
 modicā multitudinē spēz recipiēs in
 magna cū pte plus de spēbus seu a^m
 spēz mltitudo recipit q̄z i pua i infinite
 ergo modica pte infinite modica spēz
 multitudinē recipit et ptes non iuuat se
 nisi mltiplicat^a hñ^a spēs ut ipse uidet
 affirmare ergo tē. hoc arg^m formatū
 ē supra iutnat^a q̄ tñ nō pcedit in z^a
 rñsiōe ad 3^m arg^m dic̄ pñ q̄ eadem
 qualitas nō equalit^a agit et resistit sed
 pl^a agit q̄ resistit aut e^a z^a pncipal^a
 dicit q̄ pportio z^m q̄ attendit actiō
 nō ē sumda ex ppatōe actiuitatis hñ^a

corporis supra actiuitates illius nec ē
 sumda ex ppatōe resistētiē aut passi-
 bilitatis hñ^a cōp̄is supra resistētiā
 aut passibilitatē alteri^a l^a magis ē su-
 mda ex ppatōe actiuitatis minus su-
 pra resistētiā alterius. 3ª dicit q̄ non
 q̄tuz una qualitas ē sufficiens corrūpe
 aut corrūpit de suo hñi tñ illi resistit
 Et hoc colliges in rñsiōe ultia et pñ^a
 dñ. f. arg^m f. m. b. a. p̄z g^a f̄z hñc mōz
 n̄ seq̄ q̄ i reactiōe fiat actiō a pportōe
 minoris iequalitatis aut a pportōe eq̄-
 litatis. Itā ponamus q̄ a sit calidū ut 8
 cū^a caliditas sit potētiē actiē ut 10. et
 potētiē resistitue ut 7 sit aut b. frigidū
 ut 8. cū^a frigiditas sit potētiē actiē ut 3
 et potētiē resistitue ut 9 aut ut 7 et cō-
 tangāt se et p̄z q̄ a ager in b actiuitatis
 enim caliditatis a est maior potētiā
 resistitua frigiditatis b alys deductis
 a pportione ergo maioris iequalita-
 tis a ager i b et sicut b a pportōe ma-
 ioris iequalitatis ager i a actiuitatis. n.
 frigiditas q̄ ē i b ad potētiā resistitua
 caliditatis q̄ ē in a ē ppor^a maioris i
 equalitatis ut ex cāu q̄stat. Itā rñsiō
 ne credidit añ Jacob^a Marsilius no-
 ster anglicus reactiōem demonstrasse.
 Cōtra hāc rñsiōe arguit nā p^a h rñ-
 siō pcedit ex uoluntario supposito nō
 adducit. n. Jacob^a argumētū euidētū
 n̄ p̄suasiōes aliq̄s ad pbat̄ qualitātē
 aliquā pl^a agē q̄ resistit aut e^a. Et ego
 rñdebo ifra argumētū et expmētū q̄
 b^a Marsili^a noster hāc supponē appa-
 rētē efficit illis nullā ēē necessitatē ostē-
 den^a. Itē h rñsiō negat reactiōez fieri i
 pl^a rib^a cāib^a i q̄b^a ipse et alij ipaz pcede-
 rēt actiōez atqz p̄sille credēt qz eē fieri
 i reactiōez g^a rñsiō n̄ bona q̄ p̄z et añ
 pbat̄ qz pono q̄ i aq^a feruētē pōat̄ 8^a
 ps aq̄ fride et p̄z expmētū q̄ frida ca-
 lesiet et calida frigesiet. Jacob^a qz et
 Marsilius h pcederēt. Sed ego pbo
 z^m datā rñsiōe q̄ non fiat ibi reactiō
 qz nō ē uerisimile nullāq̄ aducēs rōez
 q̄ caliditas i 8^a. maioris potētiē actiē
 sit q̄ resistitue. g^a l^a frigiditas z^m Mar-
 siliuz maioris sit potētiē actiē q̄ re-

fidentie nō sequit tñ q̄ actiuitatis frigi-
 ditatis dicte aq̄ frigide sit maior resi-
 stentia caliditatis aq̄ calide id sequit.
 oppo^m si n. frigiditas tñ esset actiua
 q̄tuz caliditas ceteris pib⁹ frigiditas
 bin⁹ aq̄ eēt in 8° minoris potētie q̄
 caliditas aque seruētis si caliditas nō
 sit remissior frigiditate et sit paritas
 in dēpsitate aut saltem in multitudie
 ita ut mult^o frigiditatis sit 8^a pā mul-
 titudinis caliditatis loquen^o 2^m ordi-
 nez nāe q̄tuz s3 frigiditas minoris
 ē potētie in agen^o q̄ caliditas ceteris
 pibus maxie 2^m ipos 8° frigiditas aq̄
 frigide plusq̄ i 8° minoris ē potētie
 actiue ergo actiuitatis frigiditatis aq̄
 frigide supra caliditātē aque seruētis
 erit pporio mioris iequalitatis g^o nō
 aget talis friditas in caliditātē quare
 rē. Alios formabis cāus in corpori-
 bus q̄b⁹ nō sit pūculaz q̄mixtio et tñc
 ita ut nō hēbūt quā euadāt. Itē q̄cessis
 istis oib⁹ q̄ibi imagināt nūbil oio se-
 gatur ad ppositū et intētuz suuz imo ex
 illis sequit q̄ p unū tēp^o reactō fieri
 possit 7 q̄ p nūbil intēdat quilitas in
 agente pncipali inducta a passō q̄ talz
 deducit. Sit nūc o i q^o b frig^m icipit
 reagē i a calidū unūformē i oib⁹ possi-
 bilib⁹ agēs pncipale et arguit sic tota
 caliditas q̄ nē ē in a ē maioris potētie
 ad agendū quaz frigiditas q̄ ē in b ad
 resistēdū g^o p certū qd ē maioris aūs
 p3 et silz 7^a tunc ultra incipit infinite
 modice maioris potētie resistitue cē
 frigiditas q̄ incipit eē in a p actiōez b
 in ipm q̄ nūc est tota frigiditas q̄ ē in
 b et si in a imediate post h cū frigidi-
 tate in illo a b. generata esset tota fri-
 giditas q̄ imediate post h erit in b ul^o
 q̄ nūc ē i b aut icipit mioris aut equa-
 lis potētie resistitue esse frigiditas 7
 q̄ incipit generari in a quā ē resistētia
 totius friditatis b 7 icipit infinite mo-
 dice minoris actiuitatis esse alicuius
 p3is a terminare ad extremū a magis
 distans a b. Caliditas ē in to^m a nē in
 aget b agere tota caliditate q̄ nūc ē in

et quicūqz o dāto p^o erit q̄bet talis
 p3oria pū a vīus b terminare nō secū
 cōicam ē si p totū a incipit fieri re-
 actio. g^o incipit corrūpi frigiditas q̄
 erit in a q̄. f. incipit a b generari in a
 seu incipit aliq^a p3 a vīus b terminata
 calefieri et incipit p te infrigidari q̄
 aut incipit eadez p3 7 rīs motib⁹ mo-
 ueri aut ad nūbil qualitas a b in a gene-
 rata intēdet. Illoc arg^m poterit refor-
 mare p caularōes ponē^o q̄ nūc sit o
 in quo reactio in a solū ad talē punctū
 deuenerit q̄ adhuc caliditas exīs in
 pte a nō repāssa ultra datū punctū sit
 maioris potētie in agen^o q̄ frigiditas
 citra illū pūctū in a generata sit cum
 tota frigiditate b. si reactio oio succē-
 siue q̄tuz ad p3es a fiat aut ponē^o in
 cāu si reactio ponat incipe fieri p to^m
 a aut p aliquā datā p3ē a adequare q̄
 nē sit o aliqū in q^o alicui⁹ p3is a nō ad
 b terminare caliditas sit maioris potē-
 tie actiue q̄ resistitue sit frigiditas
 exīs i residuo a sil^o cū tota frigiditate
 q̄ nūc ē in b aut sil^o cū eius inuāito q̄
 ē possibile ut p arg^m formatū p3 et seq̄t
 q̄ nūc p3 nō repāssa aut p3 data nō ad
 b terminata agant in p3ez repāssaz aut
 residuaz p3es a. Erunt ergo oīa que ad
 motū requirunt in hoc o. f. 7 rictas do-
 minū et appetit^o cū an hoc 7 rias fuerit
 et b ē aget p te. nē aliter sequit q̄ p
 nullū rēp3is b reageret i a g^o oio seq̄t
 nē euitari 2^m mōz rādendi quē tñ indi-
 plures opīnari pcedē qn idē motib⁹
 7 rīs sil^o moueat possēt ēt ponē q̄ c sit
 p3. a. 100ª terminata ad b p3ez a eq̄lis
 i po^a cū excessu q^o tota po^a actia a ex-
 cedit po^m resistētiā b 7 ponē q̄ resi-
 dūū a sit d 7 tñc ita ut supra formares
 ar^m 7 faceres ipm pcedē siue dicēs b
 icipe reactionē i to^m a adeq̄te siue so^m
 i aliq^a m^o et p3ez so^m adequate siue i mū-
 lā s3 oio succēsiue q̄ ad p3es a icipiet
 actiōez suā p3 facit^o q̄l^o illd ar^m ec dē^o
 q^o supra h pcedit nō al^o nūc ipm appli-
 cabo. In rīstōc ad 4^m ar^m dic q̄ il-
 lo cāu nō fiat reactō. tñc n. passūz p mūlā

latitudine distabit ab agere cuius oppo-
 situm si reactio fieri dicitur. Contra hanc
 rationem instatur. quia per hoc rursus non sal-
 nat reactiones quod cum et motus querebamur
 principaliter nihil tamen percedit contra
 responsiones secundum modum quem posui ac per
 hanc in prima parte. huius tractatus
 in alio tali casu sit reactio. ergo rursus fuit
 quod per considerationem rationis recitatur et per
 hanc autem sit a uniforme huius per totum cali-
 ditate ut. 8. pedalis quantitas cuius
 caliditas sit potentie actus et sit po-
 tentie resistitue potentie ut. 10. et sit b.
 pedale uniformiter difforme in caliditate
 ab. 8. usque ad duos gradus in cuius tamen b.
 quolibet puncto latitudo primarie qualitate
 sit per se ut. 10. et sit. 11. multo optimo tam-
 ta quod habeat multitudinem forme ut. 12. po-
 actus in frigiditate corporis uniformi-
 ter calidi ut. 8. sit ut. 10. et a. tangat b.
 2^m extremum. b. magis calidum sint quod a. et
 b. in aere uniformiter huius caliditate
 ut. 8. tunc arguo sic a. ager i. b. et b. ager
 in a. per tunc. 7. per et autem per maiori
 satis liquet. Nam a. b. proportionem maio-
 ris equalitatis supra aliquam parte b. ter-
 minata. Huius extremum. b. remissius in
 caliditate ut. 10. existentem totum cum ab
 alijs partibus intensioribus in caliditate
 nullum recipiat incrementum per resisten-
 calefactionibus et per tepus post b. ager. hec
 7. et 10^m eius a. per in casu maxie ad-
 den^o per actio a. est ultra b. sit maior per
 incrementum aeris incrementis ipsum ad in-
 frigidandum a. et quolibet huius caliditate
 intensiores quod ut. 8. et po^a in frigidatuna
 b. si nullum ab extrinseco recipiat b. incre-
 mentum ad in frigidandum erat equalis po-
 tentie resistitue a. ergo potentia actus in fri-
 gidatuna b. sit cum incrementum aeris erit ma-
 ior po^a resistitue a. ergo b. incipit agere i. a.
 et agit per tepus et potuit quatenus in
 casu ponere quod aer non sit solus sufficiens
 ad agendum in a. seu minoris potentie ad
 agendum in a. quod sit. b. ad agendum in ipso a.
 Aliiter argum^o formabis i. idem tamen coinci-
 dit ponendo d. a. ut. 10. autem a. et b. sit unum
 corpus cuius una medietas quod sit semipet

sit uniformiter difformis in caliditate
 ab. 8. usque ad quatuor et 2^a sit unifor-
 mis ut. 4. sitque per totum b. latitudo perple-
 ta sit eorum opinionem et a. tangat. b. sit
 parte intensiore in caliditate habeat autem 2^a
 medietas b. i. f. quod est uniformis tantas
 multitudinem frigiditatis ut illa friditas sit
 potentie actus et sit resistitue quod eadem
 est ut. 10. habeat autem per medietas b. solam ta-
 ntas caliditatis multitudines ut. 10. dica-
 rent ut. 4. respectu huius frigiditate
 intensiores quod ut. 4. aut huius frigi-
 ditate ut. 4. tunc i. b. casu a. ager i. b. quod
 unat a caliditate potentie medietatis b.
 ad calefactionem 2^m medietates b. et b.
 ager in a. quod unabit a frigiditate pri-
 medietatis quod 2^a. oia ut supra patent.
 Item quo admittis causam de. b. f. per termi-
 net exclusiue ad gradum 2^m quem ponis a
 esse uniforme. probabis eis iterum i. tra-
 ctatu tuo et ita tenebis quod nullum corpus
 nulla latitudo potest exclusiue terminari.
 In his casibus potius hic si recedat in-
 ter a. et b. fieri actionem eius reactione secundum
 qualitates primas eandem reactionem. quod si tamen
 ex aliquo parte casu aut casu aut alio sequi-
 tur quod a. ager 2^m intensiore eo quem habet
 2^a. ut patet. Item non ne recedat quod ali-
 cuius corporis unum difformis per totum una
 pars agit i. aliam et tamen in oibus partibus ei^{us} ime-
 diatis quare tamen una aliquam agit in aliam se-
 cundum te deficit latitudo. Item calcula-
 tor noster non ne probant eundem quod differ-
 entis latitudinis ad puncta imediata non est
 causa quod cessat actio cum reactione fieri poterit
 quod 2^a. In ratione ad argum^o concedit
 per quod in agere principali usque ad certum pun-
 ctum intrinsecum. ubi usque ad. d. reactio
 denemiet. Secundo dicit quod quando
 reactio denemiet usque ad c. punctum quod f.
 est medius inter d. et passus per tunc non re-
 passa non impedit b. ulterius agere in a.
 usque ad. d. punctum et b. quod illa pars non re-
 passa non erit fortior b. ad agendum i. parte re-
 passas nam cum in finem erit ille pres a. sit
 non debuit per non repassa i. parte non repassas
 instrumentum actus applicare quod ager in
 illa sit. b. cum a. finem fuerit prius principali

agēti bñ dñit po^m b ad agēdū r cōf
 nādū qualitatē ab eo cōductā quā pō
 nō repassa ad cōrripēdū. Cōtra dēa in
 illa rñsione adhuc arguitur rñualz for
 mando aliqua ex argumentis superius
 tactis. ista cūm satis pcedit q̄ nunc ab
 eo dicta sumus nūc instāi initiativo re
 actionis et arguit sic immediate post hoc
 erit aliqua pō a repassa. ergo immediate
 post hoc erit aliqua pō a q̄ria pū a nō
 repasse ergo immediate post hoc applica
 bit instrumentū pō a non repassa pū a
 repasse pōctius et illa eius pars sunt
 agentia oīo sine cognitiōe r mere nālta
 ut ex cāu noloñ igit differre poterit
 pō a nō repassa eius actionē aut multi
 plicatōes instrumēti quare rē. l' sic arguo
 pp remouere cauatiōes quas scia bō
 loco afferre possent. Sit agens pñet
 pale sūme calidū uniforme r bipedalis
 quātitatē sit aut b cōtangens a unifor
 me et frigidū in sūmo pedalis q̄ritā
 tis et absolute in duplo minoris potē
 tie essentialis q̄ sit a et sequit ex cāu
 si a sit in oībus postibilibus uniforme
 ut uolo et placet q̄ eius medietas ab
 solute essentialiter tante est potentie
 quante ē totus b incipiat ergo nūc z^m te
 b reagere in a et tūc sequit q̄ aut b in
 cipit reagere i quālibet ptes a adequa
 te aut in aliquā solū adequate aut i nul
 las pte adequate s3 oīo p pte aū pte. si
 incipiat b reagere i quālibet ptes ade
 quate signo in a g pūctus terminātes
 eius g^m ptes ptingentē .b. que 8^a uo
 cet. f. et resistit a. f. alie r octane no
 cēnt. k. et arguit si. f. esset sūme frigi
 dum uniforme si ē est. b. potentia k. ad
 calefaciēdū se hēret ad resistētiā illi
 aggregati ex. f. in pportōe sup priente
 duas quēplās aut circa aut salte in p
 portōe notabili maioris icqualitatis
 g^m p certū tēpus p^m b o pēbit k. supra
 f. b. imātē. f. ad resistēdū calefaciēti
 bus pportōne maioris icqualitatis.
 ad ip̄s calefaciēdus hec q̄ tenet mltis
 respcctib⁹ p̄rio quia potētiā .f. succes
 siue depdet seu miorabit caliditas. n.
 ip̄ius quāuis ad ptes gduales sine in

tensiōis successiue et nō subito remit
 tet z^m resistētiā f. ad actiōes k. s3 te
 successiue minorabit. Ad. n. fiet. f. po
 tēs aut potētiā ad resistētiā actiōi nisi p
 generationē friditatis in ip̄o .f. q̄ suc
 cessiua et tēp^m ralis erit. Itē. f. nūc nō
 resistit neq3 unq3 post hoc z^m te tūc re
 sistet k. q̄ritū in arg^m ponebat resistē.
 Itē. b. nō tūc inuat f. ad resistētiā. k.
 q̄ritū inuaret si ip̄. b. tota frigiditas
 poneret i. f. Itē pportōabit p^m obli
 tat pō .b. ad resistēdū k. q̄ pō .k. ad
 agēdū i. f. aut i. b. oīa et singula hōz
 q̄^m formatā apud unūquēq3 q̄sidera
 re uolētes faciūt manifestas. ppor^m .n.
 talis iter. k. et. f. si sūme eēt frig^m et in
 eo eēt tota friditas. b. successiue mino
 rabit aut nō miorabit s3 forte pp plu
 ra dēa minorabit. Et ex his ulter^m
 seqt in p̄dicto cāu illius certi tēporis
 quocūq3 o dato f. a. k. pūcti et ita per
 nullū tēpus ip̄s. f. a b frigesiet erūt eis
 i quolibz o oīa req̄sita ad actiōes. f. p
 por^m maioris icqualitatis. k. supra .f.
 q̄ritas sufficiēs et q̄ritatio nō impedit
 actiōē ut p̄hant calcul^m r et aliqñ in
 q̄cedis et idifformib⁹ p̄s intensior i re
 missiorē agit alñ ip̄s ad uniformitatē
 reducen^m neq3 actio p p^m a b. i. f. ichoa
 ra impedire pōt actiōes k i f in euidentē
 mltis p̄b in calculator si sō i aliquā
 ptes a adequate incipit. b. reagē aut illa
 pō ē a^m. f. aut sibi equalis aut b^m si a^m
 fuerit aut equalis oīo arquis ut imedia
 te aū si i^m pō fuerit b^m. f. illā ch. f. appe
 les et residuū k. et tūc ut aū oīo pcedit
 arg^m si i nullā pte a adequate incipit b agē
 scai q̄ p mltū tēp^m possit fieri reactio
 i aliq^m pte a f. b. terminata q̄ritas hēs
 p icōueniētiā r p̄b q̄ritas q̄ si p aliq^m
 tēpō possit aliq^m pō a adequate ad b ter
 minata a b repati sit illa p q̄ p hōz re
 pariat q̄ actio q̄ a b sit i a successiue ex
 tendit p ei^m pte g^m i o me^m hū^m hōz
 aut actio terminabit i g p̄cto aut ultra
 .f. magis distāter ab aut citra si i g pū
 cto aut citra p̄hābo ut p̄us q̄ post illū
 o ager k i f aut q̄ tūc ager seu incipiet
 agere. Si dicās q̄ in illo instāt erit
 iam ac^m ultra g aliqd erit o cit^m me^m

instans hore in quo actio erit solus ad
 g. In illo ergo instanti argumentus for-
 mabo ut ante p pncipio reactionis forma-
 batur. ps g^o manifeste q^d dicendo q^d re-
 actio successive extendet p a. q^d quocunq^{ue}
 q^{ue} tēpore dato quo tu dicis reactionez
 duraturā nō illo toto pōt reactio dura-
 re q^d aut infine illius tēporis a te dati
 erit actio solus usq^{ue} ad g. aut citra aut
 ultra si solus usq^{ue} ad g. aut citra quo-
 cūq^{ue} instanti intrinseco istius tēporis
 dato p^{ro}babis post illud istans nō fieri
 reactionez oīo fōmando argumentus su-
 pra factū. si ultra aliq^{uod} certū i tēpore
 dato signabis istans i quo actio termi-
 nabit ad g. et p^{ro} illd instans sūzq^{ue} post
 quodlibet instans 1° o^{mn} prius p^{ro}babis
 nō fieri posse reactionē hoc argumen-
 tus sepius supra factus hic uolui ita re-
 plicasse q^d pcedit ut ita si dicamus .b
 uelocius agere in p^{re}ter p^{ro}pinquas ei q^{uam}
 in remotis. si tū diceretur uelocius
 agere in remotā partes q^{uam} in p^{ro}p^{ro}ximo
 rez. adhuc sup hoc medio formaretur
 argumentus equaliter pcedens. Neq^{ue}
 pōt dici q^d eque uelociter ager b p to^m
 a ut cum a sit maioris potentie .b. et
 alibi p^{ro}bauit unū agens ceteris p^{ro}b^{us} nō
 posse agere p aliq^{uod} tēp^{us} adequate uni-
 formiter ut datus p^{ro} maxie in pncipio
 uni forme hoc tū nō multus ad p^{ro}positū
 In 2° dicto circa finē dicit q^d passus
 hēbit per tēpus maiores potentias ad
 agendū et cōseruandū in p^{re}ter repassa
 qualitates inductas q^{uam} pars nō repassa
 ad aliam corrumpendam applicatam.
 eim fuit a pncipio instrumentus passū
 in p^{re}ter repassas non autē p^{re}ter non re-
 passe tē. S^{ed} querit circa hoc quo ar-
 gumēto aut p^{ro}uasiōe moi^{us} b^{us} dixerit.
 debuit eim rāsonē suāz rōmibus exp^{re}
 mēis aut auctoritatib^{us} reborare q^{uod} r^{ati}
 tu ēt p quātus tēpus hēbit passus ma-
 iores potentias et nō quid per seculū
 tus annū horas aut dies. agētia ei^{us} sunt
 mere nālia nullo mō cognotua. Item
 p^{ro}batur est sufficiēter q^d per certū tem-
 pus ad pncipiū reactionis terminatus lz

erit potentius .f. et .b. simul ergo .k.
 maiores habebit potentias quā .b. et .c.
 Si dicet supra i argumēto pncipali q^d
 i cāu illo .b. pedale nō reaget in .a. bipe-
 dale tūc querā a te nūq^{uam} d minori^{us} potē-
 tie unū possit agere in aliū maioris aut
 nō si nō ē reactio possibil^{is} ut manifeste
 seq^{uitur} q^{uod} tūc a equale b in po^{te} agerēt et
 repaterētur inice. arguo g^o sic a agit
 in b ergo potētia a est maior resistētia
 .b. ergo per aliq^{uod} ē maior ergo b stāte
 si a in potentia iciperet miorari adhuc
 imēdiate p^{ro} po^{te} a erit a^u resistētia^{us} b.
 g^o imēdiate p^{ro} b^{us} ager a i b et erit mīo-
 ris potētie .b. g^o unū minoris reagēt in
 maioris potētie aliq^{uod} q^{uam} tē. si sic agat
 ergo a in b q^{uod} tūc b^{us} modice mioris po-
 tētie q^{uam} a fūit. i p^{ro} b et tūc seq^{uitur} q^d po^{te}
 a p certū quid ē maioris potētie q^{uam} po-
 tentia b p aliq^{uod} .g^o certū illā excedet ac-
 cipio .g^o in a .100^{am} p^{re}ter p^{re}ter a equal^{is}
 i potentia cū excessu quo potentia a ex-
 cedit potētiāz b terminatā ad b et noce-
 tur illa 100^{am} f et pūctus seu linea i a ter-
 minās illā g et residuus necet k et tūc
 gnāz in quolibz cāu ut ante facies ar-
 gumētum pcedere. Ad 6^{am} rāsonē 2^{am}
 euz p^{ro}ueniēs ē ad sua dicta et scdm mo-
 dū quēz p^{ro} fuit in p^{re}ter p^{re}ter tractat^{us} huius
 dicitur etiaz q^d si p^{ro} repassa p aliq^{uod} o^{mn}
 intrinseco t^{em}p^{us} mensurantis reactionē
 poneret^{is} sepata. d. in medio iter d. et b
 q^d b i istā adhuc agēt. et forte uelocius
 agēt In rāsonē ad 7^{am} arg^{um} cōcedit p^{ro}
 q^d unū sūme calidū pōt i aliq^{uod} cāu alii
 mulare aliq^{uod} sūme frigidū pcedit 2°
 q^d in hoc cāu frigidū nō reaget in ca-
 lidū usq^{ue} ad finē actōis calidi i ipm
 hec ad suū intellectū bene dicta non
 tū ex his saluat pncipalē difficultatē de
 reactōe medicā. n. hoc argumētus post
 se trahit difficultate ut ps. 3° dicit ulte-
 rius q^d nō ē possibile q^d aliq^{uod} passū agat
 in agens usq^{ue} ad assimilationē p^{ro} tres
 cās quas hic enumerat hoc suūz dictū
 pōt intelligi in p^{ro}posito duebus modis
 p^{ro} ut uelit q^d si agēs d^{icitur} assimilare p^{ro}
 .oc est si d^{icitur} facere passum tale quale

fuit agēs ipm in pncipio actiōis pas-
sum nō ager usqz ad finē actiōis agē-
tis in ipm agens. et hoc modo intelligē-
do credo dictū ei⁹ fore uerū. 2° pōt
dictū eius intelligi sic qd qñ agēs pnci-
pale et passūz pmo essent similia tñc pri-
mo cessat actio agentis pncipalis i ipz
et itaz ante p temp⁹ cessauit actio passi-
i ipm agens pncipale et h mō intelligen-
pbatū eius dictū non esse utz uerum
qz sint a et b duo corpora pedalia. 3°
omne dñsionē equedēsa aut talz dem-
sa q sunt equalis potōne et um for⁹ a sū-
me calm et b sūme frigidū seu a calm
ut 6 et b frigidū ut 6 c sit tepidūz eque-
densūz cū a et b bipedal lōgitudinis pe-
dalis latitudinis et scipidal p fūditatis
a et b angat b c aut equalz et angat a et b
tunc ager in b donec erit tepidū et silz
b ager in a donec erit tepidū et d i co-
dē 2 incipit utrūqz eē tepidū ergo et ē.
4° et a^m satis patet ex dictis i p^a parte
ne longior sermo fiat oīto nunquid a
ager in b quousqz b scdm se totū erit tem-
et si dicat qd c alterabit iteri ab his ad
huc bñ sequit intentū pncipale ut qsci-
derant p^a. Notandū uiciter qd nō d q^o
libet passū illud qd dicit ē uerū puti qd
si agens assilaret sibi aliquod passū i^o
passū re^a seu po^a ad resistendū actiōni
agentis in ipm successiue usqz ad nō gra-
dum remitteret qd p^a in cām in quo ali-
quod agens calm ut 6 assilabit sibi ali-
quod pa^m et hoc dico in seqēdo coēm
opiniōne et suā quā ueriores existimo
In responsiōe ad 8^m et ultimū eius
argū dicit qd si a et b sunt equalia i po^a
a sūme calm et b sūme frigidū a ager in
b quousqz inducat in ipm mediūz gra-
dum qualitatis et b ager in a quousqz i-
ducat in ipm mediū gradū fritatis et tē-
qz eēnt similia scdm extrema approxia-
ta cessabit ac^o et reactio inter i^a et sic nō
erit actio ppetue duratiōis. Cōtra h
arguit forimādo suū ar^m i hūte sit nē
illd o i q^o inter i^a reactio cessat pp si
militudine ipsorū fin extremat arguo
sic an hoc a agebat i b ergo in aliquo

o an h aut i tpre certā habuit a supra
b pportōes maioris sequalitatis sz p
q^m miorata est po^a a ab i^o o aut tpre
usqz ad o pñs tñ ē miorata re^a b et
neutra illarū usqz ad nō g^m ē miorata. g^o
et a nūc hēt supra b pportōes maioris
sequalitatis et similitudo a et b fm corū cū
ma n^o spedit actōes quēadmōz calcula-
tor optie pbauit et aln tu pcedis et qz
tū ad oīa itrin^a pūcta sūt q^aia. g^o et nūc
a ager i b et p^o hoc ager i b et silz oīo p-
bare ē qd b nūc agit et h p^o ager in a qz
rñsio forte nō secura. Hoc tñ ar^m non
mīluz forte erit difficile soluere nobis
tñ sufficiat qd hic mod⁹ rñdēdi ad hoc
suū ar^m ula^m nō euitat pncipalē difficul-
tatē i hac mā. Nec igi q^m ad rñsioes
Jacobi p nūc pbabilz sit dēa ad lau-
dem boni Jesu.

Artilius

nūc dū pñtem
māz sūbz p
tractaret i qōm b^o suis sup li^o
de gnōne i 4° et 5° notatis pmi arū q
stiois i q^a mouet diffi cltate de q^a nūc
ē fmo i h tractatu dicit ordinē actiui-
tatis inter pmas qualitates ad agendū
eē istū. Qz calitas ceteris ē potētio ad
agēn 2° fritas 3° hūitas ul^o 4° sicutat
iter oēs min⁹ potēs ē ad agendū i resi-
stēdo at q^o 1° se hñt. magis n. iter oēs
sicutas resistit. 2° hūiditas 3° fritas ul-
ti^o 4° calitas et h ad bo^m itē accipien-
da sūt po^a. f. paritate i qzitate sboz et
militudie qualitātū ulteri⁹ i illa mā d
actiōe et resi^a pma^m qualitātū in 2° de
gnātiōe dicit se credē sicutatē fōe po-
tētiōres in agendo qz i resistēdo rñdet
qz ibi argumētis p cū formati s p^o ad
opo^m declarādū. Et ex his imēdiatē
sequit qd qlibet pria qualitas pl^o agat
qz resistat seu qd potētior ē ad agendū
qz ad resistendū bec oīa si pcederēt
gūta disputandi nō saluaret tñ reactio
quā in expimentis pcpim⁹ fieri in qui-
bus ē iste cōcedit reactionē fieri. seu
quibus pbat reactōes esse possibilem
aut idē motib⁹ p^otrari moueret. aut
p nihil agēs i reactōe reparetet aut re-
f

mitteret ut p ea q dicta sunt i argumē
tis q rñsiones Jacobi factis satis p
Qd calitas maioris sit actiuitatis q fr
gidas duobus declarat expmñtis. p
qz longiori tpre z cū miori lesiōe quis
manū tenet sūmersas i aqua frigidissia
qz in igne. z qz null' hō possz qzrñlibz
modico tpre in igne sine magna lesione
manere in aqua aut terra manet multo
tpre sine magna sui lesione. Nec arx
arguit calitatē eē maioris actiuitatis
frigiditate possum? p his plura dicere
p q oē uiuēs z oīs homo maxie dcl
n ad calim ita q plus hēt de calitate
qz de frigate qz cū a calido qz a frigi
do pati debet utriusqz. s. calitatis z fri
giditatis po^a i agendo equali exñte ce
teris parib? p min^o. n. calis qz fridis
resistit z q calim agendo porros ape
rit pa^m rarefacit z sic ipm ad facilius
recipiendus actionē disponit. frigidū at
i sui actōe hñus opat porros qstige^m
z pa^m qdēfādo qz equali exñte po^a ca
lilitatis z frigitatis i agēdo res. citius a
calo qz a frigido patit ceteris pibus
s^o q ut plm ignis hic inferior agēdo i
manum aut in corpus aliqd porrosum
i partes ei^o pōzosas z strictas p flāmā
sbitatē q ualde subtilis ē aut p alios
fumos sbitiles agit. qz manus magis ab
igne ledit qz ab aqua frida que sic tor
te pces man^o minime sbitare potest.
Item frigidus nāles calozē p^o fōn ficat
ad intra nō sic alit calim qz calim magis
cito qz frigidus alys uidet lesiū. Itē
forte in aqua non actu qgelata seu flui
da non tanta ē frigiditas qta est cal
tas i igne hic iferms exñte. rōabil^r. n.
credo z si iste oppo^m teneat i aq^a qgel
ata eē itēfiorē fritatē qz i aq^a fluida
nō qgelata mō i aq^a qgelata minor est
fritas seu remissior qz i terra natural^r
disposita cū in tali maior seu intēfior
sit frigiditas qz in aqua ut Albertus
phoz latinoz pñceps de mente domini
Auricene dicit quare i aqua fluida fri
tate sūma notabil^r remissior fritas erit
nō at in igne hic exñte uidetur calitate
sūma eē nobil^r calitas remissior. Item

de nā ignis ē elemēta mixtis exñtia sep
are qz zē b facilia sunt. Itē qcessis
his que in nobil^r possit non sequit
q uelociter esse debeat actio calidi i re
pidus qz frigidū i idē aut qstē tepidū
ceteris parib? qz ex qñti sequit q nō
cū res a calo qz a frido ceteris pa
rib? patiat qz licet actiuitas caliditatis
sit maior absolute actiuitate frigidita
tis ceteris parib? tñ agut in frigiditate
que plus resistit seu que maioris ē po
tentie resistitue po^a resistitiua calidi
tatis in quā frigiditas debz agere z sic
stabit utriqz agere in idem tepidus aut
oio qstia ceteris parib? ab equali p
portione ymo ul^r sequit q ageret ab
equali proportione. nam in qua pporti
one calitas est magis actiua frigate in
eadē pportōe uidet q sit scdm te mī
n^o resisti^o nō habes. n. euidentē rōez q
i maiori aut minori zē. pono g^o q cali
tas sit i duplo maioris potētie actie qz
frigiditas z sequitur ex nunc nerisimi
luter dēo qz ē i z^o minoris potētie resi
stitiue qz frigiditas ceteris parib?. Sit
g^o a sūme calidū pedale potētie actiue
ut 8 z b pedale sūme frigidū tantā fri
giditatis mltitud. nē habens qstas cali
ditatis habet a z sequit q b erit potē
tie actiue ut quatuor sunt. ergo c z d pe
dalia tepida oīno cōsimilia e applica
tus a et d oīo cōsili^r applicatū b sintqz
equaliter densa cūz a et b z sequitur q
friditas que est in c et simil^r illa que
est in d est solus potētie actiue ut z^o z
caliditas erit potētie actiue pfecte ut
quatuor et cum quclibet qualitas ma
ioris sit potētie in agēdo qz in resistē
do ut ipē dicit sequit q minoris potē
tie qz ut z^o erit frigiditas que est in c
z sil^r i^a que est in d in resistendo. Sit
g^o utriusqz po^a resistitiua ut unus et seq
tur q calitas que ē in c. z sil^r i^a qz est
in d erit solus potētie ut dimidiuz in
resistendo. sed si a ageret i c friditas
actiōe uis resisteret que ut. i. potētie
ē resistitiue et caliditatis a potētia acti
ua est ut 8. ergo a agit in c a proporti
one 8ta et si b ageret i d calitas d ei^o

actioni resisteret que ut dimidiū poten
 tie est resisteret et actiuitas frigidita
 tis b ut quatuor ergo b ageret in d si l'z
 a proportionē 8^{la} ergo c nō ue^o a calo
 patitur q^z d a frigiditate ergo non c ue^o
 a calido q^z ipm a frigiditate patitur ce
 teris parib⁹. g^o ex^{la} nō declarant nota
 bilita euz ex notabilitatib⁹ sequit^r o^m ei⁹
 qd ipse ponit in exemplis. Item se
 queretur q^z omnia 2° cor^a dissimilita in
 qualitatib⁹ p^rimis p^ruenienter ap^roxia
 ta scdm partes scdm quas sunt dissimi
 lia agerent inimice et paterentur aut sal
 tem unus ageret in reliquum. alys iⁿua
 mentis et impedimentis remotis. quia
 si non sunt a et b t^a duo contra aut illa
 duo sunt dissimilia i actiuitatib⁹
 aut in passivis si in actiuis unū erit al
 tero maioris caliditatis. sit igit^r grā ar
 gumentū a illud quod est maioris calidi
 tatis tunc ultra sic a non agit in b cum
 nullus illorum in aliud agit. ut tu conce
 dis asserendo o^m conclusionis quā po
 sum sequi. ergo frigiditas b est eque po
 tens aut potentior in resistendo q^z cali
 ditas a in agēdo sit p^rimo eque potēs
 et sequitur q^z frigiditas b est potentior
 in agendo q^z caliditas a in agendo euz
 sit potentior ipsa frigiditas in agendo
 q^z in resistendo et ipsa caliditas a ē po
 tentior in agendo q^z sit ipsa in resistē
 do. ergo frigiditas b multo potentior ē
 in agendo q^z caliditas a in resistēdo et
 sunt p^ruenienter app^roximate. ergo. b.
 agit in a. Melius hoc modo procedit
 arg^m si dicas frigiditatem b potentiorē esse
 in resistendo q^z sit caliditas a in agēdo
 q^z sit et modo procedit arg^m si dicas a
 et b dissimilia ēē scdm qualitates passivas
 Si ponas a esse illud qd habet humidit
 ates maiorē i^a quā habet b tūc de b⁹ cal
 ditate a et siccitate b arguas ut de cal
 ditate a et frigiditate b ē arg^m. Itē ex
 perimenta que iste adducit i fine 5° no
 tabil^r 4° nōbile uidēt^r iprobare et si
 sunt uera non erūt 2° p^ru^o recitata pp
 eam scdm suā pōnez assignatas uera. di
 cit. n. p^rimo q^z aqua calida citius frige

fit q^z frigida calefiat. 2° dicit q^z man⁹
 frigida multo difficilius calefit q^z cali
 da frigeat. 3° dicit q^z ferrū calefa
 ctus in aqua frigida cit^r iⁿfrigidabitur
 q^z frigidus in igne positus calefiat. hec
 aut tardiorē arguit actionē calidi i fri
 gidus q^z frigidi i calidus. ergo calidi
 tas ē min⁹ potens in agēdo q^z frigidi
 tas i agen⁹. nec sufficit rādere q^z i his
 casibus ueloci⁹ agit frigiditas q^z cali
 ditas pp caliditatem esse min⁹ resistentiā
 frigiditatis. p^ro q^z ita i alys casib⁹ pp nē
 dicit^r eam. ego dicere s^p frigiditatem ue
 loci⁹ agere caliditate et ita hō magis ab
 aqua frigida q^z ab igne ledere^r. cū i p^a
 sit magis sibi h⁹ia et inimica uelocius
 q^z ab ea q^z a caliditate patiat^r satis suf
 ficienter p^rut^r fuit supra q^z concessis
 his que in nōbilib⁹ ponit^r nō uelocius
 debet agere caliditas frigiditate nec e⁹
 q^z p^rportionabil^r sicut frigiditas mi
 nus caliditate ē actiua ita calitas frigi
 ditate ē minus resistentia. Media eni
 dentia que calculator adducit ad proban
 dum q^z quilibet qualitas p^r t^rm ē actiua
 q^z est resistentia o^mni postq^z ea habet
 illa. n. satis pcedunt mixte. i. pband^r i
 cōposibilitatē 5° nōndi cū 4°. Itē q^z
 tuus est potens calitas agere et generare
 calitatem t^rm ē potens impedire remissio
 nez calitatis sed q^z tuus ē potens impedi
 re remissionē caliditatis t^rm ē potens
 ad resistendū debentib⁹ seu nitentib⁹
 i i^am agere. g^o t^rm potens ē caliditas ad
 resistendū q^z tuum ad agendum. hoc idē
 de omni alia qualitate. p^rma ita conclu
 dit^r in se aut in 3° ut p^r uel sic. sit a sū
 me calidus contangens b tepidum et ar
 guit^r sic q^z caliditas a ē actiua in b
 t^rm aut plus est impeditiua corruptōis
 caliditatis ex^ritis in b al^r. n. h⁹ic qua
 litates simul possent in eodem adequa
 te generari sed q^z tuum caliditas a ē ipe
 ditina corruptōis calitatis ex^ritis i b
 t^rm aut plus ē impeditiua corruptionis
 sui ipsius et q^z est impeditiua corrup
 tionis sui ipsius t^rm alteri resistentē
 resistentia. g^o a p^r ad ultimum q^z calidi
 f x

tas a ē actiua in b tñ aut plus effrēst
 statua ⁊ scdm idēz totū ultimū posse ē
 actiua in b ⁊ in aliud in qd ē actiua ⁊
 sūl' resistiua. ergo seq' o^m ei⁹ q' iste
 ⁊ mlti alij ymaginant. naz sicut argutū
 ē de caliditate a i pposito ita directe
 argueret de quacūq' a⁹ caliditate ⁊ qui
 libet a⁹ qualitate. q² ⁊ ē. Et si forte p
 pter hāc rōnē aut am aliā dīceres quā
 libet qualitatē magis ēē resistiuius q²
 actiua. adhuc tñ mod⁹ nōc posu⁹ in p⁹
 parte tractat⁹ sufficiēter saluabit reac
 tionē z⁹ pmissio ⁊ quibūsdā alijs mo^m
 ad ppositiū variatis. Adhuc expimē
 ta supradicta siqd ē i eis q² mēi modū
 rñdendi pcedere itelliges aut iudicab
 ex supradictis faci' rñdebis. Dīcē cō
 sequēter q² nō o³ pbare frītātē esse ma
 ioris actiuitatis ceteris duob⁹ puta hūi
 tate ⁊ siccitate. he. n. due a pbo z⁹ o³ ge
 neratōe appellatē sunt passiue. Uteri⁹
 declarat hūiditatē maioris ēē actiuita
 tis siccitate duob⁹ expimēns. p⁹ q² cō
 de poite in aere sub tecto tpre pluuiālī
 mltū hūmectant. z⁹ q² res hūide q² tū
 cūq² siccitas agat nō uident⁹ sensibl'
 exsicari. q² tūcūq² n. siccitas agat i hu
 miditates aque nō sit aqua sicca aqua
 sub aque forma manēte. Pro horū
 p⁹ ego credo qualitates actias magis
 agere q² passiuas. Al' d² q² forte ex
 nā rei nō repūnt⁹ qualitates passiue ita
 itense sicut certe date actiē. Pro z⁹
 dīdm qecquid sit i re h⁹ expimēta nō suf
 ficiēter ppo^m suū declarare. dīcerē. n.
 p⁹ p⁹ expimēto q² pānus ex lana. aut lī
 nō in aqua madesactus in aere exnā tē
 pore pluuiālī sub tecto cū cordis posi
 tus plus exsicabit q² corde hūmectabū
 tur ul' saltē plus exsicabit i aere sere⁹
 exnā non tñ sub radijs sol' q² corde tē
 pore pluuiālī hūmectent. h⁹ plane expi
 mentū declarabit. Pro z⁹ dīcit op^m
 i s⁹ nōro. dīcit. n. q² difficil' ē siccum
 hūmectare q² humidū exsiccare. Cō
 tra ea que in s⁹ nōbili dīcit seriōse ut
 supra arguas ⁊ facias que sunt dicta
 supra procedere. Non ergo probatū ē

euidenter 4^m nōtūz nec s^m ⁊ manifeste
 ex dictis ab eo sequit⁹ i composibilitatē
 s⁹ cū 4° nōdo ut euidenter satis ē p
 batūz. Nec itaq² q² ad ea que i p⁹ ar⁹
 dīcit sufficiāt. Contra ea que dīcit i
 solutione quartē dubitationis per ipm
 formate satis arg^m ē in opinōe Jaco
 bi non. n. cūtare⁹ scdm dicta ab eo dif
 ficultas de parte repa⁹ nam concedit
 q² si a cal' m sit eque potens cūz b frigi
 do q² medietas aeris p⁹ p⁹ a calefi
 et a⁹ uero frigefiet ⁊ si a foret potēu⁹
 b maior s aeris inter illa mediā⁹ q²
 medietas calefieret. arguā ergo sic ma
 iores p⁹ portione uel saltē nō minorem
 hēt b supra medietatē aeris q² tangētē
 a. q² supra a casu maxime i quo ille aer
 sit multo minoris q² tatus ⁊ potētie
 q² b ⁊ illā medietate b infrigidare nō
 potest nec aliam ei⁹ partes. ergo nō po
 terit b infrigidare i p⁹ a nec aliquā ei⁹
 partē q² a patet maxie m. habendo que
 contra mōz Jacobi supra sunt dicta.
 Item sequeret⁹ q² inter nulla corpora i
 mediata ullo⁹ fiet actio aliquo tēpore
 hoc quidē iste ⁊ bene hēt p icōnem ēi
 ⁊ p⁹ z⁹ nam si q² nō est bona dicam⁹
 q² a sit sūme calidūz uniformiter nūc
 p⁹mo contangens b sūme frigidūz in om
 nibus possibilib⁹ uniforme p potētiāz
 diuināz si non aliter inter que actio du
 ratūra sit cū reactione per unāz horāz
 ⁊ tunc sequitur ut bene patet q² sciderā
 ti q² per aliquas partes hore dicte ali
 qua pars a uersus b terminata ⁊ contrā
 gens b adequate in i⁹ a parte hore siue
 ad finē hore siue ad p⁹ncipiūz ipsius
 hore terminata siue non a b repatiētur
 sit ergo nūc o mediū istius partis ho
 re ⁊ ista pars que adequate repatiētur
 c ⁊ residuūz a sit d ⁊ arguo sic c est me
 diūz iter b ⁊ d. ergo medietas c aut sal
 tez aliqua eius pars contangens d ca
 lefiet ⁊ non infrigidabit⁹. ergo non to
 tum c adequate per hanc horāz totam
 partem repatiētur. P⁹ncipalis q² seq⁹
 tia de se p⁹z. ⁊ antecedens patet secundū
 responsiones ab eo datū ad 4^m du

bitationem et hoc arg^m magis forte p
 ceder arguendo de 100^a parte contage
 te b partis a principio equalis in pote
 tia essentiali cum excessu quo potentia
 a excedebat poten^a b si diceret b actio
 nez suz per totum a incipere et si p ali
 quam partes adequate aut oio successi
 ue b ageret in a quum ad partes a tunc
 ut contra Jacobum argueretur. Post
 ulterius Marsili⁹ quosdam modos re
 spondendi ad 5^{am} dubitationem ab eo
 formatas contra quos satis videntur
 argumenta sua procedere. Addit ultei
 us q alii et probabilius alii responderet
 dicentes. primo q ubi nunc primo inci
 piat fieri reactio immediate post hoc e
 calefiet et frigeft. 2° q non sequitur
 immediate post hoc calefiet et frigeft
 ergo simul calefiet et frigeft. 3° dicit
 q immediate post hoc prius e frigeft
 q calefiet. 4° et ultimo dicit q hoc 7°
 non valet immediate post hoc prius e fri
 gefiet q calefiet. ergo prius e frigeft
 et q calefiet. Hec isti in ista respo
 sitione voluerunt. licet non ita diste et for
 maliter posuerunt eius dicta. primum
 dicitur est satis ymaginatio possibile
 non tñ in cau isto necessarius nec uerū
 ut per me^a b et i opinione Jacobi reci
 tata facilliter pbaretur. 2um quo possit
 concedi aut non ps ex p^o. 3um dicitur
 et si ad suū me^m conceditur modicū ad
 propositiones deferat et. 4um dictū ea
 des ut a uidet concedendū eē. hec dicta
 sequitur et a ex ultima respo^sioe mar
 silij ut ps 1^{am} considerā. contra quā
 nunc arguetur et arg^m directe pcedit q
 hec dicta. Item si admittetur n sal
 natur quomō per aliquod tempus pos
 sit fieri reactio ut ps consideranti argu
 menta facta in opinione Jacobi supra
 p^o logice respo^det Marsili⁹ ddo q
 b agit et introducit in aliquas frigidit
 tatem qfue tantum nullas tamē deter
 minate agit contra b per certum tēp⁹
 et tunc agit in a et certo gradu uelocita
 tis. ergo aliquas frigiditates in a gene
 rabit consequentia patet ex 6° phisico

rus et antecedens patet ex probatione
 sua adducta pro principali conclusionē i
 i^a materia. maior n. erit in certa ppor
 tione actiuitas frigiditatis b q res^a
 totius caliditatis a et hoc per certus tē
 pus quare. et. Item experimenta. omnia
 in quibus ille concedit et probat reacti
 ones esse et fieri certa latitudo qualita
 tis in parte repassa introdu⁹ ut patet.
 ergo modus b respondendi non suffici
 ens est nec saluās experimenta. Quid in
 ultima responsione dicat patet que ut
 constat non saluat experimenta. Item ima
 ginatio non admittit q pro omni instā
 ti temporis mensurantis reactiones in
 e erit in casu suo frigiditas que null⁹
 erit intensiois et contra hoc ut dicitur
 ē sunt experimenta. Item b incipit rea
 gere in a scdm partes a sibi propinquā
 et per certus tempus terminatus ad b
 et ager i huiusmodi partē non ponēdo
 adequate. ergo et. ergo nō incipit e ca
 lefieri et frigeftieri consequētia patet
 et si mlt⁹ totum antecedens nō actiui
 tas totius frigiditatis b per certus qd
 excedit et excedet per certus temp⁹ ad
 hoc et terminatus resistentia totius ca
 liditatis a et maxime cigitur ager in il
 lum. consequentia hec et 3^{am} scdm istum
 patet. Item aliquando concedit q
 caliditas e non remittitur quod nō ui
 detur necum et quod est contra experi
 menta. Item sequeretur q e et f con
 tinue per annus aut seculus certo gdu
 alterabuntur et tamen pro omni instan
 ti illi⁹ anni omnino eodē mō in qualita
 tibus primis se habebunt sicut in pri
 cipio anni cōdemstratione et rarefactio
 partius additione et subtractione illaz
 oio abductis qcto ē icōueniēs nuz. 7°
 tñ declarat qz sit a sūme calidū i oib⁹
 uniforme et b sūme frigidus in oibus
 possibilib⁹ uniforme et angēs a et oio
 equal⁹ potētie cū a et sequi^r q a ager i
 b et b in a alijs deductis ut ps si qcedē
 tur reactionē mō hui⁹ fieri posse. uolo
 ergo si totum ante repatur q e sit ps
 eius repassa et si 10um repatur ut 100^a

pars eius & sus b terminata & f sit pars
b repassa aut ioo^o ps ei^o & tãgẽsa si to
tũ b repassat tũc ex mō rñdĩ patet si ñ
aliunde ipediant q̃ ppetuo agent a &
b p c & f & tunc c & f eodẽmō & tũme se
habebunt q̃z & c. Ex h̃ igit̃ & i opmĩõe
Jacobi dictis pz satis clare Marsili
um nostrum multis digm̃ laudibus atq;
mirre extollẽdũ ñ i toto dissoluisse dif
ficultates que i hac m̃a coiter adducũt

Aliermus ^{ber}

i ultio sophismate in ppo^a
nostra m̃a h̃ sũmaz uoluit
primo q̃ equale alteri in po^a agit i illũ
& min^o potest agere & alñ agit in mai^o
prima ps huius scdm̃ euz declaratur h̃
modo uel consimili q̃z sint a & b equa
lia in potentia a sũme calidũ b sũme
frigidũ & sit utriusq; potentia actiua
ut s & patet scdm̃ eodẽm uiam q̃ totum
a resistit ut s & to^m b ē potẽcie ad agẽ
dũ ut s & q̃z aliq^a pars a ut i exĩs ipsi
a minus resistit q̃z totũ a post q̃z que
libet pars a ut i exĩs a minoris est po
tentie actiue q̃z to^m a sequit̃ q̃ minoris
potẽcie q̃z ut s resistitũe erit aliq^a ps
a ut i exĩs ipsi a ergo in aliquã partẽ
a ut sic ipsi a i exĩtes ager ipm̃ b suffi
cienti exĩte applicatione ergo equale a
liqũdo in equale ager & hoc eodẽmō
i eodẽ probaret̃ casu & concludit̃ a age
re in b itaq; patet inter equalia in po
tentia actiue cũ reatione inter pmas
qualitates uni^o & eiusdẽs & rietatis fie
ri. Ex hoc fundamẽto sequit̃ z^a pl
p^o dicti nã pportione maioris sequali
tatis habet b in eã dicto sup aliquam
ptẽ a. ergo b posset taliter & ita modi
ce minoris potẽcie q̃z a eẽ q̃z adhuc p
portione maioris sequalitatis ipm̃ b
haberet supra aliquaz partẽ a ut sic in
exĩtes ipsi a. ergo tũc min^o puta b age
ret in maius. s. a pma & z^a & z^a manife
ste sunt. z^o uoluit q̃ si b reagat in a ita
q̃ nũc primo reactio deueniret i a usq;
ad c punctũ qui sit ita ppinqu^o cẽmo
partis repasse & angenti b aut ppinqu^o

simo sibi q̃ ps nõ repassa ipsi^o a q̃ sit
d sit potẽti or pte repassa ad c termina
ta & b passo principali sit d ps añ hoc
nõ egit in pte repassaz q̃z i^a pl repassa
nũq; añ hoc fuit sedz se totã applicata
d pti z^m eẽm̃ s^a & zũũ agit i b tũ passũ pñ
pale q̃z fuit pti^o sibi applicatũ secundũ
extremũ & zũũ sibi iō pñs egit i i^a m̃. s^o
uoluit q̃ si pl repassa i cãu pcedẽte po
neret̃ iter d & b sepata a d d agẽt i illã
& ñ b agẽt i illã ñ seq̃t̃ tũ ut diẽ q̃ pti
nũa^o ipediat actiõẽ d i i^a m̃ pte. s. z react
iō pncipalis passi i pte repassaz añ h̃ i
choata ipedit actiõẽ d in illã pte a re
passã. Plura alia in hac m̃a & i alijs i h̃
sophite uoluit quoz aliq^a salua tñti uĩ
ri reueren^a ñ mltũ appẽt moderã^a a^m
tũ locũ postulãt. Contra z^m dictũ satis
procedunt arg^a calculatoz noster qui
b^o satis credo pte oppositaz. s. actiõẽ
pncipal^o passi nõ ipedit̃ posse actiõẽ
part^o a non repasse in pte repassaz. pte
querit̃ q̃z i^a actiõẽ b p^o p^o choata ba
beat ipedit̃ & nõ uidet̃ qũo habeat cõ
ueniẽter posse rñdere. Itẽz nõ uidetur
qd aliud q̃z b & pars repassa in dicto
casu alijs deductis ipediat actiõẽ pti
non repasse in pte repassã & excedere
ueniret aggregatũ ex resistẽtia fũit̃ s
iam iducte i pte repassa & ex resistẽtia
frictatis b ac ēt ex po^a illi^o actiõẽ & ñ
uidet̃ qualiter ueniẽter dbeat rñderi
q̃ p^o possum^o instare q̃z ex i^o sequeret̃
q̃ motib^o & zũs cadẽ ps monẽtur & zũs
ē ipossibile & pbat̃ q̃ q̃z infĩnĩte moi
ce resistẽcie ad calefaciẽda incipit̃ eẽ
aliq^a pars a b alterata & finite potẽcie
erit residuũ a ipsi parti repasse cõtra
rius. ergo a residuo a & a b cadẽ pars
patiẽtur. si uero dicere nullã eẽ partẽ
talem a que a b adequate incipit̃ ifrigi
dari tunc directe formetur argumentũ
factũ sepi^o supra & spāl^o q̃ rñsionẽ i
cobi. Ad s^m sũmz ar^m pncipale. Item
incipit̃ a agere i pte b ut i^a existit̃ toti
ergo a fortiori incipit̃ a agere secundũ
partem eius sũmaz in partem eius.

que incipit repati a b. Item si a et b sunt equalis quantitatis et potencie a sit calidus et b summe frigidus et b agit in a postquam ps a ut in exns ipsi a minus resistit quam totus a sequeret quod in qualibet parte a terminata ad b posset b agere imo quod aliqui esset ita quod b agit in qualibet parte a terminata versus b et non in totum a quod est irrationale ut ps et probatur quod quia supra qualibet tales partes habet b proportionem maioris inequalitatis et sunt alia requisita ad actiões et postquam in aliquo tempore agit in b usque ad aliquem punctum a signatur sequitur quod aliquod tempus poterit tempus assignari. quod in illo per qualibet partem a b ager potest et a et b erit semper per hoc tempus equalis potencie quod est satis possibile per additiões multitudinis forme si obstaret quod continue in eorum quantitatibus utriusque remitteret et tunc b non ager in toto a cum supra illud solū habetur proportiões equalitatis. Eodem modo posset probari quod b in dicto casu ager in toto a quod est quod ipsi cum habeat supra illam proportionem equalitatis non imediate tates remouit a b agit et in propinquioribus gradibus et et assumptis per maiori ps. quod in minus resistit quam toto a gradus supra illam habet proportionem maioris inequalitatis per minori. Sic est dictum ante manifestum. Item pono quod a stante in potest sicut nunc b remittat in potest et quod usque ad quantum minorari oporteat ipsi b in potest ad b ut desinat posse ut sic agere in a et non appareat quod rationabiliter possit rueri. Item quod iuuat ps immediate b ad agendum in b tunc iuuat ad resistendum actionem ipsi b et quolibet ps b per se tunc iuuat in agendo quod iuuat in resistendo maxime cum sunt uniformia. gradus si ps a imediata b ager in b aut in eius partes imediatas non patitur a parte b sibi imediata nec a toto b prima ratio patet et alia concederet opinio. Item d est potentius aggregato ex c et b sit gradus d potencie ut g et illud aggregatus potencie ut 6. gradus media 3a c est minoris potencie quam ut 6 in resistendo ut in exns ipsi c. gradus aggregatus ex d et c. 3a est ipsum corangente in agendo est maioris

potencie quam ut g et illi medicus tertie que minoris est potencie quam ut 6 prius et sufficiens nunc et ante hoc illi applicatum. gradus dictus aggregatus agit in illam mediam tertiam. gradus 1a non patitur a b et hoc argumentum videtur procedere per omni a eius temporis in quod adequate coniungit reactionem fieri et in cuius quolibet a contingit partes non repassam parte repasse et passo sit esse fortiores seu potentiores et per argumentum suo quod apparet procedere. dico per quod equale non agit in equale in potest ceteris partibus si omne quod iuuat aliquod illorum ad agendum tunc iuuat ad resistendum quod iuuat ad agendum et hoc dico illis applicatis. 2a partes que coputando iuuamenta et impedimenta et eternales potencias equaliter agunt et resistunt. hoc est intelligo de potencia triarum qualitatibus non solum eorundem. 2o dico quod quolibet ps a quantitatis imediata b seu versus b terminata accepta 2a dione a quod iuuat ad ipsam longitudinem longitudinem istas appellando que inter extremum a remouit et extremum a propinquius passo loquor semper ad bonum in intellectu per frivolas instantias non per intellectus sed magis contra uerba procedentes que forte adduci possent. est equalis potencie ut sic in exns ipsa ad agendum in b. cum toto a 2a hac approximatione ita quod quod iuuat sufficit a 2a hac approximatione agere in b tunc est sufficiens que libet talis ps ut in exns ipsi a patet. non enim potest plus a agere quam illa pars ut in existit tota maxime si sit uniforme aut illa tota pars fuerit contraria nam totum a agit in b mediante illa quod est illam iuuare. Et ex hoc sequitur quod quantum sufficit totum a resistere secundum hanc approximationem ipsi b tantum et quolibet talis dicta pars sufficit resistere ipsi b ut sic in existit ipsi a. patet ergo ex his responsio ad responsionem primi sui dicti. Tercio dico quod si unum frigidum sufficiens agere in a approximaretur ipsi a quod licet ceteris paribus tantum resisteret illi frigidum pars a magis distans ab alio

eūmo sic p^a a imediata illi frido si eq
lis fūit q^untatis et a i oib⁹ possibili
lib⁹ uniforme fuerit tū illud fridus in
cāu certo citius et uelocius ager in pte
a sibi imediatas q^u in magis distāte.
p^a hoc eiz puenit merito fridi n equa
liter applicati 4° dico q^u a maioris po
tētie ē in agendo q^u in resistēdo alicui
z^m unaz eius applicatiōez q^u z^m aliaz
et tū a erit in oibus possibilib⁹ unifor
me 7 ē. sunt paria p^a si eiz applicet z^m
imaginatiōez unū agēs frigidus parti
medie centrali ipius a i oibus possibi
libus uniformis tardius agēt in ipz a
si sufficiens eēt ad agendū q^u extreme
pti ipius a applicatus ceteris oio pib⁹
remanētib⁹. ista eiz media p^a ut pba
uit Calculatō pl⁹ alul sibi equalib⁹ agit
et resistit maxie si totus uniforme fue
rit quare 7 ē. Itē si a esset unū corpus
columnare multus longum uniformiter
calidū ut g et uniformiter densum cui
eēt applicatū tale agēs frigidū 7 tangēt
unū pedale eīmū longitudis uelocius
agēt illd fridus in tale calidū q^u si eēt
7 tangēs pedale me^m eius calidi oblon
gi. imo aliqd frigidus eēt sufficiens
ifrigidare et agē i a si 7 tangeret eīmū
longitudis eius q^u tū nullo agēt in ipz
si 7 tangeret ipz⁹ pedale mediū ceteris
oio pibus. et hec ē ratio dicta q^u peda
le mediū magis potēs ē in agēdo et in
resistēdo q^u pedale eīmū si totus a z^m
hāc approximationē tū resistit q^utuq^u pe
dale eīmū et z^m aliaz applicatiōez tū
resistit et agit q^utuq^u pedale mediū. g^o
dictus 7 m. 7^a p^a ex dictis et assu^m sil⁹
est manifestū a. quocūq^u n. patit eīmū
pedale ab eodē patit a z^m istas appo
xiatiōez et a quocūq^u patit pedale me^m
ipius a ab eodez ēt patit et ipm a z^m
tales applicatiōez. Contra z^m dictus
satus pcedit aliqua ex medijs positis
7 rāssiones Jacobi Itēz 7 rualz ut
ibi possumus nē instare q^u d ē nē potē
tius aggregato ex pre repassa a et ex b
et ante b⁹ o per tēpus fuit aggregatus
ex d et ex medietate p^ais nūc repasse

a sibi p^apinquiori applicatus alteri me
diatati p^ais repasse a magis a d distāti
et fuit illi medietati magis distāti p^a
certus tēpus terminatus ad hoc instā
cōtrariū et hūc dominiū supra illam
sufficiēs. ergo an hoc p tēpus egit tē
aggregatus in illā. g^o i^a n imediate an
hoc seu nō p^anuce an hoc repatiebat.
g^o sequit ut p^a manifeste q^u n^a p^a p^a
cipalis agentis p tēpus possz repati q^u
p nihil p^ancipale agēs in qualitate z^m
quā agit a p^a remitteret nec ualer si
dicas q^u actiō b q^u per p^aus icipit fieri
i alia medietate p^ais repasse a p^apiore
ipz b ipedit actiōne residui ipz⁹ a in
illā ut euidenter m⁹z probauit. Calcula
tor noster sic supius fuit dēm. neq^uz ē
suffi⁹ ē dicē q^u inter tale aggregatus et
medietates istaz ē defect⁹ latitudis q^o
ad pūcta q^uinuatiā p^ais istas. Calcula
tor n. pbaunt euidenter iste ē q^ucedat ex
stentione p^aria etsi aliqui o^m sentire
uideat oēlq^uz q^ucedat q^u itāte silitudie
aliquoz duoz quo ad extrema actiōez
tū fieri iter i^a. Itē p^ancipal⁹ d imedia
te post h⁹ o erit potēt⁹ pte repassa et b
sil⁹ 7 erit sibi 7 rīū et sufficiēt appli
catus g^o ager i i^a maior p^az successiue
n. remittit po^a d z^m ipz 7 nē d p certū
qd ē potētius pte repassa et b sil⁹ q^u ē
suffi⁹ potētior q^u nē successiue fiet 7
cū h⁹ b remittit et fiet minus potēs in
inuādo p^az repassaz ad resistēdū actiōi
d i ipm q^u nūc. g^o p certus tēpus post
hoc po^a d erit maior po^a p^ais nō repas
se et b sil⁹ seu d erit potētius pte nō re
passa sil⁹ cū inuāteō qd recipiet. a b
minor p^ancipalis argumētū p^az. nā l⁹ z^m
istū aliqua p^a d remittetur erit tū que
libet eius pars intensior parte partū
nunc repasse ad c terminata cum conce
ditur b uelocius agere in partem a sibi
p^apinquam q^u in remotiorem. ergo
erit d continue cōtrariū parti a nunc
repasse consequentia et iā p^ancipalis ar
gumētū est manifesta postq^u deductum
est cōmutatiōez et actiones b p p^az re
passaz nunc minime actiōne d in istam

ipodire. Itaqz ex his et alijs positis i
opinione Jacobi p3. Eulielmū. Hdesberi
i illo sophismate in quo tñ plura ac plu
ra hēs utilia nō sufficienter curasse in
cōuenientia que contra reactiones appa
rent pcedere. Hec sufficiant pro nunc
cum laude Jhu Christi.

Auctor tractat de 6
icōueniētib⁹
quisqz ille fuerit cū magis
dca querā qz dicētem ipo
nēdo reactionē i qūatib⁹ eiusdē hrie
tatis fieri nō posse medys plurimis cui
dēbus usus est qtoqz clarius ea for
manit tāo obscuriores et magis dure
atqz plurimis diminute et trūcate fuere
eius rñsiones quas qdē cū ex dēis faci
liter iprobabis et ne mordear si idem
pluries repetere uoluerō instāui q sin
gulas pculas nō instare mihi tamē dic
iste auctor in pma rñsione de quo bonū
Judicant facere aliquā mentionē. s. q
difficilius est incobare motū qz pscue
rare. Sz qz si facilius ē qnuare
motū qz inchoare. aut erit infinite fa
cilius pro oī s in quo cōtinuāt motus
motū cōtinuare qz illū inchoare aut i
aliq^a pporzione finita erit facilius p
omni istanti in quo cōtinuāt mot⁹ mo
tū illū qnuare qz inchoare aut a pñ^o
motus icipit esse infinite modice. fact
cilius motū qnuare qz inchoare q fa
cilitas i pcessu maiorat. Si primū
tūc resistētia nō aliter maiorata ceteris
pibus pro omni s istius tēporis in q^o
fit iste motus in infinitum uelocior
fieret ille motus qz in pñ^o et in infinitū
uelox foret iste mot⁹ si ab aliq^a ppor
tione iciperet fieri. Nihilqz posset talē
motū interrūpere. Hec falsa sunt. et q^a
p3. Si z^m. g^o si in pñ^o p istaz ppor
tione crescēt sbito resi^a adhuc in certo
cāu fieret iste motus qd est f^m qz tūc
potentie supra resistētiā in cāu esset
pporatio equalitatis aut. saltez nō maio
ris inequalitatis ceteris pibus et q^a
p3. esset cū ista pporatio q nūc aut mī
nor ubi gratia si a hēas e ad b pporati

nez duplaz et nūc primo se contangāt
nunqz qz an hoc fuerint sufficienter ap
plicata p actiōe a in b a incipit agē in
b a pporatiōe dupla. Si ergo a potētie
ut 4. et dicas q in 4¹ facilius possit
qnuare motū qz inchoare. g^o si in 4¹
magis qz nūc p oibus instātib⁹ seqn
tib⁹ resistēt adhuc a agēt in b et tūc
ipius ad b esset pporatio minoris ineq
litatis ut cōstat quare rē. Itē subito
acgreter tāta latitudo mot⁹ qta corrit
illi pporatiōi in qua facilius est rē. cete
ris pibus hoc nō est rōnale et q^a p3.

Si z^m ergo cū a pñ^o in cōi cāu po^a
d per certū qd excedat potētiā c et
b si ē si c esset sūme frig. dum sequit
q per certū tēpus post pñi pñi. Re
actiōis b in c potētiā d excedet resistē
tiā c et b simul nō obstante q facili⁹
ē qnuare motū qz z^m inchoare cum
ista frigiditas successiue acgratur. Si
diceret q resistētia eadez remanēte r
motore eque forti et bene applicato ac
et ceteris pibus motor iste uelocius
et uelocius siue facilius et facilius
mouet quā in sic mouendo motū alie
ratiōis acgrit ipetū. qui se it ex pre
potentie actiue sicut dicere in motū
locali quare omnibus computatis cōi
nue posterius maior erit pporatio po
tentie sup resistētiā quā i principio
quare. rē. Adhuc tamen procedere ui
detur eodē modo arg^m quia quero an i
principio infinite potētie ipetū acq
ratur aut solum certe r finite potētie
aut incipiat ifinite modicus impetū
acquiri r qui continue intendunt. Si
primum ut supra quia in omni s tem
poris mensurantis illū modū ifinite
uelox esset iste motus. Si scdm seque
retur q certa latitudo motus subito
acquireretur. Itē q subito resistētia
crescente per istam pporatiōem au
gmentatur potētia motoris per addi
tionem impetus equenelox fieret ille
motus si tertium sequitur q infinite
modice maioris potētie qz nūc in
mediate post hoc erit. b. tertio adhuc

per tēpus post hoc instans in tūtiūz
 reactōis po^a b sil' cū ipetū acq̄sito erit
 minor po^a a seu d. g^o nō ager i c seu in
 a hēc oīa ut supra sequūtur q̄ tū sunt
 irrōnabilia ut p3 quare tē. Itē z^m
 modū nostrū in pma pte tractatus po^m
 huiusmōi dicitur sū nō ē ul' neq. stat
 eim in certo cāu q̄ infinite uelociter i
 cipiat aliq̄ agēs agē qd i oī s i trunse
 co i tēpore mēsurāte illaz actiōes sōm
 finite uelociter agēt ut p3 p ea q̄ dicta
 sunt in opimōibus q̄ modū nostrū i p^a
 pte tractatus. Itē pportio uelocitatus
 in motibus ut oēs cōiter q̄cedūt inseq
 tur pportioēs pportiois potentiarū
 motuaz supra suas resistētiās. g^o po
 tētia eadē remanētē posterius q̄ in pⁿ
 et resistētia equali qd scis ēē possibile
 ē in motibus alteratiōis et applicatiōe
 q̄ sil' alijs deductis inuamētis aut ipe
 dimētis pportio motuē potētie supra
 suaz resistētiā eadē aut cōsiliis p tale
 tēpus remanebit g^o ille motus alteratiō
 nis erit unī formis. g^o nō uidet diffici
 lius incohare talē motū q̄ pseuerare.
 Itē sequit ex assumpto q̄ si motus ali
 qs alteratiōis fiat i pcessu uelocior q̄
 in pⁿ applicatiōe eadē remanētē q̄ re
 sistētia minora ē aut po^a maiora ē ab
 solute. nō eim po^a nō cognōtiua eadez
 manēs maiori conatu agit in pcessu q̄
 in pⁿ ppterca q̄ pⁿ egerit. g^o si uelo
 citus eadē po^a q̄ sil' applicata agit in p
 cessu hoc erit q̄ resistētia minora ē. s3 hoc
 posito et pcesso nō saluat z^m cū reactiō
 neqz ē posito q̄ po^a maiora ē p succēf
 siūaz acq̄sitiōes ipetū pōt reactio z^m
 eū saluari q̄ nullo z^m eū si nō alō dicat
 pōt iter equalia esse reactio. g^o nullo
 pōt iter alia ēē reactiō q̄ p3 ut fuit su
 pi^o declaratiū. et assūptū sūz q̄ si pōt
 iter inegalia ēē reactiō sit g^o q̄ iter a
 et b ita q̄ a sit maioris potētie q̄ b et
 seq̄t q̄ po^a a excedit potētiāz b g^o per
 aliqd dicam^o g^o q̄tia exēpli q̄ p dnos
 g^o dnos g^o q̄tingit assignare unā pte s^o sus
 b terminatā q̄ si cēt a reliqz pib^o a se
 gata cēt potētie ut z^o uocet g^o hui^o p^o

e et hui^o c uolo q̄ p^a p^o s^o sus b termi
 nata in 100°. minoris potētie cēntial'
 q̄ to^m c uocet f et reliquā a pter. f. uo
 cet d et p3 q̄ d ē et erit maioris potē
 tie f et b sil' ēt si f ēset sūme frigidus
 et in co ēet tota mltitudo friditatis q̄
 nē ē in b sit itaqz nē s imitatuū reacti
 ois b in a et sequit q̄ aut b incipit agē
 in totus a adequate aut i aliqz ei^o pte
 solū adequate aut oīo p pte an pte et
 q̄uocunqz dicat seq̄t q̄ d p certū tēp^o
 post hoc erit potētiū f et b sil' et si b
 facili^o pseuerat motū q̄ possit ichoare
 b ē qz uelocitas insequit pportioēs po
 tētie supra resistētiā et iprocessu resi
 erit b^o q̄ i pⁿ et po^a maior p^o succēf
 siūā ipetū acq̄sitiōes p pte an pte g^o
 cū d hūerit pportioēs maioris inegalit
 tatis supra f et b sil' ut in quocūqz o
 dato post b an illō hēbit p^o n repassā
 supra pte repassaz aut d supra f ppor
 tiōē maioris inegalitatis et n hēbit
 b supra f cōputato inuamēto d pponi o
 enē maioris inegalitatis et actio b q̄ p
 pⁿ incipit fieri in a siue in f non ha
 bebit actiōem d in f sequitur q̄ pars
 repassā siue q̄ f ante illud calefiet et
 concessio q̄ agens in alterando acqui
 rat impetū per ptem ante partes qua
 re per nullum tempus durare poterit
 reactiō si non recurras ad aliud ut p3
 consideranti dicta ē Jacobū. Ibi eim
 directe formatū ē b ar^m et forte dicet
 hic supflue fuisse replicatū. possēt ibi
 arg^a adduci p^o bāda q̄ differtias actio
 nis nō ifeq̄ pportioēs potētie supra re
 sistētiā s3 sōm potētiā agētē q̄ si eadē
 po^a maneat se^o q̄ eandēz differtiatē p
 cedē faciet. quā in pⁿ b a calculatore
 nostro sufficēter p^o actata sūt i rīden
 do ad a^a arg^a p ipz formata q̄nqz ne
 gat assūpta q̄nqz negat q̄ntitas non assi
 gnās tamen aliquas cās propter quas
 debuerit consequentias illas que ui
 dentur euidenter tenere negare quo
 modo tamē ad illa sua argumenta rel
 pondendū sit tenendo reactiones esse
 possibilem satis patet consideranti

rñsioez modū nostruz et ea q̄ dicentur
sequēti i pte tractatus. Iterū in rñden
do plura dicē q̄ instare potuisset cum
minime tenēda sunt omīto aut cū ex dī
cuis istātia q̄ ista pateat aut cū aliū lo
cū postulet ut n̄ minis i longū tractat^r
nostr pcedēt ad laudē oīpotētis rē.

Aulus

ueniens i bī s
q̄ supra librū
de gnāitōe scripsit in sūme
ta sua circa pñtez mās pre
suppōit q̄ caliditas maioris sit actiuita
tis q̄ frigiditatis et frigiditas q̄ hūdi
tas et hūditas maioris q̄ siccitas. et
aut maioris potētie resistētie siccitas
ē q̄ hūditas hūditas q̄ frigiditas et
frigiditas q̄ caliditas. Itē ibidē dīc
q̄ caliditas sūl et frigiditas maioris
sunt potētie actiue q̄ resistētie hūdi
tas aut et siccitas maioris sunt potētie
resistētie q̄ actiue. dīc eīz q̄ actiuitas et
resistētiū sūt diuersē passiōes et ppe
tates pmax qualitatis et sit unā altera
maiores esse. dīc ēt q̄ ps nō repassā bz
hoc ex nā et ordine uniuersi ut nō agat
seu agē inēdat uel mīat i pte repassāz
donec desinat passus agere seu scīpiat
n̄ sufficere agē in pte repassāz p debi
litatez faciā in eo passo ab agēie pñci
palī bec iste ut credo nē n̄ bēo lib^m ei⁹

Cōtra pmo dēa pcedūt satis ea que
q̄ Jacobum et Marsiliū circa b^o dēa
sunt. Itē ex dīcīs seqrēt q̄ nō possēt
inter hūditatē et siccitatē fieri reactio
alys deductis z^m mōz eius pbandi. et
saluandi reactiōes. q̄ns est incōueniēs
aput i p̄z. ut t̄z et q̄ manifesta est. si eīz
hūditas a agat in siccitatez b g^o actiui
tas hūditatis a ē maior resistētia siccī
tatis b g^o resistētia hūditatis a ē maiō
resistētia siccitatis b ergo resistētia
hūditatis a ē maior po^a actiua seu acti
uitate b g^o siccitas b nullo agat i hūi
ditatez a q̄ne oēs sunt satis manifeste q̄
siderādī dēa ab eo q̄ sunt sup^r recita
ta. Si l̄z i aliq^o cān suo siccitas b agat
i hūditatē a po^a actiua seu actiuitas siccī
tatis b ē a^o res^a hūditatis a g^o res^a

siccitatis. d. e. maior res^a hūditatis a
g^o. ēt res^a siccitatis. b. ē maior po^a
actiua seu actiuitate hūditatis a. g^o hūdi
tas a i n^o tali cān agit i siccitatē b q̄ntie
oēs hic fōmare sūt q̄siderādī manifeste
dīcēt ab eo hic ultio recitātū dō oīo nō
lūtariū et irrōnale q̄ qō satis pcedunt
arg^a calculatoris Itē seqrēt ex isto q̄
si nē iter a et b reactio fieret ita q̄ a eēt
pñcipale agēs calidū c ps eius repassā
et d ps ipius nō repassā et q̄ntūq̄z q̄
nūc potētius fieret d p sbitas i eo gene
ratiōes calitatis aut p gnāitōes calita
tis q̄ntecūq̄z mltitudis an illd o in q^o
desinēt reagē b in a si d nullo^o uariet
in po^a n̄ desinēt b cit⁹ reagē in c q̄ si
n̄ eēt in eo. d talis calitas gnāta q̄ns ē
oīo irrōnale et q^a z^m cū ps. Itē seqrē
tur q̄ si aliqō corp⁹ ifrigidaret et ap
plicaret ei sufficēter aliqō corp⁹ ipo
et ifridante sūl calid⁹ et nōbīl^r potēti⁹
alys pib⁹ n̄ calefieret ab eo an assimila
tiōes i p̄t ad illd fridū aut saltē an illd
o i q^o illd fridus si solū illi eēt applica
tus desinēt ab agen^o. xbig. si a ifrida
ret a b et alys n̄ uariatis ifridaret ab
eo p horā p̄cise et an me^m o illi⁹ hore
gūa exēpli ap̄oxiare^r c a et b calid⁹
et eis mīto potēti⁹ c nō calefacēt a i z^a
medietate hore seu an finē hore q̄ns ē
oīo incōueniēs et q^a ps ex ei⁹ fundamē
to. unū. eīz et supflūū eēt dīcē q̄ ps n̄
repassā bz ex ordīe uniuersi ut nō agat
in pte repassāz in eo tēpore i q^o parit
a passo qz b^o ē dicere q̄ idē nō mouet
sūl adequatē motib⁹ q̄rūz et ita in ista
rñsioe nihil nouū faciēs p ista et utiōs
arg^m sept⁹ supra i op̄atōe Jacobi fa
ctus q̄z rē. Profecto recursus ei⁹ ad
ordinē uniuersi i hac pte sunt hōis am
bigu. bec p nūc sufficiāt q̄rūz ad hoc.

Lium

modū rñdēdi
i ista mā quo
rñdā ut existimo moderno
rūz n̄ parue h tēpore anto
rīstatis cū ad hūc lo^m peruenisset gūa
cuiusdam nostri focū delectissimi in
scriptis habui Secundum ergo istuz

modū rñdi et soluandi reactiōez dicit
 primo q̄ in cāu cōr calculatori ubi. f.
 a est agens pñcipale et b passus pñcipa
 le et c pars repaīsa a et d pars nō repaī
 sa ip̄ius a a pñcipio actōis a agit i ip̄s
 b et b in a et q̄ nunq̄ b et d agent sūt
 in eandē partē c et q̄ d nō ager usq̄ ad
 certuz tēpus in c cuius causa est q̄ d
 nō appetit agere in c dicit̄ 2° q̄ sicut
 in pñcipio infinite modica h̄ietas et
 distimulendo incipit esse inter d et c
 ita incipit infinite modicus appetitus
 agendi in c esse in d et q̄ successiue sic
 maiorabit̄ h̄ietas inter d et c ita in
 d appetitus agendi in c maiorabit̄ qua
 re cū nō q̄libz appetitus d sit sufficiēs
 ad hoc ut d agat i c ad hoc ut d sit suf
 ficiens agere in c oportebit h̄ietatez
 inter d et c usq̄ ad tñ maiorari q̄ i d
 acqratur appetitus ad actiōez sufficiēs
 et cum hoc nō fiet nisi in certo tēpore
 post pñcipiū reactiōis et p tale certum
 tēpus nō agat d in c. 3° ponit̄ hec di
 stinctio q̄ duplex ē qualitas una spūal̄
 que subito multiplicat̄ a sbo quali⁷ et
 alia real⁷ q̄ ē instrumētus eius ad agē
 d nō subito multiplicatur s̄z itendit̄ suc
 cessiue mō dico q̄ d mlti plicabit̄ instru
 mētus suus fortius ad agē in b q̄ i c
 q̄ h̄z appe^m agendi in b et possz forte
 dicit̄ q̄ d pduceret instrumētus intēsius
 in b. q̄ in c l̄z b sit remotius q̄ agendi
 in unū ē appetit⁷ et nō in aliud ul⁷ dicit̄
 q̄ l̄z instrumētus itensius pducit̄ in c
 q̄ in b tñ p certuz tēp⁷ n̄ erit forte ad
 agendū q̄ dicit̄ appetit⁷ et dico q̄ cū
 b agit in c si p possibile ē discōtinua
 ret a d. q̄ d nō ageret i c nisi p̄us mlti
 plicaret instrumētus forte ad assilandū
 sibi d credo tñ q̄ h̄ littera uelit hēre c
 ubi imediate dixi. d. sicut ē mlti plica
 ret i p^o cāu stāte uidelz unōe et p̄uncti
 one d cū dico ulter⁷ q̄ p̄es extreme
 d et c erūt siles. l̄dis m̄sis p̄z solō ad
 argumēta h̄z^m formal⁷ h̄nt scripta et⁷
 p^o quorūdā narratiōez q̄ neq̄z arguūt
 neq̄z i pbat̄ reactiōez et q̄ quorū aliq^a
 arguē possēz. Ad arg^m calculatori q^o

pbat̄ b n̄ agē i c q̄z si c ē cōr sūme fridū
 ut b d assilaret sibi sūt c et b s̄z diffici
 lius ē gnāre q̄z p̄seruare. g^o et c. dupli
 citer dicit̄ posse rñderi. p^o 2^m Jacobi
 forliniēsis opimōne dicit̄ q̄ b dum
 agit in c ista ps b que terminat̄ x̄sus c
 agit i c p potētiā ei⁷ cēntiālē et p potē
 tiā accidētiales quā alie p̄es sibi tribu
 unt ultra hoc ēt alie p̄es b p se et p po
 tentiā eaz cēntiālez agūt in c supra illō
 qd tribuūt p̄i b terminatē ad c. ps autē
 c terminata ad b resistit actōi b in istā
 p potētiāz eius cēntiālē et p potētiāz
 quā certe p̄es a sibi tribuūt. Ille tñ
 p̄es a p quas n̄ reagit b nō resistunt
 actōi b nō g^o totū a resistit s̄z solū ps
 a terminata ad b quare sequit̄ q̄ diffici
 lius ē p̄seruare q̄z gnāre nā tom^a et p̄
 eius extrema p̄currūt ad gnāndū et nō
 ad p̄seruādū. hec aliquāz magis decla
 ram⁷ nihil tñ h̄rū pōuēdo. Aliter dicit̄
 posse rñderi 2^m opimōne. Marfilij te
 nēdo q̄ q̄libz qualitas pl⁷ agat q̄z resi
 stat et 2^m hec fundamēta rñdet ad oīa
 argumēta calculatori remēdo rñsiōes
 illas quas calculator i littera de mēte
 quorūdā ponit. q̄ eīz illas ut dicit̄ suffi
 ciēter arguit calculator alia ēt dñr q̄ q̄
 instandū esset. ista tñ p nūc omitto. dicit̄
 tñ q̄ pcedēdū ē q̄ eadē ps sūt inuabit
 et ipediet respectu cuiusdē actiōis. nā c
 uniat d ad agendū in b mediātē calidi
 tate ip̄ius c ipediet tñ pdictā actiōez me
 diātē eius friditate et sic dicit̄ pcedēdū
 ēē scdāz quatuor istaz p̄clonū quas cal
 culator q̄tra reactiōez in littera deducē
 quā tñet alij plures in p̄bia et mediētā
 audaciter uident̄ pcedē. Cōtra illō qd
 in fine p̄mi dēi d̄z possum⁷ arguere nā
 oē agēs cēntiālē h̄z appe^m quoad dē q̄
 rñū sibi assilandū h̄it accipio me^m o
 illi⁷ tēporis i cū nulla p̄e dicit̄ d n̄ agē
 i c durante tñ actiōe b in a. et arg⁷ sic
 ubi nē sit illō d nē nō agūt in c qd est
 aliquāz sibi sile aut n̄ agit i illō qz n̄ ē
 h̄ietas inter d et c sufficiēs ad actiōez
 iter ista seu ad apertius i d agendi i c et
 ita nō ē sufficiēs appetit⁷ aut qz nō h̄z

dñus supra illud aut qz actio b p e in
 pedit d agere i c aut qz d t c sunt simi
 lia z^m exma nō z^m illud. n. remouet in
 eōi casu cum po^o qd d sit potēt^o c t b
 sil' t ēt si c ēēt sūme fridū nec z^m ut enī
 dēter pbaunt calculator qd ēt iste nē
 garet nec ēt 4^m dici pōt ut etiā pbaunt
 calculator si li^o. n. scōz cēma nō pbi bz
 actionē secundum puncta intrinse^a ut
 ēt ille periculariter argumētis calcula
 toris rñdendo concedit. Relinquit
 g^o so^m ppter p^m d nō agere in c ut etiā
 ipse in z^o dicto uidet^r qcedere. Sz
 q^o quia ex i^o sequeret^r qd nūq^o assimi
 labit sibi c t ul' q non possz aliquid
 agens assilare sibi aliquid passuz qñs
 f^m contra cū t q oēs t pbaunt q^a qz
 si c aliqñ assimilabit d prius erit tale
 quale nunc est qz sil' d igit^r cū fuerit
 tale quale nunc est tunc pmo inter illa
 erit tanta cōtrarietas qzta nūc t i^a que
 nūc ē per ipm nō sufficit ad actionē. et
 motuz iter illa. seu adh^o qd appetit age
 re i c. ergo t i^a non sufficit. ergo non
 tunc aget d in c assumilando sibi ipz g^o
 d non assimilabit c cū tunc nō erunt si
 milia. oia satis sunt māifesta. Et eodez
 modo probat^r q n^m agēs maxie si fue
 rit sūmūz assilabit sibi aliqñ passū qz
 fñmte modica cōtrarietas erit iter ta
 le pa^m t agens ante assilatiōē pa^a ad
 agens. ergo ante assilatiōē i^a dēne
 miet ad sil'es graduz qzietatis qdñi qui
 nūc est inter d t c in supiori nostro ca
 su si prius remissior qd^o qzietatis
 nō erat inter illa. ergo duz ad i^m dūene
 rit nō ulterius aget tale agēs in passū
 t si pri^o grad^o reissior qzietatis erat
 iter i^a nulla adhuc actō fiet inter illa.
 qz tē. Sz si forte diceres qd reissior
 gradus qzietatis ē sufficiens p mo
 tu t appetitu inter a^a z^o qz inter d t c
 adh^o sequit^r qz oēs fl'e supi^o deducere.
 qz z^m isti fundamētū oppoztebit dicē
 q inter a^a duo aliqs erit qd^o qzietatis
 ita reiss^o q n^o cū i^o fiet iter i^a actio
 seu appetit^o i agere agēdi i illō pa^m t
 q cūqz t qzūcūqz reiss^o assignet seqñt

ut añ conclusiones false supra deducte
 ut cōsiderāti pz Itēz potētia d est ma
 ior reh^a c sil' cū inuamēto qd recipit
 c ab ipō b et ē sibi qriū et est d agens
 oio nāle nullomō cognoscitūū suffici
 enter sibi applicatuz et alia agentia nō
 ipediūt actiōes d in c g^o agit d in c. q^a
 pz qz uelocitas in oibus motib^o in se
 gatur ppozitiōes potētie motiue supra re
 sistētā mobilis ut cōiter dī quare tē.

Cōtra z^m in q^o uoluit crescēte qrie
 tate crescē iter alia duo appe^m t n^o quē
 libet appetitū determinato exñie dñio
 sufficere ad actionē p^o pcedūt ea argu
 mēta q q^o p^m dictuz sunt formata. Itē
 sequeret^r q tua manu posita iuxta ignē
 aere oleo aut ligno t sil' ferro aut gla
 tie igni apozimata magis appeteret
 ignis agere in ferrū aut in glatiē qz in
 manū aereū olcum aut lignum con
 sequens est incōueniēs cum ignis sit
 agēs mere nāle et nullomō cognoscitūū
 et cū aeris olei ul' ligni in ignē sit faci
 lior qzursio qz ferri aut glatiē et. q^a
 pz cū maior sit qrietas iter ignē et gla
 tiez aut ferrū q uolo sue nāe ēē total'z
 diuissuz t nullo^o a sua dispōne nālī al
 teratū qz iter ignez et manū aerez oleū
 aut lignū q uolo satis ēē calida igit^r p
 z^m dēz haberet ignis maiorē appetitū
 agēdi in ferrū tale aut glatiē qz in ma
 nū aerez oleū aut lignū ad maiores eim
 qrietatē maior insequitur appetitus. Itē
 z^m istū aut daretur minimus appetitus
 sufficiens ad actiōes d in c aut maxm^o
 q nō aut minim^o qui nō aut maxim^o q
 sic nō 4^m nā quocūqz dato adhuc a^o
 isto sufficē nec z^m qz si appetit^o iste pp
 eius remissioēs non sufficit a fortiori
 neqz aliis eo remissior neqz primuz.
 nam tunc daretur primuz o actionis t
 motus qd ē qtra philosophū 6° pbi si
 coy t q^a pz qz si daret^r mim^o appetit^o
 q sufficēt sit iste ut z^a. g^o aliqñ o erit
 in quo crescēte appetitu d ad agēdum
 in c erit primo talis appetit^o agēdi in
 c precise intē^o ut z^a t in i^o o erunt

et si requisita ad actionem d in c puta ap-
 petitus. et raritas applicatio eorum
 secundum eundem et actio b in c p^o i choata non
 impedit actionem. ergo i^o o ager d in a
 et an illud nunc egit cum in eam nunc ha-
 buit appetitum sufficientem ad actionem g^o
 dabit p^o o actio d in c q^o illud erit
 tale ergo relinquit z^o. f. q^o dabit maxi-
 mus appetit^o q^o non sufficit. si t ergo nunc
 tale o in quo d h^o illa maxi^o appetit^o
 qui non sufficit et sequit^o q^o d incipit age-
 re i c i medietate. n. post h^o erit oia q^o
 requirit ad motum. et raritas debita iter
 d et c ex q^o appetit^o sufficiens appli-
 catio quoniam d^o expedire et actio
 b i c non impedit tale actionem et similitudo
 d et c fm eorum eundem non poterit impedire
 i^o ut pluries fuit dictum. sed pbat hoc
 non esse possibile. f. q^o nunc incipiat agere
 in c et p^o n^o z^o dictum non euerit q^o ime-
 diate p^o h^o p^o cessat a te d ager in c. g^o i
 mediate p^o hoc erit magis similis ipsi d
 ps c q^o patiet^o seu q^o incipiet pati a d q^o
 n^o g^o minor erit quietas iter d et ista. g^o
 minor appetit^o et iste q^o nunc pp^o ei remissi-
 ones non sufficit. ergo a fortiori p^o h^o n^o
 sufficit cum erit remissior. n^o sic et i d
 denumer. immediate p^o hoc aliqua ps c.
 terminata ad d patiet^o a d que immediate
 p^o h^o non patiet^o a b g^o immediate p^o h^o non
 erit i^o magis quia d q^o nunc g^o non erit
 inter i^o et d maior q^o nunc quietas. g^o
 immediate p^o hoc appetit^o d agendi i^o
 non erit maior q^o nunc et ille appetit^o qui
 nunc e in d pp^o modica ei^o i^o ratione n^o su-
 ficit. g^o neq^o immediate p^o h^o sufficit. g^o
 et oia satis patet. Si q^o totis virib^o
 conaret^o forte latentia quida i arg^o co-
 gnoscit. al^o t^o tunc ego formare i arg^o
 utra traseo ne q^o satis ta formatu i ppo-
 sito pcedit et h^o id^o ar^o equal^o pcedit
 q^o ceto q^o def^o min^o appetit^o c ad age-
 di i c sufficiens et n^o sit ill^o o i q^o p^o i^o
 h^o ut q^o sciderat p^o non necesse erat d 3°
 et 4° in bzo ppo^ote dionis facit metoz
 cu^o z^o p^o sufficeret utz. q^o p^o i^o istatur
 mot^o q^o nunc a d incipit fieri in e ubi nunc
 sit o i q^o d incipit agere in c aut incipit

a certo gradu uelocitatis aut n^o gradu si p^o
 seq^o q^o an h^o et d agebat in c q^o d e q^o tra-
 caus que h^o adittere et q^o pbat nam
 si immediate post h^o erunt requisita pro
 tato gradu uelocitatis et n^o latitudo ali-
 cui^o requisitoz ad motum puta appetit^o q^o
 quietatis qualitas agentis aut alium^o
 alteri^o erit subito adequate quanta l^o acq-
 sita seu adequate subito acquirit^o et sil^o
 n^o lat^o alium^o istoz q^o resistunt aut in-
 uat i resistendo erit subito adequate de-
 pedita seu subito adequate corrupe^o se-
 quit^o q^o nunc et et an h^o i^o q^o immediate p^o
 hoc faciet p^o tato gradu mot^o nunc faci-
 unt et facieb^o p^o gradu reffiori motus
 g^o nunc n^o incipit d age i c nunc ex coi mo-
 loquendi uolo q^o it^oior qualitas possit
 ee posteri^o q^o p^o fuerit. q^oius modus
 iste sit uulgaris et ex coi cursu nunc non
 ner^o hoc t^o i pposito nulla facit diuer-
 sitate aut difficultate. q^ocluderez. sic
 ergo nunc sunt et et an hoc erat requisita
 p^o gradu reffiori mot^o d i c. g^o nunc et
 et an h^o d agebat i c q^o p^o p^o p^o p^o p^o p^o p^o
 q^o n^o quietas adequate subito acq^oret et
 ex q^o null^o appetit^o et n^o a^o qualitas
 ut p^o q^o et. Si z^o d^o puta q^o incipiat
 mot^o d i c a n^o gradu uelocitatis sequit^o
 uelocitate i mot^o b^o n^o iseq^o ppositione
 ppor^o pot^oetiaz motuaz supra suas
 resistencias q^o n^o ocs ppor^oionalistas
 et q^o pbat q^o n^o pp^o po^o actiaz d et re-
 sisti^o c e a^o ppor^oio maioris iequali-
 tatis et i alio^o o an assilaciones c ad d
 erit iter po^o actua d et resi^o c ppo-
 tio in z^o maior q^o nunc et tunc motus
 e i ifini^o uelocior q^o nunc aut q^o incipit
 at fieri. g^o n^o tal^o e ppor^o motu qual^o
 e ppor^o ppor^o et. cu^o ppor^o ppor^o e
 aut erit ppor^o z^o iter mot^o at n^o erit
 aut e ppor^o z^o omnia patet. Forte
 dices q^o omnia que se tenent ex par-
 te potentie actiue d ad omnia que se te-
 nent ex parte potentie resistiue c n^o e
 ppor^o equalitatis et q^o successive ma-
 iorabit appetit^o immediate p^o h^o ifinite
 modica seu pua erit ppor^o maioris in
 equalitatis d supra c q^o a n^o gradu incipiet

mor? iste q̄ hāc rāsiōes istas. nā ex ista
 seq̄ret̄ q̄ nūm̄ p̄ h̄ d agē in c q̄ nō
 ē falsus z^m ip̄m. et q̄ pbat̄ qz nē iter
 d r c ē p̄portio equalitatis scōs ip̄suz
 oīa p̄putādo i d q̄ tenē se ex p̄e po
 tētie actīe r oīa i c p̄putan̄ q̄ se tenent
 ex p̄e potētie resistētie r p̄ h̄ maiora
 bīl̄ appetit̄ i d agen̄ in c p̄p̄ maiora
 nez q̄rietatis iter d r c. g^o nō plus ma
 iorabil̄ appetit̄ tal̄ q̄ q̄rietas iter dī
 cta tunc ultra q̄m̄ maiorabitur q̄rietas
 dīcīa tūm̄ i resī^a c maiora bīl̄ qz d mane
 bīl̄ sūm̄ oīo sicut nūc disposīus postq̄
 p̄ ip̄m sequit̄ q̄ scīpiat nūc d facere al
 quaz p̄e c sūm̄. g^o nō plus maiorabil̄
 appetit̄ d agen̄ in c q̄ resī^a c r n̄ ali
 ter i d maiorabil̄ po^a ad agēdū i c q̄
 p̄p̄ maiora tione appetit̄ q̄ nēz maiora
 tione q̄rietatis iter d r c n̄ a^a cā mī
 noza^a resī^a in c. ymo tantum; maiora^a
 resī^a in c ad actōes quā ip̄s d itēdit q̄
 tūz q̄rietas maiora^a iter d r c. g^o non
 plus maiora^a po^a actīa in d q̄ resī^a i c
 omnia in potentia actua d p̄putādo q̄
 i agēdo p̄currūt r oīa i resī^a c p̄putā
 do q̄ faciūt ad h̄ ut c resistat actōi d q̄
 i i p̄m itēdit r iter talē potētiā actūam
 d r resistitūā c ē nūc p̄por^o equalita
 tis alijs īpedimētis aut uiuamētis de
 ductis. g^o nō scīpit d agere i c qd ē no
 struz itentuz oīa h̄ arg^a r q̄ n̄ tē forma
 te satis patēt. Itē dūz d scīpit agere
 i c in certo cāu maiora^a hēt p̄portione
 ip̄m d supra c q̄ habeat b supra ip̄suz
 c g^o inelocit^o scīpiet i certo cāu d. agere
 in c q̄ īmediate an̄ illō s in q^o d scī
 pit agere in c b egerit in ip̄m c r scīpi
 et d agere p̄ to^m c adequate aut p̄ maio
 rez et^o p̄e q̄ b g^o nō incipiet d īfinitē
 tarde agere i c r ēt sequitur īsupra q̄
 q̄tūue p̄ h̄ mīor erit q̄rietas īter d r
 c q̄ nūc r i^a q̄ nūc ē n̄ sufficit ad motū
 g^o q̄ p̄ h̄ erit mīme ad motūz sufficit
 g^o p̄ h̄ nō ager d i c. g^o nō ēt scīpiet d
 agē in c. Itē ego q̄ro si sbito to^m b
 nūc corūpēt p̄ remōtionem de p̄nti r
 pōnez de p̄to d tūc scīpet agē i c pōnē
 do q̄ nūc sūt illō s de quo sepi^o supra

facta ē mīo i q^o. f. scīpit d agē i c r i
 q^o in d ē maxīm^o appetit̄ q̄ nō sufficit
 ad actōnē ip̄s^o d i c aut nō si dīcīs q̄
 sic q̄ iter d r c nē n̄ ē q̄rietat̄ sufficīet̄ r
 ex q̄nti in d nō ē appetit̄ sufficīet̄ ad
 agēdūz in c r nō īfēsiōz q̄ nūc p̄ hoc
 erit appetit̄ in d cū q̄rietat̄ nō ma
 iorabil̄ īter ip̄s r c. g^o non incipit d
 agere in c. Si dīcīs q̄ nō. g^o p̄manē
 tia b ē cā q̄ d scīpit agere i c qz. f. per
 manētia ip̄s^o b r applica^a ad c ē cā ma
 iorīs q̄rietatis iter d r c aut g^o b cābit
 maiora^a q̄ nūc q̄rietatē iter d r to^m
 c adequate aut solus iter d r aliqūz p̄
 tez c. si p̄m g^o īmediate post h̄ in toto c
 r qualz et^o p̄e gnābīl̄ frītas. Si dica
 m^o a ē agēs p̄ncipale sūme calm r b
 pa^m p̄ncipale frīgī^m r h̄z calitatē r frī
 giditatē fieri reactionē r īmediate p̄
 hoc gnābīl̄ calitas in aliq^a p̄e c. g^o in
 cipit mouē^o q̄rys moueri aliq^a ps c si
 z^m puta q̄ maiora^a q̄rietatē cābit p̄ntia
 r p̄manētia b iter d r aliqūā p̄e c aut
 īgīt maiora^a cābit q̄rietatē īter d r p̄
 tē c terminatā ad d aut īter d r p̄em
 c nō terminatā ad d p̄e c demōstrādo
 īter quā d r p̄ alīcui^o certū t̄p̄is q^o
 lībz s futurō adequate maiora^a q̄ nūc
 erit q̄rietat̄ si p̄m. g^o i nullā t̄lēs p̄e in
 cipit d agere. g^o nō incipit aliqūā ps c
 ēē sūm̄. cur^o o^m i cāu cōi solz dīcī. Si
 z^m g^o incipet d agere i dīstās nō agēdo
 p̄ me^m meli^o actōis suscep^o r min^o ta
 li resistēs actōi ēt sequeret̄ p̄nti q̄ n̄
 i i^a agē scīpet ut p̄scidētāū supra dī
 cta p̄s. Itē quocūqz o dato p̄ h̄ ip̄s i
 q^o d ager in c in i^o erit tūc aliq^a ps c i
 mediata d magis sīlis d q̄ nūc ut vīsi
 mīlī^o ē dōz r nūc d n̄ agit i illā. p̄p̄ mo
 dicā ēē q̄rietatē īter d r talez p̄tez g^o
 a fortiori tūc nō ager r ita in n^o s sūm̄
 ro ager d in aliqūā p̄e c q̄ r assūptuz
 satis ut supra patēt. Itē seq̄ret̄ q̄ d p̄
 p̄nti^o incipet agere in aliqūā p̄e c rēo
 tā q̄ p̄p̄inquā q̄n̄s ē sūm̄ r irrōale r q̄
 p̄s p̄ q̄ supra q̄z p̄e c rōe p̄max quā
 litatū hēt d p̄portione maiora^a īnequa
 litatis r q̄rietat̄ ē maiora^a īter d r p̄ez
 g z

e remota q̄ iter ip̄z d t p̄e c p̄p̄q̄orē
sibi seu p̄p̄inquā. Itē seq̄ret ut supra
q̄ igni ap̄or̄imato lig^a plurimū calefa
cto ita q̄ fere ic̄ipet ex ip̄so ignis gnā
ri nō ageret ignis i tale lignū ignes ge
nerādo aut ulter⁹ calefaciē⁹ t tñ age
ret i lig^m plur^m frigi^m sibi so^m equali
ter applicatū q̄ plus p^o resisteret q̄ nō
ē icōueniēs ut appz t q̄ ē ut supra ē
manife^a iter. n. p^m lig^m ita cal^m t ignē
nō ē q̄uicetas sufficiēs ad actōez. q̄ iter
i^a mīme actio fiet. mō iter lig^m ita fri
gidū t ignē q̄uicetas erit sufficiēs q̄ tē
Itē ap̄z mirabile q̄ n^a i d facta mutati
one debeat ip̄so d uariari seu intendi
appetit⁹ ad acedūz in illō p̄ mutatoz
solā i a^o q̄d p^o erat p̄rariū. factū ē. n.
d agēs mere naturale nullo^o cognosci
n^m. Cōtra 3^m dictū ē arguē. pona
tur. n. p^o q̄ d forū⁹ multiplicet istrū in
b q̄ i c t ad h̄ forte itē⁹ t utoz arg^o
nostrū Marsili. qui hūc mōz fere⁹ ex to
ro reprobat q̄ d ē agens mere nāle
g^o defendit hūc suā seu istrū maxie
illā quā sibi multiplicat circa se sp̄e
ce. q̄ itē⁹ itē⁹ t forū⁹ in c q̄ in b
multiplicabit hūc suā seu istrū. itaq̄
r̄nō n^a q̄ t a^m patē. Itē si d agit i b
agit p c g^o nō itē⁹ aut forū⁹ in b q̄ i
c multiplicabit istrū fractōe t reflexi
one deductus q̄ p̄z t bona est ap̄d eos
q̄ z^m rōnez t nō so^m fm uolūtate t ob
stinatē loquūtur t aīz p̄z. Cōtra cām
but⁹ terty dicti t cōtra illō q̄d in fine
terty dicti dicit. s. q̄ forte d fortius in
c q̄ in b multiplicat istrū nō tñ agit
in c t in b sic q̄ ad agēdū in c deficit
appetit⁹ satis ē supra arg^m. Cōtra
r̄nōnē q̄ p ar^o calculatoz z^m op̄io
nē Jacobi ut dicit. assignat satis indēf
aliq^a ex eis q̄ in op̄inōe hesperi dicta
sunt pcedē. Itē si d agit i b multiplicat
istrū suū ulz ad b g^o forū⁹ tale istrū
recipiet in c q̄ in b si fractio t reflex^o
nō q̄currat g^o magis p illō istrū iūua
biē c in resistēdo b q̄ b ab i^o istrū
to aut gratia illi⁹ patiet. g^o d magis iū
uat c i resistēdo b q̄ agit i b t cum d

plus possit q̄ b absolute cū i ip̄z agit
t ponat agens p̄ncipale seq̄t q̄ c m^o
patet a b p̄p̄ istrū exis i c cē forū⁹
po^a b t ita p̄babi⁹ q̄ q̄lz p̄a q̄ agit me
diate in aliq̄d p̄a p̄ po^m suā cēntalē
magis iūuat p̄e agēis imediatā passō
i resisten⁹ actōi quā p̄a i i^a itēdit si
magis agēi i^o passō fuerit si i^o q̄ agit
i p̄a. Itē admi⁹ q̄t a ar^o fūdanōto sue
r̄nōnē t remota r̄nōne de appetitu
p̄p̄ arg^a supius facta t p^o q̄z hec r̄nō
nō nō hēt recursum ad illā nō. euitatur
difficultas q̄n idē adequate sūt mōib⁹
q̄zys moueat q̄d clare p̄z q̄siderantū
Acceptio c p̄e a repassaz supra quā si
esset adhuc sūme frigida recipiē iūua
mētū a b seu sit cū b residua p̄s ipsius
a. s. d hēt p̄portionē maioris inequalita
tis t uolo p̄bare q̄ nō ulter⁹ c patiet
a b ubi nūc sit aliq̄d o t̄p̄is actionē b
i c mēsurāis arguēdo sic totū c si est
sūme frigidū cū toto b maioris ē poten
tie actioni d resistētiē i ip̄m q̄ d actio
i ip̄m c t p̄a c ut medietas imediatā d
m̄to m̄n⁹ p̄e resistit q̄ to^m c resiste
ret t to^m d ager aut appetit agē aut nū
tur agē i i^a t ē sibi sufficiēter appli
catū. g^o d agit aut ic̄ipit agē i i^a p̄e
c. g^o nō b ager u⁹ t̄r⁹ p to^m c agēdo ul
tra i aliq̄ā p̄e d q̄z r̄nō nō secura t
m̄tuz ābigua ul⁹ sic i^a p̄a d quētermia
tur ad c agit aut nūc agē in c p po^m
ei⁹ cēntalē t p po^m accidētalē quāz
sibi alie p̄es d tribuit. Ultra h̄ etiā
alie p̄es d p se t p po^m cap cēntales
agūt i c supra illō q̄d tribuit p̄i d ter
minate ad c pars aīz c termiata ad d re
sistit actōi d p po^m ei⁹ cēntalē t per
po^m quā ceterē p̄es c t partes b sibi
tribuit. alie tñ p̄es c aut b p quas d n
agit nō alz resistit. n. g^o to^m aggregat^m
ex c t b resistit p̄p̄ie si nō to^m b nūc
ab a patiet t to^m d agit aut agere nūc
t ē magis potēs q̄ totuz aggregatū ex
c t b ē si to^m tale aggregatū resistet
actioni. d. ergo d. agit in c ergo b non
per aliq̄d tempus poterit reagere i ali
quā p̄e a oīa hec satis patet scōz sū

fundamentū. Qūo tñ f3 mōz nostrū
ad hoc fundamētū sue rñsonis rñden
dius sit p3 ex his que sunt dicta i opini
one hēbēri contra illud i quo ille pce
dit 2^{am} pēl'onē illaz quatūor pēl'onuz
.f. q. eadē pars sit imābīl' r ipēdīet re
spectu eiusdē actōis satis procedūt cō
clūsiōes deducte i pbando 3^m pmissuz
i p^a pte tractat. Itaqz nō al'r ptra nūc
arguaz cūz directe ptra h pcedat illud
3^m pmissuz. p q^o ēt ut d' quidā dicta hē
bēri i ultimo sophismate. qz rē.

Aietanus

Uir in
phīa h
tpe clari ssm^o i his que su
pra libros phīcoz ānotant
difficultatē cōes de pte repassā i mate
ria de reactōe hoc mō credidit cūtare
in littera sua sic hñs. Et supponatur
pmo q. ad maiōrē spēz reflexionē se
quit' maiōz actio hoc patz qm p refle
xionē factā a spe^o pcauo gnāt ignis r
nō p factā a plano qd nō ē nisi qz i^o
reflexio ē maiōz. Sīl' i estate fit ma
ior pcellatio i me^a regione aeris qz in
bieme r h nō fit nisi pp maiōrē antipa
ristisim r maiōrē reflexionē spēz fri
giditatis i estate qz i bieme. 2° sup
ponit' q. ubi ē maiōz ptrarietas ibi ē
maiōz reflexio. hoc p3 ex dictis qz ex
eo in estate fit maiōz reflexio spērū
frigiditatis medie regiōis qz ē maiōz
ptrarietas hui' regiōis ad i^{am} in esta
te cū tunc sit ualde calidior. Tunc for^a
to arg^o sup cāu cōt poīto a eē agēs pri
cipale b p^am pncipale c pte a repassam
r d partē a nō repassaz dicit sic. Hūic
d' q. b agit in c itēdendo frītātē nō at
d itten^o caliditatē. cui' cā ē qz l3 d sit
absolute potētū qz b tñ b habet potē
ti^o instrm applicatuz ad c qz habeat d
ideo cū his circūstantiis b hēt maiōrē
pporcionē ad agendū in c qz habeat d
cā uero pp quā habet b potētū^o instrm
ē qm ipm habet maiōrē ptrarietatē ad
c qz habeat d. Ideo fit maiōz reflexio
spērū frītatis b qz caliditatis d r per
mīs potētū^o instrm habet b r iō frige

fit c pars r nō calefit qz actio hui' cō
trarij i eodē sbo primo ipedit actiōnē
alteri^o d tñ resistit ne c ita cito frige
at, sicut frige fieret ipso remoto r h do
nec b sit ita remissuz q. ampli^o nō pote
rit reagere r tunc d ag et in c i p3 redu
cēdo ad calitatē sūm3z r tñc fiet ignis
hec uir satis sūl'z contra p^m suppo^m
dū^o p^o qz ceteris parib^o tāta sit radiōz
reflexio a speculo plano qzta a cōcauo
et tñ fit maiōz ac^o p reflexionē a cōca
uo factā qz a plano. g^o rē. q^a tenz r a^m
p maiōri māse^m ē. non. n. magis pene
trāt radij speculm planū qz pcauuz cete
teris parib^o. g^o oēs ita a plano sicut a
pcauo reflecterēt minor p3. f3 ip3. cre
do tñ q. intellectu^o ei^o in suppoē fuerit
q. p maiōres untonē spērū maiōz fit
actio si cetera sint paria. Contra illd
qd dicit maiōrē fieri in estate pcellati
onē i aeris me^a regione qz i bieme pp
maiōrē antiparistisim r maiōrē spēcū
frigiditatis medie regiōis reflexionē
i estate qz i bieme dū^o qz sequeret' q. i
estate frigidior ut pluri^m eēt aer medie
regiōis pp cās illā assignatam qz i bie
me r ex pñti maiōrē fieri pcellationes
i estate qz i bieme. pñs flm qd probō
Itā al'r sequeret' q. si i tempore hñs
approximaret' sufficiēter unū corpus
agens aerī medie regiōis eque fri^m
cū^o aere tantā directe multiplicās spē
rūz frigiditatis mltitudinē in i^m aerez
medie regiōis qzta spēz frītatis mlti
tudinē reflectit aer calul' tpe estatis i
ipfuz aerez medie regiōis tñ ifrigida
ret' r fieret frigidus aer medie regio
nis i bieme qz tñ ē frigidus in estate r
sequēs ē flm. tale. n. agens ageret p se
ultra graduz ppruz i materiā extērio
rez non habētē inclinationē ad i^{am} pas
sionēz. cui^o o^m nō obstatūb^o rōnib^o no
stri Marsily cui dēter alibi dēlarauit z
q^a cōsīderātū pater. Itē ego quero
quādo spēcies reflectunt' ab i^o aere ca
lido nūqd igrediat' i^m aerem calm an
non sed statz a supficie illectūtur. Sī
p^m ergo si aer fuerit uniformis non ab

ipso reflectetur huiusmodi species. quod patet con-
 siderando. Si enim ergo tanta et non minor
 multitudo species nunc reflecteretur ab h
 aere quanta nunc reflecteret ab h aere si
 multo quod nunc calidior esset quod est contra
 2^m supponere. quod est factis manifestum. Item non
 bene appetit quomodo finem intrinsecas partes pas-
 si fieret actio. dum est quod 2^m supponem
 quod species frictus non quantitate caliditatis. quod tunc
 cum caliditas fuerit intensa. ergo cum qua
 liber caliditate exten¹ poterit. 3° non ma-
 gis ab uno calido quod ab alio reflecteretur
 oia satis patet et sunt rationalia coiter ab
 oib⁹ concessa tamen h^o ar^m modice mouet.
 Item dum quod oib⁹ his quod disputant¹ et cel-
 sis non cunctant¹ inconuenientia que est reactio
 non coiter adducit si non alia habet ratio-
 nes in 1^a materia. nam sequere¹ quod iter cor¹ in
 mediata nullo¹ fieret reactio. quoniam est
 sicut ut patet cum ut pluri^m in experimentis quod
 b⁹ iudicamus reactionem fieri cor¹ sunt in
 mediata. et quod p¹ quod si iter cor¹ aliqua
 immediata fiat actio et reactio sunt in 1^a a ca-
 lidus in summo et b⁹ frigidus ita quod et sit p¹
 a repassa et d¹ p¹ a non repassa et sit nunc
 unum in intrinsecu temporis. quod mensurat rea-
 ctionem sicut tamen ppe finem illi⁹ temporis et ar-
 guo sic p¹ infinite modicum min⁹ fortes
 sunt species frictus reflexe ab a siue a
 d in aliquo parte b terminata ad c quod in 1°
 extremo c et in qualibet parte b intensior est fri-
 giditas p¹ certum quodquam in aliquo parte c si
 o sit ita ppe principium reactionis assigna-
 tur ut non in 1° sunt c et b sicut finem extrema
 3° absolute calefacientibus plus resistit b
 finem partes eius ad c terminata quod c et b⁹
 partes ad b terminatas et adhuc sequit¹ quod
 per certum quod plus resistat b finem dictam
 partes quod c. hec 3° patet quod c resistit 2^m
 dictam partes calefacientibus per frigidita-
 tates quam in se habet et per species fri-
 giditatis in eo expositas et forte propter
 frigiditates b aliquantulum immare c in re-
 sistendo b autem secundum dictas partes re-
 sistit calefacientibus propter species fri-
 giditatis in ipsum reflexas que per infi-
 nite modicum sunt debiliores quod in extremo
 c et p¹ frigiditate huius que multo est po-

tentior frigiditate c et que multo plus
 resistit quod tunc c in resistendo maxime
 secundum aliquam eius c partes adequatam et
 p¹ unamentum c ut plures concedit. cum 3°
 aggregatus ex his que in b resistunt calefaci-
 entibus. ipsum sit modo minus quod agre-
 gatus ex his que in c resistunt calefaci-
 entibus aut debentibus et mittentibus ipsum cale-
 facere. Immo per certum quod mai⁹ et species
 caliditatis fortiores sunt in c quod in b aut
 infinite modice fortiores sunt in aliquo
 parte b ad c terminata quod in parte c ad
 b terminata. Si forte diceretur eas per
 refractiones in b uniri et tamen b secun-
 dum dictas partes calefit. ergo a fortiori
 calefit cum sit ei ut dictum est melius
 applicatus aut saltem infinite modice mi-
 nus bene alicui parti c applicatus ut si
 c non calefit. ergo a fortiori b non cale-
 fit quod est contra eam oia patent. ite-
 rum aliquando totum agens repati¹. ergo
 tunc mod⁹ iste non sufficiens. 3° patet
 tunc enim species p¹ non ab agente re-
 flectunt nec ab aliquo ut suppono. 3°
 non poterit p¹ in agens reagere omnia
 secundum hunc modum patent. Item ex di-
 ctis sequeretur reactionem secundum
 qualitates eiusdem partietatis fieri non
 posse inter unum formam quod est contra
 ipsum et consequentia probatur sic. secundum 1^m
 modum non potest uniforme equale in
 potentia alteri in illud agere seu inter
 equalia uniformia non est reactio. ergo
 nec inter uniformia inegalitatem. quanta p¹
 tet quia si unum equale uniforme non
 agit in illud. Verbi gratia b non reagit
 a sufficienter ex parte applicatione sequit¹ quod
 po¹ b non est maior resisti¹ a. 3° si b esset mi-
 noris quod nunc potenter et a p¹ esse tamen non
 maior esset po¹ b resisti¹ a. 3° minus agere
 in a autem principale probatur sic. sit igitur
 pedale summe calidum unum forme g et f peda-
 le sue finem unum forme huius tantas frictus
 multitudines quod 1° sit equal¹ potenter cum ca-
 liditate g et suppono quod quilibet qualitas de
 se tamen est 3° data applicatione actus quoniam
 3° eadem est ceteris partibus resisti¹ ut supra
 proba¹ est et h^o modo non negare uideret nec p¹

per potentias diuinas se ptingat ita q
 nunc incipiat inter ista 2^m te et 2^m modū
 tuū fieri actio et reactio et arguo sic q
 ta multitudine spēs frigiditatis reflectitur
 a g tāta multitudine spēs caliditatis re
 flectit ab f. g^o per qmz f fiet potēti⁹
 ad fridandū per spēs frigiditatis i ipz
 reflexas tñ g fiet potentius ad resistē
 dūz ifrigidatibus aut itendētib⁹ ifri
 gidare per spēs caliditatis in ipz a b f
 reflexas q inuāt ipz ad resistendū ifri
 dantib⁹ et añ qmz sufficiebat f sine
 spēs frigiditatis in ipz reflexis agere
 tñ a sine spēs caliditatis in ipz re
 flexis sufficiebat resistere g^o post hoc
 ē tantū resistet g cū spēs⁹ caliditatis
 in ipm reflexis ab f qmz f erit potēs
 ad agendū in b sū⁹ cūz spēs frigiditatis
 in ipz f per reflexiōes receptis. g^o nō
 ager f in g et eodē mō. pbaret q g non
 ager in f quare rē. oīa patēt. Itē ut
 supra ptingat f ipm g tūc aut spēs fri
 dūtat f igreditur in g et nullomō re
 flectunt aut igreditur aliquā ptez g. r
 post in f reflectunt ab alia parte g aut
 nullomō ingreditur f s ab eius frigi
 ditate reflectunt in f. Idē dico et qd
 de spēsbus f nungd ingreditur f rē. Si
 pñm dicit nō fiet reactio 2^m istū mōz.
 ille eim nō bēret locū neqz mō suo dēo
 fieret antiparistis ut pñderant pñ.
 Si 2^m aut spēs frigiditatis f q ingre
 ditur aliquā pte g et ab alia pte g uer
 sus f reflectunt denūit ad nō g dūm
 añqz in aliqua pte f spēs iste reflexe
 recipiāt aut nō s per aliquā ptem f
 spēs tales frigiditatis multiplicantur. Si
 pñm ergo nō fuit f potentius p tales re
 flexiōes suaz spēs ad fridandū g g^o nō
 reageret in g. g^o ē modus iste nō hz lō
 cūz et segit q postqz ifinite modice
 potēte spēs frigiditatis reflexe erūt in
 extremo g ptingēte f aut saltē in aliq⁹
 puncto ei⁹ itrinseco seu in aliq⁹ pte c
 f sus b terminata in cāu cōi in q⁹. f. a ē
 agēs pñcipale rē. et spēs directe fridi
 tatis absolute nō plus calefaciētib⁹ re
 sistant qz fritas a qua sūt iste spēs gñā

te ē si e agit in f absolute pō. g per cer
 tūz qd ē a^o resi⁹ frigiditatis f. g^o ē illa
 pō⁹ g maior erit resi⁹ pñs repasse sū⁹
 cū inuamēto f quare ager in aliquā pte
 eius seu in cāu cōi et ita. nō totūz e pa
 tiēt a b in cāu cōi seu ab f in isto cāu
 nel sic sūt g potēti⁹ f et se p⁹ ptingat
 ut supra ita q nē incipiat fieri 2^m illū
 mōz actio cū reactiōe et spēs frigidita
 tis reflexe ab aliq⁹ pte g nō denūit
 in f. et arguit sic in qualibz pte g ad f
 terminata maior p certūz qd ē pō⁹ re
 sistētia caliditatis pō⁹ actia f aut spe
 ruz eius directiūz s per infim te mo
 dicū fortificabūt spēs directiue fri
 giditatis p pñiunctiōes ipaz cū reflexis
 in aliqua pte g ad f terminata aut ad im
 itrinseco punctūz g usqz ad quē reflexe
 denūit. ergo immediate post b⁹ maior
 erit resi⁹ caliditatis in aliqua pte g ad
 f terminata qz pō⁹ cap spēs que ibi de
 bēt infrigidare ergo nō infrigidabit.
 g 2^m ptez f immediatā igit nō pñiēter
 saluabit reactio in expimēto cōibus
 qbus pcludit reactionē aliqñ fieri in
 illis. n. uidet agēs repati 2^m ptez pñm
 quōz aut immediatā pā⁹. oīa hec satis
 patēt pñderant quare rē. Itē sic dicē
 do nō fieri posset mō suo āuparistis
 quare rē. si 2^m ergo ifinite modice mī
 nus potēs erūt spēs frigiditatis reflexe
 a g in aliq⁹ parte f qz in extremo g ad
 bonū intellectū et in f cōiungunt cūz in
 tensiori frigate qz in g g^o si pā g nō re
 passa nō pōt calefacere pte eius repas
 sam a fortiori non poterit calefacere
 f maxime in casu in quo pars non re
 passa est potentior parte repassa et pā⁹
 pñcipali sū⁹ hec oīa pñderant patēt.
 Si tertius ergo f nullomodo ager in g
 q⁹ patet cū tātum fortificet g qmz f
 per talem reflexiōes aut plus si g sit
 agēs pñcipale et hoc argum equalz
 pcederet ponēdo g esse potentius f in
 pñdo mō dicto f nō agē in g ut patet
 qz rē. Forte melius aut apparēter ma
 gis per fractiōes qz per reflexiōes sal

ubi est reactio ut in 2ª pte tractatus in
 mō 2° tangetur. Sed nūc instaremus
 immediate dūcēdo q̄ iter īequalia īme
 diata 2^m pte īmediatas unq̄ fieret re
 actio q̄d tñ est cōtra multa expmēta in
 q̄bus asserit cōter reactiōes fieri. qz
 sit a agens p̄ncipale sūme calidū b p̄m
 uni forme frigidus minoris potētie q̄
 a p̄angens ipm a īfinite modice ma
 ioris potētie q̄ b aut n̄ maioris sunt
 spēs friditatis mltiplicare a b i a q̄ in
 a uniri īcipiūt p̄ fractiōes aut q̄ ias i. b
 īnceperunt sic uniri b 2^m partem īme
 diatā a et po^a a 2^m talē partē īmediā
 taz ē per certū qd maior po^a b aut alr
 nō ageret in b. g^o nō patit a 2^m pte et
 īmediatā b a b aut b nō patit ab a 2^m
 pte eius īmediatā a quare rē. oīa su
 pradicta diligenter cōsideranti patēt.
 Cām aut et mōz antiparistis forte in
 aliquibus nouū et uex alias ut credo euz
 quolibetice disputaret ut^m aliq̄ agēs
 agat ultra qdū p̄p̄iū sufficiēter decla
 rant. Contra illud in q^o dicit q̄ actio
 unius contrarij in eodē subiecto p̄mo
 īpedit actiōes alterius contrarij satis
 ut opinor supradēz est. Alioz īndi
 cātiōes in 1^a mā q̄ cū ad a aliquas pte
 dictaz reducātur eis omitto. Scio
 n̄ argumēta q̄ cōtra aliquis ex p̄di
 ctis rāsiōibus formari rādebit. Con
 tra tñ illas rāsiōes siq̄ diligēter fon
 damēta nostra dicta q̄sideret 2^m illas
 rāsiōes p̄cedentes forte nō difficile
 erit adducē. Et rōnes quas contra di
 ctōz rāsiōes formari uidēt p̄cedere
 cōtra illas nullus habēdo recursus ad
 mōz nostrū in p̄a pte tractatus positis
 de quo null^o eoz aliquā facit mētiōē
 et sine quo reactiōes saluare uidēt. In
 hoc tractatu de diffōrmibus nō multū
 p̄ncipalib⁹ locutus sū 2^m cōz op̄mionē
 et quāq̄ in mā de p̄p̄ortōe motus nō
 cedebaz īnouare rāsiōes n̄ tñ ille uita
 bāt q̄ hīc dicta sunt sed soluz aliqualr
 erūt 2^m illas moderātā. Et ā multa in
 hoc tractatu dēa rōnibus calculatoriis
 reliq̄ manifesta p̄cto. n̄ an̄ hūc uidēt

q̄ in ista mā ab aliis dicta sunt p̄ci p̄ue a
 calculatōe Jacobo marsilio Eulielmo
 Hefberi atq̄z alijs Tunc .n. facilius h
 dēa diiudicari poterūt. Hīs itaq̄z ut
 breuīs sit tractatus p̄sentis sus.

nunc expedit

ut argumēta calculatoriis r
 alioruz q̄ p̄bare uidēt rea
 ctiōes 2^m qualitates p̄mas eiusdē p̄rie
 tatis fieri n̄ posse solūā. P̄rio ē sol
 uenda sunt argumēta Calculatoriis q̄
 p̄lm efficacia sūt a q̄busq̄ a^a ozū hnt
 p̄m tñ formabo duos cāus i q̄b⁹ sit
 reactio 2^m p̄mas qualitates euitando
 īcōueniētia et arg^a q̄ oppo^m apparēt
 q̄cludē et q̄silz recte in ceteris cāib⁹
 rāsiō manifesta erit ad oīa argumēta.
 Cāus p̄m⁹ ē iste. pono q̄ b sit unū eoz
 pus bipedalis q̄tutatis unīformiter frī
 dus ut s ita densus q̄ ista friditas sit
 potēt. e actie ut 2° cū dimidio. Sit aut
 a bipedalis q̄tutatis p̄angēs b cuius
 medietas p̄angēs b sit unīformiter ca
 lida ut s et hēat tantā multitud. nē cali
 ditatis q̄ ista sit potēt. actie ut .i. euz
 didio et sit ē potēt. e resistētie ut .i.
 cū didio et nocet k 2^a aut medietas
 a magis remota .a b hēat unīformiter ca
 lditatē ut s et frītatē ut s r sit ita dēsa
 q̄ i^a calitas sit potēt. e actie ut .i. euz
 didio et nocet p. Sit aut aer bec eoz^a
 p̄mēs p̄p̄utatis īfluētis 2^m talē applica
 tiōē hīs calitates et frītates ut 4 so
 lū potēt. e ut 1000^a p̄a unū q̄d⁹ r p̄z ex
 h cāu 2^m mō^m nostrū q̄ a agit i b et q̄
 b agit i a alijs īpeditmēs et unūmīs
 remotis et 2^m ptes īmediatas et q̄ ne
 locus agit b in a 2^m k eius p̄tē q̄ agit
 a i b p̄m p̄z. q̄a po^a actia a ad calefaciē
 dūz unū sūme frīdus est ut tria resi^a
 aut b ē solū ut 2° cū didio r sufficiētes
 sunt applicata q̄z rē. 2^m p̄z q̄ po^a acti
 ua b ē ut 2° cū didio et resi^a k ē sōm
 ut .i. cū dimidio r per certum tēpus p
 non unabit k ad b⁹ ut resistat actiōi b
 et sunt sufficiēter applicata ergo agit
 b in a 3^m patet quia b agit in l2 sine

in a a pporiōe 5 ad tria siue 8 ad 3 aut
circa a aut agi in b a pporiōe 6 ad 5
aut circa. Et ex his sequi manifeste q
cū k min⁹ sit diuersū a p q sit b diuer
sus ab ipso p. magis eim siue p est k
q b et uelocius alteret k q b et siue
per tales alteratiōes k et p magis siue
b q an erāt fiet citius et p fuit et per
certius qd k total⁹ siue p q b ita q p
aliq⁹ s erit k total⁹ siue p. in q⁹ forte
nulla p a b erit siue p non obstante tñ
q vsus finis assilatiōis talis scipiet p
ifrigidari tñ b⁹ manifestus ē. Et in h
cān dico q in i⁹ s in q⁹ primo k erit
total⁹ siue p nulla fiet reactio b in a an
illd tñ aliqua p a frigeſcebat erit et an
h po^a b minorata tñ. Secundus cāus ē
iste pono q b sit unuz corpus pedalis
qutatis uniformiter frigidū ut g cui⁹
frigiditas sit potētiacitue ut. i. et sit a
unū corpus quitrupeale cuius p^m pe
dale q tangēs b sit uniformiter caliduz
in g cuius caliditas sit potētie ut d. ni
duz alia ei⁹ 3 pedalia hēant caliditatē
ut 6 et frigiditatem ut 2⁹ uniformiter
extensas per i^a et sint ita densa q ca
liditas in illis exis sit potētie ut. 3. cū
dimidio et p3 qūo inter a et b alys de
ductis actio fiat cū reactioe et qū cessa
bit reactio. Mos cāus uolui hic forma
re ut facili⁹ sit et clara in quocūqz tali
cān in quo sit reactio. Ad argumēta q
o^m a plurib⁹ extimant⁹ qcludē rñsio t
si sciaz mediante uno potuiss⁹ argumē
ta dissoluere. Tu g⁹ altero istorum aut
ambobus utaris in rñsioe argumētōz
Iste itaqz cāb⁹ possibilib⁹ nāl⁹ admiſ
sis et bñ intellectis ad argumēta calcula
toris nostri rñdet q in suo tractatu de
reactioe adducit ad pbandū Reactiōes
z^m qualitates pmas eiusdēz qrietatis
fieri nō posse. Ad p^m arg^m d⁹ q si
nūc reactio fieret p totuz k qd sit e in
cān suo t p sit d q d ageret in e et b si
si c eēt sūme frigiduz in 2⁹ nostro cāu
formato et q c nē ē minoris potētie
resistitue debēntibus ipz calefacere qz
tñc eēt. s. qz si cē sūme frigidū nūc tñ.

nō caleſcit a d qz si d caleſcēt ipz agēt
ultra qdūz ppruz et sic dico q lz istru
mētuz caleſciēdi pductuz a d p e sit
absolute potētiuz i caleſciēdo frigi
diora d seu hñia frigiditatē intensio
rez qz d qz potētia ad resistētia ad ca
leſaciētia q ē in e tñ ē potētiuz in ca
leſaciēdo e seu nō tñ pōt caleſacere e
sic diſpo^m qz nullomō pōt aut appetit
caleſacere e sic diſposituz. Cōſil⁹ dicē
tur si soluz in hoc s mediētaz k ppin
quior b eſſet repaſſo q uocaret e et re
ſidūz a uocet d. naz lz d agēt in e si c
eēt sūme frigidū et cū hoc ageret in b
nē tñ n agi in e nam mediētaz k ppin
qua ad p iuuaret a toto p in agēdo in
e si c eēt sūme frigiduz aut hñis frigi
ditatem intensiōrem qz ut 2⁹ nē si aut
cuz e hēat friditatē remissiōrē qz ut 2⁹
ut ſuppono nō inuat i^a mediētaz k p
piquior ad p a p aut ab alia ei⁹ pte ad
agenduz in e imo magis ipediēt et ſola
nō ē ſufficiēs caleſacere e per totum b
et ē b ipediret iſtaz caleſaciōez. quare
p3 ad p^m rñsio. Ad 2^m admitto a
ad b eſſe pporiōez quadruplaz negat
tñ q^a ergo b nō reagit per quartā pte
a niſi ponat in ante q a sit in oib⁹ poſ
ſibilitibus uniforme et alia que iuuare
poſſunt aut ipedire remoneātur itaqz
neqz iuuent neqz ipediāt. Si ergo in h
iſtanti actio ſoluz deueniret per 4^{am}
partē a uerbigratia per totuz k. in ſecū
do caſu ſuperius formato tunc reſpon
ſio patet ad argumētū ſicut ad pcedēs
quia. ſ. p ager in lz. et in b ſi. lz. eſſet
sūme frigidum nō poteſt tamē nūc p
agere in iſm caleſaciēdo quia ageret
ultra gradum eius pprum ſed magis
ipm inſrigidare dicit et iuuare b tñ.
et conſimiliter omnino dicitur ad argu
menta ſequentia et dico q si c diſcon
nuat a d et cōiungere⁹ cum b et habeat
e remiſſiores frigiditatem qz ut duo d
non ageret ut iſpum caleſaciēdo ſeu
p non ageret in lz caleſaciēdo. Et ad
aliud dico q si totum lz eſſet repaſſum
et habeat remiſſiōrem frigiditatem

q̄ ut z° p nō appetit calefacere ip̄uz
 imo cū appetat q̄libet h̄rius sibi assi
 milare appetit ifrigidare k. Si tñ so^m
 ps k nūc sit repa^{ss}a reliqua ps k appe
 tit agē in ptes k repa^{ss}as siue in c siue
 q̄mūz eēt siue discōtinuū nō tñ agit
 pp cām dictas. ulter nā ad alia dicit^r
 q̄ reactio forte cessabit in cāu nostro
 q̄n k erit totaliter sile p r tñ in nostris
 cābus tūc nō erit. sile b z^m extrema r
 dico silitudinē aliquorum scdm exte
 ma nō esse cāz p̄uatiōis motus inter i^a
 duo ut bene ip̄e p̄buit. Qñ tñ aliq^a
 latitudo motus adequare possit subito
 depdi in p^a pte tractatus dictū ē ulte
 rius dī q̄ nō iō d ager in c si c. p nūc
 sit medietas k imediata b q̄ c sit q̄ti
 muz cūz alia pte k seu cūz d aut q̄ ac
 tio b in c ipediat d agē in c b tamē im
 pedit ne z^a medietas k agat in c et dī
 co ulterius q̄ si c eēt tale quale d ip̄m
 c nō ageret in g in cāu suo pp cām su
 perius dictas et sic p̄z rñsio ad ea q̄ in
 littera dicitur. Ad aliud dī q̄ iter
 aliq̄ duo data equalia absolute equalis
 potentie pōt eē actio cūz reactiōe z^m
 qualitates p̄mas eiusdē h̄rietatis nō
 cessabit tñ actio et reactio inter i^a pp
 silitudinē ip̄oz ad puncta imediata s̄z
 cessat actio aut pp oimodā silitudinē
 eēz aut q̄z ps q̄ ante mouebat et hēbat
 p̄portionē maioris iequalitatis supra
 mobile ab ea motū aut ptes eius nunc
 nō h̄z p̄portioēz seu definit hēre p̄por
 tioēz maioris iequalitatis supra illō z^m
 ps et silit p̄m nā sit a ut in cāu p̄cedēte
 q̄ erat cāus secūdus et sit b unū corp⁹
 quadrupedale cui⁹ p̄m pedale q̄b p̄ran
 git abēat friditates unifor⁹ ut. s. q̄ sit
 potētie ut d. midū et alia tria pedalia
 hēant uniformiter fritatē ut b et cali
 ditates ut duo cui⁹ frigiditas sit potē
 tie ut z cū didio et ps q̄siderāt nostrū
 mōz q̄ a ager i b et b i a alijs deductis
 et sunt equal^r potētie ut cāuz q̄siderāt
 ps q̄z rē. et sic ps solō ad a^a arg^a dñi
 calculatoris nostri q̄ alū iudicant ipo
 sibile eē eundēter et rōnabil^r posse di f

solui. Illa tñ argumēta z^m iudicium
 meū aliq̄ i hac pte pace dixerō eundē
 ter q̄cludūt inter oīo unifor^ma alijs
 iuuamētis deductis et ceteris pib⁹. z^m
 p̄mas qualitates eiusdēz h̄rietatis rea
 ctioēz z^m easdē ptes nō fieri. Et si dī
 ceret hanc fuisse eius intentioēz nō g^o
 p̄cedē nostrū mōm⁹ i p̄s q̄z me supfluo
 hūc q̄posuisse tractatū. Dico p^o q̄ ex
 p̄cessu ip̄ius calculatoris satis appet
 iter dī aut iter unifor^me diffor^me z^m
 easdē ptes nō fieri reactioēz. Dicit. n.
 in littera q̄ iter dī pōt eē reactio nō
 sic imaginādo. q̄ sint due ptes imediate
 ita q̄ p unā sit reactio et q̄ i^a reagat
 s̄z sic rē. h̄rē rñdendo ad z^m p̄ncipale
 du^m motū ab eo i suo tractatu dī reacti
 one dīc sic. iō dī pte affirmatiuā eē ue
 raz et dī q̄ in p^a argumēto in o^m nō d
 dicit^r icōnemēs q̄z ut p̄us tangit de
 reactiōe dī q̄ z^m eadez ptes nō ē possi
 bilis ac^o cū reactiōe et hoc qualitatūz
 h̄riaz rē. Lōtra h̄ credo mea dēi p̄ce
 dere cū clare deductūz sit iter dī z^m
 easdē ptes r̄ inter unifor^me r̄ diffor^m
 me z^m easdē ptes aliquādo fieri rea
 ctioēz z^m qualitates p̄mas eiusdēz h̄
 rietatis. Dico z^m me rē gratissimā a re
 receptūz si declaraueris calculatoroz
 nostrū recte in hoc loco p̄cessisse. Ego
 enī pluris insidui ut eius dicta
 saluaret contra pluriū dēa et scripta.
 fateorq̄z me ut in plur. b⁹ p⁹ longas q̄
sideratōes cognouisse eos q̄ p⁹ calcu
 latorē accusabāt. quez dicta q̄ cūz dī
 recte p̄cedē uidebātur mīme ei⁹ intē
 tiōez accepisse dictaq̄z ei⁹ in littera for
 te nō intelligē b⁹ q̄z diutius in hac mā
 me du^m fecit cū cogitarez q̄ tñ m̄z qd
 dicit ego q̄ mīme sufficiēs sū ad ei⁹ spe
 culatiōes itelligēdas accedē q̄ ne semp
 ei⁹ igeniū ad mōm⁹ mirat^r suz et i dies
 magis atq̄z magis admiror. Dico z^m nō
 me supfluo forte hūc labores assūpsisse
 saltē. n. bēbi^r rñsioēz cōiter dataf mīe
 arg^a calculatoris ip̄i⁹ sufficiēter dissol
 uere aut forte quosdā in speculatiōes
 icitabo aut ip̄e lucrabor scīaz alicui⁹

a me nē ignorari euz delata erit mibi
alicuius argumēta q̄ hec mea dicta pce
dentia. Nec igit cū laude sūmi dei q̄m
ad argumēta calculatoris sufficiat. Si
qs aut sic supra diximus teneat inter
oīo uniformia 2^m qualitates pmas ei⁹
des q̄rietatis oībus alijs inuamētis 7
ipēdimētis deductis reactōes nō fieri
ut calculator et alij rīdeāt ad argumē
ta et expimēta q̄ o^m apparēt cōcludere
recurrēdo tñ ad mo^m nostrū i. pma tra
ctans pte positus.

De argumen

a Jacobi Sorliuēsis pbā
ta nō fieri reactōes rīde
tur 2^m mo^m nostrū et cāus ponētes in
bac pte positos maxie utendo .2° cāu
eisi totuz k patiat a b uocet k et p uo
cet d. si q̄o p ptes k soluz agat b uocet
ista ps et residuuz a uocet d. Ad
p^m g^o arg^m d^r q̄ si iter a et b sit aer se
mipedalis q̄tatis gūa exēpli per to^m
bns caliditatez et friditate ut 4 q̄ iste
aer 2^m quālibet ei⁹ ptes calefiat si di
camus huiusmōi actiōes fieri p multi
tudine istrumētū spūal aut si aliter fiāt
actiōes saltes in pcessu aliqñ tor⁹ iste
aer calefiat dico. tñ q̄ tunc b frigefi
ciet aliq̄ pte a multiplicādo spēs frigidi
tatis per istū aerē siue ut alij q̄ iste aer
euz inuamēto q̄d recipit a b ager in a 7
patiet ab a. Inuāt ei⁹ ultra dēa ad agē
duz i a ab ipō b et nō ad resistendū acti
ōni a in ipō. nō g^o sequit q̄ iste aer sil
calefiat et frigefi. Ad 2^m d^r q̄
ls d sit potētius et b et agēt in c si c
eēt sūme frigidū nē tñ nō agit in c cale
faciēdo q̄ agēt ultra gūm pprū aut
q̄ nō tante ē potētie ad agendū in c sic
dispositus q̄te potētie esset ad agēdū
in c si c dispositus eēt sūme frigidū aut
q̄te ē nē potētie ad agēduz i b. Ad
3^m q̄ tūc a pportōe minoris iequalita
tis fiēt actō p3 manifeste quō 2^m mōz
nostrū illd nō seq̄. Ad 4^m fere oēs
dicūt in tali cāu nō fieri reactōes al^r
tñ satis pbabil^r dicē possumus i aliq^o

tali cāu fieri aliqñ reactōes. Quid tñ
ultra sit dicēdū i argumētis q̄ rīsiōes
Jacobi late fuit dēz. Ad 5^m rīdetur
p^o negādo q̄nāz et ulterius d^r negādo
q̄ d ps erit potētior ad corrupē^m fri
ditatē inductā tē. et cā dicta ē pluries
et ulter⁹ d^r q̄ p certū tēp⁹ durabit re
actio et certa itensiois erit equalitas
pducta in pte repassa. Ad 2^m dico q̄
si ps repassa i tēpore in q^o iuncta re
patit ponere iter d 7 b q̄ nō pateret
2^m aliā ei⁹ ptes ad d ceteris pib⁹. imo
uelocius a b q̄ p⁹ patet. ut ps in cāi
b⁹ nostris. Ad 7^m dico negādo q̄^m
q̄z nō i oī actiōe ego credo reactōes fiēt
Si ei⁹ sūme calidū unifōme pedale eēt
potētie actiōe ut io. et b pedale frigidū
sūm potētie actiōe ut 4. et eēt sufficiē
ter applicata deductis alijs ut cōiter cō
cedētur a facēt b sūmū et nō patētur a
b dico tñ q̄ in mltis cābus euenit q̄
nō pōt agēs facē passuz tale quale fuit i
pū actiōis deductis alijs motib⁹ ut in
cāib⁹ nostris sup⁹ formatis p3. Ad
8^m et ultimū ei⁹ arg^m d^r q̄ reactio ter
minabit qñ in cāib⁹ nostris gūa exē
pli k erit oīo sile p et dico q̄ tūc k in
maiori pportōe resistet q̄ immediate añ
b q̄z p3 rīsiō dico ulter⁹ q̄ si a et b
sint equalis potētie 2^m has appoxia
tiōes et utiqz in oīb⁹ possibilib⁹ uni
forme fuerit et nullū eoz ab aliq^o alio
suscipiat inuamētis in resistēdo aut in
agendo a nō ager i b nec b in a b⁹ satis
ut supra fuit dictuz argumēta calculato
ris declarāt. Ultio dico q̄ iter aliq^o
2° equalia absolute i po^a fit actio euz
reactiōe et i aliq^o cāu eq̄ uelox fit actō
cū reactiōe ut gūa exēpli in cāu posito
i solone ultimi argumētū calculatoris
nostrū 7 tē ad ar^m a supra b i i^o cāu bz
pportōez maioris iequalitatis et q̄m re
mittit po^a a tñ successiue remittet re
sistentia b et e⁹. g^o qñ 2^m te a cessabit
agē i b hēbit a supra b pportōez maio
ris iequalitatis et si^r de b 7 de a formā
do arg^m b hēbit supra a pportōez ma
ioris iequalitatis dico negan^o q̄nāz q̄z
subito certa latitudo resistētie acq̄ret

respectu a et filii. respectu b maxie in
 aliquo certo cau qui facit formate
 si no in illo ita q tunc erit potentie b
 supra resistentias a pportio non maio
 ris inequalitatis aut pportio equalita
 tis et filii a supra b bebit pportiones
 equalitatis aut n maioris inequalitatis
 ut illa cau pideranti manifestus fiet
 et 7^a de forma no ualeat sed debuit in
 ante addi et resistentia no remittet usqz
 ad no gradus et filii de resistentia a ut
 satis patet. Iterum dico q licet in
 certo casu cedere caliditate a supra
 frigiditate b hene candez pportioez in
 fine actiois qua in pncipio tñ sequi
 tur q infine agat a in b. Forte. n. tunc
 erunt similia aut no appetet a agere in
 b. Nec itaqz pro argumentis Jacobi
 sufficiant. Ad argumeta alioru satis
 ex dictis ad argumenta calculatoris et
 ad argumenta Jacobi atqz ex nostro
 fundamento clara et facit e rñsio. Nec
 igit finē tractamū factio ad laudes sū
 mi dei nostri. cui gratias ago i finitas
 qui si mihi sua misericordia uitā pro
 longauerit et incolumē me seruauerit
 cum eius adiutorio ad alias mās per
 tractandas me transferaz. Deus itaqz
 laudatus sit in secula seculor. Amen.

Sims

Clarissimi philosophi Saletani de tie
nis tractatus subtilissim^o quo conatur i
pbatā suam in materia de reactiōe opi
nionem deffendere.

In materi

a de reactione tam a
ueterib^{us} q^{ui} a moder
nis uarie inuēte sunt
pōnes et nup tractat^{ur}

qdā i eadēz mā recentēz p^{ro}bat^{ur} ad ma
nus meas puenit. qui cū cū legisset me
icitant ut de reactiōe quid scriberē. n^{on}
intendo i hoc meo opusculo oīz opio
nes ptractare mordēdo quēcūq^{ue} ab ali
is dicunt ut pleriq^{ue} facere conāt s^{ed} du
as tū opiniones discutē uolo quarū p^{ri}
ma erit opinio que i p^{re}dicto tractatu as
serit. 2^a uero erit opinio quā sequor
i his que tradidit super 3° p^{ri}ncipiorum.

P^{ro} opinione itaq^{ue} p^{ri}ma alique p^{ri}mit
tunt q^{ue}lones quarū p^{ri}ma talis ē. Omī
q^{ue}litas p^{ri}ma tū ē actiua q^{ue}m ē resistit^{ur} 2^a
et patet ex dictis calculatoris. De
cūda sup^{po} quodl^{ibet} agēs i q^{ui}bus alteri
appetit ipm sibi assimilare et i ipm age
re donec fuerit assimilatu p^{ri}mo ut p^{re}cedet
3^a sup^{po} nullus agens p^{er} qualitates p^{ri}
mas quib^{us} cōiūgit^{ur} p^{er} se et i mediate re
sistit actiōi quā p^{ri}ncipal^{iter} itēdit cū cū
qualitatib^{us} p^{ri}mis et i mediate p^{ro}ducit in
mā exteriori sine itēdit p^{ro}ducere. Ista
sup^{po} declarat q^{ui} dato oppo^{si}to multa
sequūt^{ur} icōueniētia. p^{ri}ma icōueniētia q^{ue} a
uniforme in oībus nūc inuag^{ur} b ad resi
stendū alicui agēti. uidel^{icet} c et crescēs i
q^{ue}ritate aut po^{te}ntia et manēs p^{ri}ncipal^{iter} quali
catū p^{ri}mo min^{us} et min^{us} inuabit b ad
resistendū c et aliq^{ui} non inuabit ymo
aliq^{ui} ecōtra inuabit c ad agendū in b
oībus alijs p^{ri}mo q^{ue} ē icōueniētia mani^{us}
et pbat^{ur} q^{ue} ponēdo q^{ue} a sit pedale hīs
p^{ri}mo cal^{or}itate uniformē ut 4^a et sicut fri
giditatē c uero sit quatripedale unifor
miter frigid^{um} ut 8^a et b sit pedale unifor
cal^{or} ut 8^a et sit me^{us} inter a et c tangēs

utrunq^{ue} eor^{um} imediate. Isto stante pat^{et}
q^{ue} c agit in b i frigidatōe ip^{si}si. si g^o p^{ri}mo ad
uersariū agitione caliditatis inuag^{ur} b in
resistēdo c. ponat^{ur} tunc q^{ue} ip^{si}si a addat^{ur}
corpus oīo cōsist^{it} qualificatūz sicut ē
a per quā additionē successiue factūz a
maiorē i q^{ue}ritate et potētia donec pos
sit agere in b et sequi tūc q^{ue} a p^{ri}mo
min^{us} et min^{us} inuabit b ad resistēdū
c in frigidante p^{ro}pter p^{ri}ncipal^{iter} additionē
frigiditatis in a et aliq^{ui} erit a tātē fri
giditatis et potētie q^{ue} ipm ager in b p^{ri}
frigiditates et p^{ri}mo tūc non inuabit
b ad resistendū c et ante inuabat p^{ri}mo
uersariū ergo tē. 2^a icōueniētia q^{ue} se
qui ē dato oppo^{si}to tertiū sup^{po} ē q^{ue} te
pidūz nūq^{ue} ageret in calidi^{us} aut frigi
di^{us} eo oībus alijs deductis. Et 3^a seq^{ue}
ret^{ur} q^{ue} nullū remissūz s^{ed} aliq^{ui}ā qualita
tes i fra gradūz me^{us} per eas ageret i al
quod p^{ri}mo oībus alijs deductis que sūt
manifeste f^{ut} ut p^{ri}mo. Et p^{ri}mo hōz sic dedu
citur. Sit a tepidū cēripedale q^{ue} p^{ri}mo
agit in b pedale habēs cal^{or}itate unifor
miter ut 7^a et frigiditatē ut. i. et p^{ri}mo ager
p^{ri}mo frigiditatē. Si ergo p^{ri}mo te a resistit il
li i frigidatōi aut inuag^{ur} b i resistēdo
cū non resistat aut inuag^{ur} nūq^{ue} per suam
caliditatē q^{ue} ē eq^{ua} potētia cū sua frigidita
te aut plus et i b ē cal^{or}itas ut. 7^a que
plus resistit i frigidatōi q^{ue} ad ipsā p^{ri}
moueat sua frigiditas ut. i. g^o nullo mō
a ager in b ex q^{ue} tota resistētia que re
sistit illi i frigidatōi ē maior tota po
tētia actiua. 2^a sicut declarat pōn^o
a habere p^{ri}mo totū caliditatē ut 5^a et frigi
ditates ut 3^a et b ut p^{ri}mo caliditatē ut 7^a
et frigiditatē ut i tūc caliditas a que p^{ri}
te resistit i frigidatōi b uel inuag^{ur} b in
resistēdo ē potēti^{us} frigiditate a q^{ue}
debet i frigidare b et in b ē cal^{or}itas ē
potēti^{us} frigiditate. ergo a nullo mō
ager in b ipm intendēdo i frigiditatē

4^a sup^{po} in corpore uniformi 2^a
aliq^{ui}as qualitates una pars inuag^{ur} aliā
ad agendū i contrariūz sibi appropia
tum in actione 2^a illas qualitates ab ea
pueniente p^{ri}mo ex rōnibus calculatoris.

b

5^a suppo i corpe uniforni scds ali
qua qualitate una ps uniat alia ad resi
stenduz cuilz suo qzio qd itedit seu miti
tur agere i illd z bu^o qualitate corru
pere paret ut precedes. naz sicut una pf
appetit alia si fuerit dissilis assilare
sic si fuerit silis appetit ea in illa sil
itudine qfuare z p qns cuilz qzio resi
stere qd itendit illa silitudine remouē
6^a suppo in corpe di^o z^m aliqua q^a
litate no quelibz priuat qzlibz alia p
tez ad qzqz actionē z^m i^m qualitate
pbat sit a i^m corpe quatripedale. cui^o
tria pedalia que no cētur b sint uniforni
ter calida ut 3 z reliquū pedale qd no
est c habeat calitatez uoiformē ut 6 z
frigiditatez ut 2° sit aut d iūū corpe sci
pedale hīs calitate unifornem ut 7 z
frigiditatez ut i. qd contangat a z^m b
ptem z tunc pz q a ē difforme qd agit
in d z^m b ptez sibi qziaz z applicatā z
nō fz pte c q distat z nō qziaz d fm ca
litatez scdm quā patet. 7^a suppo
in corpe di^o z^m aliqua qualitate nō que
libz pars uniat qzlibz alia ptez ad resi
stendū cuilz agentū remittēt illā quali
tatez in qua tale corpe ē difforme patz
ut pcedes. unde si in casu premissō d
esset tante qzitatez aut potentie q age
ret in b partē p tunc nullo^o c ps resiste
ret illi actioni quā d faceret in b qz d i
cāu illo ifrigidaret b z c ēt appetit in
ifrigidare b ut pz z p qns non resistēt
illi ifrigidatiōi. 8^a suppo in corpo
rib^o unifornib^o ac ēt diffornib^o oia
pars uniat in agendo oēm alia partem
oēs actionē per quā pducitur qualitas
tanti gradusqz i pa ps manēs tal^o ē illa^o
qualitas tā^o qd^o i sibi qzlibz naturalitē
pductua nisi aliud ipediat. xbigratiā
in cāu pri^o pōito c iunabit b ad omnē
actionē per quā pducitur a b qualitas
certi gradus quā ēt c manēs tale quale
nunc est aut sibi qzlibz nāl^o pduceret
siue esset natuz pducere z hoc est dicē
q c iunaret b in omni pductione ca
liditatis ut 6 aut resistozis facta ab eo
qd ē satis manifestuz semp intelligē

do oī ipedimēto deducto. 9^a suppo i
corpib^o unifornib^o ac etiaz diffornib^o
bus oīs ps uniat oēm alia partē ad re
sistendū cuilbet actioni per quā pdu
citur qualitas tā^o qd^o q i^a ps manēs
tal^o ē illi^o qualitas tā^o qd^o ut sibi cō
silis natural^o corruptiua nisi aliud in
pediat unde in casu prius posito c iūū
retb ad resistenduz oī actōi per quam
i b pducere^o qualitas cuius ē manē
tale nāl^o corruptiua. ex quo eniz c qua
litatez illaz inductionez appetit corru
sequitur q ei^o inductionez appetit pro
hibere. 10^a suppo ad b q unuz cor
pus iunet aliū agēdo aut in resisten^o
non refert an sit illi contringū aut cōi
unuz patet satis. 11^a suppo b^o pre
missō nunc subiūgo qelusiones que se
cunduz istā opintionez sunt sustinende.

Prima qelō inter di^a secundū duo
extrema corpe adinuicē approximata z
scdm qualitates priuas eiusdez cōtra
rietatis. possibilis est reactio deducta
omnibz alijs inuenientis z ipedimētū
extrinsecū probat z sit a pedale unī
formiter caliduz ut 3 z b pedale unī
formiter frigiduz ut 8 q sint taliter dispo
sita q sint equalis potentie b stāte neu
truz agit in reliquis cum actiuitas unī^o
sit equalis resistentie alteri^o ut sequit^o
ex prima suppone z a pporzione equi
littatis non puenit actio. deide ponitur
q a z b se contangētib^o alteri^o extre^o
a addatur unū pedale habens caliditate
unifornē ut 6 z frigiditatez ut duo z si
muliter alteri extremo a addat unū aliū
pedale equipotens pedali addito a qd
habeat frigiditatez unifornē ut 6 z ca
litatez ut duo. 12^a stantib^o argui ē sic
a z b sunt adinuicē equalis potētie ac
tūe z sil^o resistiue ut sequit^o ex dēis
sed utruqz eozuz ē maioris potētie ac
tūe qz i p m sit resistiue z sunt contra
ria secundum extrema corpe sufficiēt
adinuicē approximata. g^o utruqz agit
in reliquis quare conelō nera q autēz
utruqz corpe sit maioris potētie actiue
qz i p m sit resistiue respectu alterius

robat qz a agit i b p caliditate ut octo
 7 per caliditatem ut 6 qz utraqz con
 trariatur frigiditati ut 6 ipsius b resi
 stit aut frigiditati qua facit b solu
 p caliditates ut 8 donec b induxerit i
 a frigiditate ut duo qz caliditas ut 6 n
 trariatur frigiditati ut duo que e 7 pos
 sibilis secū. cū ergo actiuitas duar ca
 liditatu a quibus agit in b sit maior qz
 fo^a resi^a alterius eaz que resistit b ex
 quo quelz qualitas prima tate e resiste
 tie qz e actiuitatis p p^m suppo^m seq
 unt a esse maioris actiuitatis respectu
 b qz resistentie 7 sū^z seq^z qz b e maio
 ris actiuitatis respectu a qz resistentie
 qz b agit in a per frigiditates ut 8 7 p
 frigiditates ut 6. resistit autē soluz per
 frigiditates ut 8°. 2^a 7^a inter unifo
 me 7 difforme scdm eoz duo extrema
 adinuices appproximata 7 scdm qualita
 tes primas eiusdes qzietatis possibili
 est reactio deductis oibus impedimentis
 7 inuamentis extrinsecis pbatur sit a
 unuz corpus bipedalis qzietatis. cuius
 medietas imediata b cor sit uniformi
 ter calida ut 8 hñs tantā multitudinem
 forme qz sit potentie ut i. cū didio re
 liqua nero medietas remotior a b ha
 beat caliditate uniformē ut quatuor 7
 similiter frigiditates 7 sit ita densa qz
 i^a calitas ut 4 sit potēte ut i. cū dimi
 dio b aut sit corpus bipedale unū frigi
 dus ut 8 taliter densus qz i^a frigiditas
 sit potentie ut duo cū dimidio. Quib^z
 statim patet qz a agit i b 7 b agit in a
 omnibus extrinsecis deductis quare
 patet 7° qz a agit in b probat qz poten
 tia actiua a ad calefaciendū b e ut 5 me
 rito ambarū caliditatu resi^a aut b so
 lum e ut duo cū dimidio. igit 7c. qz b
 agit in a declaratur qz po^a actiua b est
 ut duo 7 dimidio 7 resistentia a e solu
 ut i. euz dimidio qz caliditas partis a
 remissi^a calide per certuz temp^z nō re
 sistit quare. Aduerte tñ qz licet ita
 sit ut precedentes asserūt qz oñes n̄ tñ
 oportet inter contraria difforma aut
 difforme 7 uniforme sufficiēter appli

cata fieri reactionē ut in plurib^z casi
 bus potest patē sicut si 8z extrema qui
 bus appproximatur non hērent adiuncē
 7 trarietate aut utiqz eēt tante actiui
 tatis qzre alteruz eēt resistentie. aut u^m
 eēt adeo debile qz nō sufficeret agere
 in alteruz. 3^a 7° impossibile ē eē re
 actionē inter 7ia unū 7 equipo^a cum
 oibus particulis positis i alys 7 elois^z
 p3 qz appproxione equalitatis non pōt
 eē actio 7 si unū uniforme ē equal^z po
 tentie actiue euz reliq^z cū i p m sit eq^a
 lis resistentie sicut actiuitatis. sequi ē
 utrunqz eoz tante esse actiuitatis qzre
 alteruz est resistentie. qz 7c. 4^a 7°
 impossibile ē eē reactionē inter 7ia uni
 formia. quoz unū ē potēti^z altero s b
 intelligendo particulas positas. i pma
 7 elone patet 7c^o qz si alys parib^z cō
 trariuz uniforme equipotens alteri nō
 potest in ipz agere a fortiori nec min^z
 potens in magis potens reagere pote
 rit. Hanc opinionē sparsim positā in
 illo tractatu sic in paucis collegi 7 or
 dinavi ut pōtes uidere.

Entra Istas optin
 ones argu^z
 ostēdendo aliq^a eius dicta
 a 7itate discedē. 7 primo 7
 supponēz primā arguitur ostēdendo qz
 non oīs qualitas prima tante sit resiste
 tie qzre e actiuitatis. Itaz dato isto seq
 retur qz eēt facilius exicare aquā quā
 ipsā calefacere 7ñs sū^m 7 contra ex p
 tentiā cōprehendim^z. n. p sensū ipsā ab
 igne cito excellenter calefieri ita ut fē
 ueat non tamen sensibilib^z exicari ut 13
 7 probatur 7 sequentia quia frigiditas
 aque ē maioris actiuitatis qz sua humi
 ditas ut omnes fatētur 7 ad sensuz pos
 set probari. manus. n. posita in aq^a fri
 gida magis patit ab eius frigiditate qz
 ab eius humiditate. ergo si quelz illaz
 qualitatuz est tante resistentie qzre acti
 uitatis. sequitur qz frigiditas aque est
 maioris resistentie qz sua humiditas 7
 per consequens difficilius esset aquaz
 calefacere qz exicare qd erat probādū
 b z

Itē sequeret qd siccitas ignis maioris esset actiuitatis qd eius caliditas qns 1° cum caliditas inter oēs prias qualitates ponat maxime actiuitas et pbat 2^a qd siccitas ignis est maioris resistentie qd eius caliditas cū iter q^a luitates primas siccitas sit maxie resistentia. pcpim⁹ enī ad sensum sicca iter cetera difficiliter recipit impressiones quod non esset nisi siccitas maxie eēt resistentie. sequit^r ergo qd ex quo siccitas ignis est maioris resistentie qd sua caliditas et quelibet illarū qualitatum tante est actiuitas qte ē resistentie p supponēs qd siccitas ignis est maioris actiuitatis qd eius caliditas quod erat pndum. Ex quibus patet 1° supponēs qd dicere sensui. dūtere autē sēsus ppter rōnes arguit ibecilitatē itellēus fm Ap. nostruz quare rē. 2° pūci pūter arguit 3° supponēs probando qd aliquod agens cum qualitatibus primis contactū per se et immediate resistit actioni quā cum eisdez qualitatib⁹ p se et immediate producit in materia exteriori. siue itendit producere et ponat qd a sit unius pedale. cuius medietas superior sit uniformiter calida ut 8 et medietas inferior uniformiter frigida ut 8. b uero sit unū semipedale tepidū p 10° quod immediate applicet a scdm eūmū. cuius pars superior est calida et inferior frigida et sit potens a ad agendum in b et tunc patet qd a per suam caliditates ut 8 agit i partes b intendendo caliditates eius supra quatuor cui⁹ intensionem resistit per suā frigiditatē ut 8 et econtra per suā frigiditatē ut 8 agit i partes b intendendo eius frigiditatem supra quatuor. cui⁹ intensiōi per suam caliditates ut 8 resistit quare rē. Qd at a per suam frigiditates resistit intensiōi caliditatis in b patet quia si ab a remota eēt ps frigida. Velocius intenderet caliditates in b qd tunc maiorem haberet proportionē caliditatis a supra totas frigiditates sibi resistentē. et si⁹ ar⁹ pōt qd a per suā caliditates resistit

intensiōi frigiditatis in b quare. rē. nec repugnat aliquod agens habere in se diuersa instrumenta et per unū agē aliquid. per aliud uero resistere eidem eadem sp⁹ stante applicatione ut patet ex dictis. Et ad argumenta probare intentia 1° supponēs rīdetur ad pūmū icōueniens. illatū negatur illud sequi in casu posito uno dico qd a contine plus et plus inuabit b ad resistēdū e et etiam continue pro tunc plus et plus inuabit c ad agendum. i. b. n. tamē p idē instrumentū. sed per diuersa quoniam a per caliditates resistit infrigidationi b. sed per eius frigiditates inuāt c ad agendum in b et dicitur ulterius qd quando a infrigidabit b per suā caliditatē resistit infrigidationi b a c. possz etiā dici i casu posito qd caliditas a bñ resistit infrigidationi b a c qd ex caliditate a et caliditate b sit unū instrumentū per coniugationē sed frigiditas a nō inuāt frigiditatē c ad agendum in b qd ex illis frigiditatib⁹ non sit unū instrumentū cōtinūz uel conti⁹ quare. rē.

Ad 2° icōueniens si⁹ negatur illō quoniam tepidū potest per suā frigiditates agere in calidum et per suā caliditatem in frigidum et cūz ulterius arg⁹ caliditas tepidi ē tante resistentie qte actiuitatis ē sua frigiditas aut maioris et cum hoc caliditas calidi est maioris resistentie qd sit actiuitas sue frigiditatis. ergo resistentia tota que resistit tepido ne agat frigiditates in calidum ē maior qd potentia actiua frigiditatis et per consequens tepidum non agit frigiditates in calidū. Respondet negando qd tepidi caliditas sit tante resistentie qte actiuitatis ē sua frigiditas imo ē minoris resistentie licet sit maioris actiuitatis nec est uerū qd omnis qualitas prima tantum sit resisti^a qm ē actiua ut dicebatur arguendo qd primū supponēs. Ad 3° icōueniens cū deducit^r qd nullus remissus infra gradus medius scdm aliquas qualitates posset p eam agere in aliquod p^o oibūz extri

fecit tē. hoc negatur. et dico qd stat i ca
su ibidez posito qd a per frigiditatem
agit in b et tūz arguitur qd non qd cali
ditas a que resistit illi infrigidationi
ē potentior frigiditate a. dicitur qd licz
sit potentior in actiuitate. tū est minus
potens in resistentia. Et motus nō se
quitur pportiones maioris inequalita
tis actiuitatis unius qualitatis ad acti
uitatē alterius. sec sequitur pportione
maioris inequalitatis actiuitatis unius
qualitatis uel plurū ad resistentias al
terius uel aliaz qd tē. 3° principali
ter arguitur contra 6^{am} supponez asserē
tes qd nō quelz pars qualitatis disforis
uiuat qdlibet a^m partem in omni sua
actione que suppo non probat sed so
lum exēplariter declarat. pōdo cūm
de a disforis debente agere in d pa^m
per caliditatez. dicit. n. qd ager per cali
ditatem ut 8 b partis sibi imediate et
qd ad i^m actionez non uiuat caliditas
ut 6 c partis remotioris. qz caliditas
ut 6 non habet intensiorē caliditatē ut
7 d passi. nec ad eius frigiditatez ut .i.
habet contrarietatez. ego aut probabi
liter tenebo o^m et dico qd licet in corpo
re disforis ualde magno ut ē elementū
aeris non quelibz pars uiuat quālibet
aliā partez. tamen in casu posito calid
tas ut 6 c partis uiuat caliditatez ut 8
b partis ad agendū in d ad quod pbā
dam. suppono primo ut est cois sūua
calculantūz qd po^a rei isequat multu
ūines forme ita qd ceteris parib⁹ ubi
est maior multitudo forme ibi ē maior
potentia. hoc stante. arguitur sic maior.
multitudo spērūz caliditatis multipli
catur ad d a caliditate ut 6 et a calidita
te ut 8 qd a sola caliditate ut 8. ergo po
tentius instrumētū calefactiūz multi
plicatur ad d ab ambabus caliditatib⁹
qd a sola caliditate ut 8. ergo per illud
instrumētū calefit d uelocius ex quo
est potentius ad calefactiūz qd cale
fieret a solis spēbus caliditatis ut 8 qd
debiliores sunt toto aggregato in cale
faciendo ut sequit ex suppone pūssa

ergo sequit qd caliditas ut 6 uiuat ca
liditatez ut 8 in calefaciendo d ex qd
facit eius calefactionē ē uelociorem
mūtiplicādo suūz instrū cū instrumēto
caliditatis ut 8. Dico ergo qd 13 spēs
caliditatis ut 6 sole mūtiplicate nō pos
sint producere caliditatez ut 8 nec age
re ultra gradus propriūz saltez per se
ipse tamen multiplicare simul cū spēcie
bus caliditatis ut 8 possunt secum coa
gere ad productionē alteri⁹ caliditatis
ut 8 et ad corruptionē frigiditatis ut i
quā frigiditatez ut .i. caliditas ut 6 si so
la esset non corrumpet nec icōuenit qd
debilius iunctūz foris ad aliquem esse
eūz concurrat quez se solo facere non
posset ut patet de trahentib⁹ pondero
sūz. Et ex eodez fundamento ar¹ po
set contra 7^{am} supponez dicendo qd in
qualitate disforis pars uiuat quālibz
aliāz partez in resistendo cōtrario agē
ti in ipsas. sicut. n. quelibet pars uiuat
quālibet aliāz partez in agendo contra
rio agentis in ipsas sic uiuat in resisten
do. Et in casu ibidez posito dato qd d
sic cresceret in qūitate seu in potentia
qd ageret in b partem diceret qd calidi
tas c partis uiuaret b in resistendo d
et tūz arguit c. uiuaret d ad infrigidan
dū b. ergo nō resisteret illi infrigidatō
ni responderetur negando qūitiam qz c
uiuaret d ad infrigidandū b per suūz
frigiditatez. resisteret autē illi infrigi
dationi per suūz caliditatez non quidē
solitarie sumptam sed ut simul concur
rit eūz caliditate b ut superius dixisse
fuit responsūz. 4° arguitur contra il
las supponez et alias duas sequentes. p
bando ex eis sequi qd i motu alteratōis
continue in eūz medio certa latitudo
intensionis motus subito scdm se totā
deperditur. consequens est impossibi
le qz tunc fieret transitus de uno gdu
motus ad a^m gradūz distantes n transe
undo per gradūz medios quod est icō
ueniens et probatur consequentia ponē
do qd a sit unūz corpus i z pedum. cū⁹
ii. pedalia que nocentur c habeant per
b 3

totum caliditates ut 8 et frigiditates ut
duo et aliud pedale quod uocet d habea
per totum caliditates ut 8 b autem sit unum
aliud corpus. id est pedum habens per totum
frigiditates ut 8 quod sit ita densius quod
sit potentius a et tangat immediate d par
tem ipsius a. et tunc sequitur quod a non
agit i b cum sit minus potens. sed b agit
in a ipsius infrigidando et in principio
e non uincit d seu a ad resistendum actio
ni b in a ut sequitur ex suppositionibus scilicet
quod primus in extremo d immediato e sci
piet induci frigiditas intensior quam sit
in e tunc incipiet e uincere d seu a ad re
sistendum actioni b in a. Simus ergo i
illo o in quo in extremo d immediato e
e primo frigiditas ut duo. et arguitur
sic caliditas e nunc non resistit infrigi
dationi d et immediate post hoc resistet
ut ostensus e. g. in hac alteratione certa
la fundo r. sistere subito 2^m se to^{am} acq
re et p. nris certa lat^o pportiois ma
ioris sequalitatis subito secundum se tota
deperdetur sed ad deperditionem pro
portionis maioris inequalitatis sequi
tur deperditio intensioris motus. ergo
certa latitudo intensioris motus secun
dum se totam subito deperditur. ita
quod gratia exempli sit subitus transitus
de motu intenso ut 6 ad motum inten
sus ut 5 quod non est rationale. item
sequitur quod aliquod passus uersus finem
assimilationis plus resistit agenti quam i
principio resistebat omnibus alijs pari
bus probatur sit a unum corpus bipeda
le. cuius unum pedale habeat per totum
caliditatem ut 6 et frigiditatem ut duo
quod sit e aliud pedale habeat p. totum
caliditates ut 8 quod sit d et sit imedia
tus ipsi d unum aliud corpus quatuor. e
dale quod habeat per totum caliditatem
ut 5 et frigiditates ut 3 quod uocetur b
et sit ita potens quod agat in a per frigidita
tes ipsi sibi assimilando et tunc patet
quod a p^{am} in principio assimilationis re
sistit b agenti solum per d partem. uer
sus autem fines assimilationis resistit
per e et p d et p consequens plus resi

stet et hoc ponendo quod resistentia calidi
tatis e sit maior quam sit resistentia calidi
tatis pro tunc deperdit in d quare. et
Et hec duo inconuenientia ultimo illa
ta et alia plura concedit defensor huius
opinionis quia uno inconuenienti dato
multa sequuntur. Quinto arguitur
contra primas conclusiones afferentes
inter contraria difformia fieri reactio
nes cum conditionibus superius expres
sis assumendo casum positum pro de
claratione illius conclusionis de a et
b difformibus aduicem agentibus et
reagentibus addendo illi casui quod inter
a et b sit aer medius per totum tepidus
pedalis quantitas et tunc arguitur argu
mento comuni quod ille aer tepidus medi
us inter a et b simul secundum se totus
calefiet et infrigidabitur quia ex quo a
producit caliditates in b etiam produ
cit caliditatem per totum medium inter
ipsius et b et similiter quia b producit fri
giditates in a producit frigiditates in
totum illud medium cum omnis talis
actio fiat per contactus. Hinc tamen
argumento respondet compescitor huius
tractatus dicendo quod iste aer secundum quam
libet eius partem calefit secundum nullam
infrigidabitur cuius causa uidetur esse
quia caliditas eius que resistit infrigi
dationi est maioris resistentie quam sit ei
frigiditas que resistit calefactioni.
Cum ergo a et b sint eque potentia ad
agendum ut ponitur in casu sequitur
quod caliditas a habet supra frigiditatem
illius aeris maiores proportionem quam
habeat frigiditas b supra eius calidi
tatem quare et. Et si queratur si b non p
ducit frigiditatem in illud aerem quomodo
ergo pducit frigiditatem in a. Respondetur
dupliciter. primo dicendo quod hoc facit mi
titudo instrumentus speciale ad ipsum a fri
ditatis pductum. 2° dicendo quod a recipit fri
ditates ab aere medio concurrente inma
mento ipsius b. Sed propter principales rati
ones arguit ostendendo quod parum addito
casui ratio illa non satis facit. ponamus

eim q̄ aer ille medius h̄eat frigiditates
 uniformē tanto intensiorē caliditate se
 cus coextensā q̄ ip̄e sit equalis resistē
 tie et tūc sequit̄ q̄ si iste aer calefit ab
 a pari ratione frigeſcit ab et eſ. q̄ tan
 aq̄ b h̄nt supra resistētias illius aeris
 equales p̄portioēs. Et cus postea d̄r q̄
 b p̄ducit frigiditatē i a multiplicādo ad
 ip̄m instrumentū sp̄iale frigiditatis p̄
 ductū a fortiori sequit̄ q̄ b debeat
 in 1° aere frigiditates p̄ducere cū sit pas
 sibilior et nimis resistens infiridatiōi
 q̄ a et ad ip̄m intensius ac potētius in
 strumentum multiplicat q̄ ad a quia
 agens nāle fortius agit in ptem p̄pin
 quā q̄ in remotā nisi dicat̄ q̄ illud in
 strumentū p̄ eius reflexione factā ab
 a illic reddidit potētius et tunc 1° opti
 mo indigebat auxilio alterius opinio
 nis quare erit p se diminuta atq̄ in suf
 ficiens de i cū di cit mediū p̄ducere
 frigiditates in a. cus iuamento recepto
 ab e p̄ q̄ n̄ os mediū p̄currere ad talē
 reactioēs q̄d multipliciter pōt oīdi p̄mo
 q̄ stat b esse imediam a 2° q̄ pōt esse
 q̄ extremū b p̄pinquū illi mediū sit si
 mile illi 3° quia si b iunct mediū in
 p̄ducendo frigiditatē aut. ergo hoc fa
 cit multiplicādo instrumentū suū per
 illud medium aut p̄ducēdo in eo frigi
 ditatē aut nihil iprimendo. Si primū
 tunc coincidimus in primā responsiōe
 que reprobata est. Si scd̄z tunc sequi
 tur q̄ mediū uel aliqua eius pars fri
 gesit q̄ negat responsiō sua si 3° tunc
 sequitur q̄ si b nihil iprimit in mediū
 q̄ nihil iprimit in a et per p̄sequēs nō
 reagit in a cuius oppositum pōnitur i
 cān. 6° arguitur contra secundā cō
 clusiōē cōcedentes posse fieri reactio
 nem inter uniforme et difforme adin
 uices cōtraria adducendo difficultates
 moueri solitas de parte repassa osten
 dendo ex illa sequi ip̄as simul caleſce
 ri et frigeſcere. ponamus enim q̄ a sit
 unum calidum ut .8. per totum poten
 tie ut duo cum dimidio b uero sit

unum difforme cuius medietas inc
 diata v sit per totum frigida ut 8 potē
 tie ut .i. cum dimidio. reliqua uero me
 dietas habeat caliditates uniformes ut
 4 per totum et similiter frigiditates
 et sit etiam potētie ut .i. cum dimidio
 hoc stante a ager caliditatem in b et b
 reaget frigiditates in a ut p̄ ex supe
 rius dictis. Sit ergo pars ipsius a re
 passa c cuius potētia sit ut .100^a. uni⁹
 d uero sit pars non repassa et sit in in
 medio instanti temporis mensurantis
 illam reactiōes in quo in c sit introdu
 cta frigiditas a duobus usq̄ ad nō gra
 dum et cōtinuetur illa reactiō per reli
 quam medietatem illi⁹ tēporis et tunc
 patet q̄ c frigeſcit sed ulterius arguit̄
 q̄ c caleſcit ad e quia maiorē p̄portio
 nem habet caliditas d ad frigiditatem
 c q̄ habeat ad frigiditates b ut patet
 et sibi cōtrariatur et melius applicat̄
 q̄ frigiditati b et caliditas a remittit
 frigiditatem b introducendo in eo cali
 ditates. ergo a fortiori introducit cali
 ditatem in c remittendo eius frigidita
 tem. Septimo arguitur contra alias
 duas conclusiōes negantes possibili
 tē reactiōis inter contraria uniformia
 et supponitur. primo q̄ maioris poten
 tie ē totum q̄ pars patet hoc siue lo
 quamur d potētia essentiali que ē rari
 one forme siue de potētia accidentalī
 que est per iuamentū receptū ab alio
 nam quēcūq̄ potētia siue resistētia
 est in parte est in toto et cum hoc totū
 super addit potētiā alterius partis
 que non est in parte prius accepta ex
 quibus potētis diuersarum parti
 ūn non communicantium resultat in
 toto maior potētia q̄ sit solum in al
 tera partium p̄pterea uult Aristō. q̄
 alqs partibus in maiori corpore est ma
 ior uirtus. Supponitur scd̄do q̄ oīs
 p̄portio maioris inequalitatis actiui
 tatis agentis ad resistētias passi suf
 ficit ad actionem stantibus alijs con
 ditionibus requisitis ad actionem

que sunt debita p[ro]p[ri]etas et debita ap[ro]ximatione deductis o[mn]ibus alijs impedimētis et p[er] ex cōi sūta o[mn]is philoso[ph]us p[ro]bat h[ab]ere statibus sit a sūme calidū potentie ut 8 et b sūme frigidus potentie ut 8. que adinuices immediate applicentur et p[er] ut seq[ui]t[ur] ex dictis q[uod] medietates eorū q[ui]bus adinuices applicantur non sunt equal[es] potentie cū eis et si accipiantur ut suis totis inexistunt siue cum inuicem suscepto ab alijs partibus sed sunt potentie minoris utraq[ue] ergo earum sic accepta sit potentie actiue seu re[acti]ue ut 4. et arguit[ur] sic potentia actiua a supra resistentia medietatis b sibi p[ro]ximioris h[ab]et p[ro]p[or]tione[m] maioris in[e]qualitatis cū o[mn]ibus cōditionibus requisitis ad actiōes. ergo a agit i medietate b p[er] 7^a ex 2° supposito et sicut arguit[ur] potentia actiua b supra resistentia medietatis a sibi p[ro]ximioris h[ab]et p[ro]p[or]tionem maioris in[e]qualitatis cum o[mn]ibus cōditionibus requisitis. ad actionē ergo b agit i medietate a et p[er] 7^{is} sequitur cum a et b sunt 7^{is} uniformia et equipotentia q[uod] inter talia 7^{is} uniformia et equipotentia sit actio et reactio 2^{is} extrema quib[us] app[ro]ximatur adinuicē et 2^{is} qualitates eiusdē 7^{is} rictus cui[us] 6° dicit[ur] 3^a 7°. Et sicut p[ro]batur posset q[uod] datis 7^{is} uniformib[us] in[e]qualib[us] in potentia minus potēs reagat in magis potēs ut si in cāu p[ro]missio b cēt potentie ut 6 cū alijs ibide[m] positis reagere[m] quatuor p[ar]tes a sibi p[ro]ximiorē supra cuius resistentia ut totū inexistit actiuitas b h[ab]eret p[ro]p[or]tionem maioris in[e]qualitatis. quare sequit[ur] q[uod] ille due ultie r[ati]ones n[on] sunt v[er]e. Item c[on]t[ra] rōnē ex dictis illi[us] doctoris r[ati]onē posset q[uod] l[et] absolute totū sit maioris potentie q[uam] p[ar]s ei[us] i p[ro]p[ri]etate 2^{is} h[ab]et app[ro]ximationē acceptus ē equal[is] potentie cū quibet eius p[ar]te terminata ad passus in q[uod] agit aut ad agens a quo recipit q[uod] p[er] q[uod] in q[uod]cunq[ue] sufficere agere totū 2^{is} h[ab]et app[ro]ximationē sufficere agere quib[us] ei[us]

p[er] ad passus terminata et aquocunq[ue] p[ar]te pati 2^{is} h[ab]et app[ro]ximationem p[er] eius terminata ad agens quicunq[ue] fuerit ab eod[em] totus p[ar]te pati iō quibet p[ar]te terminata ad passus siue ad agens ē 2^{is} h[ab]et app[ro]ximationē tante actiuitatis et tante resistentie q[uam]te ē i p[ro]p[ri]etate totus 2^{is} eandē app[ro]ximationē accipiendo semp[er] p[ar]tes p[ar]te totū inexistit unde in cāu posito b a et b 7^{is} uniformibus et egpote[n]tib[us] adinuicē app[ro]xiamis dicere q[uod] a non ageret in p[ar]te b q[uod] quibet p[ar]te b terminata ad a 2^{is} h[ab]et app[ro]ximationē ē equal[is] resistentie cui[us] toto b ut p[ro]bat 13^{is} totum b ē equal[is] resistentie cui[us] actiuitate a ut sequit[ur] ex cāu si cuiuslib[et] resistentia cui[us] sua actiuitate adequat[ur]. 6° q[uod] 13^{is} p[ar]te b terminata ad a ē 2^{is} h[ab]et app[ro]ximationē tante resistentie q[uam]te actiuitatis ē a et p[er] 7^{is} a 2^{is} tales app[ro]ximationē in nullas tales p[ar]tes sufficit agere. Ex eod[em] fundamēto sequit[ur] q[uod] b nō reagit in aliqua p[ar]te a q[uod] quibet p[ar]te a terminata ad b est tante resistentie 2^{is} h[ab]et app[ro]ximationē sicut totū a. Et sicut si b esset potentie minoris q[uam] a nō reagit in aliqua eius p[ar]te q[uod] quibet p[ar]te a terminata ad b cēt maioris resistentie 2^{is} h[ab]et app[ro]ximationē q[uam] b actiuitatis. Ista aut[em] r[ati]o pot[est] leuiter infringi negando q[uod] quibet p[ar]te a terminata a b sit 2^{is} h[ab]et app[ro]ximationē tante potentie q[uam]te totus a. Et sicut dicere de p[ar]tibus b ad a terminata respectu totius b nec ual[et] illa consequentia in q[uod]cunq[ue] sufficit agere secundum hanc app[ro]ximationē sufficit agere quilibet eius p[ar]te sic terminata. ergo quilibet p[ar]te a sic terminata est tante potentie actiue secundum hanc app[ro]ximationē q[uam]te est totum a nec illa similiter a quocunq[ue] potest p[ar]te p[ar]te a secundum app[ro]ximationem hanc sic terminata potest pati totum a ergo non maioris resistentie est totum a secundum hanc app[ro]ximationē q[uam] sit aliqua eius p[ar]te sic terminata quia si p[ar]te a sic applicata agit in

illud in qđ totus a agit non agit ut cau-
sa totalis sed partialis ideo sibi non
competit tanta potentia actiua sicut to-
ta qđ ē cā totalis sibi si aquocūq; pa-
tetur pā a sic terminata. 2^m hāc appro-
ximatioes patet ē totus a hoc non est
rōne totius resistentie a que est maior
aut tanta q̄ta ē potētia actiua agentis
in ipm s; ē rōne resistentie p̄tis a que
est minor et supra quā ut toti inexistit
actiuitas agentis bz p̄p̄tioes maioris
inequalitatis unde aduertendū ē qđ ap-
plicatio nō uariat potentiaz neq; auget
neq; diminuit s; uariat actiuitates qz
eadē potētia nō uariata 2^m unā appli-
catioes in aliqd agere nō poterit in qđ
tū ager 2^m aliaz applicatioes et ideo si
cui nulla facta applicatioe pā est mino-
ris potentie q̄ sunt totus sic 2^m hanc
applicatioes uel illas ē pā potentie mi-
noris q̄ sit sunt totus qm p̄p̄ tales ul-
tales applicatioes neq; totus neq; p̄tes
in potentia uariantur et hoc p̄o prima
opinioe sit satis.

Estat ulterio^r opinio
neq; scđaz per
tractare. p̄o cuius fundamē-
to p̄mittit p̄mo qđ oīa qua-
litas p̄ma ē magis actiua q̄ resistentia
et si compent adinuit ē actiuitate aut
resistentia calitas est maioris actiuita-
tis ceteris et minoris resistentie. ē qđ
siccas ē maioris resistentie et mino-
ris actiuitatis. relique due medio mō-
se hnt sic tñ qđ frigiditas declinat ad
ad latus caliditatis et hūditas ad latus
siccatatis bec. oīa p̄ exp̄ientias sensua-
les manifestari possunt ut p̄o p̄e fuit
ostensus dum arguebat qđ sup̄pōne pri-
mā p̄cedētis opiniois. 1° ē p̄mittē-
dum qđ qualitates p̄me sunt suarū spē-
rū p̄ducunt qbus nō solū sp̄ual^r ope-
rant in medio uel organo tactus sed
et realiter sua h̄ria corrūpēdo et sibi
similia generando. p̄ma pā colligit de
mente 2° de aīa isto caplo 3° aut
de omni sensu accipe qm sensus quidē
est susceptiu^s sp̄erū sine aīa et 2^a p̄

p̄. b̄uismōi n. sp̄es sunt instrumēta
qualitatis primaz. et instrumētus con-
currit ad op̄atioes istū cuius ē instru-
mētus. 3° p̄mittit qđ quelibet prima
qualitas ē sp̄erū a suo h̄rio ad ipm
multiplicata. a se nāliter expulsua ē
in parte opposita. reflexiua p̄bat qm
talit sp̄es est illius qualitatis. p̄mo cor-
ruptiua sed talis qualitas p̄ma nāliter
appetit se p̄manere. ergo nāliter appe-
tit oē eius corruptiuum a se abicere. et
per h̄is tales sp̄em reflectere et remo-
uere. 4° p̄mittendū est qđ ubi maior
est h̄ricas qualitatus p̄maz ibi est ma-
ior reflexio suarū sp̄erū p̄z qđ ex co
in estate fit maior reflexio sp̄erū fr̄i-
giditatis medie regiōis aeris q̄z i h̄ie
me quia tūc ē maior h̄ricas huius in
ferioris regiōis ad illā cui tūc ille aer
sit calidior. 5° p̄mittendum est qđ ad
maiores sp̄erū reflexione sequit ma-
ior actio hoc p̄z qm per reflexione
lumis solis factā a speculo cōcauo gnā-
tur ignis et nō a speculo plano qđ nō ē
p̄pter aliud nisi qđ illa reflexio ē maiō
Similiter i estate fit maior cōgellatio
in media regiōe aeris q̄z in h̄ie me qđ
nō est nisi p̄p̄ maiores reflexioes sp̄erū
frigiditatis medie regiōis aeris i esta-
te q̄z in h̄ie me nā ex maiori sp̄erū
reflexione fit maior unio earū ex ma-
iori aut earū unione fit earū forifica-
tio et i potentia augmentatio qz h̄ius
unita est fortior se ipā dispersa. Pre-
missis h̄is sup̄pōmbus conelūones sunt
subiungende. prima cōclūio est ista.
possibile est fieri reactiones inter con-
traria difforma sine inter uniforme et
difforme patet ex dictis in preceden-
ti opinione. Secūda 2° possibile est
fieri reactionem iter contraria aūm^a
et equipotentia secundum duo eorum
extrema imēdiatē adinuitem approxi-
mata et secundum qualitates primas
eiusdem contrarietatis omnibus alijs
deductis probatur sit a sume calidum
potentie actiue ut s b uero sit summe
frigidum quod merito magnitudinis

aut densitatis sit et potentie actiue in
 8 et approximetur adinuicē immediate
 tunc patet q^d a agit in b per caliditatē
 nam ex quo frigiditas b ē minoris
 resistentie q̄ actiuitatis p p^m pmissus
 euz i pā sit actiuitatis ut 8 sequitur q^d est
 resistentie minoris q̄ ut 8 s^c caliditas
 a est actiuitatis ut 8. ergo actiuitas ca
 lditatis a supra res^{am} friditatis b h^z
 pportione maioris equalitatis. ergo
 a per caliditatē agit in b. Sūmodo
 pbari pōt q^d b reagit in a p friditatem
 q^d sua frigiditas est maioris potentie
 actiue q̄ sit resistentia caliditatis a cū
 ē caliditas a sit minus resistentia q̄ ac
 tiua. 3^a 7° possibile ē fieri reactōes
 fieri tria uniformia et eppotētia abin
 uices distantia cū ceteris pculis po
 sitis i pcedēti 7° lōne pbat addendo
 pōrī casu q^d inter a et b mediet aer pe
 dalis q̄ritatis qui sit uniformiter tepī
 dus tūc p^s q^d actiuitas caliditatis h^z p
 portioē maioris equalitatis supra re
 sistentiā friditatis b et ecōtra actiui
 tas friditatis b h^z pportioē maioris
 equalitatis supra resistentiā calidi
 tatis a sic p^s et sunt tria approxiata
 7°. ergo utrūq^z agit in reliquū p^s 7^a 2^a
 aⁿs ex dictis nec mediū ipedit talem
 actioē seu reactioē. q^d plus p^mouet
 caliditas mediū ut a agit in b q̄ ipediat
 eius friditas et similiter plus p^mouet
 friditas mediū ut b reagat in a q̄ ipe
 diat eius caliditas ut ex dictis pōt pa
 tere. 4^a 7° possibile ē reactioē in
 ter 7° raria uniformia esse quoz unus
 est minus potens q̄ alteruz cū pculis
 supius expōsis p^s. qm̄ i cūb² p^s po
 sitis de a et b dato q^d res^{am} friditatis b
 sit ut 4 et q^d eius potētia actiua sit so
 luz ut 6 euz alijs ibidē positis nō so^m a
 ageret i b s^c ē b reagēt in a. q^d l^z fridi
 tas b ē minoris actiuitatis q̄ calitas
 a tūc esset maioris actiuitatis q̄ esset
 resistentia calitatis a q̄ ē minor q̄ ut
 4. quare 7°. Cōtra istā opimōē mlti
 pliciter arguit et p^o 7° p^m pmissum ar
 guit p^bando q^d q̄libet qualitas p^a tūc

ē res^{am} q̄tuz ē actiua. 7° arguit sic q̄tū
 ē potēs caliditas agē caliditatē tūc est
 potēs ipedire eius remissionē. s^c q̄tū
 ē potēs ipedire remissionē calitatis
 tūc ē potēs resistere intēbus in 1^{am}
 agē. 8° caliditas tūc ē potēs ad resiste
 dus q̄tum ad agendū. Itē sit a sūme ca
 liduz q̄d agit in b tepiduz et arguit sic
 q̄tuz caliditas a ē actiua caliditatis i
 b tūc est ipeditiua corruptiois calitatis
 p^bducte in b aliter sequeret q^d qualita
 tes 7° rie possent sit in eodēz adequate
 itendi. s^c q̄tuz caliditas a est ipeditiua
 corruptiois caliditatis p^bducte in b tūc
 ē ipeditiua sui ipsius corruptiois et q̄
 tuz ē ipeditiua corruptiois sui ipsius tūc
 ē resistentia. 9° a p^o ad ult^m q̄tum cali
 ditas a ē actiua i b tūc est resistentia q̄
 7°. Et sūmodo arguit potest de alijs
 qualitatib² p^mis quare p^mū p^missum
 nō uidetur necū quare 7°. Contra
 2^m p^missus arguit p^bando q^d spēs qua
 litatis p^maz nō sunt eaz gnātue aut cor
 ruptiue qm̄ sic se hnt spēs alioz sensi
 bilis p^prioz ad illa sensibilia. p^a sic
 se hnt spēs qualitatū p^maz ad illas q̄li
 tates p^mas p illā queniēte similitudinē s^c
 spēs alioz sensibilib² p^poz nō sunt eaz
 gnātue aut corruptiue. 9° nec spēs qua
 litatis p^maz sunt eaz gnātue aut corrup
 tiue. 7° p^s cū maiori et minor p^baba ē
 qm̄ spēs albedis nō gnāt albedinē neq^z
 corruptit nigredinē et ita de alijs q̄ 7°.
 Cōtra p^m p^missus arguit p^bando q^d ca
 liditas nō ē reflexia spēs friditatis neq^z
 friditatis spēs calitatis 7° ita de alijs q̄
 si ita ēēt b ēēt p^p eaz 7° ritate adiūces
 s^c spēs friditatis nō 7° riat calitatis cū pos
 sit secl^o coestēdi i eodē s^bo. 9° nō d^z ab
 ea reflecti. Cōtra 4^m p^missus arguit
 p^bando q^d i estate aer calid^o inferioris
 regiois nō reflectit spēs friditatis medie
 regiois q^d si sic aut spēs friditatis medie
 regiois igrediet aliquā p^z aeris calidi
 di et ab alia p^z reflectit aut nullomō
 reflectuntur sed ab eius superficie refle
 ciuntur. Si d^z p^missus tūc sequitur q^d
 spēs friditatis aggregare ex icidēb²

et reflexis unum. i. isto aere calido, et in eo frigiditates inducat et non in aere medie regionis. Si dicitur 2^m tunc sequitur quod pari ratione species caliditatis aeris calidi reflectuntur ad ipsum a superficie aeris frigidi et sic sic aer medie regionis infrigidatur per reflexiones specierum sue frigiditatis ad ipsum sic aer calidus inferioris regionis calefit per reflexiones specierum sue caliditatis ad ipsum. Et sic nunquam colligeretur quod calidum calefaceret frigidum et frigidum infrigidaret calidum sed potius calidum in caliditate intendere et frigidum in frigiditate cuius oppositum dicitur esse et ad experientiam patet. Contra 5^m premissum arguitur quod non maior fiat reflexio radiorum solis a speculo concavo quam a plano quod ex quo nullus radius penetrat ipsum speculum omnia qui reflectuntur a speculo concavo et a plano reflectuntur et per quod nulla illarum reflexionum est maior quam alia. Item arguitur contra aliud dictum in eodem premissum probando aerem medie regionis non esse frigidiorē in estate quam in hieme et magis congelatur quod si illi aeri medie regionis in hieme applicaretur corpus equaliter frigidum cum eo quod produceret in eo tantam speciem frigiditatis multitudinem quantum produceret in eo in estate per reflexionem specierum sue frigiditatis factam ab aere calido tunc sequitur quod ille aer in hieme ad tantam deueniret frigiditatem ad quam pervenit in estate quod est manifeste falsum quia tunc illud corpus equales frigidum per se produceret frigiditates intensiores quam ipse haberet in corpore non inclinatum naturaliter ad istam receptionem et ageret ultra gradum proprium quod est impossibile. Ultimo quod ad illud principale ostenditur in his premissis superfluitate esse quia si inequality primarum qualitatum in actum et resistenciam sufficit ad salvandum reactiones ut non nulli fatentur absque concursu reflexionis ipsarum specierum superflue ibiunguntur alia premissa et si teneremus reactionem fieri per specierum reflexiones tunc primum premissum non esset opportunum unde breviter videtur

quod in his premissis due diverse opinionēs in unum copulenter. 2° principaliter arguitur contra primam conclusionem ponentes licet differtia fieri reactione quam si una esset maxime videtur in tali casu ut ponendo quod a sit unum calidus uniformiter difformis quod habeat caliditates uniformiter difformes ab 8 ad 4. cui coactendatur frigiditas uniformiter difformis a 4 ad 2 usque ad 4 b sit unum frigidus difformis quod habeat frigiditates uniformiter difformes ab 8 ad 4. cui coactendatur caliditas uniformiter difformis a non gradu ad 4 et sunt equalis potentie actus et ad invicem immediate approximantur 2^m extremum remissius calidus a et 2^m extremum remissius frigidus b tunc arguitur quod a agit in b et b in a quia utriusque actus supra alterius resistenciam habet proportionem maiorem equalitatis et sunt sufficienter approximata et 2^m extrema quibus ad invicem applicantur habent similitudinem quia quilibet pars a est calida et quilibet pars b frigida quare tunc. Quod si non conceditur quod a producat caliditatem in b 3° intenditur caliditatem in extremo b cui applicatur sed caliditas b in illo extremo terminatur ad 4. 3° a intenditur caliditates in extremo b supra 4 sed caliditas a in extremo applicato b terminatur ad 4. ergo caliditas a secundum extremum quo applicatur b agit ultra gradum proprium quod est inconveniens. Et simili modo argui potest quod b secundum extremum applicatus a habet frigiditatem terminatam ad 4 et 2^m igitur agit frigiditatem in a supra 4 quare tunc.

Tertio principaliter arguitur contra secundam conclusionem concedentes inter contraria uniformia et equipotentia sibi immediate fieri reactiones ut dato quod g sit pedale summe calidum. si vero sit pedale summe frigidum equalis potentie actus cum eo que sunt ad invicem immediate applicata et tunc si dicatur quod utrumque agit in reliquum per species sue qualitatis ad ipsum ab alio reflexas ut per 1° vel videtur contra hoc arguitur sic quia multitudo specierum frigiditatis re-

flectit a g in tanta mēdo spēs ca-
liditytis reflectit ab f in g^o per q̄tū
f sit potētius ad infrigidāduz per spe-
cies frigiditatis in ipm a g reflexas. p
tantus g sit potētius ad resistendum
infrigidātibz per spēs caliditytis in
ipm ab f reflexas et econuerso. Et
anteq̄ sufficiebat sine spēm, refle-
xione f agere in g tantus g sufficiebat
sibi resistere et econtra. ergo q̄tū
sufficit totus aggregatū ex frigiditate
f et suarum spēm reflexione agere in
g tantus sufficiebat agregatū ex calidi-
tate g et suarum spēm reflexione illi
actiōi resistere et sūi modo est de g
respectu f quare sequit̄ q̄mētū suffi-
cit agere i reliquū cū utriusq̄ actiuita-
tis ad alterius resistētū sit pportio
equalitatis. Item sint g et f ut p̄us et
sit e ps g repassa et tunc q̄ritur utrum
species frigiditatis. f. ad g multiplicatē
totali ingrediātur ipm g et nullo^o refle-
ctant̄ aut totali reflectunt̄ a g in f aut
2^m ptez ingrediātur et 2^m pte reflectū-
tur si totali ingrediātur tūc non fiet rea-
ctiō f in g rōne reflexiōis spēm frigi-
ditytis f si totali reflectunt̄ tūc seq-
uit̄ q̄ f nō reagit i g cū per reflexiōes
spēm caliditytis tūc aut plus fortifi-
cet̄ q̄ q̄tū fortificet̄ f per reflexiōes
spēm frigiditatis. Si aut 2^m ptez in-
grediātur et 2^m ptez reflectunt̄ ita q̄
ingrediātur per aliquā ptez g et postea
p aliquā ptez g reflectunt̄ vsus f tunc
ulterius q̄rit̄ utrum spēs ille reflexe
p̄us denemāt ad nō gradū q̄ recipiant̄
in alia pte f aut p aliquā ptez f multipli-
cant̄. Si d̄z primū tūc f nō a potēt^o
ad infrigidāduz g p tales reflexiōem
spēm sue frigiditatis et per q̄ns seq-
uit̄ q̄ per talem reflexiōes f nō reagit
in g Si d̄c̄t̄ 2^m cum nō minus potē-
tes erunt spēs friditatis reflexe a g in
f q̄ ille q̄ sunt in g et i f cōiungunt̄ cū
intensiōi frigiditate q̄ i g. ergo si ps
g nō repassa nō pōt calefacere e partes
eius repassas a fortiori g nō poterit ca-
lefacere ipm f qd̄ ē q̄tra cūz prius po-

situm. 4° pncipaliter arguit̄ cōtra
tertū q̄lōnē xbandō mediū inter
q̄ria uniforma et eq̄potentia adinuices
reagentia sil et adequate moueri moti-
bus q̄rys et supponitur cūz p̄us posī-
tus de a sūme cal do et b sūme frigidō
eq̄potentibus distātibz per aeres te-
pidum pedal q̄ritatis et agar a in b p
caliditytes et b reagat in a p frigidita-
tes et tūc sequit̄ ut sup̄us arguebat̄ q̄
ille aer medius simul calefit ab a et fri-
gef. et a b et per q̄ns simul mouet̄ mo-
tibus q̄rys qd̄ ē ipossibile. 5° aguit̄
q̄ quartas q̄lōnē ponētes esse possibi-
le inter q̄ria uniforma quoz unū ē mī-
nus potēs q̄ alit̄ esse reagentes ponē-
do ca^m q̄ a sit sūme calidus et b sūme
frigidū minus potēs q̄ a que imedia-
te adinuices appropinquāt et agar a in
b et b reagat in c ptez a et sit d ps a in
repassa que sit potētior b passo pncipa-
li et sumus in instāti ierūseco tēporis
mensurantis illas reagentes p̄p̄quo
eius pncipio et tūc ps q̄ c frige fit s̄z ar-
guit̄ et q̄ calefit q̄ maiorē pportionē
bz caliditas d supra frigiditatem c q̄
beat frigiditas b supra caliditatem c ut
ps ex cū g si b frige facit c sequit̄ a
fortiori q̄ d calefacit c. Hūc tū argu-
mēto alias suz solitus dicere q̄ b agit
frigiditatem in c d aut nō agit caliditatem
in c q̄ lz d sit absolute potētius q̄ b
tū b bz potētius instrumētus applicatū
ad c q̄ beat d iō cū his circūstantiis b
bz maiores pportionē ad agendū in c
q̄ beat d. Et aut pp quā bz poten-
tius instrumētus ē q̄m ipm maiores q̄-
rietatē bz ad c q̄ beat d iō sit maiō re-
flexiō spēm frigiditatis b q̄ calidita-
tis d et per q̄ns potētius instrumen-
tus bz b q̄ d. S̄z cōtra hāc rāstiones
arguit̄ sic. b notabilz plus resistit cale-
facienti b^o q̄ c s̄z spēs caliditytis d nō
sunt nobilz fortiores in b q̄ in c ergo
spēs caliditytis d habet pportionē supra
resist^{am} b maiorē q̄ supra resist^{am} c et tū
producit caliditatem in b ergo a fortiori
pducunt caliditatem i c q̄tra responsiōē

maior p3 et minor declarat q2 tunc e et
 b sunt immediata et no plus nobilz uniu
 tur et forti ficatur spes caliditatis per
 ref exiōez in b q3 in c g° rē. His ar
 gumentis sustinēdo hāc 2^a op rñdēt
 et pñō ad p^m arg^m factuz q^o p^m pmissū
 euz dī q3 iuz ē potēs caliditas agere ca
 liditate tñ ē potēs impedire euz remis
 sionē. Istud negat qm cū caliditas sit
 magis actiua q3 resistiua nō h3 tantā
 resistētiā q3 resistere possit potenti
 bus remittē caliditates quā pducē q3 tā
 h3 actiuitatē ad i^a pducendū iō nō ē
 tñ potēs impedire remissionē calidita
 tis q3 iuz potēs est ipaz pducere. Et p
 hoc rñdēt ad aliud arg^m negando q
 q3 iuz caliditas a ē pductiua caliditatis
 in b tñ ē ipeditiua eius corruptiōis.
 Et cū postea arguit q si caliditas a n
 est tñ ipeditiua corruptiōis caliditatis
 quā pducit i b q3 tñ eius pductiua. g°
 qualitates h3 ipepossunt sil in eodē sub
 iecto pducī. negat q^o q2 i3 caliditas a
 sit min⁹ ipeditiua corruptiōis calidita
 tis quā pducit i b q3 sit eius pductiua
 dūz tñ ipaz caliditate pducit ipa n cor
 rumpitur. q2 n ē possibile q agens h3 iū
 corrūpat qñ agens silē pducit. et silē
 dūz i^a caliditas corrūpit a ipaz nō p
 ducit quare nō sil pducit. et corrūpit
 neq3 sil ipa et suuz h3 iū in eodez sbo
 adequate introduciunt. Ad arg^m fa
 ctuz cōtra 2^m pmissuz rñdētur dicēdo.
 magnā esse differētiā iter qualitates
 pmas et qualitates pas naz qualitates
 pme sunt qualitates pmoūz corporū. s.
 elemētōz q ordināt ad alteratōez rea
 les mixtionē generatōez et corruptōez
 sbalez. ut p3 ex p° de generatōe quare
 o3 q eaz spēs que sunt eaz instrumēta
 qbus ad alteratōez realiter cōcurrūt
 sunt et talis alteratōis pductiue. s. cale
 factōis infrigidatōis rē. qualitates aut
 scē ut color odor rē. sūt qualitates mi
 storū corporū q nō ordināt nisi in al
 teratōez spūales et iō eaz spēs solum
 alteratōis spūalis sunt pductiue. Ex
 quibus app3 ad illā rōnez rñdendū ē

negando maiorē si totalis similitudo in
 telligat. Ad arg^m factuz q^o 3^m pmissū
 sum dī q i3 spēs frigiditatis et calidita
 tis n sunt pprie h3 iue sunt tñ h3 iue h3 iue
 tate cōiter dicta euz oē pfe corruptiū
 alterius dī illius h3 iū et pprea dice
 bat q caliditas reflectit spēs frigiditatis
 et frigiditatis spēs caliditatis repellendo
 a se suuz cōtrariū qd ppetit eis 2^m nāz
 q2 qlibz talis qualitas nāluter appetit
 semp pmanere. Ad arg^m factuz con
 tra 4^m pmissuz cū arguit q aer calid⁹
 inferioris regiōis nō reflectit in estate
 spēs frigiditatis medie regiōis q2 tales
 spēs aut ingreditur aliā pte aeris
 calidi anq3 ab alia reflectant aut nullo
 mō ingreditur sz ab eius superficie re
 flectunt. Respondet q possibile ē q
 alique spēs ingreditur et reflectant r
 q aliq solū reflectant q tñ oēs tales
 spēs reflectuntur ad aerē medie regiōis
 et nō aer inferioris regiōis i quo cap
 aut nulla aut ualde parua sit reflexio r
 cū postea arguebat q parā rōne fridi
 tas medie regiōis d3 reflectere spēs
 caliditatis aeris inferioris ad ipm per
 quaz reflexiōez tal aer redderet cali
 dior h° ē cōcedēdū sz cū postea ex i°
 inferi q semp cū calidus appropiare
 frigidū abo itenderent i q3 iatib⁹ suis
 et nūq3 remitterentur. aut⁹ opp^m sepe q
 cessuz ē et p3 expriētiā rñdētur negādo
 q nāz qm aliqñ ptingit q spēs calidita
 tis multiplicitate ad frigidū sunt potē
 tiores ad ipuz calefaciēdū q3 sunt potē
 tes spēs sue frigiditatis ad ipm reflexe
 ipm infrigidare ut qñ iter calidū r fri
 gidū est pua h3 ietas aut qñ calidū est
 multo potentius frido. aliqñ rō cōtin
 git q spēs frigiditatis ad frigidū refle
 xe sunt potētiores ad i p3 infrigidāz q3
 sunt potentes spēs caliditatis a calido
 ad ipm trāsmisse ipm calefacē et tūc
 intendit infrigiditate r similit⁹ de ca
 lido pōt cōtingere ut quādo calidum
 et frigidū sunt ualde potentia inter ea
 ē magna pparietas ut i forti antipari
 tati p3. Ad argumenta facta contra

pñū pñissus cum arguit q nō maior
 fiat reflexio radioꝝ sol'a speculo ꝓca
 uo qꝫ plano. rñdet q una reflexio nō
 diciť maior alia qꝫ sit plurius radio
 ruz sz qꝫ est fortior que maior forti
 tudo sequit maiorē radioꝝ unionē re
 flexio ergo facta a speculo cōcūo est
 maior in fortitudine illa que sit a spe
 culo plano et sic dꝫ intelligi dictus in
 5° pñisso. Ad aliud uero cū argueba
 tur aerē medie regiōis n̄ esse frigidio
 rez in estate qꝫ in hyeme qꝫ si i hieme
 illi acri applicaret corpus equalē fri
 giduz cum eo qđ pduceret in ipō tāta
 spērum frigiditatis mltitudines qꝫta
 pducit in ipō in estate per reflexionē
 spēꝝ sue friditatis. tñc seqretur q ille
 aer in hieme ad tātas deueniret frigi
 ditatez ad qꝫtaꝝ puenit in estate. rñde
 tur negando qñaz q ille spēꝝ frigidita
 tis pducit ab illo corpore equalē fri
 gido qꝫtuncūqꝫ eēnt equalis mltitudis
 nō tñ esset ita unite si ē ille q reflectit
 ab aere calido i estate et p qñs nō eēnt
 ita intense friditatis pducitue nñ for
 te nō incōueniret dicē q lz spēꝝ fridi
 tatis recte multiplicare nō possint pro
 ducere friditatez intensioꝝ illa a qua
 decisse sunt spēꝝ friditatis tñ reflexe
 per ipaz magnā unionē et quodāmo p
 accidēs bñ possunt pducere fritatez
 illa intensioꝝ ex isto mō ꝓtingit aliqūa
 qualitate pñā agē ultra graduz ꝓpñi
 hoc ꝓbabilit̄ a ssero et non alr. Ad
 aliud rñdet q hic n̄ ē supfluitas neqꝫ
 aggregatio diuersaz opñionū sz unius
 tantuz declaratio qñ lz qualitates pñie
 sunt diuersificate i acritate et resistētia
 tñ ultra hoc sunt multiplicatiue suaruz
 spēꝝ ꝫ p maiores et minoꝝ reflexionē
 ꝫ unionē ipaz diuersificātur i po^a agē
 di aut resistendi et ꝓꝫ hoc in pluribus
 cābus diuersificātur actio ꝫ resistētia
 qualitatū primaz unde oꝫ aliqñ in alte
 ratioꝝbus factis per primas qualita
 tes eaz diuersitatis cāz assignare diuer
 sitatez spēꝝ in fortitudine et debilita
 te ut pluries tactus fuit et isequētibz

patefier. Ad 2^m arg^m pñcipale cum
 arguit q primā ꝓelōnes de a et b dif
 formibus rñdet q in cān posito neu
 trū agit in alterū qꝫ extrema coruz 2^m
 q appꝓximatur terminatur ad cōfē
 gūdu in utraqꝫ qualitate iō nō hñt suf
 ficientes ꝓrietatez adinuicē nec ualet
 illa q^a eñmā a est caliduz et eñmā b ē
 frigidū. g^o hñt ꝓrietatez sufficientē ad
 actionē qꝫ oporteret q ultra illud ad
 diuersos qđ terminerēt. Ad 3^m ar^m
 pñcipale q scđaz ꝓelōnē cum pñi ē co
 lus de g et f equalis potētie actiue rē.
 dꝫ q utriqꝫ agit in alēꝫ qꝫ sunt mino
 ris resistētie qꝫ acuitatis et sitꝫ spēꝝ
 frigiditatis f reflexe sunt minoris re
 sistētie qꝫ spēꝝ caliditatis g reflexe
 sunt acuitatis et ecōtra quare rē. Ad
 ꝓfirmationē cū qñi de spēꝝbus frita
 tis f reflexis a q utrū totaliter igredi
 antur rñdetur q siue totaliter reflectā
 tur siue aliquā ꝓtē igrediātur ꝫ ad aliā
 reflectant hoc nō obstat qñ rñsio ꝓus
 data sit cōueniēs et cū arguit q si to
 taliter reflectunt f nō reagit in g. qꝫ p
 reflexionē spēꝝ caliditatis g. tñ aut
 plus fortificat g. g^o rē. rñdet q lz g
 per reflexionem sue caliditatis tantū
 crescat in acuitate quantum f non
 tñ crescit in resi^a qꝫ f i acuitate nꝫ f
 tñ crescit in resi^a qꝫ g i acuitate. unō
 sicut calitas ē maioris actiuitatis qꝫ fri
 giditas ceteris ꝓib^o ꝫ minoꝝ resistē
 tie sic ē de suis spēꝝ iō spēꝝ calitatis
 g reflexe sunt potētie maioris actiue qꝫ
 spēꝝ friditatis reflexe f sunt resistētie
 ꝫ sitꝫ ē de spēꝝbus friditatis f reflexis
 respectu spēꝝ calitatis g reflexaruz
 quare sequit q spēꝝ calitatis g ꝓñt a
 gere i f ꝫ eꝫ qꝫ actiuitates ꝫ resistētie
 bñ^o spēꝝbus includunt in qualitatis
 ꝫ resistētis qualitatis a quib^o sunt mlti
 plicate. Deinde cū arguit q si bñ^o
 spēꝝ aliquā ꝓtē igrediunt ꝫ ab aliā
 reflectuntur ad certum graduz in f cū
 nō min^o potentes sunt spēꝝ friditatis
 reflexe g in f quā ille que sunt in g ꝫ
 in f coniūgunt cū intensioꝝ frigidita

tel^{us} in e. g. si ps g nō repassā nō pōt
 calefacere c pte eius repassāz a fortio
 ri g nō poterit calefacere ipm f qd ē
 qd caus. rñdetur qd lz magis resistere
 calefaciētib^{us}. f. qz c pl g repassā. tñ. pl^{us}
 pporionabil^{iter} sunt potentiores spēs
 caliditatis g ad calefaciendū f qz spēs
 caliditatis ptes g nō repasse ad calefa
 ciendū c pte repassā. tñ nō sequit^{ur} qd
 si pars g nō repassā nō pōt calefacere c
 partē repassā qd g non pōt calefacere f
 lz autē quare spēs caliditatis g sunt
 potentiores in f qz spēs caliditatis ptes
 nō repasse in pte repassā ē quia est ma
 ior qñetas inter g r f qz sit iter ptes
 g r per qñā f. maior reflexio uno et
 fortificatio spēs caliditatis g in f qz
 ptes nō repasse i parte repassā tñ nō seq
 uit^{ur} qd si tales spēs caliditatis debilio
 res nō sufficiūt calefacere c qd fortio
 res nō sufficiunt calefacere f unde lz f.
 si maioris resistētie absolute respectu
 calefaciendū qz c spēs tñ caliditatis g
 in f reflexe hñt maiores pporionē su
 pra resistētiā f qz hñt spēs calidi
 tatis ptes g nō repasse ad resistētiā
 c. ptes repasse quare rē. Ad 4^m princi
 pale arg^{um} euz arguit^{ur} qñā terna qñō
 nē pbando mediū iter qñā uniformia
 r equotētia ad invicē reagentia simul
 adequate calefieri r infrigidari et mo
 ueri motibus qñā negat^{ur} qñā. et admi^{ssum}
 eū dñ qd medietas mediū qñā a calefit
 alia medietas qñā b infrigidat^{ur} r euz
 ulterius arguit^{ur} qd si a pducit calidita
 tē in b qd ē pducit caliditātē i partes
 mediū ppinquā b eum illa sit minoris
 resistētie qz b r ipi a meli^{us} applica
 tur rñdet^{ur} negando qñā qz plura sunt
 resistētia ne i^a ps mediū calefiat qz
 resistētia ne b calefiat qñā ne b calefi
 at resistit sua frigiditas sed ne i^a ps
 mediū calefiat resistit ppta frigiditas
 et frigiditas b et spēs frigiditatis re
 flexe ab a pl^{us} resistūt ne illa ps mediū
 calefiat qz ne b calefiat. Et sil^{icet} mō di
 cēdū ē d parte mediū ppinqua a qd cale
 fit lz a frigeat. Et si argueretur qd a

spēs frigiditatis reflexe ab a debe
 at pars mediū ppinqua a frigeferi cū
 ille sint potentiores ad infrigidandū
 qz spēs incipētes caliditate a ad cale
 faciēdū r per qñā sequit^{ur} qd pars me
 diū ppinqua a infrigidat^{ur} r non calefit
 rñdetur negando qñā qz lz spēs frigi
 ditatis reflexe sunt maioris actiuitatis
 qz spēs incipētes caliditatis tñ eis
 multo maior resistētia resistit. pp qd
 spēs incipētes maiorē hñt pporiōem
 supra suā resistētiā qz spēs reflexe
 friditatis tñ ab eis pronunt^{ur} actio nam
 spēs caliditatis i i^a parte mediū exiit
 bus solū resistūt spēs reflexe friditatis
 b cū frigiditate remissa illius ptes me
 diū lz spēs friditatis b reflexe resi
 stunt caliditas a cū suis spēsbus incidē
 tib^{us} caliditas illi^{us} ptes mediū r spēs
 caliditatis a reflexe a b r tota illa resi
 stētia ē maior qz prima. Ad 5^m ar^{gum}
 cōtra quartā qñā deducit^{ur} euz
 arguit^{ur} qd ps a repassā simul infrigida
 tur r calefit. p3 rñsio qz in eū posito
 infrigidat^{ur} r nō calefit. ut supius ostē
 sum est. Sz cū postea arguit^{ur} cōtra qñā
 sionē qd spēs caliditatis d nō sunt nota
 biliter fortiores in b qz in c hoc nega
 tur licet elm c et b sunt imediata tñ pp
 maiorē qñārietatem b ad d qz c ad d
 sit maior reflexio spēs caliditatis d
 in b qz in c. r maior euz uno et forti
 ficatio r per qñā sequit^{ur} qd sunt potē
 tiores spēs caliditatis d agere calidi
 tatem in b qz in c. Addec pro solutione
 istarum rationum dicta sunt ex quibus
 et fundamentis premis^{is} solui pote
 runt instantie alie que adducuntur sex
 adduci possunt contra predictam opi
 nionem.

Clarissimi phi et medici Johannis
Martiani Secundus tractatus in mā
de reactōe ab eodem editus ut Prestā
tissimi phi. Gaetani d' uenis opinione
in eadē mā male in pcedēti eiusdē tra
ctatu corroboratā esse ostenderet suam
qz opinionē defensaret.

¶ Anquāz

i tractatu quē al' edī
di posueri et pbaueri
modū quēdā 2^m quē
crebā et credo fieri

reactiōes et dissoluti inēduemētia q ad
oppo^m solent adduci narraueriqz ibi
mōsaliquos 2^m quos saluare solebas
reactionē atqz multa ibi adduxerim ar
gumēta q multorū in hac mā opinione
qz tū nūc mihi delatus est tractatus in
eadē mā nup editus a Gaetano clari
simo pho in quo conat modū 1^m quēz
ego pbauerā spugnare et mōm suū sal
uare qtra quē mltā arg^a formauerā q
forte q pcedere uidebatur. Amore xi
tatis quā sanctum ē honorare institui
ad singula rīdere quē q modū illum
mētū adducitur et si ex his que in tra
ctatu illo pmo dicta sunt satis pateat
ad i^a rīstio plura ēt argumēta formabo
qbus intelliges opinione huius phi p
stantissimi nō in totū xitati cōsonare.

Primo itaqz affirmo illud p^m mētū
p suppositū in alio tractatu. s. qz qlibet
qualitas pma tānqz ē resistitiua qstuz
ē actiua cum qdicitōibz ibi dictis aut
ad illud addo pp argumēta q formauī
in opinione Martij qzlibz qualitatē
pma magis ē resistitiuam saltem eius
corruptōi. qz sit actiua in qualitatē in
mā exteriori exntez reflexiōe et refra
ctiōe deductis posse satis rōnabil' su
stineri. et qnter dico ut ibi q ego cre
do q ceteris pibz caliditas magis est
actiua frigate et friditas humiditate et

humiditas siccitate et ita q ceteris pibz
magis resistitiua est caliditas frigate et
friditas humiditate et humiditas siccitate
Aliquos tū inuenio ex. s. bulb^z aglicis
tenētes et multū apparēter pbācos tū
pense calitatē esse actiua qz ē frigas
humiditas et siccitas i alijs supposita p
tate. Et ad p^m arg^m in o^m cuz diē q i^a
dato sequerēt qz ēt facili^z aqua exice
re qz ipsā calefacē ēz pcedēdo qelone
illatā si cetera sint paria q nō ē in expi
mēto cū n. sit medica actiua siccitas
ignis q agē bz i humiditatē aque quāqz
illa humiditas aque frigide eidē minus
resistat nō sequit^r g^o uelocius ab igne
pau ē aq^a 2^m humiditatē qz 2^m frigit^r nō
nego g^o expmētū et qd 2^p dixit de
negantibz expmētū iure cpio. pesser
ascribi credētibz aut affirmatibz q^{am}
hac ualē si q sunt tales huius aqz frigi
ditati q scēu coxtrēdit min^z resistit ro
tā latitudine frigit^r et humiditatis i pⁱ
dmostrādo et ignis p calitatem agit in
friditate aque et p siccitatē agit in hūi
ditatē aqz et ē ignis qz ad eius calidi
tatē et siccitatē nāliter disposit^r. ergo
ueloci^z agit ignis i humiditatē aqz qz in
eius siccitatē ut satis pz neqz eim 2^m
fundamētū ipsi^z neqz 2^m meuz ualēt b
q^a quare arg^m suū nō procedit. Circa
tū h^o expmētū alias deo dante plura
dicā cū uideam^r p leuē aqz calefactiōes
illā nobil'z fumare et ipsā aliqn adeq^a
te infridari et pro tunc qruuo fumare
Itē cū uideam^r ueritū sepe nobil'z expl
care qz infridare aut calefacē. Itē nix
glacies aut lūtū qgellatū multo magis
sensibil'z humectat^r qz calefiat ab aere
calido aut igne et tu itez circa ea consi
derabis. Et cuz dī in codē qz scqre^t
qz siccitas sit maxime actiua nego et cū
adducitur qz in expmētū s patz siccitas
difficillime recte ipressiōes. Dico p^o
qz forte facilius humectat^r lap^z manus
nix aut lūtū qgellatū qz exicecē aqua
et ita nō oīa expmēta sunt ad suū p
po^m. 2° dico q i^a expmēta nō arguūt
magis siccitatē magis alijs resistere q

hūditates minus alijs agē. q̄ eīz aliqd
 tarde alteret nō magis arguit magnas
 eius resistentias q̄ modicā actiuitates
 agentis in illud. illa tñ 7° magis ex ei^o
 dictis appet seg nō dico tñ q̄ formal^r
 sequat naz postq̄ 2^m opinionē illius
 siccitas oīz ē maxie resistentia 7 ipa
 est magis actiua q̄ resistentia sequit
 q̄ ipa magis agit aut est magis actiua
 q̄ aliqua alia ē resistentia et in mag^a
 pportioe plus in q̄ta non est vīsimile
 caliditate plus agere q̄ resistere ut dī
 ctus fuit in opinione. Adversū in pmo
 tractatu et infra magis declarabo quā
 bz qualitate pma tñ aut plus resistē
 q̄ agere cū pscrutabor suas rāiones
 ad mea arg^a nō euitabit ut nunc credo
 qn illud sil^r motib⁹ frigus moueat. Itē
 a pbo ponitur due actiue qualitates 7
 due passiue si g^o humiditas et siccitas
 magis resistunt alijs et exinde minus
 alijs patiunt nō appet rōnalis cā ppter
 quā alijs magis passiue dicētur mod^o
 meus recitatus sine interpretatiōe a
 p̄bis et a snia pbi aliena saluat ei^o p̄ba
 et nō iste. 2° pncipalz arguit q̄ 3^m me
 um pmissaz in q̄ affirmabaz nullum
 agens p se et immediate resistere effecui
 quē intēdit cum cōdictiōibus alijs ibi
 positis ponēdo a esse pedale cuius me
 dictas supior sit unīformiter calida ut
 8 et inferior unīformiter frida ut 8 et b
 sit unī semipedale tepiduz 7 tangens a
 2^m illd eīmū a ad q̄d pres ei^o calida
 et frida terminātur et sequitur ex cōi
 cursu nature alijs deductis q̄ a agit i b
 et appetit agere et resistit actiōi quaz
 itendit quare rē. In hoc cāu 7 arg^o
 7 cedo q̄ a mediāte eius pte calida ut
 8 appetit calefacere b et mediante ei^o
 parte frigida ut 8 resistit illi calefa
 ctiōi et simulz mediāte eius pte frigida
 appetit infrigidare b cui infrigidatiōi re
 sistit mediāte ei^o pte calida. et b^o arg^m
 pbat. Dico tñ q̄ totū a nō appetit cale
 facere b neqz totū appetit infrigidare
 b neqz eadē pa ipm adequate appetit
 calefacere et resistit calefactiōi aut in

frigidare et resistit infrigidatiōi s3 soluz
 in hoc cāu a mediāte una ei^o pte appe
 tit calefacere b. f. mediāte pte calida 7
 nō mediante i^a resistit calefactiōi sed
 solū mediāte eius pte frida. et sil^r dī
 de infrigidatiōe et huiusmōi silia i alio
 tractatu. Pluries cōcessi et declarauī.
 Non sequit tñ ex his cōcessis ultra q̄
 a p se et immediate resistit effecui quēz
 intendit ut claz est cū magna apud p̄bos
 sit differētia atqz cōter pōit inter p
 se et p accidēs et 2^m pte et inter mediā
 te. et immediate et ibi p se distinguit q̄
 p accidēs. et q̄ 2^m ptes. et notāter ita
 dixi et nō unīforme. ut magis ule cēt
 pmissus. quēadmodū 7 fiderare uolenti
 fiet facilius manifestus. I3 g^o nō repu
 gnet aliqd agēs in diuersis p̄bis ei^o
 habere talia instrumēta ut mediāte ali
 quo illoz in una pte exite aliqd effe
 ctus intendat cuius pductiōi mediāte
 alio eius instrumēto in alia pte exite
 resistat repugnat tñ nāliter aliqd agēs
 hec talia instrumēta adequate habere
 in eadez pte ut argumēta mea o^a addu
 cta in alio tractatu ad 3^m pmissus siml^r
 euz p^a suppone ibi pōita declarāt 7 ut
 ē arg^a mea ibi adducta nō tenēdo illā
 meā supponez s3 isequēdo ordinē acti
 uitatis et resistentie pmax qualitatus
 quē iste p̄suppōit q̄ tñ iste nō adduxit
 nec soluit demonstrare uidēf. de qb⁹ tñ
 post pax dicef. Et ad p^m meū arg^m p
 hoc 3° pmissio in q^o deducebat q̄ a unī
 forme in oib⁹ nūc inuat b ad resistēdū
 e agentis et crescēs in q̄ritate aut soluz
 in po^a manēs tale et q̄ sil^r applicatum
 min⁹ inuaret b ad resistēdū c aut nullo
 mō inuaret b ad resistēdū c s3 magis
 ipō maiorato in po^a inuaret c ad agen
 dū in b. Ponēdo a eē pedale tepidū et
 b pedale caliduz ut 8 cōtangens a et c
 frigidū ut 8 cōtangens b ex altera pte
 quatripedale et q̄ a tal^r crescēt q̄ age
 ret in b infrigidando et in c calefaciē
 do dicit q̄ a cōtinue plus et plus inua
 bit b ad resistēdū c et ē p tūc plus
 et plus inuabit c ad agendū in b et b^o

per diuersa faciet istumēta. p^m per caliditates et z^m faciet p frigiditates. Dic ulterius q qñ ifrigidabit b adhuc per suaz caliditates resistet ifridatiōi ipi^o b a c. Cōtra hāc rñsionē infraur cōcessa. n. suppone mea pma quā calcula tor sufficēter pbatit et infra euidenter p babo. s. q cades qualitas tñ sit resistitua qñtus ē actiua et eñ sequit in b^o cāu q cū a tñr ut ponit maiorē cōtinue t tardius et tardius e ageret i b et q usqz ad rātuz possz maiorari q neqz e ageret in b neqz a ageret i ipz b qñs ē incōueniēs q a aliquāte qñtatis alñ iunet e ut agat in b et maioris potentie qñ tñc et tale i qualitatib^o pñis qñc tñc qñtus ad unitates nō iunet s3 magis fac non agat. Et etiāz q^o rñsionē suaz cñ pcedere uidet a agere in pcessu t nō in pñ^o q^a pbat qz per pma Supponem in alioaractatu caliditas tñ resistit qñtus agit cuz pñtūtib^o in i^a pma suppone nominatis. et silz friditas tñ resistit qñtum agit. et caliditas a plus agit qñ sua friditas. ēt per ipm igitur ēt plus resistit qñ sua frigiditas sit. g^o calitas a in i^o cāu actiua ut z^o et friditas q minoris dz ēē potētie sit actiua ut. i. et postqz b ē equale a et in z^o intensior caliditas est in eo qñ in a sit b equalz densus cum a ita q eius calitas sit potētie actiue ut 4 et sit ēt e eq densuz cuz a et sequit q z^m qñtus ordinē nature frigiditatis in pedali e erit potētie ut z^o quare tota erit potētie ut 8 quare cū a augmētabit in po^a p equalz additiōez calitatis t frigiditatis in z^o pl^o augmētabit resisti qñ ipz fac in b respectu e qñ po^a actiua frigiditatis qua iuuat e in agēdo in b s3 maior termino et minori equalz crescētib^o minorat pportio maioris supra minores t a fortiori minori termino magis aucto maior minorat. pportio maioris supra minores et actiuitate se bz ut maior terminus et resisti^a b ut minor cū e agat in b et ex maioratiōe a in po^a ut ponit calitas crescit actiuitas e et ēt resisti^a b ut

iste diē et plus crescit ex tali maioratione potētie a resisti^a b ad c qñ actiuitas e in b ut ex p^a mea suppone pbatum ē ergo minorabit pportio actiuitatis e supra resistentiā b p toto tēpore quo ita ut ponit cāus a maiorabit in po^a quare sequit p^a ps incōueniēs illati z^a ps ēt sequit ut p3. qz si a pñ^o nō posset agere in b. g^o nūqz in pcessu huius cāus cū plus maiorabit po^a calitatis a q^a iuuat b i resistēdo actiōi quā a in ipm intendit qñ po^a frigiditatis qua agere haberet in b ul sic maiorē po^a a ita ut hēat mltitudinē caliditatis et frigiditatis in 6°. maiores qñ nūc et sequit expositio q caliditas et^o erit potētie ut. i. z^o t frigiditas erit potētie ut 6. ergo tota caliditas a et b que z^m ipz resistit ifrigidatiōi b erit potētie ut sedeciz t frigiditas a t e tota sit nō erit nisi potētie ut i. 4. quare tñc neqz e n3 a agat in b ita maiorato. Et si forte diceret q hoc argumēta pbat cōclusionē incōueniētes deductā cōcessa p^a suppone prima ei mō dictuz est illaz a xitate discedere quare non sequit illa q^o incōueniēs. Ad hoc primo diceret q illa suppo ē uera et q arg^m illam formatū nō pcedit ut dictuz ē supra diceret ēt q rōnes sue ad arg^a pbatita illā supponez sunt forte a xitate discedentes d^o ulterius q pcesso suo ordie iter actiuitates t resistētias pmax qualitates qui tñ cōiter positus est adhuc sequit 9° i^a incōueniēs pus adducta modicū cāu uariato q ita declarat. p^o q b sit pedale uniforiter fridū ut 8 e^o frigiditatis po^a actiua sit ut 12 t p^o qñ ex suo ordine minor ēt po^a et^o resisti^a sit i^a ut 6 ita ut frigiditas sit in duplo maioris potētie actiue qñ resistitine t e sit unū quatripedale unū calm ut 8 e q dēsus cū b t p^o qñ p ipz calitas est maioris potētie actiue qñ frigiditas ceteris pibus sit maioris potētie i sex tertio t erit actitas calitatis e ut 64 est qz caliditas ceteris pibus p minoris potētie resistitine qñ frigiditas sit fr

gīdita s in 6 q altero maioris resiste
 tie q̄ calitas ceteris pib⁹ 7 p3 q cal
 tas e erit potēte resistitue ut i6 7 pā
 gat b ipsum c. Sūt uero a pedale cō
 tangēs ex altera pte b hīs caliditatez
 7 frigiditatez iniformiter talz p ipm
 extēdas ut ei⁹ caliditas sit minoris po
 tentie in agendo q̄ frigiditas suas in
 resistēdo 7 bīgratia sit caliditas a po
 tentie actiue ut 2°. et frigiditas secū ex
 tēsa potētie resistitue ut 4. possibilitas
 hui⁹ cāus cōsiderantī manifesta ē cum
 possit 2^m uariāz eius densitatez q̄ntum
 cūqz magnaz aut pūaz multitudinē cali
 dītatis aut frītatis habere et ex remis
 siōe calitatis et eā ueloci intēsiōe fri
 giditatis usqz ad summū in īfinitum.
 crescet pportio resistētie potētie frigi
 dītatis supra actiuitatē caliditatis ma
 iore. g^o a in po^a ipo talz qualificato
 ut ponit in cāu remanēte. qñ. f. po^a re
 sistitua frītatis q̄ ponit ut. 4. erat in
 2° maior po^a actiua caliditatis secus
 extēse q̄ ponebat ut 2° q in. 100°. ma
 iorez bēat 7 multitudinē calitatis 7 mī
 tudinē frigiditatis. 7 p3 q resistitua
 po^a friditatis a q^a iuuat 2^m ipm b in
 resistēdo erit ut. 400. et actiuitas cali
 dītatis ipius a erit ut 200. quare in h
 cāu a nō agit in b calefaciendo neqz c
 agit in b calefaciēdo cū multo maior
 erit resistētia ad calefaciētia q̄ po^a
 actiua ut p̄sderatū ē manifestū. Et eo
 dēmō stantibus b et c ut in cāu p̄ori. 7
 solū mō posito q̄ sit a talz iniformiter
 disposituz q̄ caliditas ei⁹ in 2° min⁹
 agat q̄ frigiditas eius resistat et q̄
 agat ut. i. et postea augmētet in po^a.
 eius ad. 100. sequit incōueniēs illatuz
 p̄us quare rñō h finalz haberet expe
 rimēta negare. f. q̄ aliqd remissus q̄ntē
 cūqz eēt potētie nūq̄ agēt p qualitātē
 quā bz infra ḡdus mediuz. in aliqd q̄ntū
 cūqz ipm eēt modice potētie. Ad
 2^m 7 3^m incōueniēs q̄ ego dducebā ex
 oposito illi⁹ tertij p̄missi 7 q̄ necessario
 seq̄bant admīssa sup pōne p̄ma q̄ mēd
 iudicio q̄cedēda ē ut īferi⁹ patebit late

rñdet ut ego dicebā in illo p^o tractatu
 posse rñderi negādo i^am meā sup pōnē
 p^am n̄ tñ rñder ad incōueniēs qd ego
 ultra adducebā tenēdo suū ordinē acti
 uitatis et resistētie p̄maz qualitātū. f.
 q̄ calitas oīuz ē maxie actiua et minie
 resistitua q̄ 7 c. qd credo iō fecē qz nō
 bēbat intā uā illd euadendi incōueniēs
 erat h q̄ mltā sūt remissa q̄ p eoz qua
 litates quas bñt īfra ḡdus me^m n^o pos
 sunt manētia talia agē i aliqd q̄ntūqz
 ponat p^am modice q̄ntitatis et potētie
 et q̄ntūqz magne potētie fuerit i^a re
 missa alijs deductis h plane ē q̄ exp̄m
 ta et dducebat illd supposito suo ordie
 iter actiuitates et resistētia p̄maz qua
 litātū h mō ponendo q̄ a sit tale q̄ ei⁹
 calitas mīoris sit potētie actiue q̄ resi
 stitue sit ipi⁹ frītatis ut clare p̄batū est
 an eē possibile et tē p3 q̄ a remanēs th
 le n̄ pōt p calitatē agē in aliqd si p ei⁹
 frītates resistat calefactiōi quā itendit
 ut ille q̄cessit. Sī ei⁹ a manēs tale pōt
 agē i aliqd p calitatē agat i ip3 b 7 a p
 ei⁹ friditātē iuuat b in resistēdo calefa
 ctiōi. quā a i ip3 itēdit et i^a ē potētiōz
 in resistēdo q̄ calitas a i agēdo p ca
 liditātē et i b ē aliq^a frītatis q̄ resistit
 illi calefactiōi. g^o n^o alijs deductis a
 agit i b. cū mltō maior sit po^a b ad re
 sistēdūz calefactiōi quā a itendit i ip3
 q̄ potētia actiua calitatis a q̄ 7 c. 3°
 p̄ncipz in duob⁹ uidet reprēdere 6^m
 supōnē meā i alio tractatu i q^a affirma
 bāz q̄ i difformib⁹ 2^m aliquā qualitātē
 n̄ q̄libz ps iuuat quālibz aliā pte ad q̄
 cūqz actiōes 2^m illā qualitātē aut p̄ez
 ei⁹ pueniētem p^o q̄ n̄ sufficiēter fue
 rit i^a suppo a me p̄bata s3 solū exēpla
 riter declarata 2° qz l3 nō q̄libz ps in
 corpore difformi multū magno sicut i
 aere iuuat q̄libz ei⁹ p̄ez tñ in i^o cāu
 q̄libz ps a q̄libz pte ei⁹ iuuat qd p̄bat
 qz po^a rei īsequit mltitudinē forme
 7 c. ut in littera ei⁹ p3. ēr dic q̄ l3 spēs
 ei⁹ calitatis ut 6 sole mltiplicate n̄ pos
 sunt pducē calitates ut 8. nec agē ultra
 ḡdus p̄p̄riū saltes p se ipē tñ sūt multi
 i. 7

plicate euz spēsbus caliditatis ut 8 pos
 sunt secū coagere ad pductiōez alteri
 calitatis ut 8 et ad corruptiōez frigidit
 atis ut .i. quā frigiditate ut .i. caliditas
 ut 6 si sola eēt nō corrūperet tē. ita in
 littera eius. Pro pmo dico late ac suf
 ficienter me i^m. pbatte ut in tractatu
 meo p^o ps et dubito ne forte h^o dixerit
 qz error fuerit scribentis in exemplari
 sibi delato in nobili pre. Dico 2° pba
 tiōezet^o patere et seq ex 3° pmissio put
 mltis h^o bis in a^o tractatu delatant. Nā
 si e iuuaret b ad agendū in d calefaciē
 do et ipm c appetēt infrigidare d per
 2^m pmissus alterius tractatus. ergo c.
 resisteret effectui quē intēdit 7 3^m meū
 pmissus in alio tractatu. Dico 3° q
 qz qz diuersa ab his q cōiter usqz nūc
 ut opinior pcessa sunt circa potētiā rei
 dicēdus existimē quēdamōz sufficēter
 credo pbatte in quōne quadaz de po^a
 tē rei quā nūc edidi. 2^m nūc cōez usqz nē
 opinione nī seqt maior mltitudo spēs
 calitatis mltiplicat a c et b siml qz a
 b solūmō .g^o ille spēs c et b potētiōez
 erūt ad agendū in d qz spēs solius .b.
 fz solū seqt qz erūt potētiōez ad agē
 dus in aliqd in qd qz bz illaz de per se
 ē actius sicut si a esset pedale calidum
 ut 8 potētiē ut 8 et b esset pedale hīs
 caliditatez ut 6 et friditate ut duo ita
 densus qz eius caliditas eēt potētiē ut
 .i6. et c esset pedale hīs caliditate ut 7
 potētiē ut 2°. spēs caliditatis multipli
 cate a b essent maioris multitudinis
 et maioris potētiē qz spēs caliditatis
 a et ille calitatis a possunt agere in c et
 tñ spēs calitatis b nō ut p3 et cā mani
 festa ē quare nō ualz arg^m maior mlti
 tudo spēsbus caliditatis et ex qnti for
 tius instrumētus calefaciēdi mltiplica
 tur a b qz ab a .ergo ueloci^o calefit c a
 b qz ab a ut ps quare tē. neqz semp de
 bile applicatus fortiori iuuat ipm in
 trahēdo fort^o. si eiz. zo. hōies fortes
 uniformiter traherēt nauē p miliare

in hora et fortes eēt tñ debilis qz mo
 tus ultimo conatu solus medietates mi
 liaris ptransiret aut solū possz moueri
 qdu motus subduplo qad motus nauis
 et nullo intensiori aut. et illo motu quo
 mouebit nauis ab illis zo. hōibus et nī
 intensiori et applicaret ad trahendz
 naues sīl cū illis. zo. hōibus nullomō
 iuuaret illos. zo. hōies i trahēdo i^m
 naues sic motā ut p3. Contra illud in q^o
 dicit nō qz libet ptez in corpore diffor
 mi ualde magno sicut in aere iuuare qz
 libz aliā ptez tñ in cāu illo sic arguitur
 nā si nō qz b3 ps aeris iuuat ptez aeris
 cōtangētē a aquā sibi imediātā et ali
 qua sic. aut g^o dabit maxia ps q nō in
 uat aut minima q iuuat terminata ad ex
 tremū eius magis distās ab a aqua. Si
 p^m sit illa b. cōtra b n iuuat pte aeris
 a aquā cōtangētes aut ergo n iuuat qz
 tñ distat qz n possz usqz ad tñ iuuare
 aut qz de se nō agezet in a aquā nō 2^m
 ut hec opinio 7 supponez meā fatetur.
 neqz p^m dicit qz si b n iuuat qz n pōt
 usqz ad tñ agere ego dabo aliquā pte
 aeris ita modicā terminatā ad illaz b
 ptez qd nō poterit usqz ad aquā agere
 quare i^a ps nō erit maxia q nō cū ps
 cōposita ex b et ex pte hac ita modica
 sit maior b et nō pōt ē agere et iuuare
 nec ē dici pōt 2^m qz si aliq^a ps iuuare
 ēa ps illi^o p^ois ē iuuabit et ē qz si
 dat minima q iuuat sit i^a b 7 b iuuat
 ergo per aliqd .ergo p subduplū iuuat
 bit aliqua pars eius ad ignē terminata

Contra dicunt ab eo hīc ultimo re
 citatus arguit quia sit a pedale multū
 densum uniformiter habens caliditatē
 ut 6 et frigiditatē ut 2°. ita q caliditas
 ipa sit potētiē actiue ut .i. 100. et post
 qz frigiditas minoris est potētiē acti
 ue qz caliditas ceteris paribus sit gra
 tia exempli in duplo minoris et sequit^o
 qz frigiditas que est in a erit potētiē
 potētiē ut i6 cū dimidio et cū scdm
 ipm frigiditas sit minoris potētiē re
 sistitue qz actiue sequit^o scdm ipm q

i^a frigiditas a erit minoris potentie re
 sistit q^z 16 cu dimidio. sit uero b uni
 formiter p totuz b^{is} calitatem ut 7 r
 frigiditate ut. i. r sit ita densus q^z i^a fri
 giditas sit potētie resistitue ut. i. r sit
 satis ppe a ul' r tangat ips. Sit uero c
 pedale multū rarius cal'm ut 8 cuius ca
 liditas sit potētie actiue ut. i. r r tangat
 a ex altera parte. aut ex trāuerso r p^z
 z^m ipm q^z l^z spēs caliditatis a sole nō
 agerēt in b cōiūcte tñ cū spēs calidi
 tatis cagerent in ipm b r mltuz ueloci
 ter q^z a proportiōe 100 ad 17 cū dimi
 aut bue pping^a. Pono ergo q^z cum b
 ita patiētur remittat e in caliditate r se
 quē q^z cūz e r b erunt si l^a nō fiet ac^o
 in b r ante illud o mltum uelox fiebat
 q^z r tūne a maiori pportione q^z a pro
 p r tione 100 ad i - cū dī nido. ergo ma
 gna latitudo motus subito deperdet q^z
 ille habet p icōueniēti l' sic r meli' stā
 te cāu piori dela r b ego pono q^z c ha
 beat p totū caliditate ut 6 r frigidita
 tes ut. i. ita ut sit simile b r non sit cali
 ditas eius nisi potētie actiue ut. i. r
 contangata ex altera parte r p^z q^z a r
 e ita statib^z nō fiet ab eis calefactio in
 b cūz nulluz illoz sit calidi^z b r cū n^m
 illoz coniūgat cum aliquo calidiori b
 ut supponit. Pono ergo q^z ab aliq^a cā
 calefiat e i hora futura multū tarde q^z
 nūc. f. uelocitate pnelēte a pportōe sexq
 8^a r quero nūqd b calefiat i hora futu
 ra a spēs^z a r iūctis cūz spēs^z e aut nō
 Si z^m q^z rñsiōne suaz ut p^z si p^m ergo
 multo ueloci^z calefiat b q^z e r nūc sūt
 eq^z calida. g^o imediate p^z hoc b erit ca
 lidi^z e g^o e ager ultra gra^m p^z rñsi non
 iūctuz cū intēstori qd b pō r bñ hēt
 p icōueniēti aut g^o oportebit dicē q^z
 nō imediate p^z b agregatū ex a r e agz
 i b aut q^z b erit intensi^z e aut q^z b erit
 eq^z itēsi cū e nō p^m neq^z z^m p^z ipz n^z z^m
 q^z al^z seq^zref q^z e p totā istā horā a
 mltō miori pportōe r tūne alterabit q^z
 b r tñ equalē latitudinē q^zlitatis acq

ret q^z e q^z sñtiaz oīuz r hōz r q^z p^z q^z
 mīa p ca^m e alterabit a pportōe 6q8^a
 r b alterabit z^m ipm a pportōe maio
 ri 5^a ut p^z q^z rē. Hec oīa nūc for^a
 ta equal^z si rñsideras pcedūt q^z ea que
 dicere conabat q^z 7^a m supponēz meā i
 a^o tractam. 4° pñci^z b pō arguit q^z alias
 supponēs i a^o tractatu di. q^z ex ill' seq^z
 q^z aliq^a lat^z mot^z sbito agra^z r q^z a^o d
 pa^m r sus finē assimilatiōis plus resi
 steret agēti q^z in pñci^z r dicit h^z e i
 possibilia r ego pcedo multa icōne
 mētia alia q^z uno icōueniēti dato mul
 ta sequūt. Dico p^z q^z i^a ego cōcedo
 r pcessi r pbaui pro pñcipalib^z q^zelu
 sionib^z i a^o tractatu neq^z p^zbaui iste ad
 ductū aliquā auctoritatē expimentū aut
 rōnez ad pñuadendū i^a adducta eē i m
 possibilia aut icōueniētia n^z irrōnib^z
 pcessa. Enā scōz suā rñsiōne e cōced
 endū aliquā latitudiez mot^z sbito e p
 di ut parum ante deducebas. Neq^z ē
 responder argumentis que ego adduxi
 ad illa declaranda. Item secundum
 communes opiniōez si aliquid totaliter
 dimissuz nature sit localiter mouerē
 per aerez in aquaz per certuz quid p^z
 aere resistentes certa latitudo motus su
 bito deperderetur. In ingressu illius in
 aquaz r econtra certa latitudo motus
 subito acquireret. si tale per aquaz i ae
 re moueretur dum ingrederetur aerez
 quare rē. Et quāq^z in scholis medi
 coruz q^z multos sepius q^z debeant b^z
 irrationaliter concedentes solez ad
 ducere multa que meo iudicio r comu
 ni procedunt contra ipsos. non possuz
 tñ euitare qn i mltis cāib^z quos fōma
 re suz solit^z h^z q^z pceden^a sit. Item
 in materia de luminosis ut etiam scō
 do de anima solet tangi et comuniter
 a modernis concedi est hec conclusio
 concedenda quare non impossibilia ut
 patet clare Luz autēz dicit me a^o m^z
 ta inconuenientia concessisse optastim
 ipm illa enumerasse. tñ ea credo non

cognouerit. 5° cū h^o pō p^{ri}ncipaliter arguit q^d nō i cāu illo p^{ri}me mee con clusionis i alio tractatu fiat reac^o q^d si aer ponē i me^o iter a t b sū calefiēt et infrigidaref dīc q^d ego dico i^m aerē z^m se totū calefieri et nō infrigidari qm̄ sū^o caliditas plus resistit frigiditate sua. dico me nō p^{er}cessisse q^d tot^o ille aer calefiat post^o iter agēs t pa^m i oī cāu reac^ois s^z in cāu z^o ibi posito p^o so luti oī b^o argumētoz i q^o a erat agēs p^{ri}ncipale t b pa^m p^{ri}ncipale sū q^d riplū ad a t aer sic pōbat^o i p^o cāu posito p^o solutiō nū^o argumētoz resistebat sic una 1000^a un^o et patz p^{er}siderare uolēti qūo i illo casu ita erat q^d m̄ alyz dūductis. hoc at nō sic erat in cāu p^{ri}me q^olonis in q^o a equaliter actiū ē neq^z plus neq^z mī nus b quare aere in i^o cāu posito iter a t b al^o r^ondebit. Itē non in omni cāu in q^o a ē agēs p^{ri}ncipale t b pa^m p^{ri}ncipa le t aer ponit inter i^o duo dico aerem illū to^m a p^{ri}nc^o calefieri s^z so^m h^o affir mo i p^{ri}ncipali cāu aut q^d in p^{er}cessu al^o n^o tot^o ille aer calefiat. In h^o cāu illius i me q^olonis dicē^m aliquā p^{ri}e aeris ca lefieri a p^{ri}nci^o aut aliquā infrigidari aut nullā p^{ri}e calefieri n^z infrigidari. ut diuersificādo po^m aeris mediantis inter a t b utiq^z sit bñ calcu^o manu^m.

Et cū d^z q^d si b infrigidat a i p^zz ifri gidat p^o spēs frigiditatis multiplicatas p^o aerē in a dico illud p^{er}cedendo. g^o ille spēs magis poterūt infrigidare aerem min^o de frigiditate hūtes q^z a. Dico ne gādo q^{am} t cā ē qm̄ ille spēs s^z for^oti a res sūt in aere q^z in a q^z tū m^oto p^{ri}a infrigidantibus resistit aer q^z p^{er}a a que, infrigidatur, ideo, stabit partem a infrigidari t nō aerē in cāu n^z aer resistit p^{er} ei^o caliditātē t p^o caliditatem p^{ri}a a calē ut 8 t p^o calitātē p^{ri}a hūis calitātē ut 6. p^o at a que ifrigidat so^m ifrigidationi usq^z ad 6 resistit p^o calidi tates p^{ri}a eius p^{ri}a t nō p^o calitatem alteri^o p^{ri}a neq^z aeris ut sequitur ex 5ª sup^opone q^{re} stabit b agere in a infrigi dādo t nō i aerē neq^z oppōtet recurrē

ad reflexionē ut p^z q^z so^a mea pō sū^o sue pōnis adiūto saluabit reactionē t cū ulterius ar^o q^d nō bñ dicebatur in cāu in q^o inter agēs t pa^m aer mediet aeres euz unamēto a agē in b t illū cū unamēto b agere in d. p^{ri}mo q^z stat a cē imediatas b z^o q^z pōt cē q^d cūm^o b imediatas aeri sit sūle aeris. 3° q^z si b unat aeres aut multiplicat spēs p^o aerē aut frigiditātē aut nūb^o. Pro p^{ri}o d^z me plurimū admirari q^d illud p^{ri}mo adduxerit. n^z sūa ē imediatas b. nō est aliqua diffictas d^o aere medio neq^z cū p^{ri}ori cāu est illud possibile. a. n. t b cē imediata aere mediantē inter i^o utro q^z illorūz d^z nūte ab aere nō ē possibile ut p^z. Pro 2° dico q^d sūltudie illoz stante 2^m cūma adhuc poss^z aer agere in b ut sufficēter pbant calculatoz q^z admōz i alio tractatu septis memorant t quēadmodū exp^m manifestat nā u^o p^o agit in aliā nō obstat illarūz sūltu dine. 2^m extremū p^{ri}moas partes illas Pro 3° dico q^d b multiplicat spēs t q^o modo p^{ri}llas ifrigidet a t nō aer dēm ē. Stat ē in aliquo cāu q^o formari po terit a calculare uolenti b agere. frigi ditates i toto aere aut p^{ri}e eius t etiam forte staret b nūb^o agere i aeres. s^z de hoc ultimo alias longior erit sermo.

6° p^{ri}ncipal^o adducit ar^m pbās. q^d inter un^o forme t difforme nō sit reac^o em^o oppo^m ego pbauerā q^z si sic sit a un^o forme cal^m ut 8 pedale potentie ut duo cū dimidiō. b 4° sit corp^o pedale cui^o medietas imediata a hēat p^o totum friditātē ut 8 potentie ut i. cū dimidiō 2 a^a medietas hēat calitātē ut 4. potē tie ut i. 7° d^o t p^z q^z secūduz mo^m meuz alyz deductis a calefac^o b t b ifridat a sit ergo c pars a repassa. cuius calidi tatis potentia sit ut 100^a pars un^o gra dus t reliquas a sit d t sequitur q^d d maiores habet proportionēz sup^oz frigiditates c q^z a sup^oz frigiditatis b t a agit in b ergo a for^otiōz d agit in c ca lefaciēdo t ē c frige fit a b cāu ita for mato pro medio instanti temporis

inſurans reactionē aut p alio o illi tē
 poſi iſuſſeco quare ſil' e caleſieret ⁊
 frigeſieret. Ad hoc arg^m clara erat
 rñſio ex hac opimone i hac mā i alio
 tractatu late declarata ⁊ maxie ex rñſi
 omibus meo ad arg^m que ptra reactio
 nē coſter fieri ſolēt. nāz plus reſiſtit e
 debētib⁹ ipz calefacere q̄z b qz frītas
 ppa e ⁊ frītas totū b pme. ſ. medietas
 tis ei⁹ ⁊ ſcde reſiſtit actōi d i c cū atra
 q̄z medietas b appetit iſrigidare e ſi c
 nō adhuc tāta habuerit frītatē q̄zā bz
 z^a medietas b ⁊ ſi buērīt tāta z adhuc
 medietas p^a iunat e ad reſiſtēdū appe
 tētibus aut mītētib⁹ ipſus calefacere in
 calefactōe xpo pzie medietatis b qz ſo
 lus in cāu alyz deductis illa caleſit frī
 giditas e nō iunat illā ad reſiſtēdū cale
 faciētū nāz codē^o z^a medietas b p^a i ta
 liter reſiſtēdo cū i^a ⁊ e appetēt primaz
 medietates b calefacere ymo magis z^a
 medietas iunat a ad agendū in ei⁹ p^a m
 medietatem q̄z ⁊ c. hec omia ſunt ſatis
 mai^a ⁊ i a^a p^a tractatu declarata. ⁊
 principalia hec pō nūc i probare illud
 qd ego rñdēdo argumētis calculatozīs
 affirmauerā pro quo arg^a calculatozīs
 ⁊ mea pcedūt. ſ. q̄ inter uni^a nō fit re
 actio ſcōm qualitates primas eiſdem
 pūetatis ⁊ pſuppoit p^a q̄ maioris po
 tentie ē to^m q̄z ps tā de po^a eēntiali q̄z
 de accidentalī loqñdo qd pbat nā que
 cūq̄z po^a ē i pte ē i to^a i q^a toto etiā ē
 po^a alteri⁹ pūis que nō ē i alia pte. g^a
 maior po^a ē in toto q̄z in pte. z^a p^a
 ſupponit q̄ ab oī pportōe maioris iē
 qualitatis actiūti ſ agentis ſupra re^a m
 paſſi fit mor⁹ b coſter ꝓcedet ⁊ bñ ex
 his arguit ſuū ppo^m po^a q̄ a ſit uni fō
 me pto^m cal'm ut g ⁊ b pedale frig^m p
 to^m uni forme ut 8 equal^a potētū euz a
 tūc ex p^a b pſuppo^a medietas a ⁊ tūgēſ
 b ē minoris potētū q̄z to^m a ⁊ codē^o
 medietas b cōtāgēs a ē minoris potētū
 q̄z to^m b. Sit g^a utraq̄ illaz medietas
 a ⁊ b noſataz potētū ut 4. tē ultra me
 dietas b ⁊ tūgēs a ē potētū ut 4 ut in
 exñs ipi b ⁊ a ē maioris potētū q̄z ut

4 g^a a agit i mēdiatē b ſibi ppiquā
 ſeu imēdiatā ⁊ codē^o pbat medietates
 b agē i medietatē a ſibi imēdiatā ⁊ ita
 iter uni^a equal^a potētū fiet reactio ali
 is deductis. cū⁹ o^m aſſerebat. Ad b
 dī pzo auctozē i^m nō debuiſſe tñ labo
 rare iſormādo hoc ar^m cū directe for
 matū ſit i a^a tractatu i opōe heſbāi ⁊
 i opōe penultio loco recitata quozdā
 modernoz in 3ª pte pncipali illius tra
 ctat⁹ ⁊ ſoluū ibi fuerit ſufficienter ut
 credo. ē ſi b arg^m ꝓcludēt nō oppor
 tat reactionē fieri p reflexionē ſpēri
 amota. n. oī reflexiōe b arg^m equaliter
 pbatet reactōes fieri ⁊ ita nō ponēdo
 reflexiōes hēret ſcōnueniētā q̄ ſequūt
 ſaluare q̄ tñ pō ſua ſupflua q̄z^a ad b. q̄z
 q̄z^a ualeat iſeri⁹ cognoſces. Itē ſi
 hoc arg^m ꝓcludēt quodl3 uni forme in
 aliud diſſile agē poſſz reflexiōe ⁊ frac
 tiōe deductis q̄ns ſl'm ⁊ q̄ expiētā ⁊
 ē qz auctozis po^a fuiſſz ſupflua ⁊ pro
 bat⁹ q^a qz ſi nō quodl3 uni forme i q^a
 ſibz aliud uni forme diſſile agē poſſet
 ſit a uni forme cal'm ut 8 ⁊ potētū ut
 100. ⁊ b cal'm ut 8 potētū ut 100^a uni⁹
 ⁊ dīcas b pp modicā ei⁹ potētū nō agē
 i a tātē potētū q̄ b ē aliq̄te potētū qz
 ut 100ª uni⁹ ⁊ alq̄^a p^a a ut i exiſtit ipi
 min⁹ reſiſtit q̄z ut 100ª uni⁹ g^a i aliq̄a
 tēz pte a ut ipi a i exiſtētē aget. b. g^a b
 aget i a. q^a z^a p3 ⁊ ē p^a a^a pme q̄ntie
 p3 ex cāu ⁊ b^a ē ſeq^a ex ſuo arg^a qm
 a ē potētū ut 100. ⁊ medietas ipſi⁹ ut
 ſibi i exñs ē minoris potētū q̄z ut 100
 ⁊ 4^a ps ut i exñs minoris ē potētū q̄z
 medietas i exñs ⁊ ita i iſim^a. g^a i iſim^a
 modice potētū ē aliq̄^a p3 a ut i exñs
 ipi a ex ſuo ſūdamto q̄z ⁊ c. z^a pnci^a
 aſſit⁹ i b cāu ⁊ arg^a fore dōm ſic dixi
 i opōe heſbāi ⁊ tñ i iſim^a. nā ſi to^m a agi
 i b to^m a mltiplicat ſpēs ſuas in b z^m
 cōez mīā q̄z^a g^a fortes erūt ille ſpēs in
 eiſmo a xñ⁹ b ſituato tñ nel min⁹ ⁊ nō
 plus ſcōm hanc approximatōez a agē
 poſſet in b ceteris paribus ⁊ q̄z^a ſunt
 ibi fortes ille ſpēs tñ quilibet pars
 terminata ad illud eiſmūz nō plus reſi

sit ut i exis debeant ul' nitetib' age
 re in illa quare qm totu pot scdm illa
 approximatione hoc e scdm illud em
 z i i' exmo tm quelz pars terminata ad
 illud extremu in illo exmo resistit naz
 quecuqz po^a que e in toto agcs p b^o
 extremu qmz agit tm facit hoc exmz
 resistere. sic g^o qmz to^m potest agere
 scdm hac approximatione tm ipz z q
 liber eius pars ad hoc extremum ter
 minata possunt resistere cu oio sit ead
 resi^a totius z cuiuslibet talis partis.
 Res: si to^m plus resisteret in illo ex
 tremo qz pars terminata ad illud em
 ut i exis totu resisteret g^o a totu ut 8 z
 medietas ei² ut 6 z seq^r qz ca p^raria
 potes i agendo ut z ager i medietatez
 i existeret totu et no i totu qd iplicat.
 Neqz aliqd mouet qz dicit qz pars si
 agit n agit ut ea totalis. qz h oes dicunt
 cu uolunt i^am parte in exist^e totu et ab
 alijs. Inuametu recipere n eim dico
 qz pars i^a sine inuameto sit tale pote
 rie qste to^m hoc est tante potentie sine
 inuameto qste simul cu i i^a mto. Dico
 tm qz si per potetiaz diuina corrupeatur
 medietas a remotior a b stante inuam^e
 to toto quod influebat medietas illa
 remotior a b imedietatez ipsius ppin
 quissima b in illa medietate a nomina
 ta ppinquissima b que medietas a pro
 piquissi^a b ab alia medietate sepata e sta
 te ut dictuz e in i^o prioru inuameto ta
 tu ageret z resisteret i^a sola qm qn to
 tu a z cu esset conuicta cuz alia z hoc
 est satis mai^m. Dico et qz uaria apli
 catio aliqui uariat po^am accidentale naz
 si qualitas que e in pedali poneretur i
 semipedali maioris esset potentie acci
 dentalis qz an pp partes ei² pl² se inua
 re qz ante ei pars me^a alicui² totu² ma
 ioris e potetie accidental² paribus ex
 tremis equalib² sibi soluz pp uariam
 applicationez rone cuius uariu puenit
 inuametu ut sufficieter calculator decla
 rauit. Si existimo qz qui bene tenet
 que calculator i hac ma dicit n^am ha
 beant ul' faciut in hac re difficultatem.

Nec satis sufficiat p his que p^o di
 cit contra opinionez primaz.

Secunda pre

cipali i q^a sua declarat opi
 nione p^o pmitat qz qis qua
 litas p^a magis e actia qz restitua z tm
 qz iter illas magis e acti^a caliditas de
 unde friditas den huiditas z ul^o siccit
 tas z e² maxie resistene e siccitas den
 huiditas den friditas z ul^o calitas
 Hoc dicit expimentis patere z hoc
 totu fuit Marsily Anglici. ulter² qz
 cu formasset arg^a mea contra hac sup
 pones quib² i alio tractatu in opinioe
 Marsily pbaba qualz qualitatez tantu
 resistere qmz agere nnt qz no qmz cali
 ditas e actiua caliditatis tm e ipeditia
 remissionis caliditatis z qz non qmz
 caliditas a e generatiua caliditatis i b
 tm e ipeditiua corruptionis caliditatis
 in b z qz non ualet ultra q^a i^a ergo con
 trarie qualitates simul pnt in b gnari
 qz illa qualitas que gnatur non corru
 pit qz generat z ita credidit fuisse fa
 ctis factuz hunc rationi. Alias tm ego ul
 tra illaz feceraz in alio tractatu rones
 .f. in opinioe Jacobi z Marsily quaz
 ille non adduxit z ex sequenti non sol
 uit pbantes illud primu meu p^osuppo^m
 .f. qz quelibet qualitas prima tm e resi
 stitua qmz e actiua. quib² si data fuis
 set rnsio aliq^a forte alia hic diceat² fuis
 sent. Pro his oibus primo dico ad ex
 perimenta Marsily fuisse sufficienter
 rnsus illa concededo z negando ex ill²
 seq o^m mei pmi pmissi z b qd isti nolunt
 neqz fuerunt ille rones al² reprobare
 qz adhuc i eis stadu fore iudicauit. Ad
 arg^a uero huius a principio formata
 ab eo qz p^o meu suppo^m rnsus e usqz a
 pnci^o qz illud in q^o dicit qz no qmz cali
 ditas e acti^a caliditatis tm e ipe^a remissiois
 caliditatis z qz n qmz calitas a e gnatiua
 caliditatis i b tm e ipeditiua corruptio
 nis caliditatis i b arg^a. Na i dato seqre
 qz huc qualitates si gnarent i code
 qns e f^o z pbat q^a quam non aliter i
 alio tractatu declarauit z solum dixi

illā p̄siderare uolēb⁹ parere credens
 legētes eius bonitatē intellecturos naz
 sit caliditas a potēs ut 8 ad generādū
 caliditatē in b ⁊ postq̄ ē min⁹ potens
 in prohibēdo cōruptiōnem eius sit po
 tens ad ipediēdū ei⁹ cōruptiōnē ut .6.
 ⁊ applicetur aliqua causa frigida ut .8.
 potēs ut ⁊ ad cōsēpēdū caliditatem ⁊
 sequit⁹ q̄ hec causa cōmperit calidita
 tem quare ex cōsequēti generabit fri
 giditates scdm q̄ cōiter cōcedit ⁊ non
 phibebit generatiōnē caliditatis. ergo
 simul in b generabit caliditas ⁊ frigi
 ditas uel sic. Sit a sūme calidum uni
 forme cuius caliditatis po⁹ actiua sit
 ut i6 ⁊ po⁹ resistitūa qua impedit cōrup
 tiōnē caliditatis generatē ab ea ul⁹ sui
 ipsius sit ut 8 postq̄ scdm ipm min⁹
 potēs est in resistēdo q̄ in generando
 ⁊ agit spēs suas p̄ spm i6 pedum uni
 foriter difformes i foritūdie a q̄du ut
 i6 usq̄ ad nō gradū ut cōiter ⁊ ceditur
 reflexiōne ⁊ fractiōne remotis. et patet
 q̄ in pmo pedali distantie contingente
 a erunt spēs fortes a i6 ad i5. nolo
 ergo q̄ iste aer pedalis habeat p̄ totū
 caliditatē ut 4 ⁊ frigiditatem ut 4. et
 sit ita rarus q̄ illa caliditas sit solum
 potentie actiue ut duo ⁊ resistitūe ut .i.
 grata exempli postq̄ scdm ipm min⁹
 resistit q̄ agit ⁊ friditas sit potentie
 actiue ut unū cū duob⁹ tertius ⁊ resisti
 tūe ut .i. cū uno tertio que oīa sūt scd⁹
 suā niaz rōnabiliter admittenda ⁊ sit b
 pedale frigidum unforme ut 8 poten
 tie actiue ut i2 et erit potentie resistiti
 ne per pri⁹ positus ut 9 ⁊ tres s̄ unius
 distās ab a per pedale ita q̄ inter a et
 b mediet aer dictus tunc in hoc cāu a
 agit in illūz aeres qui uocet c calidita
 tem ⁊ b agit in eundēz frigiditates. q̄z
 ⁊ c. illa ⁊ tenet q̄ potētia gnāua cali
 ditatis in c ē a i6 ad i5 et po⁹ que i c
 resistit generatiōni caliditatis etiā si i
 c esset tota frigiditas que ē in b esset
 solū a iō. cū quā nō gnāis ⁊ duab⁹ ter
 tijs un⁹ q̄nti m nūq̄. ii. et nunc nō tā
 tū c resistit generatiōni caliditatis

q̄z resistet si tota frigiditas b esset
 in co. ergo a agit ⁊ eodēmo actiuitas
 frigiditatis b ē in c a i2 ad i5 ⁊ calidi
 tas a si esset tota in c cū illa que nūc ē i
 c solū resistet ut 9 cū illa caliditas c
 solū resistat ut .i. ⁊ i⁹ que ē in ipō a so
 luz resistat ut 8 ⁊ min⁹ uiuabit c p̄ eius
 spēs q̄z ut 8. g⁹ ē i c generat⁹ friditas
 quare si qualitates nō sunt tū resistit
 ue q̄tum sunt actiue reflexiōne ⁊ fracti
 one remotis sequitur ut bñ dicebat in
 alio tractatu q̄ i eodē sil⁹ generet cal
 ditas ⁊ frigiditas ⁊ hoc argum equali
 ter pcedit ponēdo spēs reflexiones ut
 bñ calculati patebit. qm p̄portionabi
 liter utriusq̄ potentie tā actiue q̄z resi
 stitūe augmentabunt uel saltē mltus
 huic propinque. Itēz si a ageret i b ca
 lesaciēdo et magis potēs eēt in generā
 do caliditatem in b q̄z in cōseruando
 illam in b ⁊ appropinquaret agēs sūme
 frigidū ita modice q̄ntitas ⁊ potentie
 q̄ licet ipm cōrageret b non tñ posset
 impedire gnātiōnē caliditatis in b neqz
 ipsius cōseruationē ⁊ tñ hoc sūme fri
 gidus in hora futura cresceret i po⁹ q̄
 gnātiōnē caliditatis in b ⁊ eius cōser
 uationē in b prohiberet pri⁹ phiberet
 hoc sūme frigidus a agens tā a cōser
 uando caliditatē in b q̄z a generādo ca
 liditatē in ipō b ⁊ p̄ cōsequēs i aliquo
 tēpore gnāret a caliditatē in b qñ non
 cōseruaret illā qd cōiter ⁊ bñ negatur
 qd etiā probatur fuit in alio tractatu
 in opione iacobi circa ei⁹ p̄m argm. 2⁹
 q⁹ manifesta ē ⁊ ē p̄ma qz ex augmen
 to resistentie plus desinit agens pdu
 cere effectum quē nō ita potēs ē pdu
 cere q̄z effectū quē magis potēs ē pdu
 cē et eodēmo si a agēs aliū tñ obli
 taret ut n3 gnāre n3 q̄uare posset cali
 tatē i b quod tñ nunc sufficit seu pōt
 gnāre et q̄seruare caliditatē in b pri⁹
 deberet desinere q̄seruare q̄z gnāre ca
 liditatē i b q̄nā f⁹ ut pri⁹ ⁊ q̄nā patet
 ut prius. Itē a aliquando cōserua
 bit caliditatē i b sibi adhuc diffiili qñ
 non gnābit calitatē in b i⁹ non magis

potēs est in generādo q̄ in p̄seruādo
caliditatem p̄ q̄nā et aīe p̄bat̄ agat
a successiue ca^m caliditatē in b tepidū
et inter ea q̄ ita a gnābit caliditatē i b
gnētur ei? l' alr app̄oximē b ex alte
ra p̄te ei? u^m sūme frī^m tante potentie
q̄ ē t̄alr maiorē i po^a et t̄alr app̄o
ximē b et a utaliqui ifrigidabit b et ē
a et cum icipiet ifrigidare b nolo q̄ b
non adhuc sit totāl̄ sile a a t̄n ut p̄us
equalr applicato b remanēte et sit c o i
q̄ illd sūme frī^m icipiet ifrigidare b
et arg^o sic i c o a p̄seruabit calitates in
b et nō gnābit. g^o rē. q̄ p̄z et maiō silr
et minor ē p̄z q̄ tunc hēbit a supra b
p̄portione equalitatis quo ad agendū
in illud ul' p̄portione mioris inequali
tatis q̄z rē. Et si forte diceret q̄ ca
lidas to^a que nūc ē in b ubi nūc sit c
o gnātur. gnātur p̄ pōnez de p̄nti q̄ ad
huc instat q̄z si illd frī^m. nō magis au
geret i po^a q̄ nūc ē et nō alr applica
ret b q̄z nūc ē eides applicatum et a sta
ret eide si l' applicatū alijs deductis p̄
horā futuram in i^a hora a p̄seruabit ca
lidadē i b et nullā gnābit. ergo sequit̄
illud q̄ p̄us cōtra opinionē huius q̄nā
ē manifesta et a^m p̄ p̄ma p̄te p̄z q̄z illd sū
me frigidū ul' nūc p̄portioēs bz maiō
ris icqualitatis supra b quo ad agēdū
in illd ul' equalitatis l' mioris inequali
tatis. si p̄^m g^o aī agebat illd frī^m in b
cui^o o^m ponebat i cāu et q̄nā b p̄z quia
q̄n ē hēbat p̄portione maioris icqua
litas illd frī^m supra b et a qualz tali
sit mor^o. Si equalitatis l' mioris icq^a
litas et cū ita q̄tinue hēbit p̄ horam a
nō frī^m neq̄ a uariabit et ex q̄nti nō b
uariabit ut sequit̄ manifeste. g^o a cōser
uabit calitatē in b in hora futura. Mā
si i hora futura remoueret a a b frigi
do nō alr quo ad ei^o potētiaz ul' appli
cationē ad b uariato frigidū ageret i b
q̄z nūc frigi^m hēit supra b p̄portione
equalitatis a nūc t̄m iunāte b in resistē
do illi sūme frigi^o. g^o in ipō mīn^o iunā
te q̄z nūc hēret supra ip̄z b frī^m illd p̄
portione maioris icqualitatis. quare

ageret. q̄z si nūc nō agit et nūc ageret
a stante ut p̄tus cū alijs p̄ibus et ipso
reōro a b illud frigidū ager in b p̄resē
tia a et p̄pinq̄uitas ipsi^o ad b erit cā q̄
seruatiōis caliditatis i b ass^m p̄cipa
le p̄z^a p̄te māise^m est. nā aut a bz nūc
p̄portione maioris icqualitatis q̄ ad
gnāndū calitatē in b q̄tūm ad p̄tes b
temiātas uersus illud frigi^m aut equa
litas aut mioris icqualitatis. si p̄mūz
ergo ē frigidū crescēte ut ponebat in
primo cāu q̄z t̄m successiue crescet ime
diatē post hoc adhuc hēbit a supra b.
q̄tū ad p̄te h̄sus frī^m termiatā p̄portio
ne maioris inequalitatis frigidū ut
uante b fm totū posse in resistēdo ge
neratiōi caliditatis in ipso b. g^o i p^o
casu imēdiatē post hoc generabit calī
ditas et etiaz frigiditas in eadem parte
b cū ex cāu nūc incipiat frigidum cor
rumpe caliditatē in b si nūc a habet su
pra b partes uersus frigidum termina
tas p̄portione equalitatis aut maioris
inequalitatis sequi. ē q̄ in n^o p̄te h̄sus
frigidum terminata adequate generat
aut adequate generabit caliditas p̄ tē
pore p̄ quo ita a frigidū frigeſcit n^o
concederes caliditatē et frigiditatē na
turaliter simul i eodē gnāri quare rē.
Scdm op̄i^o istū p̄hi p̄stantissimi d ac
tuitate et resistētia primarum qualita
tum facillime multi casus naturales
formarent in quib^o sequeret q̄ eadē
qualitas simul gnātur et corrupit gnā
tur per pōnez de p̄nti et remotionē de
p̄terito et corrupit per pōnez de p̄nti
et remotionē de futuro exponēdo sed
hos omīto ne alijs forte existimet me
ex animo contra iū^a huius p̄hi. cui^o
auctoritas semper plurimum me mone
bit particulariter instare. z^o premit
tit q̄ qualitates p̄ime sunt suarū. spe
tierum productiue quibus non solum
spiritaliter operant in orīgano uel in
medio tactus sed etiam realiter sua cō
traria corrumpeudo et sibi similia ge
nerando primā partem dicit patere de
mte Alz. z^o d aīa. scd̄z dicit patē q̄z b^o

spēs sunt instrumenta primarū qualitatū et instrū. concurrere ad opatōes illi? cuius est instrū. Hoc p̄suppositum quāq̄ cōter a nālīb? concedatur probatio tamen eius h̄ adducta non est multū efficac? qz licet huiusmodi species sint instrumenta primarū qualitatū in earū sensatione causanda non ē tū necessitas. q̄ sint earūde instrū i si bi similes qualitates generando et contrarias corrupēdo. et quomodo aut. uoluerit s̄tationes tactam ac olfactuā fieri contra cōes uel multōz modū ac exp̄imentis meo iudicio multo minus consonantē satis intelligis. nō expedit de hoc alteratiōes facere. cui? hoc minime habeat propositus uariare. 3° premitit quod quilibet qualitas prius est spēs a suo contrario ad ipsū mltiplicatarū a se naturaliter expulsiua et in parte oppositā reflectiua. et hoc pbat qz ille spēs sunt illius qualitates p me corruptie. sed nāl? talis qualitas p ma appetit se pmanere. ergo omne ei? corruptū a se abicē natural? appetit et p q̄s tales spēs reflectē et remouē

Hoc 3um suū premisus siue uerum. siue non. non uidetur sufficēter probatum. nam lumē solis ē naturaliter frigiditatis corruptiū quod tamē non magis ab aere calido q̄ a frigido i transparētia posita paritate reflecti dicam? non ualet ergo ar? frigiditas aeris naturaliter appetit se pmanē. g? nāl? appetit omne eius corruptū a se abicere reflectere et remouere. Item aqua naturaliter frangit radios solis p ipas transcentes ad ppen? ut oēs pspecui dicunt et nobis exp̄imenta declarāt. ex quorū fractione citius ipsa calefit q̄ si non frangerent? quare. et. Item species caliditatis a calido simili aut parus dissimili non multū reflectunt aut minime reflectunt. ergo neqz spēs caliditatis ab hoc calido aut simili calido reflectent? quāq̄ hec frigiditas ponatur illi caliditati multū h̄ria ista q̄ aūdz a sili? tenere sicut i reflectiō? spēs

rum nisi? in qua quicqd ē reflectiū? spēs albedinis ē et spēs nigredis omniū aliorū colorū et luis reflectiū. quō ē intelligi debeat omne ens naturaliter appetere se pmanē. cū hoc aūo q? libetice disputares explanari. ex q? dco bñ intellecto non sequit? ex 1° h? p̄misus. Forte igit? diceret? spēs primarū qualitatū reflectiones fieri p naturam quādam si sunt inominatā et non per qualitatē etrariā. Item ex h? p̄misso sequeret? illa q? a ē contrariū b et c ē etrariū b et potentiōz multū ē qualitas a que appetit agere in b quā qualitas c que appetit agere in b et b min? resistit a q̄z c et equaliter uel melius ē applicatus b ipsi a pro actione a in b q̄ sit applicatus c et nihil iptinens casus magis una? u? q̄ alterus et tñ b patit? a et non ab a. hec q? appetit irradialis. que tñ ut dixi sequit? ex hoc suo p̄misso nā postq̄ contrarietas ē eā reflectiōis maior h̄rietas erit eā maioris reflectiōis ut ēt ipse concedit in suo p̄misso sequit? ubi ergo erit maior h̄rietas ibi minor multitudo spēs multiplicabit? p corp? contrariū q̄ ubi erit minor etrarietas quare staret in cāu q? a esset sūme frigidus uniforme. cū? fritas ēēt potētie actiue ut 8 et b tepidus distās p pedale ab a. cū? fritas ut. i. resisteret et caliditas ut dimi? et ēēt cal? uniforme. cū? caliditas sit intēsa ut 4 cū una. 1000^a uni? qd? et potētie ut 7 et distās p pedale cū dimi? ex altero cōmo b et q? p magnā eē h̄rietatē a iter a et b taliter reflecterent? spēs a a b et si ifrigidaretur b ab a et q? p minorē esse h̄rietatē inter c et b spēs c tal? ingrederent? ipz b et ita modica illorū mlti? reflecteret? a b q? ageret in ipsū b quare q? uera p oib? p̄cul? cedē. 4° p̄mitit q? ubi ē a? h̄rietas p̄max qualitātū ibi ē a? refle? spēs fritatis. n. spēs a? ē reflecte? i estate q̄z i hieme b p̄mi? n̄ ēt suffici? appz pba? qz nō seq̄t aer medic regionis frigidior est in estate q̄z in hieme. ergo maior sit reflectiō spēs

frigiditatis ipsius in estate q̄ in hie
 me nam sicut probauit in alio tractatu
 ille species frigiditatis aeris medie re
 gionis etiam si reflecterent magis in
 estate ab hoc aere inferiori calido aut
 superiori q̄ in hieme ut ille dicit. ita tñ
 magis reflexe in estate dūz ingrederē
 aeres medie regionis non ultra ipsa in
 frigidarent ut ē hoc patebit inferius
 Possent adduci argumenta quēnē
 ter hoc loco probantia mltuz appenter
 q̄ si alicui⁹ corporis alique spēs refle
 ctunt nec transeūt in corpus reflectēs
 non reflexe. sed cuz illa magis petant
 sciam p̄specrue omittantur. 5° sup
 ponit quēadmoduz recitant in alio tra
 ctatu q̄ ad maiores spēs reflexionem
 sequit̄ maior actio hoc patet qm̄ p re
 flexiones lūis factas a speculo cōcano
 gnātur ignis et non per facta a plano q̄
 non est ppter aliud nisi qz i^a reflexio
 ē maior sūz in estate fit maior cōgella
 tio i media regione aeris q̄ in hieme
 qd̄ non ē nisi p̄ maiores spētueruz re
 flexionē frigiditatis aeris medie regi
 onis in estate q̄ in hyeme. et addit mō
 hoc. nāz ex maiori spēs reflexione fit
 earuz unio maior ex maiori aut earum
 unione fit earuz fortificatio. et i potē
 tiā augmentatio qz uir^o unita fortior
 est seipsa dispersa. Contra hoc p̄mi
 suz arguebas. primo in alio tractatu qz
 non maior fit reflexio radioz solis a
 speculo concano q̄ a plano cuz nō ma
 gis penetrant rady sol' speculuz planū
 q̄ concanuz quare ar^m p̄ p̄mi sō nō
 ueruz. Adhuc respondendo dicit q̄
 una reflexio non dicit̄ alia maior qz
 fit pluriuz radioz sed qz est fortior
 que maior fortificatio sequit̄ maiores
 radioz uniones reflexio. ergo facta a
 speculo concano est maior i fortitudie
 illa que fit a speculo plano et sic debz
 intelligi ibi dictuz. Contra hoc p^o
 est eois modus loquendi p̄specrinozū
 oīuz dicentiu maiorē fieri reflexionē
 a speculo ferreo q̄ ab aqua ceteris pa
 ribus. multi n. rady penetrant in fundū

aque et non in ferruz. tamen ceteris pa
 ribus ubi maior multitudo radioz re
 flectit̄ ibi rady sunt fortiores. secūdu
 ergo comunē moduz loquendi p̄specr
 uoz diceretur bene q̄ ubi est maior re
 flexio ceteris paribus ibi maior apto
 est fieri actio. et q̄ stāte disparitate sta
 ret in casu fieri minores actiones ubi
 maior est reflexio et ubi minor maiorē
 Itē p̄batio sua ibi adducta huic sue
 responsioni repugnare uidet̄. nāz p
 bat sic ubi est maior reflexio ibi ē ma
 ior unio et ubi est maior unio ibi ē ma
 ior fortificatio aut^o p̄ maiorē refle
 xioēz pluriū radioz reflexionē itellit̄
 aut reflexioēz in qua rady reflexi sunt
 fortiores quoniam sūnt illi fortiores.
 Si p^m g^o nōc ab eo datur respōsio
 nez et negaret̄ primuz assumptuz quod
 falsum est ut patz nā rady reflexi a spe
 culo sunt pluri ac minozis multitudis
 q̄ reflexi ab aqua supposita q̄titate
 equali et tanta simul spētuz aque et spe
 culi a quibus fiunt dicte reflexiones q̄
 tamen non magis uniuūt ex reflexōe
 a speculo ferreo facta q̄ a facta ab aq^a
 ut oibus p̄specruā intelligētib^o ē māi
 festuz si 2^m probat idem per idem quia
 loco illius maior reflexio potes dicē
 fortior reflexio uel reflexio in qua ra
 dy reflexi sunt fortiores et tūc equale
 bit ar^m suū huic ar^o ubi et fortior refle
 xio l' reflexio. q^a rady reflexi sūnt fortiores
 a^b ibi ē eoz maior unio et ubi ē illorū
 maior unio ē maior illoruz fortificatio
 et ita idem probatur per idē. et etiam
 assumptuz p^m est falsuz ut in exemplo
 imediate dicto p̄z. Qm̄ rady refle
 xi a speculo ferreo sunt fortiores q̄
 reflexi ab aqua et ita suo modo illa re
 flexio a speculo ferreo ē fortior i^a ab
 aqua facta et tamen in una magis uniu
 tur rady q̄ in altera. Item existen
 te in corporibus reflectentib^o dispari
 tate. q̄tum ad eozuz transparentiam et
 opacitates et si^m conūgit i casu ra
 dios fortes non tñ unitos fortiores
 esse rady multuz debilib^o uigini ma

gis q̄ esset fortior reflexio suo mō. et
 nō est maior uno et hoc totū p̄ ut si
 speculū ferreū esset planū et cristallus
 aut aqua ad aliquale declinaret p̄cauita
 tes et exponeretur radys solaribus eq̄
 fortibus. dūz incidūt supposita illorū
 equali q̄tate radys reflexi ab aqua
 magis unirent q̄ reflexi a speculo fer
 reo et tñ essent illis debiliores. Posset
 hic formari argumētus satis apparēter
 q̄ experientiaz p̄bans q̄ nō magis a spe
 culo cōcano q̄ a plano ignis generet̄
 s̄ q̄ plane solutus ē alio loco ubi. s. de
 potentia rei tracta relinquitur et cū ar
 guebas ulterius p̄tra illaz supponēs q̄
 si tēpore hyemis appropiaret aeri me
 die regionis unū eque frigidū cūz illo
 aere multiplicās directe in illū aere
 tantaz multitudinē spēs frigidit̄ q̄taz
 tēpore estatis reflectit aer calid⁹ debe
 ret ille aer medie regionis tēpore hye
 mis infrigidari rē. et ita silē ageret in
 silē extrinsecū. Rñdetur negādo q̄^m
 q̄ ille spēs frigiditatis directe ab i°
 frigido equalit̄ multiplicatē q̄tūq̄
 eēt equalis multitudinis nō tñ essent ita
 unite sic ille q̄ reflectit ab aere calido
 in estate et p̄ q̄ nō eēt ita intense
 frigiditatis p̄ductivē. nñ forte nō mēd
 ueniret dicere q̄ s̄ spēs frigidit̄s dire
 cte multiplicatē nō possint p̄ducē frigi
 ditatē intensiores i° a aqua decise sunt
 spēs tñ frigiditatis reflexe p̄ spāz ma
 gnaz unione et p̄ accidēs quodāmodō bñ
 possunt frigiditātē p̄ducere illaz intensi
 ores et hoc mō p̄tingit qualitates aliq̄
 primā agē ultra gradus p̄priū hec p̄
 babilis assero et nō aliter hic ita in ista
 rñsione. Cōtra istaz rñsiones arguit̄
 p̄rio q̄ n̄ appet aliqua cā p̄ quā spēs
 multiplicatē directe ab i° equalit̄ fri
 gido cūz aere medie regionis i illū aerē
 debeāt cē minus unite q̄ spēs iste fri
 giditatis aeris medie regionis reflexe
 in ipm ab aere calido. Acc adduc. ali
 qd exp̄imentūz auctoritatez aut rōnez
 ad p̄positūz sūū declarandū. naz ita co
 extendūtur spēs illius fridi cū fridita

te aut spēsbus frigiditatis aeris medie
 regionis directis sic spēs frigiditatis aeris
 medie regionis reflexe ab aere calido.
 Equalit̄ g° unite sunt cū illis rē. neq̄
 spēs frigiditatis aeris medie regionis re
 flexe sole magis unite sūt q̄ spēs dir
 recte multiplicatē ab i° equalit̄ frido
 q̄ nō ualet argumentaz iste spēs refle
 ctunt. ergo unūtur imo ut in pluribus
 qñ reflectūt nō unūtur ut de spēsbus
 uisibilibus oibus q̄ uidere p̄ speculū. p̄
 ē q̄ n̄ apparet p̄ quā cāz magis sint
 unite. Itē si foret magis unite ego po
 nerez illū eque frigidū cū aere medie
 regionis spēs suas ita unite directe
 multiplicantes in i° aerē q̄ unite sue
 in ipz reflectunt a ut ponerē illud eque
 frigidū cūz aere medie regionis esse tā
 te potentie q̄ spēs sue directivē mul
 tiplicatē in aerē medie regionis in i°
 aere eēt multo fortiores et intensiores
 spēsbus frigiditatis aeris medie regionis
 reflexis in ipm aut esse potēiores ag
 gregato ex frigiditate aeris medie regio
 nis spēsbus directivis eius et ex spēsbus
 suis reflexivis in ipm et rñsio nulla
 erit ut cōsideranti. p̄. Itē si aliq̄d fri
 gidum magne potentie eque frigidum
 cum isto aere multiplicaret p̄rio spēs
 suas ad aliq̄d calidum a quo postea re
 flectunt in illū aere medie regionis rē
 ita unite et in tāta multitudie ingrediū
 tur aere illum medie regionis in q̄ta
 tēpore estatis ingred iūt spēs frigi
 ditatis illi aeris reflexe ab aere hui⁹
 infime regionis ita infrigidaret aer
 illius medie regionis ab illis spēsbus
 illius eque frididi reflexis a calido si
 ent tēpore estatis infrigidat a spēsbus
 frigiditatis sue reflexis ab aere iferto
 ris regionis cūz in oibus sit similitudo rē
 nulla diuersitas ut p̄. et ita illū frigidū
 ageret in aliq̄d extrinsecū ultra gradū
 p̄priū cuius oppositūz multi ponūt. et
 ego alibi euidenter p̄baui. et q̄ p̄ ea
 que dicta sunt cōsideratū opinionē et
 rñsionē suā. Item cōcesso in tali spēs
 reflexiōe frigiditatis aeris medie regionis

ab aere infime regionis istum aere me
die regionis agē ultra g^m p^pum. seque
ret q^d in eodez adequate sit^r generare
tur caliditas et frigiditas q^d ē iposi
bile nāle et q^d pbat^r ponē^r q^d a sit unū
corpus p totū uiniformiter hūis calidi
tates ut 4. et frigiditates ut 4. cui⁹
caliditas sit poⁿē actiue ut 8. et sequit^r
q^d frigiditas sua erit fm suā opimōnē
minoris potētiē q^d ut 8 sit g^o frigiditas
potētiē actiue ut 4. et post q^d fm opimō
nem istius q^dlibet qualitas minoris
ē potētiē i resistēdo q^d i agēdo ut i suo
p^mo p^misso uoluit erit i^a friditas mi
noris potētiē resistiue q^d ut 4. sit g^o
potētiē resistiue ut 2°. et erit caliditas
q^d secum extēdit^r minoris potētiē resi
stiue q^d ut 2°. po^a g^o q^d sit potētiē resi
stiue ut. i. et uolo q^d ex una parte a sit
unū calidū ut 8. a q^o spēs friditatis a
multiplicate ab a ad ipm reflectunt^r in
a et taliter 2^m ipm uniant^r q^d i a recepre
sint potētiē actiue ut 4. ut diffomes
in a a 4. usq^z ad 3. in actiuitate sua et
ex altera pte a sit unū corpus frigidū
ut 8 a quo spēs calitatis a ad ipz ab a
multiplicate reflectant^r i a et tal^r unia
tur in a suo mō q^d sunt potētiē actiue
ut 8 p totū a aut sint diffomes in earuz
potētiā ab 8 ad 6. in toto a rōabilitas
cāus erit cuiuslibz p^osyderare uolenti ma
nifesta. Et tūc q^d cuz in hoc casu calidi
tas a sit potētiē actiue ut 8. et spēs
istius calitatis sint potētiē actiue ut
8 aut ab 8. ad 6 in ipō a erit tota po^a
a calefaciendi ut i 6. aut a i 6. ad i 4. et
potentia ipius resistendi infri^antib⁹
erit ut 2° postq^d per ipm ita spēs cali
ditatis sunt magis actiue q^d resistiue
sicut caliditas. po^a fo friditatis infri
gidandi in b^o cāu erit ut 8 aut ab 8 ad
7 nā frigiditas a ē potētiē actiue ut 4
et spēs frigiditatis in a reflexe cum
sunt in a sunt potētiē actiue ut 4 aut a
4 usq^z ad 3 quare tē. potentia uero a
in resistēdo calefaciēb⁹ erit ut 4 aut
a 4 ad 3 cū diu^oidio cū g^o p rōsionez
tale agēs p reflexionē et unione spēs

agat aliquā ultra q^d p^priū et spēs fri
ditatis reflexe sole n fortiori cū iuma
mento calitatis a hēant p^portionē ma
ioris sequalitatis. in toto a supra oīa
sit sumpta resi^a calefactioni in ipō a
g^o to^m a calefit et cū spēs friditatis a
reflexe in a sole et a fortiori sit cum
iunamēto frigiditatis a hēant p^portio
nez maioris sequalitatis supra aggrega
tus ex oībus resistētib⁹ in a eius ifri
gidatōi et b^o ē toto a g^o to^m a ifrigidat^r
quare seq^r q^d nō oēs et oīa assumpta
sunt ea^m bñ considerā^r atq^z calculanti
manifesta. Et si dicēt^r q^d in b^o cāu som
ponit^r q^d a calido frigiditatis species
a reflectunt^r et nō spēs friditatis et e^o
a frigidō q^d sole species caliditatis et
friditatis reflectunt^r q^d forte non est
uex q^d tā a calido q^d a frigido equal^r
spēs calitatis a et frigiditatis eius re
flectunt^r hoc nō ualeat q^d eodē mō si
diligenter cōsideras et calculas arg^m
equal^r pcedit siue ponam^r a calido so
las spēs friditatis et nō ei⁹ calitatis
reflecti siue ponam^r equal^r spēs cali
ditatis et friditatis a reflecti ap^r i^a ca
lido et eodē mō de frido postq^d q^d oēs
q^d tu dicas utriusq^z po^a actiū erit po^a
resistētia sibi maior ut calculanti pate
bit. Supponēdo ut i cāu q^d ceteris p^o
bus calitas in 2° pl^o agat q^d friditas et
eadē in duplo minus resistit et q^d fri
giditas in duplo plus agat q^d resistat
et si etiam diceretur q^d calidum ipedit
actōez frigidū in a et frigidum actiue
cali ponas illd calm et illd fri^m eē e^o
lis potētiē actiue ēl^r dista^a ab iūicē unū
ex una pte et aliud ex a^a et utriq^z istū
sūū mltiplicare p a aut utriq^z eē potē
tiē actiue ut. i. at spēs illoz nō igredi a s^z
reflecti ab ei⁹ sup^oficie et reliq^a ut aē
et ar^m eodē equal^r pcedit ut tibi calcul
lanti patebit. Eadē q^d i^onciens p^o
adducta seq^rct ponēdo d calō et frigi^o
ut aū et q^d a pap pl^os hēret de calitate
q^d de frigate aut modicū pl^os de frigate
q^d de calitate ut p^o exercitatio i calcul^r
pl^ora a^a i^onciētia sequit^r ex hac so

la rñsioe sz his p nūc suz qñtus et si
 forte hoc so^m auctores istū pbabilē ut
 asserit uoluisse. tunc qñres an sentiat
 arg^m meū neq^z cōcludē an al^r fore z^m
 rei ueritates rñdendū si p^m positio sua
 nec sufficiēs neq^z s^a si z^m illā g^o debe
 bat z nⁱ i^m q^z tē. Cōtra p^mā q^zlōnē
 ei^z nⁱ arguo cū i^a ē p^mipal^r a me sue
 rit posita et sufficiēter ut credo p^mata.
 in z^a sua q^zlōne uoluit q^z possibile est
 fieri reactiōes iter q^zriā uni^a et ego^a
 z^m eadez cōma z z^m qualitates eiusdē
 q^zrietas oib^z alijs deductis q^z p^mat
 ponēdo a eē sūme calidū potētie actiōe
 ut 8 et b sūme fridū potētie actiōe ut 8
 tūc cū friditas b min^z resistat q^z fridi
 tas. a et i^a min^z q^z ut 8 resistit g^o cali
 ditas i^a a min^z q^z ut 8. resisteret. g^o b
 ager i^a a oib^z alijs deductis quare hec
 q^z s^a. Cōtra hāc q^zlōnē manifeste meo
 iudicio pcedūt arg^a calculatoris. Item
 arg^a mea i^a alio tractatu q^z alioz opinio
 neposita z fōmata o^m h^o p^mare uidē
 Itē ut i^a alio tractatu arguūt q^z hāc cō
 clusiōez q^z ex i^a seq^z i^a eadē pte sūl^r gnā
 ri calidatē et friditatē q^z nō ē ipossibile
 nāle z iste ē bñ h^z p^m icōueniētē et q^a
 p^mat q^z si i^a rō pcedēt seq^zret q^z i^a b^o
 suo cāu deducta reflexiōe spēz fritatis
 et caliditatis et cap^z unione iter a et b
 fieri reactiōe. g^o i^a eadē pte generat ca
 liditas et friditas g^o tē. p^a q^a manife
 sta ē ex suo met argūto nā postq^z ad
 calidatē eē magis actiāz q^z resistitiāz
 i^a p^minēa ē spēs illi^z reflecti et sūl^r oīo
 de friditate ponat cāus quē i^a p^monit
 p^m q^zlōne. z remoueat oēs spēz refle
 xiōez aut fractiōez si nō al^r saltez p po
 tētiā diuinā et ex sui seq^z a ager i^a b z
 b ager p tūc i^a z^a q^a declarat q^z si a
 ē maioris potētie actiōe q^z resistitiōe sit
 b ergo p aliqd assigno. g^o i^a a p^mez ma
 gis distāt a b q^z si foret a residuo a se
 para nullū ab a l^r aliūde suscipiēs iūna
 menti cēt p^mise tāte potētie actiōe q^zte
 resistitiōe ē to^m b uocet i^a g^o et residuū
 f et dido f i 100 ptes z. 100^a. eius ps q^z
 z angit b uocet c et reliq^z. 99. 100. cu m

toto g uocetur d et seq^z manifeste q^a p^a
 q^z g ē tāte potētie actiōe q^zte resistitiōe
 sit agregatus ex c et b ē si c ē sūme
 friduz sic b ut ex se q^zsiderātū manife
 stuz ē quare p aliqd erit maioris aut
 g^o b iēpit agē i to^m a aut i reliquā p^me
 eius adequate aut oīo successiue ita q^z
 sius ad ptes a remotas q^z p^mingores
 si p^mū g^o p tēpus post h^o maioris po
 tētie erit d q^z resistitiōe erit c cūz actiōe
 toto inuamito b z erit ei^z q^zriū. cū uello
 ei^z agat b i p^minguz q^z in remotū post
 q^z nⁱ ē reflexio aut fractio et eodē mō
 seq^z q^z si z^o autz^o dīcat b agē i a quē
 admōz seq^z late p^mant i alio tractatu
 quare nē non al^r ex planabo. Ad hoc
 arg^m i^a alio tractatu formatuz optastes
 ipz rñdisse. Itē p^mus adductū icōueniētē
 seq^z suo ponēdo spēz reflexiōnē. g^o
 positio nⁱ bona p^mat q^a cāu posito de
 a et b ut dīxi probatiōez sue q^zlōnis
 ut ē dīrecte i^a p^monit q^zto nūqd spēs
 a et ē b reflectatū aut nō si non. g^o
 seq^zur q^z i^a p^mol. prius adducta mō. i^ame
 diate dicto si sic aut g^o spēs b i^agrediū
 aut aliquā p^mem a et ab alia reflectunt^r
 s^a sus b aut a sup^mficie reflectuntur aut
 nullomō reflectunt^r. si z^o pcedit ut dī
 ctuz ē supra notatuz icōueniēs si z^o.
 g^o b nō agit i^a i^atrinsēcas ptes b si p^ao^z
 q^a ē uniforme g^o nō magis ab una pte
 a q^z ab alia reflectuntur. i^amo seq^zur q^a
 nⁱ pte i^atrinsēca a fiat reflexio sic dīcūt
 p^mspectiū et nāles a pte i^atrinsēca acris
 uniformis i^a trāsparentia nullā fieri lu
 mis aut spēz coloris reflexiōez. Itē si
 huiusmōi spēs b i^agrediūtur aliquā pte
 a et ab alia s^a sus b reflectuntur aut g^o d
 uenitū ad nullū gradum ille spēs i^a ex
 tremo a uersus b aut i^ate species non
 deuenitū usq^z ad illū extremū aut i^agre
 distur b. Si p^m aut z^m seq^z q^a i^afinite
 modice maioris potētie ad resistētiā ca
 lefaciētib^z aut nō maioris erit aliqua
 ps ut i^a exiēs i^a p^mi a s^a sus b termiata q^z
 si nulla fieret reflexio spēz postq^z de
 uenitū ad nō g^zdū potētie spēs reflexe
 cū i^agit nulla facta reflexiōe d p certuz
 k z

qd sit maioris potētie actie q̄ c resisti
tiue .g. et nūc erit maioris .g. aget d
in e introducendo caliditatez quare rē-
bec oīa patēt ex his q̄ sepi^r repetita sūt
i alio tractatu. Si 3° .g. infinite modi
ce minoris potētie erūt huiusmōi spēs
frigiditatis b reflexe aut nō minoris
in aliqua pte b s̄sus a terminata q̄ in
extremo a s̄sus b situato et p̄iungūtur
iste spēs in b cum frigiditate nōbil^r z
p̄certū qd intēsiōi q̄ in a et in extre^o
a erāt minoris potētie resistitiue ad
resistēdū calefaciētib^r q̄ .po^a actiua a
ad calefaciēdū aliter cū illud extremū
a seu ps terminata ad illud extremū in
frigidaret a b ēt calefieret a d et ita
sūl in ea generaret caliditas et frigiditas
tas .g. in b in aliqua pte b s̄sus a ter-
minata ēt erūt potētie maioris sūl cūz
iunamēto frigiditatis b ad resistēdū
calefaciētib^r q̄ potētia actiua a ad ca-
lesciēdū quare in nulla pte s̄sus a ter-
minata adequare si et reactio cū nulla ta-
lis calefiat ab^a 2^a manifesta ē nisi for-
te te adiuues cū supponē meaz³ in alio
tractatu quā conabar d̄struē atz tardē
alterarētur ptes a et b p̄pinque inuicē
q̄ remote qd ē cōtra expimentuz bec
argumēta aliter pcedūt q̄ alias suas cō-
clusiōes meis dictis repugnātes. Neqz
ualer sua r̄nsio in qua uoluit huiusmōi
spēs fortiores nōbil^r existē in a q̄ in
b et in d pte a q̄ in c pte ei^r repassa p^o
qz certa latitudo potētie spēs subito d̄-
pderet uel si ēt trāsius ab uno ḡdu fō-
tificatiōis spēs i aliū n̄ transeūdo p ali
qd mediū inter illos qd iste abhorret
pcedē et bñ in 1° cāu s̄z nō in oībus.
et 2^a p̄z p̄siderāu. Et ego bñ n̄ itelligo
dicta sua p̄mo nō ad oēs spēs reflexio
nez seqtur unio eaz et fortificatio. imo
ut in plurib^r oppositus. 2° si huiusmōi
spēs reflectātur qualitercūqz ponam^r
eas in sui reflexiōe et post uniri eis for-
tificari successive p oēs ḡdus medios
fit unio et fortificatio ut ex p̄spectiua
p̄z quare solūmō ita assumeba^r in alio
tractatu q̄ infinite modice maioris aut

nō maioris potētie in resistendo cale-
faciētib^r erūt spēs frigiditatis b refle-
xe in aliqua pte b q̄ i extremo a qd ē
manifestū cū nulla latitudo uniois et
fortificatiōis spēs 2^m se totaz imedia-
te agra^r ut modū reflexiōis a p̄spe-
ctiuis omnib^r itell^r gēti ē clarissimū. ad
frivolas cauillatiōes facillime q̄cūqz
r̄ndit et cū ēt dicebat q̄ siue spēs f in
grediānt^r ḡ siue nō s̄z a superficie refle-
ctant^r posito q̄ f sit sūme frigidū cōtra
gens. sūme calidū fit reactio qz si nō in
grediūtur i 3^m fortificet^r g in agē^o p
reflexiōes spēs q̄tuz fortificauit f in
agēdo. Ad itā fortificat^r g tñ in resistē-
do q̄tuz f i agēdo quare f aget i g facta
huiusmōi fortificatiōe p talē reflexio-
nez spēs et eodē mō aget g in f sic .n.
caliditas plus agit q̄ resistit ita spēs
caliditatis plus agunt q̄ resistunt. Lō-
tra bec pcedit arg^m sepi^r factuz qd ēt
hic formabo ut intelligat illd̄ expresse
q̄ hoc pcedē q̄q̄ forie de supfluitate
aliḡ rep̄bēderēt qz in cāu^o i quo spēs
frigiditatis f nō ingreditur g ab ei^r
superficie in f reflectant^r et sūl spēs ca-
liditatis g nō ingreditur f s̄z ab eius
superficie in g reflectant^r fit reactio 2^m
ipm̄ inter g et f alyz deductis ergo po-
tētia actiua caliditatis g et spēs ei^r
reflexaz ab f in ipm̄ gerit maior po^a
resistitiua frigiditatis f sūl cū spēs
illi^r frigiditatis in f a g reflexis ergo
p aliqd quare accipio in g unā ptes ter-
minatā ad extremū eius magis distās
ab f que si foret ab alyz ita separata ut
nullū acciperet ab eis iunamētuz alyz ēt
iunamētis remotis cū caliditate illa et
illa m̄ltitudine spēs quas nūc in se bz
esset p̄cise tante potētie actiue q̄te re-
sistitiue ē totū f et uocet^r i^a ps a et resi-
duuz b tūc diuido b in 100. ptes equa-
les et priā illaz 100. i^a .f. q̄ contangit^r f
uocet^r c et totū residuū g compo^m .f. ex
a et reliqz 99 100. b uocet^r d et seqtur
manifeste q̄ si in c esset sua frigiditas
sic in f et tanta multitudo spēs frigiditas
q̄ta ē in pte equali f qz adhuc p

certus qd et in data pportioe eēt d ma
oris potentie actie qz resistitue esset
agregatus ex e et f aut saltem sequit q
aliqua ps g nō tangēs f p certus qd ē
maioris potentie actie qz resistitue
sit residuū ab i^a pte i pūis g sū cū toto
f cū pūis oib⁹ oib⁹ in pōri pōne po
fūis uocē g^o i^a d residuū i pūis g uo
cēt e aut g^o f icipit agere in frigidō in
tōis g aut in aliquā ei⁹ pte adequate
icipit agere aut i nullāadequate icipit
agere si p^m ergo imediate post hoc in
c generabit friditas ab f et ei⁹ p certū
tēpus ichoarū ab hoc o generabit fri
giditas in e et imediate post hoc gene
rabit caliditas in c a d p^m p c^m et rū
fionē eius z^m qz d erit pūis e et potē
tius ad agēdū qz c ad resistēdū qualiter
cūqz dicat post hoc spēs reflecti in e.
Si in aliquā pte g adequate icipiat f
agere generando frigiditatē aut i^a est
equalis aut maior aut minor si p^m aut
z^m eodē mō pcedit argumentū ut an p
tuit. Si z^m adhuc magis sequit icōne
mēs qz prius illā minores pte noian
do e et reliquā g noian do f si successi
ue qz ad pte g ager f i g aut g^o nūqz
ager f in totū e aut tēp⁹ erit anqz ager
in totū g Si p^m quocūqz tēpo ze dato
in q^o in i^a cā pcedim⁹ inter g et f si ēi
reactionē in medio o illius tēporis da
to si ps p isto o repassa noietur e resi
duū g noiet d pbabis oio ut an p^m me
diū illud o a d agere in e caliditatē qua
re nō durabit reactio p totū illud tēp
pus cui⁹ oppo^m in cā ponebat aut in
i^a z^m medietate tēporis in e sū genera
bit caliditas et friditas. Si z^m da^o o
in quo actio pmo fuit erit i toto e quo
cūqz o an illud dato pbabis oio ut an
in illo o d agere in e cū tūc d erit potē
tius in agēdū qz c sū cū toto f in resi
stendo medietate pte p tūc repasse cō
tangētē f nominādo e et residuū i p^m
g nominādo d quare zē. Et cū ultra di
gebat pūis sūz stare ubi spēs g in
g rediatur aliquā pte et ab alia f sūz
g reflectatur qz l⁹ plus resistat calefa

ciētib⁹ f qz e ps repassa i pūis g tū pl⁹
pportioabil⁹ sunt potēiores spēs ca
liditatis g ad calefaciēdū f qz spēs ca
liditatis pūis g nō repasse ad calefaciē
dūz e pte g repassam nā cū sit maior q
ricas iter g et f qz iter ptem g repas
sas et pte g nō repassas seu qz inter d z
e maior sit spēs caliditatis g reflexio
unio et fortificatio i f qz spēs calidita
tis pūis g non repasse in e pte repassa
quare zē. Instat qz p^o qrerē qz huius
mōi spēs caliditatis g magis ab una pte
f qz ab alia reflecterēt cū oēs ptes fa
pū⁹ sint equaliter pte g postqz f erat
uniforme et nō posset huius sufficiēs
rō assignari qz ita ē dicēdū de multitu
dine spēs pmap qualitatis sic de multi
tudine spēs colorū. mō z^m cōez ac uerā
opinione p spectuū et p hōz ut z^m me
thauroz solēt moderni suffi⁹ declara
re ac aliq prauicari z^m o aia ab aere uni
formi i trāsparetiā z^m eius intrinseca
pūta ul⁹ ptes intrinsecas nulla sit refle
xio lūis aut spēs colorū. al⁹ n. mltā in
quētiā sequerēt q multa expmēta
quēdamōz hoc anno cū z^m methauroz
publice legerē memorauit qz ita erit in
multitudine spēs pmap qualitatis et alio
rū sensibiliū in corpore aiato. f. qz in
corpore iniformi qz ad illud qd d⁹
reflectere nulla sit spēs reflexio qz
rūis nō secuta. Itē ubi suo mō pcedē
rēt qz disputandi qz spēs caliditatis g
reflectat ab aliq^a pte f f sūz g postqz
iaz multe fuerāt p aliquā pte f n segē
tū qz pportioabil⁹ sunt fortiores i f ad
calefaciēdū qz i g qz ut supra dicebat
dū iste spēs reflectit a z^m medietate f
et multiplicatur ita reflexe p pma qz
exēplū igrediūt g nulla latitudo fortū
tudis ab eis subtrahit quare zē. Et si
dicetur qz i eīmo f qz iunguntur cū spēs⁹
directus g et nō in g h⁹ mbit ē qz si di
cam⁹ ptes se inuare p multitudine spēs
p⁹ qz assumit ē f^m si al⁹ se inuēt ptes
ille spēs reflexe caliditatis g l⁹ nō qz
gant cū spēs⁹ caliditatis i g qz iunguntur
tū cū calitate i p^m g qz ē tate potētie aut

minoris q̄ spēs directe sole ab ea mlt
 uplicate in f quare rē. Cōtra h° ē
 pcedit arg^m supra factus ad deducēdū
 q̄ in cadēptre sil' generat' caliditas et
 friditas ē suomō ut i^o q̄ ultio nūc noīa
 tus ē ponēdo reflexionē fieri quare rē
 In rñsiōe ad arg^m qd̄ ipe formauerat
 q̄ quartā suā rēsonē i quo pbabat idē
 mediū sil' calefieri et frigefieri q̄q̄ ne
 ruz dicat tenēdo opinionē meaz. et 3^m
 mediū pmi siluz in alio tractatu qd̄ iste pu
 tabat a ritate discedē. ipa tñ dīcs suis
 supra i rñdendo ad incōueniētia q̄ ego
 ex fūdamto tertij mei pmissi i alio tra
 ctatu deducebā. uidet' manifeste repu
 gnare qz dīc q̄ plura sunt resi^a ne ps
 medij ppinq^a b calefiat q̄ ne b calefi
 at et friditas b et friditas illi^o pus me
 dy et spēs friditatis reflexe ab a plus
 resistūt ne illa ps medij calefiat s̄ ex di
 ctis ad incōueniētia mult' illd̄ mediū per
 caliditatē inuare a ad agendus in b et p
 frigiditatē inuare b ad resistē^m cale
 faciēdi quare b nō soluz p frigiditates
 pprtiā s̄ ē p friditatē medij resistit ca
 lefaciētib^o. Item l3 spēs reflexe ab a
 fiant debiliores et debiliores in b tñ
 q̄tinuo cū spēbus friditatis directis
 fōriorib^o et fortiorib^o aut cū friditate
 q̄ plus et plus resistit cōiūgunt' quare
 tñ resistet b p illas q̄tuz mediū quare
 rē. Itē infinite modica i fortitudine dis
 similitudo ē iter aliquas spēs reflexas
 in aliq^a pte b et in aliq^a pte aeris euz
 n^a latitudo fortitudis spēz ut sup^o di
 cebat subito depdat' quare si b calefit
 et aer sibi immediatus calefiat q̄ p3 cō
 syderāti. Itē postq̄ 2^m sua dicta in rñ
 dēdo ad incōueniētia q̄ ex opoito tertij
 pmissi iserebā frigiditas medij inuat
 b ad resistendū calefaciētib^o ipm tota
 suā resistentiā ne b calefiat secūdū e i^o
 eymū r̄angēs aerē n̄ ē maior q̄tū ad
 fortitudinē tota summa resistentiā ne
 aer calefiat 2^m eius extremus secūdū
 qd̄ contingit b ut aggregando frigidit
 ates et spēs et inuamēta oīa calculāti
 ē de se manifestū et spēs caliditatis in

b fortiores sunt p aliq^a i^a suā resiste
 tiā calefactiōi in b postq̄ b calefit cer
 to q̄du in eymō situato vsus aerē et in
 nulla pportioe sunt minus fortes ille
 spēs calitatis aut nullomō sunt minus
 fortes in aere 2^m ei^o eymū 2^m qd̄ aer i
 imediat^a. g^o ē aer calefit 2^m illd̄ eymū
 g^o nisi hec opinio se adiuuet cum mea
 opinioe n̄ saluabit q̄ iste aer ppinqu^a
 b in fridari possit b ita calefacto ut in
 cāu ponit' quare rē. Ad arg^m g^o illud
 si forte q̄ mea dicta adducere dīcat
 ut pri^o dixi in meo cāu in alio tractatu
 et ut dixi supra in b^o cāu. et cū ulterio^o
 pbat q̄ ps medij ppinq^a a nō debeat
 calefieri cum spēs friditatis ē in illa
 sint fortiores spēbus caliditatis. Rñ
 dētur q̄ l3 spēs caliditatis reflexe sint
 maioris acuitatis q̄ spēs icidentes
 caliditatis cū eis mltō maior resi^a re
 sistit. pp qd̄ spēs icidentes calitatis ma
 iores hñt pportioes supra suā resisten
 tiā q̄ spēs friditatis reflexe iō ab eis
 puenit actio nā spēs^o calitatis i i^a pte
 medij exñub^o so^m resistūt spēs reflexe
 frigiditatis b cū friditate remissa illi^o
 pus s̄ spēs^o friditatis b reflexis re
 sistūt calitas a et cū suis spēs^o icidēt
 b^o calitas illi^o pus medij et spēs calit
 atis a reflexe a b. et tota illa resi^a est
 maior q̄ p^a qz rē. S3 b^o mō nō uidet'
 in oibus vtuati r̄sonare s̄ i mltis dis
 sonare. p^o si spēs friditatis b reflexe
 sunt potēiores i agēdo q̄ spēs icide
 tes calitatis in eadē pte medij ppinq^a
 a exñtes et spēs frigiditatis icidentes
 i eadē pte exñtes sunt fortiores spēs^o
 reflexis calitatis a i illa met pte exñti
 b^o. g^o aggregatū ex spēs^o reflexis et ex
 spēs^o directe incidētib^o frigiditatis
 b in pte aeris imediata a exñub^o forti^o
 erit ad agendū q̄ aggregatū ex spēbus
 caliditatis incidētib^o et reflexis in i^a
 pte aeris imediata a exñub^o in agēdo
 et cū illd̄ aggregatū spēz calitatis min^o
 potēs sit in resistendo q̄ in agēdo 2^m
 i p3 seq^o q̄ illd̄ aggregatū spēz frigidit
 atis i i^a pte aeris ppingore a erit ma

gis potēs in agēdo q̄ aggregatū sp̄p
 caliditatis in i^a pte aeris exīnūz in resī
 stendo. Et si dicēt q̄ b^o totū ē pceden
 sic arg^m plane pbat. Cōtra ex b^o seq̄
 ret q̄ i^a pte medij nō calefit cui^o arg^m
 ponit aut si calefit ēt infrigidat nā sit
 aggregatū illd sp̄p frigiditatis in i^a pte
 aeris imediata a potētie actiue ut i⁶. et
 aggregatū sp̄p caliditatis postq̄ min^o
 potēs i agēdo ut pbatū ē sit potētie ac
 tiue ut i². et aggregatū sp̄p frigiditatis f qd
 min^o resistit q̄ agit sit potētie resisti
 tie ut 8. et aggregatū sp̄p caliditatis sit
 potētie resistitiue ut i. cū didio. Caus
 bic ponit ita in hīs numeris supposito
 q̄ frigiditas ceteris pib^o i 2° min^o agat
 calitate et cadē in 2° pl^o resistat et ipa
 met in 2° pl^o agat q̄ resistat q̄q̄ ēt i
 alijs terminis pcedat arg^m ut q̄siderā
 ti et calculanti patebit tē ultra calefacti
 omi quā a itēdit i pte illā aeris p̄p̄quā
 quā ille dicē calefieri resistit aggregatū
 ex sp̄p^o frigiditatis b directis et refle
 xis et frigus aeris et aggreg^m ex sp̄p^o
 frigiditatis b directis et reflexis resi
 stit ut 8. ergo frigiditas medij minus
 resistit q̄ ut 4. g^o calitas medij min^o
 q̄ ut 4 resistit de q̄ntie sunt mltā ali
 qualz q̄siderāti dēa sua manifeste tē
 ultra aggregatū sp̄p frigiditatis b in
 i^a pte aeris ē potētie actiue ut i⁶. et ag
 gregatū sp̄p caliditatis ibi resistit fo^m
 ut i. cū didio. calitas fo medij minus
 q̄ ut 4 resistit ut pbatū ē. g^o aggregatū
 ex sp̄p^o calitatis directis et reflexis
 a et ex calitate aeris medij i resistēdo
 min^o potēs ē q̄. 5. cū didio. g^o sp̄p fri
 giditatis agēt i i^a pte aeris imedia
 tā. a. p^a q^a p^a. et b ultra ēt cū a qualibz
 p̄portōe maioris icq̄litas fiat motus
 et. et nūbil aliō i eā nostro i q^o oīa ab
 a deducū ē resistat actiōi sp̄p frigiditatis
 b. a eīz resistit tū q̄ntū possūt iste sue
 sp̄p caliditatis. et nō ē dicēdū q̄ iste
 sue sp̄p tū possunt et tū faciāt et cali
 ditas aliud dātū possit et faciat ultra
 illud qd possūt et faciūt sp̄p sue. si. n.
 a ipedit actiōez frigiditatis i^a impedit
 in corpore mltū sibi dissimil p sp̄p sual
 utōes coiter et bñ dicūt q̄ntū. g^o sp̄p

a possunt tū pōt a 2^m tāta et talē apro
 ximatōez stante in alijs p̄tate aut. ergo
 illa pte medij p̄tans a fil^o calefiet et
 frigeſiet aut cū ista pte aeris frigeſiat
 ut pbatū ē. nō calefiet qd erat intēus
 et sua ultima q^a nō uiz maior ē resi^a ad
 sp̄p caliditatis q̄ ad sp̄p frigiditatis
 g^o sp̄p calitatis bñ supra suā resi^a ſtē
 tiaz maior ē p̄portōne q̄ sp̄p fridita
 tis supra suā resi^a ſtētiā ut p³ ex se. et
 maxie cū diceret sp̄p friditatis maio
 ris acuitatis in i^o eāu exiſtere sp̄p^o
 caliditatis q̄. 2°. Cōtra suā ultimā suā
 rīſiōez in qua uoluit b calefieri et nō
 pte repaſſaz a q³ l³ pte a repaſſa ſit ime
 diata b sp̄p tū caliditatis a sunt nōbi
 liter fortiores in b q̄ in i^a pte ip̄s
 a repaſſa ſatis pcedunt ea que supra
 sunt dicta. nā dū iste sp̄p caliditatis
 a reflectit a b in a et ita trāſeſit a b
 i a nullā latitudinē fortitudis et unōis
 imedietate acq̄rit. ut q̄siderāti ea que
 ſapiēter et demōſtratiue nobis pſpecti
 ut tradiderūt eſt manifeſtus quare 2°.
 Hec p nūc ad laudē dei ſūm et eternū
 noſtri dicta ſunt. Quāq̄ tū bec opt
 nio ſubtilis fuit tū meo iudicio nō in
 totū ita poſita ſit uti p̄ſenat et p̄babī
 lins ſuſtineri potuiſſ p radiōz fracti
 onē et sp̄p calitatis q̄ p reflectionez
 ul ſi p reflectionez oppoſitebat imagina
 ri reflectionez fieri nō multū diuerſo ab
 eo q nominat^o ē et bec ſatis erūt mani
 feſta q̄siderāti modū 2^m in i^a pte alte
 rius tractans nominatū quē 2^m mōz
 ēt alias imaginatus fuerā tū q³ multū
 et nimis p̄ticularis ē i^o omiſſi. Hec ita
 dixiſſe nolui ſi tū ut ſaluare mea dicta
 in alio tractatu q̄ ego ſi redarguenda
 iudicaſſez q̄b^o medys potuiſſez me illa
 rephendentem cognoscere oēs potuiſ
 ſent. Sz q³ q^a i^a eſſe exiſtimau et bec
 ita ſcripſi cū eēz admōz uarijs occupa
 tiōib^o ipeditis. Laudat^o itaqz ſit ſum^o
 deus noſter q me ſaluū ſua iſumta gra
 tia faciat ſinis.
 Explicit tractat^o de Reactiōe Jobis
 Martiani i deſenſiōez dictoz ſuoz in
 p̄mo ſuo tractatu q̄tra Boetianū d Tie
 ms. i. 4. 6. 7. i. 7. Mag. k. 4

Difficultates quedaz misse p subuliffi
doctore ac pboruz monarchaz. d. M.
Jo. de mariano d. philipo adiute uene
to potentes ab eo dari responsiones.

a mouebit unifom
ter p f tē
p q a nulla pporōe mone
bit. ponat q b sit unū me^m
cui⁹ medietas supior sit uniforiter dif
fōmis i resi^a motu a p ipz ab uno ad z
gdu ut unū supra situato sit ho medie
tas inferioz uni⁹ diffōmis in resiten^a
motu a ab 8 ad iz gdu ut 8 supra situ
ato et sit a gūe simplex figure pirami
dal^a bñ lenis et equalis cui⁹ supficies
plana sit imediata supficies pñ b uni⁹
diffōmis in resi^a ab 8 ad iz et sit po
tēne ut i6 et extēdat latitudo resitētie
ab u^o ad z^o p maiorē et maiorē pte uni
formiter cōmo remissiori qescēre ita ut
gdu z^o uniformiter moueri uideat tā
ta uelocitate qta solz a pporōe 3^a p
uenire latitudo ho ab 8 ad iz extēdat
p minorē et miore pte b uniformiter
gradu ut iz qescēre et cōmo remissiori
uniformiter moto z^m apparēu ā tāta
uelocitate qta solz a pporōe 3ª pue
nīre ita ut utraqz latitudo maneat uni
formiter diffōmis et una alteri ime
diata nisi qtuiz interpositio a i pte in
qua ē ipedu et sit f tēpus in quo pgres
sio istaz latitudinū sit h cāu ita posito
arguo ad pñonē a qūne in f erit ime
diatuz supficies cui corripdet pñise gra
d⁹ ut 8 pñis itēstioris uniformiter dif
fōmis i resi^a et ille gdu uniformiter
moueri uidet. g^o a p. f. uniformiter mo
uebit q^a p3 et b^o posita ē i cāu et ma
ior pbat nā p nullū tēp⁹ pōt a moueri
neloci⁹ q gdu ut 8 nec tardi⁹ et a mo
uebit p f tēpus et sit gdu ut 8. g^o p
f tēpus mouebit equeleociter 9 illo gdu
g^o qūne erit ime^m illi gdui p^a ē z^a
q^a p3 et minor ē. nā erit qūne i me^o
minus resitēti qz erit cui⁹ po^a et appe

tit deorsuz moueri et mibul aliud ipedit
illud moueri ut suppono cū cāu. g^o per
f tēpus mouebit maior ē pbat nāz p
nullū tēpus teriatum ad pñ^m mouebit
a ueloci⁹ qz gradus ut 8 nec tardi⁹ per
nullū et aliud tēp⁹ q sit ps f mouebit
uelocius nec tardius et f mouebit. g^o
p f mouebit a equeleociter cū gradu ut
8 q^a plana ē et mior ut ai p^a ps anis
arguit qz si p aliqd tēp⁹ ad pñ^m termi
natū mouebit a ueloci⁹ qz grad⁹ ut 8
sit illud d. Lōtra in pñ^o d a et grad⁹ ut
8 sunt sit et p d mouebit a ueloci⁹ qz
gradus iste ut 8 g^o p d erit a magis de
orsuz qz gdu ut 8. g^o p d mouebit cū
maiori resi^a qz ut 8 g^o p d mouebit a
a minori pporōne qz a z^a. ergo p d
mouebit tardius qz gradus ut 8 g^o ex
cāu qūne mouebit a pporōe 3^a z^a
ps ē p3 qz si p aliqd tēpus terminatū
ad pñ^m f mouebit a tardius qz gradus
ut 8 sit ilud g^o p g tardius mouebit
a qz gradus ut 8 g^o p g erit grad⁹ ut 8
magis deorsuz qz a z^m supficies ei⁹ in
feriorem imediata pñ. b. minus qz ut
z^o resitēti ergo p a mouebit a ueloci
us qz a pporōe 8ª ergo p g mouebit
tur a uelocius qz gradus ut 8 cuius op
positus est di cūz qd ē p nullum aliqd
tēpus qd sit ps. f. uelocius aut tardius
mouebit a qz gradus ut 8 p3 nā si per
nullū terminatus ad pñ^m f mouebit a
uelocius aut tardius qz gradus ut 8 et
per aliquas ptem f tēpris mouebit a
uelocius aut tard⁹ qz gradus ut 8 ergo
in aliquo instanti f tēpris incipiet a mo
ueri uelocius aut tardius qz gradus ut
8 et postqz in illo instanti erit a cum gra
du ut 8 si cūm distaret a a gradu ut 8
per aliqd distaret et per cōsequēs ante
incipisset moueri uelocius aut tardius
qz gradus ut octo in illo ergo instanti
incipiet a distare a gradu ut octo uel
uel ergo incipiet tunc a esse magis de
orsuz qz gradus ut 8 uel magis sur
suz n pñ^o qz incipiet a moueri cūz maio
ri resitētia qz resitētia ut 8 et per
consequens a minori pporōne qz a

dupla et ex consequenti incipiet tardi⁹
 moueri q̄ gradus ut 8 quare non inci-
 piet esse magis deorsum q̄ gradus ut
 8 nō erit a 2^m qz sic in illo o incipiet a
 moueri cū miori resi^a q̄ resi^a ut 2 et
 p q̄ns a maiori pportōe q̄ a 2^a et ex
 q̄nti incipiet moueri ueloci⁹ q̄ grad⁹ ut
 8 g^o incipiet eē magis deorsus q̄ q̄d^o ut
 8 cui⁹ o^m ē dictū q̄ hoc unqz g^o rñdeas
 ddo q̄ a nō erit p f euz gdu ut 8 sequit̄
 o^m dicti a te. sequit̄ g^o necessario q̄ uni-
 formiter mouebit̄. Qd nō ab aliq^a
 pportōe mouebit̄ a p f tps pbat qz
 nō a pportōe q̄ hēt a supra gdu ut 8
 qz sic tardi⁹ q̄ q̄d^o ut 8 moueret̄. cui⁹
 o^m pbatū ē supra nec a pportōe quaz
 hēt supra duo qz sic ueloci⁹ moueret̄
 q̄ q̄d^o ut 8 cui⁹ o^m ē ē pbatū nec a
 pportōe q̄ habet supra aggregatum
 ex resi^a ut duo et ex resi^a ut 8 qz sic
 tardius moueret̄ q̄ gradus ut 8 nec a
 pportōe q̄ hēt supra gradus mediū
 iter 8 et 2° qz sic ueloci⁹ moueret̄ a q̄
 grad⁹ ut 8 eadez cā nō mouebit̄ a p
 portōe q̄ hēt supra gdu pportiona-
 bil^z me^m iter 8 et 2° qz cū ille sit ut 4
 ueloci⁹ ē moueret̄ a q̄ grad⁹ ut 8 nō
 az i gū a qua pportōe mouebit̄. Itēz
 si a ab aliq^a pportōe mouebitur p
 f tps i^a maxie eēt 3^a sed ab i^a nō moue-
 bit̄ g^o nō ab aliq^a mouebit̄ q̄ p 3 et ma-
 ior qm ita uel^o mouebit̄ a p̄cise sū ē
 gdu ut 8 et iste mouebit̄ uelocitate pue-
 nire solita a pportōe 3^a g^o a si moue-
 bit̄ ab aliq^a pportōe mouebitur a 3^a
 minor ē p 3 nā a supra resi^a ut 5 cui⁹
 una 3^a hēt pportōe 3^a s3 resi^a tal^z
 ut 5 cui⁹ una 3^a nō ē in pte resistenti ab
 uno ad 2 nec est sola que non sit p̄s in
 tēsiua alteri⁹ i parte difforni ab 8 ad
 i 2 g^o nō uidet̄ q̄o possit a a pportōe
 3^a moueri sic g^o p 3 to^a q̄ qz et.

A et b potētie ineq̄ales
 i po^a i q̄
 titate equal̄s et in si^a si^aes oīo equal̄z
 medys equal̄z resistentib⁹ applicate q^o

rum omnes resistentiam excedant et no-
 tabiliter per f tempus equeuolociter pre-
 esse mouebunt omib⁹ alijs inuamen-
 tis et ipediuntis remotis i apudib⁹
 admouem^m atqz in oib⁹ alijs fuata q̄n^o
 paritate. Ad hui⁹ q̄lōnis impossibi-
 litatē nō oī arguere qz data q̄lōne a
 pportōe maiori equeuolox mot⁹ pro-
 ueiret sicut a data miori q̄ coīter hēt
 p impossibili. Pro pbatōe q̄lōnis
 pono de a et de me^o i quo debz moueri
 oīo ut in cāu p immediate supposita cō-
 clōne ponebat et pono q̄ b sit equal̄e i
 q̄ritate et i si^a si^ale a et sit eius po^a ut
 i 7 fm eius supficiem planaz applicatā
 supficiēi ibi terminatur p̄s resistent̄ ab
 8 ad i 2 et ubi ē grad⁹ resistent̄ ut 8 et
 arguo sic b p̄cise equeuolociter mouebit̄
 cū gdu ut 8 p f tps et ē ē q̄ue^o moue-
 bitur p f tps sicut grad⁹ ut 8 g^o p f
 temp⁹ equeue^o p̄cise mouebunt a et b
 q̄ p 3 et minor p̄bata ē i deductōe ime-
 diate q̄lōnis suprapōite et maior etiā
 p 3 arguēdo p̄cise nūc de b ut i q̄lōne
 p̄cedenti arguebat de a et erit tota con-
 clusio manifesta quare et cetera.

In omni o posteriori f tps
 erit a non uariatū in
 po^a circūdatūz undiqz a me^o plus resi-
 stenti q̄ in p̄tori et tamen in oī o po-
 steriori f tps ueloci⁹ mouebit̄ a q̄ i
 p̄ori eiusdes oib⁹ alijs a me^o deductis
 q̄ b uidet̄ irrōabil^z nāz si q̄ eēt uera
 eadem po^a ueloci⁹ moueret̄ cū resiste-
 tia maiori q̄ cū resistentia minori cete-
 ris pibus q̄ cōi op̄ioni ē q̄uiz. Pro
 pbatōe q̄lōnis pono q̄ de b ut i p
 battione cōclusionis a mouebitur unifō-
 miter per f tempus q̄ a nulla propor-
 tione mouebitur scilicet q̄ una medietas
 cuius sit unifōrmis difforni et resiste-
 tia ab uno ad 2 gradu ut i supra siua
 to et pono q̄ latitudo resistent̄ ab i. ad
 2 progrediatur per maiorem partem et
 maiorem exmo cuius remotiori quie-
 scēt et ita in extremum eius intentus

in f ipre intēdet motū a gradu solito a
 pportione 3^{1a} puenire usq; ad gradu
 uelocitatis solitū a pportione 3^{1a} sex
 q 3^a puenire intēdat in dicta latitudo
 resistentie in f tempore uniformiter f3
 ptes eius 7 sedm tempus per unus gra
 duz latitudo uero resistentie que ē ab 8
 ad 12 pgreddat p minus 16m 7 minus
 ita ut iste latitudines sint imediate 7 i
 tendatur etiā h latitudo in f tpe unifō
 miter p unū gdu fm temp⁷ 7 partes ci⁷
 Sit a po^a simpli^x morua deorsus i b
 me^o figure piramidat lenis 7 polite po
 tēte ut i 6 cu⁷ planities contāgat nunc
 cūmus remissi⁷ latitudinis resistentie
 que est ab 8 ad 12 7 uocet extremuz re
 missius hui⁷ latitudinis k q̄tuscunq;
 gduz sit aut erit in illo tpe 7 pbat^{ur}
 9° sic equueuolociter mouebit^{ur} a cuz k
 7 k ueloci⁷ 7 ueloci⁷ ergo a ueloci⁷ 7
 ueloci⁷ 7^a p3 7 etiaz minor ex casu 7
 maior pbat^{ur} p nullā ptes f a mouebit^{ur}
 ueloci⁷ q̄ k nec tardi⁷ 7 p q̄l3 prem f
 a mouebit^{ur} 7 k mouebit^{ur} g^o p f tps cū
 uelociter mouebit^{ur} a cuz k 7^a plana ē
 7 a^m etiā p minori est mani^m p mai
 ri probat ut in q̄lone supins allegata
 7 ē p^a in ordine qz p nullū tps termi
 natus ad pncipiū mouebit^{ur} a uelociū
 aut tardi⁷ q̄ k p nullū ē aliud tpus q
 sit p f mouebit^{ur} a ueloci⁷ aut tardi⁷ q̄
 k equueu^o mouebit^{ur} p f cū k 7^a ex al
 sumptis supra p3 7 a^m p p^a pte ē mai^m
 nam si p aliquod tpus terminatus ad
 pncipiū mouebit^{ur} a ue^o q̄ k g^o p illd
 erit a magis deorsus q̄ k ergo p illd
 temp⁷ mouebit^{ur} tardi⁷ q̄ k a pportioe
 2^{1a} g^o tardi⁷ q̄ k g^o nō ē magis deor
 sū q̄ k si p aliqd tps tardi⁷ q̄ k ergo
 erit a minus deorsus q̄ k g^o mouebit^{ur}
 a maiori pportione q̄ k 8^{1a} g^o uelociū
 q̄ k ergo erit magis deorsus q̄ k eod
 modo p nullū aliud tps nō inchoatus a
 pnci^o p a ueloci⁷ aut tardi⁷ moueri q̄
 k qz i aliq^o o icipet 7 arguit ut in me
 diate aū 7 ut i q̄l^o de sup⁷ allegata ar
 guebat^{ur} 7 tū a erit po^a simpli^x n uariata
 7 circūdata a me^o p^ls 7 p^ls resistenti

siē se^o imediate ex cāu g^o p3 to^a 7° qz
 7ē.

A infinite tarde moue
 bit^{ur} p
 ānū ymo ēt mouebit^{ur} ifinite tarde. Ad
 hui⁷ q̄l^o omis ipossibilitatē n oz arguē
 Nā i quolz o iūfisco hui⁷ ānū ēēt a ubi
 i pū^o 7 p q̄ns n ēēt mo^m n3 moueretur
 pro pbatōe pono q̄ imediate supiori
 1000 supioris b medy sit resi^a diffor
 mis a 4 ad 8 gdu ut 4 sursum sitato
 Et gdu ut 8 deorsus 7 ita difforis ut a
 po^a simpli^x ut 8 figure piramidat cui⁷
 planities sit deorsus sufficiat illā medi
 etates difforme i ho^a tō3 p̄rāfire mo
 tuz iūnz uniformiter usq; ad n gdu reit
 tēdo. Et extēdat imediate iferiori il
 li⁷ 1000 supioris b medy lati⁷ resēte
 difforis ab 8 ad 4 ita oio difforis siē
 i^a q̄ extēsa ē imediate supiore gdu tū
 ut 8 i i^a medietate iferiori sursum sita
 to 7 gdu ut 4 deorsus. Et i reliqs 999
 1000 b nulla sit resistentia sit a i cūmo
 supiore b medy scdm supficies planā
 contangēs illud 7 nullo^o p horam futu
 raz aut aliqūā pte ei⁷ uariet resi^a in b
 Et ex casu q̄ infine bore erit a in pū
 cto medio 1000 supioris ubi f. ē gdu
 resistentie ut 8 7 latitudis i medietate
 supioris extense 7 latitudis imediate
 inferiori illi⁷ 1000 extense. Sit nunc
 finis illi⁷ bore. Et sit a cum gradu ut
 8 7 uolo q̄ si in tempore sequenti hoc
 instans a mouebitur deorsum q̄ latitu
 do resistentie difformis que est in pri
 ma medietate superiori extēdatur p
 maiorem 7 maiorem partem extremo
 remotiori eius quiescente 7 ita ut quo
 cunq; istanti dato temporis in q^o a ma
 uebit equueuolociter progrediatur gra
 dus ut 8 sicut in illo mouebitur a quod
 constat esse possibile postq̄ in illo pos
 set uelocius moueri ille gradus q̄ a 7
 etiam tardius potest moueri ille grad⁷
 secundum apparentiam q̄ a poteri reti
 am equueuolociter moueri. Si uero a
 non mouebitur post hoc instans nul
 lo modo uarietur latitudo resistentie

dēa in b ita etiam extendatur latitudo
que est in secunda medietate illi⁹ 1000
si ista que est in prima extendatur et re
maneat ita difformis sicut nūc et imedi
ata p^{ri}me ite nē. Et pbat⁹ q^o b casu ita
posito. Itā q^o a mouebit⁹ et nūc incipiat
moueri aut moueat⁹ p^o q^o si nūc nō mo
ueat⁹ g^o nūc desinit moueri et non incipit
moueri et erit p^o tps p^o h ut suppo^o cuz
10° casu g^o signabile ē tps p^o q^o gescet
ichootū a p^{ri}mi o sit illud f^o arguit⁹. q^o
p^o f tpe gescet a ergo p^o f tps n^o fiet uari
atio resistētie i b g^o a i medietate p^o h
mouebit⁹ p^o q^o p^o ex cau. 2^a q^o p^o
q^o a potuit supiorē p^o b medij termina
tā ad g peransire in bo^o ita sufficiet in
feriorē p^o b q^o sil^o oio dispositā i bo^o
peransire g^o imediate p^o h mouebit⁹ i z^a
p^o b medij sicut imediate an mouebat⁹ i
p^o g^o n^o a gescet p^o f tps et ita oio pba
bit⁹ q^o p^o nullū aliud tps terminatum ad
p^o h o q^o imediate p^o h o q^o ē p^o h a
mouebit⁹ ita tē ultra imediate an h infi
nite tarde mouebit⁹ a g^o i mediate post
h infinite tarde mouebit⁹ a Et q^o d^o ut 8
eque lociter cū a g^o a q^o tūne erit cū q^o d^o
ut 8 g^o q^o tūne infinite tarde mouebit⁹ a
h ultra⁹ q^o p^o q^o in tali me^o ita disposit
to nō p^o po^o ut 8 imediata q^o d^o ut 8 exi
stēs infinite uel moueri utz q^o p^o annū
et 1000 annos infinite tarde mouebit⁹ a
et ita q^o q^o a q^o zē.

R^oñsiones date p. d. Philipū adūntā ue
nētū p^o b^o q^o l^o oib^o et argūmētis et rōib^o

Respondet ad rōnem p^o
ē q^o a mouebit⁹ uni p^o f tps q^o a nulla
ppor^o tōe mouebit⁹ adūntā cau q^o b sit
unū me^o i cui⁹ medietate supiore sit la
tūdo resistētie unifor^o tē diffor^o ab
i. ad z e^o mo resistētie sup^o sitūato et i
medietate inferiori sit lat^o resistētie ab
8 ad iz e^o mo ē resistētie sup^o sitūato
et q^o lat^o supior p^o mai⁹ s^o b^o extēdat⁹ et i
ferior strigat⁹ ita q^o e^o ma illaz lat^o
que sunt z et 8 moueāt⁹ infer^o tāta ut

locitate q^o ita solz p^o uēire a p^o portōe 3^a
ipso s^o bō nō local^o moto alijs e^o mīs ista
ruz latitudinū. f. i. et iz. gescēt⁹ b^o q^o ē
satis ymaginabile et q^o a sit u^o mobile
figure pyramidāl^o q^o sit s^o sup^oficie pla
naz applicatus et imediatū e^o mīs dēaz
latitudinū sic motus q^o sit potentie ut
i6 et sit f tps i quo fiet p^o gressio istaz
latitudinū mō dēo quo cau stāte argui
tur deide ad q^o l^o onez zē. R^oñdet q^o
a. a certa p^o portōe mouebit⁹. f. a. p^o p^o
tione 3ª que ē a i6 ad 5 cuz una 3^a q^o
ita uelociter mouebit⁹ sicut illa extre^o
ergo ab equali p^o portōe s^o i^o mouebit⁹
tur a p^o portōe 3ª ergo zē. et ista p^o
por^o ē potētie a ad totā resistētiā sibi
actu resistētes que est ut 5 cuz una 3^a
que resultat ex resistētia supiori et
inferiori cui est imediat^o a ut sibi re
sistat quoniaz resistētia inferior et si
sit ut 8 tū q^o extra ipsaz est a et ipsa nō
quiescit sed descendit et cedit nō resistit
a ut 8 s^o ut 3^a et modicus plus. Pro
quo est notandū q^o alio^o resistit resistē
tia aliqua i motu locali mobili existēre
intra se et mobili extra se imediato si
bi. Itaz mobili intra se semp tantuz re
sistit q^o ita est siue moueat⁹ siue quiescat
et cuilibet mobili potentiori et debilio
ri equaliter resistit ceteris paribus in
figura zē. Sed mobili extra se imedi
ato sibi non semper tantuz resistit q^o ita
ē nisi figatur et quiescat. Si enim mo
ueatur et cedat non tantuz resistit et q^o
to plus cedit tanto minus resistit nec
cuilibet extra equaliter ymo interdum
plus fortiori resistit et minus debilio
ri et hoc ex natura ipsius resistētie mo
te quod figurāliter uidere licet si sit
unus mediū b in cuius medietate supe
riori sit resistētia unifor^o mīs ut unus
et imedietate inferiori resistētia unifor
mīs ut 8 que constringatur et superior
dilatetur et sit a unus mobile ut 4. ime
dietate superiori imediat^o tamē extre
mo resistētie ut 8 certū ē q^o descendēre
extremo resistētie ut 3 a mouebit⁹ s^o
orsum si. n. resistēret a tū q^o ita ē neq^o q^o

a moueri posset et si ponat extrema cō
tingua illarū resistētiarū moueri tanta
uelocitate q̄ta solet a p̄portione 3^a
p̄uenire a mouebi a p̄portione 3^a q̄
est po^a a ad aggregatū ex resistētiarū
superiori et inferiori ut sibi sic mota re
sistit qd̄ est ut u^m cū uno 3° et si i cades
medietate superiori poneret unum aliud
mobile puta c potētie ut s et imedia^m
illis extremis iterū illud moueretur a
p̄portione 3^a ut pōt demonstratā ra
tione p̄bari. s. potētie sue ut s ad resi
stētiā ut unus cū duabus tertijs exq̄
sequit cū resi^a supior n̄ resistat sibi ni
si ut unus qd̄ inferior sic mota sibi resi
stet s̄m duas tertias et p̄ter q̄ p̄s re
sistit mobili c q̄ a mīori si. n. i medie
tate inferiori poneret mobile d potētie
ut s et d moueret a p̄portione 4^a et re
sistētiā inferior resistet ei q̄tūcūq̄
moueat ut s et tū q̄ta ē et hoc qd̄ d eēt
intra se. sic ergo a in cāu p̄te p̄lonis
mouebi a p̄portione 3^a que ē a sua
po^a ut iō ad suarū resistētiā ut s cum
una 3^a que resultat ex resistētiā supio
ri in qua est et inferiori extra quas est
extre^a ei tū immediato et ei sic mota resi
stet quare et.

Ad rationem pro ^{z^a}
con
elone q̄sū r̄ndet q̄ a et b potētie in
equales equuelociter mouebunt et q̄n
ter ab equali p̄portioe cū resi^a medie
tatis inferioris plus resistat b potētio
ri q̄ a q̄ et.

Ad rationē p̄ s^a p̄elone d̄r
ei^a mouebi sicut extrema illarū latitu
dinū et licet utrobq̄ i medietate supi
ori et inferiori fiat uniformis acquisitio
resistētie tū qd̄ resistētiā inferior coti
nue uelocius et ueloci^a mouebi deor
sus et cedit ipse a et scdm qd̄ ueloci^a ce
dit min^a resistit ipsi a ex fūdamēto da
to dico q̄ total^a resi^a qua actu resistet
ip̄i a p̄tūe erit mīor et ita sic q̄tū mo
ueat^a mouebi ip̄s ita ēt mouebitur
cum resistētiā mīori quare et.

Ad rationē pro 4^a p̄eloc
que ē q̄ aliqd̄
ifinite tarde mouebi p̄ anū ymo mone
bit ifinite tarde. R̄ndet̄ admissō cāu
q̄ in iferiori medietate 1000. p̄is b me
dy sit resi^a difformis a 4 ulqz ad 8 q̄
du ut 4 supi^a situato et ita sit q̄ a mo
bile potētie ut 8 icipies moueri supi^a
ubi ē q̄d^a ut 4^a possit eā tōz p̄ranfire
i i^a bo^a reitēdo motū suū usqz ad n̄ q̄m
sic ē possibile diden^a latitudinē resistē
tie i p̄tes p̄portioales p̄por^a 2^a et me^m
i p̄tes p̄portioales p̄portioe 4^a ul^a ma
iori. Et imedietate iferiori sit resi^a dif
foris ab 8 ad 4 q̄sū extēsa imedietate
te iferiori sic extēdebat resi^a i p̄ p̄ter
b q̄ in z^a gradus ut 8 sit supius situa
tus et q̄ cū a erit ifine p̄me p̄is si ul
teri^a mouebi q̄d^a itēfior sece resistē
tie secū equuelociter moueat et. Dici ē
q̄ a i p̄^a bo^a p̄rāfuit p̄mā medietatē
itāqz p̄rigit usqz ad ult^a p̄tū p̄me p̄is
seu p̄me medietatis et sic q̄scet n̄z am
pli^a mouebi nec poterit moueri. R̄ō
q̄ p̄ranfit p̄mā medietatē et n̄ p̄ p̄rā
fire z^a nec icipe moueri p̄ eā ē qd̄ icī
p̄it p̄rāfire p̄mā ab extremo resistētie
supra q̄ bēt p̄portioes maioris icquali
tatis et q̄dū mo^a p̄ ip̄as p̄ueniendo ab
uno exmo ad aliud cuius p̄tū it̄ifeco
ip̄i^a mobil^a corrit i me^a resi^a b^a po^a
ip̄i^a a. s. si debz icohare motū i z^a me
dietate cū icipiat ab exmo itēfiori oz
q̄ i motū a cuius p̄tū it̄ifeco ei^a icoz
r̄ndet̄ q̄d^a ut 8 resistētie cū quo moue
atur qd̄ ē ip̄osibile. S̄z replicabit ali
qs cū a mobile p̄ranfiuerit p̄mā medie
tates cōuertat medietas superior cū
ip̄o a et regrediat ip̄m a sicut ai regre
sus l^a motus et equuelociter moueatur de
scendēdo q̄dū resistētie cū a. R̄ndet̄
non admittendo casus tanq̄ simplicitē
impossibile n̄. n. ē possibile oīsa a mīdi
etate supiori latitudie supiori cū a mo
bili a regredi sic q̄ i^a lati^a resistētie
q̄strigat exmo cui^a itēfiori equē^a mo^a
cū a et r̄ō ē qd̄ moto i^a q̄dū statū uariē
ordo p̄tū p̄portioaliū latitudis et m̄du
qui requit ad hoc q̄ tale mobile possit

moueri cum tali resistētia difformi ter
minato ad gradum equales sue potētie.

Obiectiones facte p dñz magistꝝ Jo
hannē de marliano q̄tra datas rñsōes
p dñm Philīpū adūtas nēnetuz p̄rio
ribus q̄el' omib⁹ ⁊ argūmētis ⁊ rōib⁹.

Et si solūtiōes da

te subtilissime sint quibus nūc non oc
currūt alie meliores ab icōueniētibus
q̄ aut nolūtarie dictis remotiores us
que sint modo cōi dñi magis cōsonan
tes. Circa tñ illas dñi p̄mo q̄tra p̄mā
rñsōes ⁊ suppo^m ul' nōtuz in illis p̄
nō aq̄ me^m equalit̄ resistat oib⁹ mo
bilibus motis ad intra illud mota lati
tudine ⁊ ēt quiescēte in fi^a ⁊ ceteris pt
tate supposita qm̄ illo dato sequit̄ cō
clōnes icōueniētes ut ibi. s. q̄ aliq̄ due
inequales potētie ad intra me^m equali
ter illis resistēs ēqueleociter mouebūt
in figura atq̄ oib⁹ alijs supposita pa
ritate. Et qd̄ me^m plus ⁊ plus resistet
dato mobili ⁊ tñ illud mobile uelocius
⁊ ueloci⁹ mouebit̄. Et me^m min⁹ ⁊ mi
nus resistet ⁊ tñ tardius ⁊ tardi⁹ mone
bit̄ in figura mobil' ⁊ eius grauitate p
tate supposita ⁊ oib⁹ extrinsecis in
uamentis et ipedimentis remotis. pro
p̄batione p̄ime pono q̄ a habeat gra
uitates potētie ut 8 ⁊ leuitatē potētie ut
unū figure pyramidal' b uero sit equale
a oīo illi si sit in figura cuius grauitas
sit potētie ut 9 ⁊ eius leuitas sit potē
tie ut 1. ⁊ cōtineantur i medio aere p
totus uniformiter resistēt ut 3^{1a} ⁊ oīo
eodē aplīcēt hūic me^m ab eadē uidē^o
fz supficiē planā uoloq̄ p po^m dñaz
q̄i me^m itra planitiē ⁊ b ambile^r resi^a
aeris sbito q̄m ad q̄d^o ⁊ successie q̄m
ad 1b3 successiōe. s. tāta q̄tra solz mouēi
mobile motuz a p̄portioē 3^{1a} icipiē^o a
supficiē pla^a illoz uerl' dōz sū pcedē^o
uoloq̄ q̄ tñ d aere resistēt ut 3 creet
dens supra supficiēz planā ⁊ b q̄tuz
expedit ad prohibenduz uacūū ⁊ ad p

hibenduz ne me^m supra planitiēz a ⁊ b
motui a ⁊ b resistat. Et q̄ me^m supius
non descendat ad p̄hibenduz uacūū
neq̄ inferius fz p̄hibeat de^o illud mo
ueri. Quis casus satis ē manif^a possi
bilitas. uel ergo a mouebit̄ tardius mo
bili moto a p̄portione 3^{1a} uel uelocius
uel equueleociter. Si p̄m ergo ime
diatē post hoc non erit imediatū plani
tiet̄ plane aliquod mediū ei resistēs ⁊
aliq̄d me^m supius non resistet motui a
p̄pter tales eius applicatiōes sed poti
us iuuare uidetur. g^o mouebit̄ a p̄por
tioē 8^{1a}. si 2^m g^o mo^o i me^m resi^a ut 3 g^o
mo^o a p̄portioē 2^{1a} g^o tardi⁹ q̄ a p̄por
tioē 3^{1a}. Si 3^m g^o planitiēz a q̄t^o erit
imediata aeris ut 3 resistēt ⁊ supra sup
ficiē hanc planā nullū ē uacūū p cāuz
g^o a mouebit̄ continuo ad intra mediū
uniformiter resistens ut 3^{1a} ⁊ erit intra il
lud. Eodē modo p̄babitur penit̄s q̄ b
mouebitur equueleociter sicut mobile
motuz a p̄portione 3^{1a} ⁊ quod mouebit̄
tur ad intra me^m uniformiter resistēs
ut 3. Quare per p̄mā partēz suppositū
equaliter resistet illud medium motui
a ⁊ motui b ⁊ tñ a ⁊ b inequalit̄ poten^a
equueleociter mouebunt̄ i medio equa
liter illis resistenti cū equales sint eoz
resistētie intrinsece ex cāu et extrinse
ce et nūc p̄bato. ex prima parte suppo
siti. 2^a q̄cto p3 ubi stante cāu de a me
diū in ho^a uniformiter p totū in resi^a
cresceret a gradu ut 3 usq̄ ad gradum
resistentie ut quatuor illa tñ ambulatio
fiat uelocior ⁊ uelocior ita ut tanta ue
locitate incipiat fieri a q̄tra solet mo
ueri mobile motuz a p̄portione 3^{1a} ⁊ i
tendere in hora usq̄ ad uelocitatē tāta
a q̄tra solet mobile moueri a p̄portioē
4^{1a}. 3^a q̄ p3 eō remissa resistētia
uniformiter a 3 ad 2 ⁊ ambulatiōe tar
dius ⁊ tardius facta ut satis tuenti p3
uel potest deducendo p̄mā cōclōnez
poni cas^o isto q̄ a hēat grauitatē potē
tie ut 8 ⁊ leuitatem potētie ut unum
⁊ sit figure quadrate habens superfi
cies lenissimas scdm supficiēz planaz

eque distans orizonti. Et aer p totū re
sistat ut 3^a. Et ymaginor duas lineas
eque distantes adintra quas moueatur
a in aere p totū uniformi dimissus nē
sue p tangentes a quarū u^a sit e d a^a v^o
e f et ambilet deus resistentiā aeris in
tercepti inter illas duas lineas et ita
a sbito q^m ad gradus et successiue q^m
ad s^m incipiēdo ab a uers^o deorsū p
cede ndo tanta successione q^mta solz mo
neri mobile motū a p portione 3^a et q^m
quilibz aer ex^{is} ex^{is} has lineas et q^m erit
ex^{is} has lineas in hoc t^{re} resistat et re
sistat ut 3 et pono oīo q^m de b si^o q^m tum
ad figurā q^mtitatē et me^m et alia sicut d
a nisi q^m b habeat grauitates potētie ut
9 et leuitatē potētie ut unus et deduc^o 7°
prima ut supra. 2^a et concl^o 2^a ut
supra deducant^{ur} retenta mag^a parte ca
sus nunc positi. Uel in casu natura
liter possibili arguat^{ur} cōtra primā prē
illius suppositū q^m data ueritate illi^o se
queret^{ur} q^m a in prima hora erit maioris
potētie q^m in 2^a et cū equali resistētia
oīo mouebit^{ur} in 2^a hora sicut in prima
et tū i 10° ueloci^o mouebit^{ur} in 2^a ho^a
q^m in prima. g^o ē irrationabil^{is} ut mani
feste p^o. Pro cui^o pbatōne ego sup
pono q^m si terra non esset nāl^{is} locata et
plus grauitaret portio terre que ē a cē
tro mundi uersus nos q^m illa que ē ex
alia parte centri pars illa que p aliq^o
s cēt ultra centrū mundi non resistet p
illo s^o moni totius terre ad locū eius
naturalē ymo uiuaret potius ut centrū
totius terre fieret centrūz mōdi h^o sup
positūz po^m ē et pbatū a calculatore.
pono ergo q^m terra nunc sit nāl^{is} locata
ita ut centrūz grauitatis eius sit in me^o
mundi et uolo q^m in hac hora pars tēre
que ē a medio mundi h^o nos leuifice
tur 7° a^a nō mirata i grauitate ita q^m
ad hoc q^m centrūz grauitatis eius i fine
huius prime hore erit i medio mundi
pro tunc erit expediens moueri terrā
totaz uersus nos aut esse motaz p digi
tales q^mtitates in 2^a uero hora leuifice
tur magis et tū q^m si infine secōde hore

erit terra nāl^{is} locata erit mota terra
uersus nos in 1^a secunda hora per de
cem digitos hoc casu posito probatur
7° nā si tota terra uocetur a patet p^oio
q^m a in scda hora erit minoris potētie
q^m in prima cum in secunda hora erit
scdm partes magis leuificatam q^m erit
in prima et in nulla eius parte erit addi
ta grauitas q^m etiaz mouebit^{ur} cū equali
resistentia in 2^a hora et in prima patet
naz continetur in aere uel in aqua et mo
uebit^{ur} per illuz aut per illaz et ille nō
uariabit^{ur} in resistentia similiter nec
aqua ut cum casu suppo^o uel addit^{ur} igit^{ur}
tur ex prima parte suppositi in respon
sione equaliter resistet aer et similiter
aqua in scda hora et in prima q^m autem
uelocius mouebitur in 2^a hora q^m in
prima etiaz patet nam in 2^a hora p^oia
sibit a q^mtitates p digitozuz in p^oia v^o
hora solum q^mtitates digitales q^m patet
quia in scda hora a mouebit^{ur} a propo
sitione totius terre ad resistentiaz aeris
et aque a qua uerisimile ē possibile pos
se in hora maius illo spatio spatium p
transiri non pertransibit tamen in 2^a
hora maius spatio p digitozuz uz i p^oia
minus spatio uni^o digiti nam aliter
ex se moueretur ultra locum propriū
et a loco in quo esset naturaliter locata
ad locum in quo uero esset naturaliter
locata quod est inconueniens quare p^o
7°. Et parūz isto uariato casu et q^m re
sistentia aeris minoretur uel maiorē
possent 2^a et 3^a conclusio deduci et etiaz
quedam alie que irrationales non du
bito uiderentur deduci sed h^o ita suffi
ciāt. Cōtra 2^a p^ote suppo^o siue nō sit
i 1^a p^o r^osiōe ēt du^a nā illō mediū ita
i res^o uariatū ut po^o p pbatōe uel oīs
prime mere naturaliter resistit ergo
equal^{is} resistit oīs^o motis p illō in q^m
tate moto p et si^o et applicatōe eorūz
suata pitate atz ill^o in si^o pte medij pos
tis g^o si plus resistet potētiōzi q^m obli
tiori i dēis egate supposita 7° pars q^m
ille me^m p resistet f3 ultim^o sui posse itē
extēda^o i^a la^o ue^o et ue^o et se^o ex dictis

ibi q̄ illud me^m et mī^o et mī^o resistet
motui a mīozabit g^o resi^a medij respe
ctu a pono g^o q̄ a p̄n^o eā p̄portioabil^z
minoret po^a a sic resi^a medij. et seq̄t^r
q̄ t̄nue a mouebit ab equali p̄portio
one quo cūqz eīz oīi dato in t^o erit eā
p̄portioabil^z mīozata po^a. a sic resi^a me
dij g^o i illo oīi hēbit a supra me^m p̄ci
se illā p̄portione quā scipiebat habē i
p̄n^o. t̄p̄is dictā uariatōz potētie et me
dij mēsurātis. sic eīz se habz po^a a in
p̄n^o ad po^a a in illo oīi dato q̄ ita se
habz resi^a medij i p̄n^o ad resistētā me
dij in illo oīi dato t̄ ita p̄ oīi oīi argui
pōt q̄ ab eadem p̄portioe continua
mouebit a t̄ t̄n^o q̄. Itēdet motū suū
nā sēp erit iūz eīz sup̄ p̄tis magis re
sistētis t̄ iūz ueloci^o t̄ ueloci^o mouebit
ex cāu q̄z sequit^r i t̄nueā q̄ ab equali
p̄portioe motus uelocior et uelocior
puenit. Itē sequit^r q̄ ex resi^a medij
supioris et iferioris minime sit resi^a
certa puta .s. cū uno z^o et t̄n^o si medij
supius ex toto ambilaret p̄cise resiste
ret solū me^m iferius ut .s. cum uno z^o
stante cāu in alijs ut pōituz p̄p^a q̄clu
siōe q̄ est izationalis nā plus d̄z resi
stere p̄po^m ex me^m supioris et iferioris
q̄ soluz inferius si i ceteris p̄tas ob
seruet q̄nā iz. St eīz extēderet latitu
do ab 8 ad iz p̄ mīozē et mīozē p̄tez
sic po^m est. In cāu p̄ p^a q̄clusiōe et
ambilaret successeue me^m. qd̄ erit su
pra. a. p̄portione z^a illud eīz mūm resi
stet ut .s. cū uno z^o et nūbīl ē sibi resi
stens g^o t̄c. Itēz totuz me^m supius ab
uno usqz ad z ē diuīfū ab a t̄ est iuxta
supficiē medij ut g resistētis t̄ a ē tal^r
figure ut nullo modo medij supi^o ipe
diat eius motuz t̄ illi motui resistat g^o
ex resistētia medij supioris t̄ ex resi
stētia medij iferioris nō fiet una re
si^a ad motuz a cū oppo^m pōitur in t̄n^o
siōe. Itē seq̄ret ex ibi dictis quod ad
oēz p̄ncipz dati medij remittet resistē
tia t̄ t̄n^o illud me^m p̄cise t̄n^o resistēt in
casu p̄t̄z si nō remitteret resistētia p̄
illud medij alijs p̄b^o q̄nā est icōueni

ēs q̄. n. aliquod me^m t̄n^o aut plus d̄be
at resistere cūz erit p̄ totuz subtili^o q̄
cū esset grossius in reliquis seruata pa
ritate t̄ applicatiōe potētie eadem re
manēte uidet^r icōueniens p̄bat t̄n^o q̄ se
quentia nāz si ad omnez p̄ncipz medij
remittatur resistētia in hora per gra^m
medij ultra uariationē que fiet p̄ p̄gres
sionez latitudinū quā uolo oīo fieri sic
ē in cāu p̄ prima q̄clusiōe p̄z q̄ cūz a
t̄nue. mouebit ad c a p̄portioe z^a q̄
p̄cise equaliter resistet hoc medij fa
cta subtiliatiōe per totum sicut si. nul
la ultra p̄gressiōez latitudinum fieret
subtiliatio posito etīaz cūz hoc q̄ po^a
a moueretur in ho^a usqz ad i7 t̄ a con
tinuo mouebit a p̄portione z^a t̄ i p̄n
cipio resistebat sibi medij ut s cū uno
z^o ergo nec nunc plus t̄ p̄s resistet fa
cta eius subtiliatiōe q̄ nō facta ultra
p̄gressiōez. Itēz datuz medij in
grossiabit per totuz t̄ t̄n^o p̄cise eadez re
sistētia mobili eodez modo applicato
equaliter resistet sicut ē in oīb^o alijs
seruata paritate. q̄ uidet^r icōueniens t̄
p̄bat ut imēdiate sup̄apposito q̄ ultra
p̄gressiōe latitudinū latitudo resistē
tie que primo erit uniformiter diffor
mis ab uno ad z ita in omni puncto ma
iorē in hora q̄ in fine hore erit unifō
miter difformis ad z ad z t̄ alia latitu
do etiam ita maiorētur ut in fine hore
erit uniformiter difformis a q̄ ad iz t̄
ponātur oīa alia sicut p̄o prima q̄clusi
one missa. Itē in casu a moto eā
uelociter sic po^a. In casu nūbīl resistit
sibi medij inferius uel soluz in z^o g^o
stante in medio t̄ figura t̄ potētia t̄a
plicatione a paritate neqz nunc resi
stet uel solum resistit ut z^o q̄ p̄z satis
t̄ a^m p̄bat pono q̄ stante casu de a t̄
medio t̄ p̄gressiōe latitudinū q̄ illd̄
ut posittum est pro probatiōe conclu
sionis prime misse que est q̄ a mouebi
tur uniforiter p̄ f ip̄us qd̄ anulla pro
portioe mouebit q̄ a sit alligatū p̄ funē
ad unum brachium equilibre ita ut p̄
pter pondus in alio brachio habeat

a resistentia ex ista aligacione in descē
dendo ut 3^a cum uno 3° et quero nāq̄
a mouebitur equueuolociter cum extre
mo superiore partis medij difformis i
resistentia ab 8 ad 12 aut uelocius aut
tardius si primus ergo solus a habz re
sistentiaz a medio ut 2 nam mouebitur
continuo a pportione 3^a ergo mouebi
tur cum resistentia ut 5 cuz uno 3° sed
habet resistentiaz ut 3^a cuz uno 3° ex p
te equilibre ergo habet solā resistentiā
ut 12 ex pte medij 5 ut 2 resistit medi
us superius. ergo p m̄ bil resistit medius
inferi⁹ ul' salti sequit^r q̄ ex resistentia
medij superioris et inferioris sit resi
stentia ut 2° arguo sic. ultra hoc medi
us ita uariatū resistit motui a tante po
tentie q̄tatis et talis figure et tal^r ap
plicate ut 2° ergo in his suppoita pari
tate p tñ resistit 12 si abscideret fum⁹
a remaneret tante potentie et q̄tatis
q̄te nunc et cōfiliis figure sicut nunc et
medio euabit^r paritas ergo ē abscisa
fume solum resistit. medius illi ut 2° et
ita ul' mouebit^r i medio magis resistē
ti q̄ ut 8 aut a pportione 8ª nāz uelo
cior fieret motus q̄ a 3^a. Si 2^m ergo
mouebit^r ad intra medius magis q̄ ut
8 resistens et pondus equilibre resistit
motui a ut tria cū uno 3 ergo mouebit^r
tardius q̄ istud extremū. Si 3^m ergo
mouebit^r cuz gradu medij min⁹ q̄ ut 2°
resistēt ergo absolute cum minori resi
stentia q̄ ut 5 cuz uno 3° ergo q̄ a p
portōe 3ª ergo nō tardi⁹ illo extremo
Itēz ut supra hoc mediu uariatū i resi
stentia et nequaquā motū local^r postq̄
mere nāl^r resistit tñ resistit mobili tā
te q̄tatis et tal^r figure in tali loco ita
posito. Sed mobili tante q̄tatis q̄te
a cūq̄des figure cū illo et eodē modo et
in eodē loco medij applicato potentie
ut 6 resistit hoc mediu ita uariatū ut
2° ergo etiaz hoc mediu solum resistit
a ut duo ergo nō resistit ut 3 cū uno 3°
7^a p3. Et 4^m similiter pro prima parte
et etiam pro secunda nam mobile tale
potentie ut 6 positū in extremis illarū

latitudinūz nō ueloci⁹ neqz tardi⁹ mo
uebitur q̄ i^a extrema ergo mouebit^r
a pportione 3^a ergo 7^a. Itēz sicut
probat^r calculatoz i motu locali n̄ se
se inuāt ptes sicut in motu alteratiōis
sed solus ille inuāt se quas o3 aliquo
motu moueri moto mobili aut mobili
conāti moueri ut motu locali diuisiōis
rarefactiōis aut cōdēmpatiōis. sed q̄
buscūqz duobus mobilib⁹ equalis q̄
titatis et figure et eodē mō m̄dys oīo
q̄silib⁹ applicatis equueuolociter in
medys oīo q̄silib⁹ et sili⁹ parte istoz
motis tñ precise in uno o3 moueri de
medio motu locali diuisiōis rarefactiō
nis aut cōdēmpatiōis q̄tuz in alio siue
i^a mota fuerint equalis potentie siue i
equalis. ergo quibuscūqz talib⁹ motis
localiter equaliter illa media resistunt.
7^a et aūs satis p3. nulla. n. uidet^r rō pp
quā magis uni q̄z alij moto debeat me
dius istud resistere cuz non resistat nī
si aut p diuisiōe aut pp motū localem
rarefactionē aut cōdēpationē suarū
ptū et i hys ē ex toto paritas respectu
uni⁹ moti et respectu alteri⁹ q̄z. 7^a. Itēz
a in 1^a hora diuidet aliquod medium
illud ergo q̄ dīde^r resistet a ut 2° mī
nus q̄ ut 2 aut 8 aut p plus q̄ ut 8 7^a
ista p3 nā me⁹ nō mo⁹ loc. 7^a pp pgrē
siones latitudinū sed solus pp motū a
sed in quol3 pācto hui⁹ medij ē resistē
tia totalis illius puncti ut 2 aut resisti
oz q̄ ut duo aut ut 8° aut itensior q̄ ut
8. Et quocūqz dicat^r seq̄t^r q̄ aut moue
bit^r a minori pportōe q̄ 3^a aut a ma
iori q̄ 7^a. Postq̄ ergo illud notatū q̄
q̄ subtilissime positū sit non mihi tol
lit omnē ambiguitatē uz ex toto secure
uidebunt^r fortassis date solutiones ad
illas primas tres q̄clusiones que fortā
sis ut mihi misse sunt ita directe et bo
non mutato a me ponent^r cuz ad locum
deuenero in libello meo ubi erit ad il
las conclusiones rñdend. comēdāde tñ
fuerunt iste responsores tam sbales
Circa responsores ad ultimā q̄clu
sionē dubitatur cū dicit^r q̄ si debz in

icobare motus i scda medietate cuz iei
 piat ab extremo inexteriori o3 q i motu
 a cilibz puncto intrinseco corzndeat
 gradus ut 8 resistetie. naz dato q cum
 a pertransibit scdas medietate erit iux
 a resistetia ut 8 q2 tñ facta pgressioe
 minus resistit me^m qz non facta t nō fa
 cta moueret p illud ergo facta mouebi
 tur t min⁹ resistit qz ut 8 ubi erit ex^m
 itensi⁹ illi⁹ latitudis sicut i ex^o suo cū
 exemplariter declare^t nōtis p p^a nñsi
 one a potētie ut 4 erit q² tñue iux⁹ g^m
 resistetie ut 8 situatū t tñ mouebi⁹ in
 illo me^o. Itē cā assignata pro nñsiōe da
 ta ad replicaciones qnā faceret aliq^s n
 uidet ex toto remouere difficultates.
 Naz pro quolibz s erit latitū⁹ ita dif
 formis sicut in p²in⁹ ergo poterit ieo
 bare motus q^a p3 naz si sint aliq^a me^a
 inegalita in quib⁹ q² silis latitudo resi
 stentie sit extensa ois po^a que pōt i ali
 quo illoz i ex^mo intentioni icobare mo
 tus pōt in quouis alio medio q² silī ine
 quali q² tñueq² magno aut paruo i silī
 ex^mo incobare motus cuz ergo si non
 pgrede^t latitudo in z^o medio po^a in
 cobabit motus in i^o ut alias declarauit
 t facilliter deduci posset g^o tē. Itēz si
 multis manet ordo partiu pportionali
 ut illius latitudinis facta pgressioe si
 cut non facta. g^o nñsiō nō secuta q^a p3
 t a^m q² scideranti ēt ad laudem s^mi t
 eterni dei Amen.

Rñsiones date per dñm Philipuz ad
 lutas uenetus priorib⁹ replicatōib⁹ fa
 ctis p. Magi sty. Johannez de marlia
 no contra quedam dicta sua.

Obmissis ratiōibus quibus
 est rñdenduz quas
 repetere nimis longū foret quasq² tuā
 excellentiaz memoriter tenere t in p²o
 pui habere nō dubito dū taxat ad illas
 responsiones notabo que probabiliō
 res uidentur nec in hys declarandis
 adhuc me multuz extendaz cū sapienti
 pauca sufficiant ymo multis ratiōib⁹
 quibus consiliū modo rñderi posse ui

debetur unā tñ rōnez apponaz. Ad
 rōnez igit^r pro prima q² clōne negatur
 ipsaz q² clusiones sequi t admisso casu
 dicē q² mediū illud iequal^r resistit ill⁹
 mobilib⁹ pp successiuam a nibilatoez
 resistentie quo ad s^mm s^mbitā tñ quo ad
 gradus in eodez puncto s^mbitā ex^mtes u3
 ē contra notatus sane in illē^m qd ē sic
 itelligendū. Qd me^m resistet unifor^me
 in resi^a equal^r resistit mobili potētio
 ri t debiliori moto intra se pitatate in
 de seruata in q² tūte t in figura t sine
 sua resi^a moueat motu locali l⁹ silī lo
 cali siue quiescat deducto quocūq² a^o
 motu ambilatois ut corruptōis i p² re
 sistentie qual^r po^a in cāu p q² clōne cuz
 p talē ambilationē reddat mediū silīe
 quodā modo me^o moto ex^o qd ē mobilē

Ad rōez p z^a silī rñdetur negando
 ipsaz seq^r t admisso cāu ad ymaginatōez
 dī q² me^m illud q² tūue min⁹ t min⁹ re
 sistet pp successiuā ambilatoez resistē
 tie q^o ad s^mz uelociorē t uelociorē sic
 posuit ibi. Ad rōnez p z^a q² clōne si
 militer rñdet negado illā t admisso ca
 su dī q² me^m illud q² tūue plus t p² re
 sistet pp ambilatoez tales. f. tardiorē
 t tardiorēz nec ē q² notatus t ē dicim⁹
 q² adhuc stat i p²m t solo fundata ē sup
 illud ad rōnez p q² clōne que deducitur
 posito casu de terra rñdet piter negan
 do i p²m sequi t concessio supposito ad
 mittit q² p² terre citra centrū uersus
 nos tantum rarefiat t leui fiat q² alia
 pars ultra centrum plus grauitet q² il
 la t q² sit expediens terram moueri t
 sus nos adhoc quod centrum grauita
 tis eius sit medium mundi per dīgita
 les q² tūte t q² de facto moueatur in
 prima hora futura per dīgitatez q² tū
 tem t⁹ nos t p²cise i to^a p^a ho^a futura
 moueat ex pportōe sue potētie mouē
 tis ad resistētiaz aeris ēt aque sup²a
 centius ei et unuscūq² alterius si aliqd
 aliud resistat deinde q² adhuc tantum
 rarefiat i p²te t⁹ sus nos q² sit expediēs
 i p²az moueri uersus nos p q² tūte. iō.
 dīgitoz s3 ultra nō admittit q² i p^a mo

neat uel q̄ sit mota in z^a hora p̄ q̄tita
 rez .to. digitorū nec sequit̄ ē expedit̄
 in z^a hora q̄ tantū moueat g^o tñ mo
 uebit̄ uel erit mota nā in z^a hora nō po
 terit moueri p̄ q̄titatē .to. digitorū imo
 nec per digitale q̄titatez nā si in tota
 prima hora p̄ci se p̄transibit̄ digitalem
 q̄titatez cui tanta p̄portioe q̄ta moue
 bit̄ et in z^a mouebit̄ cū minorī p̄por
 tioe ex quo potētia mouēis erit minor
 et resistētia erit maior uel equalis seg
 uit q̄ in z^a hora nō p̄transibit̄ nec pote
 rit p̄transire quātitatē equalē ei quāz
 p̄transiuit in p^a nisi quis dicat q̄ sic
 qz aucta erit potētia motiua aut resi^a
 diminuta uel ponat hoc merito cuius
 augeat̄ p̄portio mouentis ad resisten
 tiaz s; tūc non p̄babit̄ q^o nec instantia
 ulla erit q̄ notat̄. Ad alias rōes plu
 rimas q̄tra secūdā p̄tē notat̄ que oēs
 fere sūt solui posse uidēt̄ rōdet̄ tenē
 do q̄ mediū resistēs ut 8 uniforme in
 sua resistētia nō resistit mobili cū se
 imediato sibi ut 8. nisi sua resi^a stet ut
 alias dictū est qd̄ tñ dicit̄ resistere ut
 8 qz mobili moto intra se sit aptus p̄
 illā resistere ut 8. Si aut̄ sua resistē^a
 p̄ p̄gressiōē moueat̄ et cedat̄ ip̄i mo
 bili minus resistit qz ut 8 et z^m q̄ uelo
 citus mota fuerit minus resistit mobili
 extra se imediato sibi ceteris p̄ibus .
 Et q̄ mobilib⁹ extra se inequaliter po
 tentibus inequalit̄ resistat̄ sic fuit̄ alias
 declarati h̄ substinēdo h̄ sunt q̄ceden
 da qz est possibile et cōcedendū in cer
 to cāu q̄ mediū resistētia efficiat̄ in se
 maior et tñ mediū p̄ illā minus et min⁹
 resistat̄ p̄ motus resistētie quo cedit
 uelociorēz p̄portioabit̄ suo cremento
 et ecōtra posito ecōuerso. Qd̄ potētia
 mobilis cōtinue erit maior et mediūz
 equalis resistētie in se tñ q̄tinue pl⁹
 resistet̄ illi a mediū .q̄tinue pl⁹ resistet̄
 b mobili p̄ suā remissiōē resistētie in
 medio sibi q̄tignu a medium aliquāz
 resistit̄ b mobili exñti supra se in acuo
 p̄ imaginatiōē et per solaz creationēz
 mediū resistētis supra a et replentis lo

cuz in quo ē b a desinit̄ oīno resistere
 ip̄i b. Si a alliget̄ per funem in cāu cō
 clusiōis .f. tue famositaris brachio eg
 libris per quā alligatiōē sibi resista
 tur ut z cū uno 3° nihil āptius sibi resi
 stet si incidat̄ funis p̄ solaz talem inci
 siōēz omnib⁹ alijs p̄ibus incipet resi
 stere ut z cū uno 3° que facilius deduc
 dilligenter q̄memorās et alia multa ta
 lia que et si appareāt̄ incōueniētia non
 sunt tñ incōueniētia et qm̄ a. hoc uel
 filia hys deducit̄ rōnes ille ex hys fa
 culiter patere pōt rñsio ad eas q̄ceden
 do illa et dicendo q̄ nō sunt incōuenien
 tia s; spāliter insit̄ tua reuerētia una
 rōne p̄bando q̄ in cāu cōclusiōis tue
 ps resistētie supior que est ab uno ad
 duo nō resistat̄ a mobili ut duo sic dic
 taz fuit̄ sic illa est totaliter diuisa t̄ me
 diū nō resistit nisi p̄ diuisionē cui di
 cit̄ q̄ et si sit diuisa quo ad p̄tes subī
 diuisibiles tñ nō est diuisa z^m supficiē
 mediāz ad quā copulant̄ ps superior
 et inferior in qua ymaginor̄ eē q̄dum
 resistētie ut z a quo postea incipit̄ ex
 clusue resistētia inferior ab 8 ad
 iz que et si sit indiuisibilis z^m pfundū
 tñ ē diuisibilis. z^m longū et lauz et est
 bñ ymaginabile q̄ sit tante firmitudis
 q̄ sit resistētie ut z^o que supficiēs q̄ti
 nue est alia et alia numero realiter po
 nēdo p̄gressiōēz illaz latitudinū et una
 eadē z^m equalentiā aliquales manēs cō
 tinue indiuisa p̄ equalloccem motum
 ip̄ius cum mobili cū per motum ip̄ius
 mobilis q̄tinue diuidatur aliq^a supfi
 cies alia ab ista quo nō obstante adhuc
 a mobile pōt dici imediatuz resistētie
 inferiori sic an̄ dictuz fuit̄ isto modo
 q̄ inter ip̄m et resistētiāz inferiorēz
 nihil sit mediū diuisibile z^m pfunduz
 Iste modus dicendi uidetur euadere
 scdm̄ modus ponendi Pauli ueneti no
 stri t̄ scbz ymaginatiōēz satis probabi
 lem nam scdm̄ hēntis bz t̄ fuit̄ alr̄ es
 set dicendus de gradu t̄ alio modo sta
 tuendus in sbo. Item scdm̄ rem aliter
 esset respondendus cui alio cursu cur

rat ymaginatio et nā et multa contingat
ymaginari que realiter esse non possunt
propter quod autumant philosophi
ymaginationi non opposere credere
aliter ad rationes sit ita quod pars superi-
or complete diuisa nil amplius resistat
a tunc enim pars inferior sola resistit
ut si cuius uno 3° et stabit adhuc solutio
nec ratio pro conclusione procedet.

Ad rationes contra responsiones ad con-
clusiones ultimā dicitur sicut aut dictum
fuit cuius a deuenit ad ultimā superficiē
et superioris medietas inter superiorem
et inferiores quiescet et non ampli^{us} mo-
uebitur nec sequitur pars superior ē
complete diuisa quāobrem minus resi-
stet ergo a ulterius mouebit sicut ante
mouebatur cum ultima superficies nō
sit diuisa nec pars inferior per quam
debet ultimo moueri nisi fieret con-
uersio medietatis sicut dictum fuit in repli-
catione qua conuersione facta si ponatur
quod si a non mouebitur quod illa latitu-
do non uarietur et si mouebit quod gra-
dus resistentie ut si secus equeueloci-
ter moueatur manente consimili ordi-
ne et proportione partium resistentie re-
sistentie responderetur casum esse impos-
sibilem et non admittendum nam ponun-
tur due conditionales: quoniam quilibet
in se est impossibilis cum oppositum
consequentis posset stare cum antecedē-
te. Item quilibet reliquo casu est scōpos-
sibilis nam quocumque illarum detur cuius
reliquo casu sequitur impossibile im-
plicās ut manifeste possit deduci quare
talis casus est reiiciendus. Item cū
dicitur si sint duo media inaequalia in
quibus consimilis latitudo extendatur
quocumque potentia potest in uno illorum
inchoare motum et in alio uerum est ab
eodem uel consimili extremo sed non a
quocumque et si dicatur quod a quocumque et
quod alias istud est probatum. Credi ē
illud nō esse possibile nec aliqua recta
ratio probari posse et hoc si illis mediis
extēdatur latitudo resistentie terminata
et in eum. Interius ad gradum equalē

potentie manēt inclusine cum cū tri-
plex possit esse resistentia in motu loca-
li intrinseca et extrinseca et hec duplex
una intra quas cōprehēditur mobile
alia extra quā est mobile immediatū sibi
ut alias dictū fuit quocumque istarū fuerit
tanta actui resistens quanta est potentia
mouens nunquā potentia illa poterit in-
cohare motui cum illa resistentia stan-
te illa tanta. Si aut fuerit potētie mo-
uentis ad resistentiam mobilis proportio
maioris inequalitatis poterit incohari
motus et quāta erit proportio talis tan-
ta erit hēse uelocitas motus et eōtra
ut est declaratum. 7° phyz et alias di-
ctum ē et tua excellentia melius sit quā
ego ymo tanta apparet mihi necessitas
huius principii scilicet quod quanta est p-
portio potentie mouentis ad resistentiam
tanta est uelocitas motus et econtrā
aliquando opinatus sum et si in contra-
rium sit communis opinio celum moueri
cum resistentia ratio est cum finita sit
uelocitas motus celi et tanta quanta est
aliqua est per se causa quare est tanta
queritur de illa aut est tanta proportio
potentie mouentis ad resistentiam et ha-
betur propositum aut potentia tāta potē-
tia mouens non enim uidetur alia pos-
se esse causa et sic sequitur cum potē-
tia mouens octauas speras sit maior po-
tentia cuiuscumque mouentis spera infe-
rioris ueluti potentia mouentis nobilio-
ris et perfectioris quod motus octauae spe-
re esset uelocior motus cuiuscumque spe-
re celestis inferioris et sequens ē sicut lo-
quēdo de motu proprio eius qui ut opte
nouit tua famositas ponitur comuni-
ter tardissimus omnium motuum celestium
Ad quod probandum alias etiā uti con-
sueui duabus rationibus. scilicet quod in motu
celi est resistentia. Prima aliter in cer-
to cāu aliqua duo mouerentur precise
equeuociter et unū illorum tardius alio
in eodem tempore Sit a motor celi cu-
ius potentia sit ut 100 quod sit b celus mo-
bile quod moueat ut 100. quod sic moueat
in prima hora futura. Sit c unius alius
1 2

motor et d. unius mobile cuius resistentia et moueat c. d. in prima hora futura a p. portione tante potentie ad resistentiam q. ab ea pueniat uelocitas ut 100. Et sequitur q. in prima hora b. et d. equene mouebunt q. utrumq. ut 100. Deinde in 2^a hora in b. mobili incipiat esse resistentia ita modica q. poterit a ad resistentiam b. sit tanta pportio quanta e. c. ad d. et non uarietur in 2^a hora po^a c. nec resistentia d. sequitur q. et in 2^a hora b. et d. mouebunt p. c. se equene q. ab equalibus pportionibus s. b. mouebit tardius q. d. pbat quia ip. mouebit tardius in 2^a hora q. i. prima ex quo. In 2^a mouebit cuius resistentia et non in prima ceteris pib. et b. eque uelociter mouebat i. p. sicut d. in prima et sicut d. mouebat in 2^a g. et c. 2^a r. o. al. sequitur q. celus moueat infinite uelociter sit a. aliquis motor hic inferius q. moueat b. mobile cuius resistentia ad qd. habeat pportiones 2^a et moueat ipsius g. na. ex. p. uelocitate ut z. et arguitur sic si motor celi moueret suus mobile cum resistentia ad quam haberet pportione 2^a moueret eque uelociter sicut a. mouet b. et si cuius resistentia ad quam haberet pportiones i. 2° maiorem i. 2° uelocius et si i. 4° maiorem in 4° uelocius et sic in infini^m g. si motor celi moueret suus mobile cuius resistentia ad quam in infini^m maiorem pportione haberet q. haberet a. ad b. in infinitus uelocius moueret q. a. moueat b. s. nunc uelocius mouet q. moueret cum aliqua resistentia q. tuncq. modica et q. tuncq. haberet pportiones ad illam ergo nunc motor celi in infinitus uelocius mouet celus q. a. moueat b. et sic cum a. moueat b. ut z. sequitur q. motor celi moueat celus infinitus uelociter. et c.

Replikationes formate p. Magistrum Johannem marianum q. p. dictas responsiones data p. d. philipum adiutorem nentum. et c.

Ulaqua quod
de subtilitate maxima uestra
r. u. primarum responsionum

scripseras sede ab excellencia uestra data te responsiones confirmant que q. h. u. prime subtiles et satisficientes argumentis pro conclusionibus formatis fuerint aptissime declarant aliqua tam dubia circa illas et has in quibusdam adhuc occurrunt. Nam primo prime tres conclusiones a me deducte i. dubitati oib. circa primas responsiones uestras pcedere uidebantur q. notatus in prima responsione uestra accepti ut uerba notati habebant illa enim mobilia in illis casibus ita me^m uis forme mouebant. Sed contra notatus intellectus ut excellencia uestra egregie in sedis responsionibus notat et dixit scilicet ueritas e. eam in primis intellexisse nequaquam pcedunt nec habent apparentias. Responsio nunc data ad secundum q. in casu naturali uidebatur probare q. clu. que primas deductas contra notatus non uidetur clare oem illi^m argumenti difficultates remouet n. a me ponebatur in casu q. a. in 2^a hora mouebitur p. quantitates 10. digitorum sed illud probabitur quia in secunda hora a. mouebit a. pportione totius terre ad resistentias aeris et aque a. qua uerisimile est in hora maius illo spatio spatius posse ptransiri quod appertissime patet. Si enim tota terra ita grauis p. c. se sicut erit i. fine sede hore distaret a centro mundi p. magnam distantiam ut 100. miliarum et haberet resistentias in mouendo deorsus tantum resistentes q. cum resisteret aer et aqua et alia firmitate si forte aliqua inuabunt in secunda hora terra uerisimiliter in hora ptransiret p. s. q. 100. miliaria in casu ergo illo meo poterit a. q. tates x. digitorum in secunda hora ptransire uel sic si terra moueret p. horas ab illa pportione que erit q. u. tatus totius terre in fine sede hore ad resistentias aeris et aque et alie. p. extri secorum corporum si aliqua talia sunt aut erunt resistentia motui terre que pportio gratia exempli sit d. certus sp. aut illi equale in illa hora terra q. trau

faret sit tale spatium quod uel cui equa-
 le pransiret e uel ergo e est maius spa-
 tium x digitorum uel equale uel minus.
 Si primus uel secundum ergo terra in illo
 meo casu formato pertransibit quanta-
 tes x digitorum uel plus x sequentia pa-
 tet quia in quolibet o intrinseco sede
 hore in illo casu erit terra grauior q̄ i
 fine illius secunde hore x resistentia
 eadem ergo in quolibet instanti intrin-
 seco secunde hore a maiori pporzione
 q̄ est d terra mouebitur ergo in hora
 spatium equale e uel maius uel saltem
 spatium x digitorum pertransibit. Si
 3^m pono q̄ terra nunc sit tantus grauis
 quantum erat in principio prime hore in
 illo casu x naturaliter locata x q̄ solam
 tanta leuitas successitue per continuam
 alterationes x uniformes inducere in p-
 te terre uersus nos situta i hora sequi-
 ti nunc incipienti q̄ si in fine huius ho-
 re erit terra naturaliter locata erit tē
 terra mota per undecimas partem e uē
 su nos. In 2^a uero hora post horam
 nunc incipientes tanta etiam leuitas su-
 cessitue per continuā alterationes x uni-
 formes i illa parte aut aliqua parte ter-
 re uersus nos situta i ducat q̄ si i fine
 sede hore nunc dicte erit terra natura-
 liter locata erit mota terra uersus nos
 in secunda hora per x undecimas e x
 uolo q̄ extrinseca omnia resistentia mo-
 tu terzē uersus nos precise tantum re-
 sistant x resistent in hys duabus horis
 quantum in primo casu x sequitur primo
 ex hoc casu nunc posito q̄ in fine sede
 hore in casu nunc formato erit terra to-
 ta grauior q̄ erit in fine sede hore in
 primo casu nam si in fine sede hore in
 casu primo posito erit terra naturaliter
 locata erit terra mota per undecim digi-
 torum quantatem x q̄ quantates unius i pri-
 ma et per quantates x in tertia hora in
 hoc uero casu nunc posito si terram i fi-
 ne sede hore erit naturaliter locata so-
 erit mota p e quod est minus spatium x
 digitorum ergo minor leuitas inducet
 in hys duab^{us} horis in casu nunc posito

q̄ in illis duabus horis in illo primo
 casu quare tē. 2° patet q̄ a maiori p-
 portione q̄ est d mouebitur terra i pri-
 ma hora x etiam in secunda in hoc ca-
 su nunc posito nam potentia terre erit
 maior continue in hoc casu q̄ in fine
 secunde hore in primo casu x resisten-
 tia eadem uel equalis ergo tē. 3° patet
 q̄ terra mouebitur in hoc casu i prima
 hora per undecimas partes e spatium x nō
 plus naz mouebitur a maiori pporzione
 q̄ est d ergo pertransibit undecimam
 partem e uel plus nō plus quia mouere-
 tur ultra locum proprium ut in alijs du-
 bitationibus circa primas responsio-
 nes deductus est ergo precise pertransi-
 bit undecimas. c. 4° patet q̄ in hoc ca-
 su terra mouebitur in hac secunda ho-
 ra a maiori pporzione q̄ est d ergo
 pertransibit x undecimas e uel plus si
 plus ut prius quare tē. Et ex hys om-
 nibus deductis q̄ post q̄ terra i hoc ca-
 su uelocius mouebitur i secunda hora
 q̄ in prima x minoris erit potentie in
 secunda hora q̄ in prima q̄ uel a propor-
 tione minoris motus uelocior q̄ a certa
 data maiori proueniet uel q̄ medius ad
 intra quod mouebitur mobile q̄ neq^a
 quā uariabitur i resistentia siue p quod
 nulla erit pgressio latitudinis resisten-
 tie non semper equaliter resister mobi-
 li eiusdē figure x consimiliter applica-
 to quia fortassis in hoc casu diceret ut
 q̄ plus resister motui terre uersus nos
 in prima hora q̄ in secunda q̄ tē.

Pro his que ad dubitationes
 meas circa secundā
 partem notati in primis ratiomb^{us} ue-
 stris in hys sedis responsionib^{us} dicta
 sunt dico q̄ tenendo q̄ medius mouen-
 tibus extra se situtis equalis figure
 x similis applicatis non equalis potē-
 tie absolute in mouendo inequaliter re-
 sistit facta pgressione latitudinis re-
 sistentie per illud medius ut q̄ illud me-
 dius resistens et s uniforme in sua re-
 sistentia non resistit mobili extra se in

mediato ut si nisi sua resistētia stet et
ut subtiliter antea notauit est in secūdis
responsionib⁹. Conclones ille q̄ multis
impossibiles at mirabiles apparēt egre
gie a uobis deducere uident concedēde
sed illud fundamentū ut in alijs dubi
tationib⁹ comprobatus maxime p̄ p̄missi
argumentū et secundū et quedā alia
formata contra secūdam partem notati q̄
non eo ordine quo formata fuerāt so
luta sunt uidebitur fortassis aliquibus
ambiguū aut non sufficienter probatū
Item in aliquo casu mediū resistēt ut
si uniforme i sua resistētia resistit mo
bili extra se imediate ut si ubi sua resi
stētia non stet ergo et. sequentia pa
ter et assumptus similiter naz sit aliq̄
mediū cuius medietas inferior resistit
motui a figurato ut in alijs dubitacōn
ibus est positus et sit uniformis ut si me
diētas uero superior sit uniformiter
difformis in resistēdo motui a ab uno
gradu ad duos gradus gradu ut unum
supra et gradu ut duo deorsus situato et
sit a imediatū medietati inferiori et
totaliter extra illam et sit potentie i mo
uendo ut 24. pono ultra q̄ latitudo
resistētie i inferiori medietate nunc ex
tensa p̄grediatur p̄ maiores et maiores
partem uniformiter gradu ut unus qui
escēte et gradu ut duo apparēter moto
uniformiter uelocitate solita a p̄por
tione 3^a p̄uenire medio tamen nō mo
to localiter nisi q̄tūz erit expēdiens p̄
motū a per ipm et extendatur latitudo
uniformis per minores et minores p̄e
ita ut dicte latitudines semper sint ime
diatē uel saltem per certūz datūz temp⁹
uel ergo semper erit imediatū sup̄ficiē
resistēti ut si aut non pro tempore pro
quo fiet latitudinis p̄gressio modo di
cto. Si primū eūz mediū uniformiter
difforme non resistat motui a per ipsū
ut in alijs ē dictūz sequitur q̄ illud me
diū inferius uniforme ē quod est a re
sistit a ut si nam si mē ei resisteret et
ut si a mouebit uel q̄ a p̄portione 3^a
g⁹ p̄cedet illas sup̄ficiē et mouebit a

intra mē uniformē sibi resistens ut si
quare solus mouebit a p̄portione 3^a
q̄d implicat si plus resisteret q̄ ut si
g⁹ mouebit tard⁹ q̄ a p̄portione 3^a
g⁹ sup̄ficiēs p̄cedet a g⁹ mouebitur a
ad intra mediū minus q̄ ut et sibi resi
stēns ergo uelocius q̄ a p̄portione 3^a
quod etiam implicat. Si uero ergo uel
a mouebitur a intra mediū uniforme
ut si aut ad intra mediū uniformiter dif
forme ab uno ad duos gradus. Si p̄m
ergo tard⁹ q̄ a p̄portione 3^a g⁹ nō mo
uebit per illud. Si scdm ergo mouebi
tur ueloci⁹ q̄ a p̄portione 12^a ergo nō
per istud ut sequit ex dictis uel curde
tius apud omnes patet p̄pōm posito q̄
sit aliquod mediū uniformiter resistēt
motui a per ipm ut si et q̄ a sit imedia
tūz huic medio potētie ut 24 et sint o^a
corpora supra illud mediū existētia
ambulata p̄ter a cōseruans ifluētis
et appētū mēuēdi et prohibitis medio
et a rarefactione et. cū omnibus alijs
p̄tēculis p̄tē cōsuetis ut fieri possit
motus localis in uacuo et q̄ deus ambi
let resistētiāz in una hora successiue i
hoc medio incipiendo ab extremo sup
iore imediatō a uersus deorsus p̄cedē
do successione tanta q̄ta solet a p̄por
tione 3^a p̄uenire uel g⁹ a erit imedia
sup̄ficiē huius mediū sup̄iori uel dista
bit in aliquo o post hoc ab illa uel inci
piet moueri ad intra illud mediū. Si
primū ergo a mouebit a p̄portione 3^a
g⁹ eūz a sit graue simpl⁹ ut eūz cū su
poitur mē sibi resistit ut si et tñ a erit
ex illud et latit⁹ resistētie non stabit.
ergo et. Si 2^m ergo an mouebat sibi
to usq̄ ad mediū sup̄ficiē g⁹ p̄ illo o
non distabit non 3^m quia uelo⁹ q̄ a p̄
portione 3^a g⁹ non intraret illud me
diū quare et cetera.

Circa rñsiones ad ea q̄ dicta fue
rant circa ultimā rēlenēz
et dubitat naz ex dictis in hys scōis
rñsionib⁹ dicē q̄ eūz a deuenit ad
ultimā sup̄ficiē p̄is sup̄ioris mediam

intra superiores & inferiores quiescet &
 non amplius mouebit & quod non sequi
 t. cum ultima superficies non sit diuisa.
 Contra in aliquo tali casu a potest diui
 dere me^m ad gradum resistentie sibi equa
 les terminatus & etiam ultimam superfici
 em ubi si latitudines difformes inclusiue
 terminatur est gradus resistentie equa
 lis potentie a ita eodem posset a aliq^d
 tale me^m ad gradum tale terminatu mo
 tu iocobando ab extremo intensiori pertran
 sire n^ontia patet quodcumq^e enim medius
 potest aliqua potentia non in aliquo ua
 riata ab uno extremo ad aliud mouen
 do pertransire poterat illud mediu eod
 tra mouendo inquali et tempore si in
 omnib⁹ alijs equitas sup^oat pertransire
 a^m patet nam pono q^d supra b lapidem
 planum fm eius planities orizonti eque
 distante & contingat aeri sit aer ita dif
 formis in resistendo motui a grauis si
 plicis potentie ut 8 ut a possit usq^e ad
 contractus lapidis moueri motus suus
 uniformiter remittendo usq^e ad non g
 dus sicut 13 ex 2° loc 37 calculatois i
 de motu locali e^e possibile & ponatur a
 in hoc medio p aliq^d distas ab illo lapi
 de & oio ne sue dicta⁹ & sit pitas i oib⁹
 alijs. Et primo in hoc casu q^d a moue
 bit usq^e ad contractus lapidis motum
 suus usq^e ad non gradum remittendo. 2°
 p3 q^d si latitudines difformes inclusiue
 terminent q^d illud mediu e difforme ter
 minatus inclusiue ad gradum ut 8 uer⁹
 lapides. aliter enim non posset a in illo
 motu uniformiter remittere usq^e ad n
 gradum. 3° patz q^d nulla pars illi⁹ medij
 adequate resistit ut 8 naz si aliqua esset
 que adequate resisteret ut 8 non possz
 a non variatus illa in alijs pitate serua
 ta pertransire quod casui repngnat. 4°
 p3 q^d scdm comunes opiniones si latitu
 dines inclusiue terminent in superficiem
 aeris immediata lapidi erit resistentia ut
 8 postq^e ergo remittet motus suus uni
 formiter ad non gradum in hoc medio
 illud pertransiendo quero nunquid q^d
 do a quiescet siue a motu. i hoc medio

cessabit erit diuisa illa superficies aeris
 nunc immediata lapidi aut non. Si p^mu
 habetur ppositum quare poterit a per
 sire hoc uel aliud tale & t^m medius ab
 extremo eius intensiori motus iocoban⁹
 & uersus extra remissius mouedo ut su
 pra dicebatur. Si 2^m ergo uel erit so^m
 ista superficies aeris ubi est resistentia
 ut 8 non diuisa aut aliq^a pars aeris ad
 istas terminata non 2^m qz non cessasset
 a motu. Si primus ergo cum a non di
 ster a lapide erit una superficies sine co
 poze inter lapides & a quod est impossi
 bile. Et cum ultra dicitur si ponat q^d
 si a non mouebit q^d illa latitudo non ua
 riet. t. & r^undetur casus esse impossibile
 & non admittendu qz ponit due condi
 cionales impossibiles t. primo dici pos
 set q^d q^d de uirtute sermonis fortasse
 ddm esset ut asseritur non tamen ponit
 tur due conditionales impossibiles
 ad comune intellectus disputantiuz sed
 solum in casu ponuntur p^ontie illarum
 conditionalium ubi antecedentia erunt
 uera ita ut sit s^ous si a non mouebitur
 ego pono q^d gradus resistentie ut 8 se
 cum equeuelociter progrediat siue ap
 parenter moueatur uel ponatur casus
 isto modo & remanebit eadem difficul
 tas pono q^d in hora sequenti gradus resi
 stentie ut 8 equeuelociter mouebit cu
 a aut quiescet iuxta a uel pono quod il
 lud medius ita uarietur per diuersas la
 titudinuz progressionez successiuam aut
 stet q^d ille gradus resistentie ut 8 erit
 continue iuxta a & sequit manifeste p^o
 q^d a mouebit in sequenti hora quia ut la
 ti⁹ stabit uel non. Si primus a mouebit
 ut probatus est supra omnibus alijs s
 ductis ut semper supponit cum casu.
 Si secundus a mouebit ex casu q^d t^e
 uel etiam sufficeret ponere casu p pro
 batione principalis conclusionis istom^o
 Si a mouebitur. pono q^d iste grad⁹ re
 sistentie ut 8 equeuelociter pgrediat
 cuius possibilitas pbata est supra i p
 bando conclusionem & non aliud ponere
 nisi quod in reliquis paritas obseruet^r

naz siue latitudo pgregiat siue nō stan
 te illo cāu sequitur q̄ a mouebit q̄ rē.
 Hec ego dicebas in dubitationib⁹ meis
 circa rñsiones uestras pmas q̄ si sint
 aliqua media sequalia. In quib⁹ q̄siles
 latitudines resistēte sunt extense ois
 po⁹ que pōt i aliquo illoz i cōmo iten
 siori iacobare motū pōt. In quo uis alio
 medio q̄sili sequali q̄tūcūqz magno
 aut puo in fili cōmo. Incobare motum
 q̄ cū a ut supra pbatū est possit aliq̄d
 me⁹ ad suaz gradū terminatū motū. In
 cobando ab extremo intensiori p̄rāsi
 re sequitur ppo⁹. Circa punctū ul
 timo tacitū dico q̄ q̄uis quozūdam
 illustroz p̄boz opy fuerit ut opinor ce
 lum suo motori resistere potest nō faci
 liter comunis opinio teneri r rōnibus
 ex astronomia fundamentū multū ap
 parens accipientibus robozari quas ob
 mitto naz pro primo dici cā tate ue
 locitatis r non maioris esse limitatio
 nes agēis u: lōtarij ad ita uelociter agē
 dūz propter fines ex tali q̄figuratione
 suprior in tāto tempore facta producē
 dos qui non aliter eo ordine naturalz
 pducuntur. Ad rōnes rñdetur negā
 do pmo rñones primaz r concedendo
 admissio casu q̄ in secda hora b r d e q̄
 uelociter mouebunt si in a remaneat
 eadem determinatio sicut est uerisimile
 r casu q̄ possibile r non ualet argumē
 tūz b mouebit in secda hora cum resi⁹
 r i p⁹ sine resi⁹ g⁹ tādi⁹ mobz i z⁹ b⁹
 q̄ i p⁹. Ad secūdā rōnē rñr p⁹ negā
 do q̄clusionē r negāte q̄dictiōales ille
 oēs si opes po⁹ totā motoris ad re
 si⁹m cui⁹ cā p̄ sit eiz. e. motor celi post
 q̄ finite potēte ē sit potēte ut i z s et
 sit determinat⁹ ad mouēdū suū celū ue
 locitē ut unū r fiat celū suūz resi⁹s
 motui ut i 64 manēte eadem determi
 natione illius e motoris etz q̄ adhuc
 e mouebit celū suūz solū uelocitate ut
 unū et nō uelocitate ut z q⁹ a. mouebit
 alz addit⁹ resi⁹tēte i illo celo cēt cā q̄
 ip̄sū uelocit⁹ moueret i alyz oib⁹ stāte
 p̄rate q̄ an si nō celū illud resisteret
 ut z i duplo maiorē p̄portionē hēret

e motor huius celi supra resistentiā ce
 li q̄ a supra b r tamen iste motor non
 mouere in duplo uelocius ymē in du
 plo tardit⁹ i casu illo q̄ a b. Similz si ce
 lum illud resisteret ut g cēt sui motoris
 ad illud proportio in 4° maior q̄ a sit
 pra b r tamen in duplo tardius r non
 in quadruplo uelocius moueretur q̄ b
 quare r cetera.

Licer de proportionē motūz an
 .s. talis sit qualis p̄por⁹
 p̄portionūz multa alibi scripserim r
 publice disputando tenueris contra co
 munes usqz nunc opy nunc tamen addu
 cam argū⁹ q̄ satis apparenter r cōtra
 comunes opy r contra meas procedere
 uel multis fortassis uidetur si teneres
 motūz in aialib⁹ sequi aliquaz p̄por
 tiones naz constat q̄ manus aliqñ multū
 uelociter per aerez moueatur r tamen
 aliqua causa occurrens impediret ma
 nūz a continuatione motus que manū
 eidem tardius sed cum magno r maio
 ri q̄ an conatu siue mixtu mote occur
 rens sicut mouetur manus clausa non i
 pediret illam a motu arguo ergo in b
 exemplo r casu familiari q̄ quib⁹ pōt
 uerificare sic cum resistētia manus sit
 eadem cum ipsa ita tardius r uelocius
 mouetur r aliq̄ta causa facit cessare
 manus a continuatione motus cum uelo
 citer mouetur que aut q̄ta non faceret
 manus cessare a motu cum tardit⁹ moue
 tur sequitur q̄ fortior est causa in casu
 mouens manus cum tarde mouetur q̄
 causa mouens manus cum uelocius mo
 uetur siue ex maiorē sp̄m q̄titate siue
 ex uaria cordis applicatōe istō pūciat
 g⁹ a^o ē p̄porio causa mouentis supra
 resi⁹tētiā i manu tardius ita mota quā
 erit i eadē manu uelocius mota ergo
 a maiorē p̄portionē tardior motus pro
 ueniet q̄ a. minorē quare rē.

Rñsiones formate per. D. Dpy. aditū
 tā uenētū ad predictas argumentatōes
 domini. Magistri Johannis. Marliam
 feliciter incipiunt.

Alias argutum

fuit pbando qd cellū motus resistat suo motori dubitat p^o sic al^o sequitur qd aliqua duo mouētur p^o se eque lociter et unū illorū ueloci^o reliquo pbat sit a potentiā mouens cellū qd sit ut centus sit b ipz cellū qd moueat uelociter ut cētus sit c unū aliō mouēs qd moueat d mobile cū resistētia tanta qd sup ipaz hēat pportione tantaz qd moueat ipm uelociter ut cētus. Et moueat a b i tota p^o hora futura. Et si l^o c d et sequitur qd in illa hora b et d eque lociter mouebūtur qz utriqz ut cētus deinde in z^a h^a c moueat d oīno qsimil^o et eque lociter sic mouebat in p^o s^o in p^o sede hore incipiat cē in b resi^a modica sup quaz po^a a hēat tantaz pportiones q^o taz h^o potentia c sup resistētiāz d et moueat a ēt b in z^a hora et sequitur qd b et d eque uelociter mouebūtur in z^a h^a et qd b tardius qd d arguit qz b tardius mouebit in z^a h^a qd ipm met in p^o cum in z^a hora mouebit cū resistētia et nō in p^o ceteris pibus et in p^o mouebit eque lociter cū d in p^o et sicut d in z^a qz d eque lociter mouebit in p^o et in z^a hora ergo b tardi^o mouebit in z^a hora qd d et e^o d uelocius qd b et sic habet ppositiūz. z^o sic aliter sequitur qd cellū moueat infinte uelociter pbat sic sit a unū mobile b infinta mouet b mobile cum resistētia a pportōe dupla et arguit sic. Si motor cellū moueret cellū cui resistētia ad quā haberet tantaz pportione q^o taz h^o a ad b moueret eque lociter sicut a mouet b si cum resistētia ad quā haberet in duplo nū iōres pportioēs in duplo uelocius et si cū resistētia ad quā haberet in quātruplo p^o maiores pportioēs in quātruplo uelocius et sic in infintus s^o nūc ueloci^o mouet qz tūc cum aliqua resistētia qz tūc qz modica g^o nūc mouet cellū in infintum uel^o qz a moueat b sed a mouet b infinte uelociter puta ut z^a uel in unum ergo rē. Respondetur ad hoc sub

stinēdo qd cellū nō resistat nūlter motori ad primū admissō cāu dicit qd b in z^a hora motus cui resistētia et nō in p^o et motū ab eadez po^a oīno in z^a a qua mouebit in p^o eque lociter mouebitur in z^a sic in p^o et sic nō sequitur qd b in z^a hora mouebitur tardius qd d stante limitatione eadez ipsius potentie ad sic mouendūz ppter tales fines qsequēdū ppter qd et si sit potētia mouens equalis in prima et in z^a hora resistētia mobilis in secūda et non in prima in eque lociter mouebit b mobile in z^a sicut in prima. Ad z^m s^o rōndetur admissō cāu qz motor cellū est limitatus ad sic uelociter mouēdū cellū qz acūm qz inciperet esse resistētia in ipso mobili siue magna siue parua et siue maiores siue minores hēret motor pportioēs ad resistētiā semp maueret eque uelociter et sic negantur oēs conditionales adducte in secūdo argumēto et qclusio que ibi pncipaliter intenditur. Et si responsiones hec subtilissime sint et a pstantissimo ingenio profecto tamē cōtra eas arguitur. Contra primā sic si addito uno gradu resistētie mobili in secūda hora adhuc motū cellū mouebit ipm eque lociter sicut in prima pariter addito z^o gradu eque lociter mouebit sicut in p^o similiter addito 3° gradu similiter et 4° et quinto et sic quousqz resistētia erit aucta ad equalitatē potentie ex quo sequitur qd aliqua potentia mouebit aliqd mobile qd equaliter resistit q^o taz potentia mouet qd implicat qtraditionē quia ex quo mouet p^o pōt ad mouendū qz mobile potens sit ad resistendū ne moueat et si dicat qd addito p^o gradu mouebit eque lociter et si l^o addito z^o et 3° et sic ultra donec resistētia sit minor po^a s^o cū uenerit ad equalitatē cessabit mot^o. Cōtra qualis ē pport^o ten^o ad to^m tal^o ē ptiuz ad ptes ex sūa pby inde pti^o afaliuz et z^o de anima et primo methaphisicorū Si ergo tota resistētia equalis ē apta auferre totū motū et partes

resistentie ptes motus itē pono q̄ mo-
tor celi moueat celū nō pp aliquē finē
et sic non ex determinatione seu limi-
tatione pp aliquē finē s3 soluz ex uolū-
tate uel in sue potētie qd̄ est satis intel-
ligibile l3 nō possibile nālīter et q̄rit
utrum mouebit celum finite uelociter ul
infinite. Si finite hēbitur cōclusio p
posita pcedendo in argumēto sic aīe si
infinite segtur q̄ motor celi nō moueat
nūc celū q̄tus pōt merito sue potētie
mouere. Itē si motor celi finite poten-
tie posset mouere celū infinite uelociter
q̄tūcūq3 modice potētie posset mouē
finite uelociter et tūc q̄ celū moueatur
tanta uelocitate q̄ta nūc mouet nō ar-
gueretur potētiaz motoris alicuius deter-
minati gradus uel intensiōis seu pfecti-
ōis qd̄ est absurdū. Contra scdaz rñ
sionē instat naz ex ea segtur q̄ in motu
pueniēte a potētia mouēte cū resi^a nō
p̄cise q̄ta esset pportio potētie mouē-
tis ad resistentiā tanta eēt uelocitas ⁊
q̄ est possibile pportioez cōtinue dimi-
nui uelocitate manente equali. Ex quo
segtur ulterius esse possibile pportioez
cōtinue minorari per cremēus resistē-
tie quousq3 resistētia crescat ad equa-
litatez potētie mouētis et tñ maneat
equalis uelocitas q̄ implicat ⁊ tradicti-
ōnē ut aīe dictū fuit p̄pterea q̄ po^a ea-
dez cōsistit applicata et equalis nitens
ēq̄uelociter moueat cū resistētia si cū
mouebat sine ita q̄ s3 nihil ipediat in
effectū qnē d3 pducere qd̄ uidet oīno
tollere rōnez resistētie amplius si eēt
ita q̄ ex determinatiōe potētie motie
celi ad sic uelociter mouēdus pp tales
finēz q̄nduz q̄tūcūq3 adequaret resi^a
mobili stāte eadez determinatiōe ad huc
ēq̄uelociter moueret pariter possz dici
q̄ qñ aliqd̄ agens nāle aut hic inferius
tanta uelocitate pp talē finē q̄nduz quē
ñ ⁊ seq̄ret nisi ita uelociter ageret q̄ q̄-
tūcūq3 adequaret resi^a mobili aut dī-
minueret qz ē determinatū ad sic uelo-
citer agenduz pp talē finē q̄nduz q̄ nī-
hilomin⁹ ēq̄uelociter agēt. Denūz ex

hēret absq3 mltā geometrica calcu-
latiōe ⁊ pbus ⁊ phycoz q̄ nō manēte
pportioe equali manēt uelocitas equa-
lis et e3 q̄ si dicat pbus intelligere de
motu hic inferius facto hoc est ad pla-
cituz dictuz et nō ex vbiis ipius accep-
tuz euz loquitur simpl^r et uniuersal^r de
oī motu pueniēte a motore cum resi^a.
Itz dicat p^m intelligere de motu
nālī nālīter pueniēte et nō de motu in
cāu ymaginario hoc quoq3 destruet mltā
tas calculatorias demonstratiōes ap-
parentes improbare snias ipius cum
ex fantasticiis magis q̄ ex naturaliter
possibilibus pcedant.

Circa argumentuz

pbus q̄ nō correspondeat uelocitas
motus pportioē rē. In cāu manus mo-
te rē. Nota q̄ in motu ē animalis q̄-
ta est pportio potētie actu agentis et
mouētis ad resistentiaz qua actu resi-
stīt tanta ē p̄cise uelocitas motus et e3
Et dicat notāter potētie actu agentis
q̄ nō semp potētia tñ agit q̄tus pōt
agere Itē notant̄ dicitur resistentiam
qua actu resistit cū nō semp qd̄ resistit
q̄tus pōt resistat sicut p3 d̄ aere resistē-
te plumbo descendēti qui n̄ tñ resistit
illi in p̄lā redacte q̄tus resisteret eidē
si esset extensuz. Itē nō q̄ licet eadem
manus moueat in eodez aere tñ potētia
mouēs nō semp equal^r mouet cum nō
semp equaliter tenei nec ⁊ similiter ap-
plicetur potētia unius partis ad mouē-
duz aliā ptem nec semp resistentia qua
actu resistit sibi ē equalis si ē qñ moue-
tur manus apta maior ē resistent^a qua
actu sibi resistit cū sibi plus aeris ob-
uiet q̄ qñ mouet clausa qbus nōtis fa-
ciliter pōt solui arg^m qd̄cūq3 fieret in
quocūq3 cāu ⁊ p̄dictā uitarē quare rē

*Replicatiōes formate per Dñm. M.
Iohes Marliani ⁊ rñones dñi p hy.
Adiute ueneri datas ad pores eius ar-
gumētatiōes feliciter Incipit.

In solutione

quarundā meaz argumentatio
nus nō minus grata q̄ sub
tili emidēter multū p excellētiāz nestrā
pbabat celi nō resistere suo motori
q̄ aliter seq̄rent due q̄lōnes impossibi
les p^a q̄ aliqua duo mouerētur p̄ase
equelociter et unū illoz tardius alio t̄
eodez tēpore. 2^a q̄ celi mouet̄ infi
nite uelociter p̄batiōes. cap non repli
co r̄issum fuit p̄rio negando primā illa
rum q̄lōnōnū p 2^a p̄te tenēdo euz m̄
toz op̄inione q̄ celi n̄ resistat suo mo
tori q̄q̄ affirmātes me existare alio
rum op̄inione esse celi suo motori re
sistere et dicebat̄ ultra q̄ m̄ime us illa
q̄ admissō eāū posito p̄ probatiōe cō
elo ma p̄rie b mouebit̄ in 2^a hora euz
re sistētiā et in p^a mouebit̄ sine resi^a
g^o tardius mouebit̄ in 2^a hō^a q̄ in p^a
Pro 2^a q̄lōne r̄issus ē ēt illā negando
et negant̄ ēt q̄ditionales oēs ibi posi
te in p̄bando q̄lōne illā secūda suppo
sito ut in p̄bando ēt illā scd̄as q̄lōnes
dicat̄ q̄ a p̄portōe dupla pueniat uelo
citas ut z et q̄ potentia tota motoris
2^m quā pōt agere p̄paret̄ ad istas resi
stētiās. Cōditionales fuerūt iste p̄ria
si motor celi moueret suū mobile cū re
sistētia ad quā haberet p̄portionē du
plā moueret equelociter sicut a mouet
b 2^a si motor celi moueret suū mobile
cum resistētia ad quā hēret in duplo
maiores p̄portionē q̄ a supra b in du
plo uelocius moueret motor celi suūz
mobile 3^a si in quadruplo maiorem in
quadruplo uelocius 7c. Et etiāz negari
pōt illa 2^a q̄ si motor celi mouebit̄ su
um mobile cū resi^a ad quā in infinitūz
maiores hēret de se ille motor celi pro
portionē si ultimo conatu et ultio sui
posse ageret q̄ in infinitū uelocius mo
uebit ille motor celi suū celūz q̄ a mo
uebit b nā ut ibi ēt dicebat̄ in unaqua
q̄ q̄ditionali oīuz dictarūz stat oppo^m
nitis cū ante. Si cū motor celi intē
dat mouere celi solū uelocitate ut inū

et sit potentie ut .i. 28. celi uō fiat p̄ ad
diuionē uel ḡnandēz resistētie positue
in eo resistens ut .64. erit p̄rie condi
tionalis aīis uerū et q̄n̄s falsus si q̄o
factūz ēēt celi solū resistens ut .32. per
dictas ḡnatiōne positue resistētie in
eo erit scd̄e q̄d̄i oalis aīis uerū et q̄n̄s
falsus. Si uero factūz fuisset celi solū
resistens dictomodo ut 8 et erit aīis
tertie cōditionalis uerū et q̄n̄s falsum
ubi uero celo nō positue resistētiā ēēt
applicata itelligētia cū dicto appetitū 7
eodē mō p̄ tēp^o cū eodē appetitū rema
nētū applicata icipet generari positiua
resistētia in celo a nō gradu et succes
siue inciperet motor celi mouere suū
mobile cū resistētia ad quā in infinitūz
maiores hēret ille motor. celi p̄positio
nez si potentia illius tota ad resistētiāz
cōparetur q̄ a ad b et tñ nō in infinitūz
uelocius imo tardius moueret ille mo
tor celi suūz celum q̄ a b nō tñ dixi ut
nunc imponi uidetur q̄ q̄tuncq̄z inci
peret esse resistētia in ip̄o mobili siue
magna siue parua et siue maiores siue
minore haberet motor p̄portiones ad
resistētiāz semp moueret equelociter
nā quādūcūq̄z in celo poneret̄ positiua
resistētia supra quā haberet ille mo
tor secūduz comunē op̄inione de p̄por
tione uelocitatum p̄portionē moueret
suūz mobile tardius q̄ q̄n̄ sine resi^a
tia mouebat manēte equali appetitū 2^m
uero meam op̄inionem satis constat
qualiter dicere. Ad ratiōes q̄ q̄
solutiones meas formate sunt respon
detur. Ad primāz dico q̄ posito q̄
a p̄portōe dupla pueniat uelocitas ut
duo ut in secundo argumento explici
te ponebatur et q̄ motor celi sit ut .100
et moueat suūz celum nō resistens uelo
citate ut 100 ut in primo argumēto po
nebatur assumptū non est neq̄ puta q̄
addito uno gradu resistētie celo in se
cūda hora adhuc motor celi mouebit̄
ip̄m equelociter sicut in prima nam
si .c. motor debet̄ mouere .d. mobile

Circa responsiones

ad meuz argumētū dubitat p^o illud e^m
de plūbo nō uidet^r neq^{ue} aut^{em} p^ocludens p^o
p^o nā alter est aer qui resistit plūbo
extenso et plumbo in pillas redacto nā
plus oportet d^e aere moueri moto plū
bo scđm planities cuius est extensio qđ
ipso moto scđm figuraz spericā quare
plus resistit plumbo extenso sic scđm
planities moto qđ plūbo sperico ut eim
calculator uoluit in motu locali solum
ille partes medij resistunt quas oz ali
quo motu moueri tē. siue ergo mobile
descēdēs fuerit magne potētie siue pue
si scđz eadē fi^m et applicatōez mouebz
ceteris pibus equaliter illud mediū
sibi resistit semper et nō aliquādo ma
gis et aliquando minus item dubitatur
nam admissis oībus illis notabilibus
non uidetur euidenter remoueri argu
mētuz qm aer minus est resistens mo
tui manus clausē qđ extensē et maior in
cāu mei argumēti est potētia mouens
manū clausaz qđ apertaz siue extensaz
ut sic manu applicata ut in argumento
meo euidenter pbabat^r et ex hys notatis
constat esse possibile et manus equali
ter resistit uel minus cum ē clausa qđ
qm est aperta et tardius mouet^r clausa
in casu illo qđ aperta ergo cum scđm
maius posse operet^r causa mouens ma
nū clausaz qđ apertā siue maior sit cā
ut sic mouens manū clausaz qđ apertā
a maiori pportioe motus tardior pro
uenit qđ a data minori quare tē.

Explicit opera subtilissima Clarissi
mi artū ac medicine doctoris Jobis
Martiani ducalis phisici pmi sue eta
tis oīuz phoz pncipis. f. Questio de p
portioib^{us}. De reductione aque calide.
Probatio cuiusdaz pntie calculatoris
in de motu locali Uterqz tractatus de
reactioe cū tractatu Baietani Conclusio
nes quedā cū rñstomib^{us} ac replicatōi
bus dñi Philippi adiute.

Laus Deo

